

১৯৬৬

ଅମଡ଼ାବାଟ

[ନାଟକ]

ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ
ଉପନାୟ ‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ର ନାଟ୍ୟରୂପ

ନାଟ୍ୟକାର : ଗୋପାଳ ଗ୍ରେଟସ୍‌ସୁ

ଶ୍ରୀମଦ୍‌

ପ୍ରକାଶକ : ଅଭିଶମ ମହାପାତ୍ର

ବ୍ରହ୍ମମନ୍ଦିର, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ-୨

ମୁଦ୍ରକ :

କ୍ଷୀରଚି କଂପୋଜର୍ସ, କଟକ

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୭୯

ବ୍ରହ୍ମମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମବାର ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୮୯

ସୁଲେଖିକା ଶ୍ରୀମତୀ ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ କରକମଳେଷୁ...

ନାଟ୍ୟକାର

ଅନ୍ନପୁଣ୍ଡା 'ବ' ଗ୍ରୁପ୍ ଅଭିନାଦ

ପ୍ରଥମ ଅଭିନୟ ରଜନୀ ତା ୨-୧-୧୯୫୧

ପରିଚାଳନା : ସାମୁଏଲ୍ ସାହୁ

ଗୀତ ରଚନା—ନରସିଂହ ମହାପାତ୍ର, ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା—ବାଳକୃଷ୍ଣ ଦାସ

ଭୂମିକା

ମାୟା—ଲୀଳା

କାବେରୀ—ମଣିମାଳା

ମହାବୋଉ—ମାନଦା

ସୀତାବୋଉ—କୃଷ୍ଣା

ଶଶୀବୋଉ—ସେତୁ

ରାଧା—ରୁକ୍ମିଣୀ

ମୋହନ—ବାବୁ

ପୀତାମ୍ବର—ମଧୁ

ଶଶୀଭୂଷଣ—କେଶବ

ସଦାନନ୍ଦ—ପୁଣ୍ଡା

ଭିକା—ହରି

ପରୁ—ଭବ

ରଞ୍ଜନ—ବନ

ପହଲି—ଚନ୍ଦ୍ର

ରବି—ପଦ

ମୁଖବନ୍ଧ

‘ଝଙ୍କା’ର ନାଟ୍ୟରୂପ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ପରେ, ମୋର କେତେଜଣ ବନ୍ଧୁ ‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ର ନାଟ୍ୟରୂପପାଇଁ ମତେ ଇଚ୍ଛା ଦେଇଥିଲେ । ‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ୁଥାଏ । ଏତିକିବେଳେ କଟକ ବେତାର-କେନ୍ଦ୍ରର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଲି ଯେ ବେତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସର ନାଟ୍ୟରୂପ ଦେବାକୁ ହୁଏ । ...‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ର ନାୟିକା ମାୟା ମତେ ମନ୍ଦମୁଗ୍ଧ କରି ରଖିଥାଏ, ତା’ର ସ୍ନେହ କବଳରୁ ନିଜକୁ ଆଉ ମୁକ୍ତ କରିପାରିନାହିଁ । ୧୯୫୮ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ ‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ର ମାସ ନବେ ମିନିଟର ନାଟ୍ୟରୂପ ମଞ୍ଚରେ ଅଭିନୀତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବେତାରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତହେଲା । ସେ ଦିନର ଅସାମାନ୍ୟ ସାଫଲ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ବେତାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ ସମାଲୋଚକମାନଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ଉତ୍ସାହ ପାଇଲି ତାହାହିଁ ଏ ପୁଣିଆ ମଞ୍ଚ-ନାଟକ ପ୍ରଶସ୍ତରେ ମୋର ପ୍ରଧାନ ସମ୍ବଳ । ସେଥିପାଇଁ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ ।

‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ ନାଟକକୁ ମଞ୍ଚଶ୍ରୀ-ଶୋଭିତ କରିବାପାଇଁ ଏହାର ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ସାମୁଏଲ୍ ସାହୁଙ୍କ ଦାନ ଅପରିହୀନ । ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛି । ଆରମ୍ଭରୁ ଏ ନାଟକର ଅଭିନୟ ସହିତ ଯେଉଁ କଳାକାରମାନେ ସଫଳ, ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ମୋର ଅନ୍ତରର ଧନ୍ୟବାଦ ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

କାଳୀଗଳି, କଟକ-୨

ତା ୨୧-୨-୧୯୫୯

}

ଗୋପାଳ ଗ୍ରେଟସ୍

ଅଭିମତ

ଶ୍ରୀମତୀ ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସ ‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ର ନାଟ୍ୟରୂପ, ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଛେଟରୀଙ୍କର ଆଉ ଏକ ସଫଳ ଉଦ୍ୟମ । “ଝଙ୍କା”ର ସଫଳତା ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ଉପନ୍ୟାସର ନାଟ୍ୟରୂପ ଦେବାକୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଛି । ସଫଳ ରଚନା ଓ ନାଟକୀୟ ଦୃଶ୍ୟର ଅବତାରଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଣି ଥରେ ଶ୍ରୀ ଛେଟରୀ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟପରିବେଷଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ । ଏ ନାଟକର ଆଉ ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଛି । ତାହା ହେଉଛି, ଗତାନୁଗତିକ ପଦ୍ଧତିରେ ହାସ୍ୟରସ ସୃଷ୍ଟି କରିବାପାଇଁ ଏଥିରେ କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଚରଣର ଅବତାରଣା କରାଯାଇନାହିଁ । ମୂଳରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାୟାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶଶିବାରୁଙ୍କ ମୋହରର ଯାଏଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରଣ ନିଜର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଦର୍ଶକକୁ ଅଭିଭୂତ କରିଛି—ଦର୍ଶକ ହସି ହସି ଲେଟି ଯାଇଛି; କିନ୍ତୁ ତାର ଭିତରେ ରହିଛି ନାଟକୀୟ ଘଟଣାର ବାସ୍ତବତା ।

ଚିତ୍ରଚନ୍ଦ୍ର

୫-୧-୧୯୫୯

ରବିବାର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର

ଗତକାଳଠାରୁ ଅନ୍ନପୁର୍ଣ୍ଣିମା ‘ବ’ ଗ୍ରାମ୍ କର୍ତ୍ତୃକ ନୂତନ ସାମାଜିକ ନାଟକ “ଅମଡ଼ାବାଟ”ର ଅଭିନୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ସିଦ୍ଧହସ୍ତା ଉପନ୍ୟାସିକା ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସକୁ କୁଶଳୀ ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଛେଟରୀ ନାଟ୍ୟରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି । ନାଟକର ସଫଳାପରାଜ ଅତି ବଳିଷ୍ଠ ଓ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହୋଇପାରିଛି । ନିପୁଣ ଅଭିନେତା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ସାମୁଏଲ୍ ସାହୁ (ବାବି)ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ସଫଳ ଓ କୌଶଳ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିଛି ।

୪-୧-୫୯

ଗଣତନ୍ତ୍ର

ଅନ୍ନପୁଷ୍ଟି ଥିବାର 'ବ' ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମୋର 'ଅମଡ଼ାବାଟ' ଉପନ୍ୟାସର ନାଟକ ରୂପାନ୍ତର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ସୁପ୍ରଦକ୍ଷିତ ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପାଳ ଛେଟରପୁ ଏହି କଥାବସ୍ତୁକୁ ମଞ୍ଚୋପଯୋଗୀ କରି ଜୀବନ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ନପୁଷ୍ଟିର ଦକ୍ଷ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ କଳାକୃଶଳତା ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

୧୨-୧-୫୯

ମୁଁ ଅମଡ଼ାବାଟ ଅଭିନୟ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହେଲି । ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ନାଟକ ରଙ୍ଗରେ ଏହା ମଥାମଣି ହୋଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିକା କଲ୍ୟାଣୀୟା ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ନାଟ୍ୟକାର କଲ୍ୟାଣୀୟା ଗୋପାଳ ଛେଟରପୁ ଉଭୟ ଧନ୍ୟବାଦାର୍ହ । ନଟନଟୀ ନାଟକଟିକୁ ଯେପରି ଜୀବନ୍ତ କରିଛନ୍ତି ତାହା ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ କଳିକତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚଗୁଡ଼ିକର ଅଭିନୟ ନିପୁଣତାକୁ ହରାଇଦେଇଛି । ଏତେଦିନ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ନାଟକ ଅଭିନୟରେ ଓ ତାହାର ଅଭୁତସୁଖ ନିପୁଣତା ମତେ ମୁଗ୍ଧ କଲ ।

Hearty congratulations !

ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖାର୍ଜୀ

ପରିଷ୍କଳକ, ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି

ଅନ୍ନପୁଷ୍ଟି 'ବ' ଗ୍ରନ୍ଥଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ 'ଅମଡ଼ାବାଟ' ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ବଶେଷ ଆନନ୍ଦ ହେଲି । ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଗୋପାଳବୀରୁ ଉପନ୍ୟାସଟିକୁ ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ନାଟ୍ୟରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ବଶେଷ ପ୍ରଶଂସାର୍ହ । ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀବର୍ଗ ଏହାକୁ ରୂପ ଦେବାରେ ଯେଉଁଭଳି ନୈପୁଣ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ମୁଁ ଅଭିଭୂତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ଶ୍ରୀହର୍ଷ ମିଶ୍ର
ସମ୍ପାଦକ, 'ସମାଜ', କଟକ
୧୭-୧-୫୯

ଅନ୍ନପୁଷ୍ଟି 'ବ' ଗ୍ରନ୍ଥ ପକ୍ଷରୁ ଅଭିନୀତ 'ଅମଡ଼ାବାଟ' ଦେଖିଲି । ଏହା ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଏକ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଉପନ୍ୟାସ । ...ଉପନ୍ୟାସଟିକୁ ନାଟକର ଆକାର ଦେଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଗ୍ରେଟରସ୍ । ଗୀତ, ନାଚ ନ ଥିବା ଗୋଟିଏ ନାଟକ ଯରସ ଓ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବୁ ଶ୍ରୀ ଗ୍ରେଟରସ୍‌ଙ୍କ ଦକ୍ଷ ହସ୍ତରେ । ...ନାଟକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ 'ବାବ' ଓ ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀଗଣ ଟାଣ୍ଟ ଭଲଭାବରେ ଏହି ନାଟକଟିକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିପାରିଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛି ।

ଜାନକବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ
ସମ୍ପାଦକ, 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'
୨୯-୧-୫୯

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

[ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ଘରର ଏକ କୋଠା । ଦୁଇ ପାଖରେ ଦରଜା । ଏକ କୋଠରୀ ସାଲଗ୍ନ ବାରଣ୍ଡାକୁ ଉପରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସିଞ୍ଚ ଦେଖାଯାଉଛି । କୋଠା ଉତ୍ତରେ ଜଣେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କୁ ଖାପ୍ ଖାଇଲା ଭଳି ଚୌକି, ଟେବୁଲ ଆଦି ଉପକରଣ । ଦୃଶ୍ୟ ଆରମ୍ଭରେ ଦେଖାଗଲା— ମାୟା, ପୀତାମ୍ବରବାବୁଙ୍କର ସତର ଅଠର ବର୍ଷର ଝିଅ ଚୌକି ଉପରେ ବସି ଖଣ୍ଡେ କବିତା ବହି ଧରି ଉଚ୍ଚସ୍ବରରେ ପଢ଼ୁଛି ଓ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ଆଉ କେହି ତା’ ପଢ଼ା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଛନ୍ତି କି ନା ଅତି ସନ୍ତୁର୍ପଣରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି]

ମାୟା—   ବୋଲେ ସୁଗ୍ରୀବେ ରାମ କ୍ଳେଶ ଭାଷା,
                  ବେନି ଜନେ ପଢ଼ୁଛି ଏକ ଦଶା,
                  ବିଭାବସୁ ବଂଶେ ଜନ୍ମ ଆମ୍ଭର,
                  ବିଧିରେ ତ ତୁମ୍ଭେ ତାଙ୍କ କୁମର;
                  ବସୁ ଅଯୋଧ୍ୟା କିମ୍ବିନ୍ଧ୍ୟା ରାଜନ,
                  ବିଭୁତିରେ ବନେ ହେଲା ସଦନ,
                  ବାମା ବିଚ୍ଛେଦ ପର ଧରଷଣେ,
                  ବସୁ ଦିନ ଫଳମୂଳ ଭକ୍ଷଣେ;
                  ବନ୍ଧୁ ଅନୁଜ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବୋଧନେ,
                  ବୋଧ ହୋଇ ରତ୍ନଧାରା ଜୀବନେ;
                  ବଳବନ୍ତ ହେଲେ ଯଥା କେଶରୀ,
                  ବଧେ ଗଜାଦି ସରଭକୁ ଡରି;

(ପଡ଼ା ଶେଷ ନ ହେଉଣୁ ଆସିଲେ ମାୟାବୋଉ । ସେ ମନ୍ତ୍ରବୋଉ
ନାମରେ ପରିଚିତା)

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ଆଲୋ, ସ୍ୱେ କି ଡଙ୍ଗାରେ ଗୁରୁ ପଡ଼ାହଉଚି କଲେ ମାୟା ?

ମାୟା—ଏ !

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ପଡ଼ୁରୁ ଯଦି ଟିକେ ସୁର ଧରି ପଡ଼ୁନୁ !

ମାୟା—ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ ମିଛରେ କହେ ଯେ, ଏ ଘରେ ତମେମାନେ ମତେ
କେଉଁ ପଡ଼େଇ ଦବନି । ଭୋକରେ ପେଟ ଆଉଣି ହୋଇଗଲେ ବି
ପୁରାଣ ଠିକ୍ ସମୟରେ ମୁଠାଏ ଖାଇବାକୁ ଦବନି । ଶୁକର ମହାପ୍ରଭୁ
ଅଛନ୍ତି ଯେ, ପାଣି ଗିଲସେ ମାଗିଲେ ହାତରେ ଥଳିଟା ଧରି ଆଡ଼ା
ଦେଖେଇ ବଜାରକୁ ବାହାରିଯିବେ । ବାପା ତ ଅଫିସରୁ ଫେରି ସେଇ
ପାଞ୍ଚଟା ବେଳୁ ଗୁରୁ ଉପରକୁ ଯାଇଚନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ମିଳୁ ନାହିଁ ।
ଭାଇ ସାହେବ୍‌ତ ଜାକ୍ରର ଖାନାରୁ ଫେରି ନାହାନ୍ତି !

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ଆଲୋ କ'ଣ ଏଗୁଡ଼ା ଗପିଯାଉଛନ୍ତି ବା ! ମୁଁ କହୁଲି କ'ଣ ତୁ
କହୁଛନ୍ତି କଣ ?

ମାୟା—ଆଗୁ ବୋଉ, ମୁଁ କ'ଣ ପାଲଗାଆଣ ହେଇଚି ଯେ ସୁର ଧରି
ଗୁରୁ ବୋଲିବି । ମୋର ଆଉ କିଛି ପଡ଼ାପଡ଼ି ନାହିଁ ?

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ତୁ ପଡ଼ା କରୁଥିଲବେଳେ ମୁଁ ଭଲ ତୋ' ପାଖ ମାଡ଼େ ?
ଗୁରୁଟା ବୋଲୁଥିଲୁ ବୋଲି ସୁର ଧରି ବୋଲିବାକୁ କହୁଲି ।

ମାୟା—ବୁଝିଲୁ ବୋଉ ! ମତେ ପଶୁକ୍ଷାରେ ଫେଲ୍ କରେଇଦେବା ପାଇଁ
ଏ ଘରେ ଯେଉଁ ବିପକ୍ଷ ଦଳ ଗଢ଼ା ହେଇଚି, ତୁ ସେଇ ଦଳରୁ
ଜଣେ । ତୋ ଝିଅ ଆଉ କାହାଭଳି ହେଇନାହିଁ ଯେ ପଡ଼ାବେଳେ
ବାହାର ବହୁ ପଢ଼ିବ !

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ଏଇଟା ତେବେ ତୋ' ପଡ଼ାବହୁ ?

ମାୟା—ହଁ, ହଁ ପଡ଼ାବହୁ । ସାହୁଡ଼ା । ଏଇ ଶୁଣ୍ଢ... (ପଢ଼ିଲି)

ବେଗେ ଡୋଳିଲେ କଲି ସେ ଯେମନ୍ତ
ବହାୟସେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ ତେମନ୍ତ
ବିବସ୍ତାନ କରଣେ ଶୁଷ୍କ ଭାବ ।
କହେ କାଳୀ ଏବେ ଶୁଣ ରାଘବ ।

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ଆଉ ଲୋ ମା ଆଉ । ମତେ ସେଥିରୁ କଣ ମିଳିବ ?

ମାୟା—ତତେ ସିନା କିଛି ମିଳିବ ନାହିଁ, ହେଲେ ତୋ ଝିଅ ଏଇ
ମାୟା—ଏଇ ଦାନ୍ତଭଙ୍ଗା ପାଠକୁ ପଢ଼ିବ, ବୁଝିବ, ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ
ପାଶ୍ କରବ ।

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ମୁଠା ମୁଠା ଟଙ୍କା ଖରଚ କରି କଲେଜରେ ପାଠ ପଢ଼ିବୁ
ଆଉ କ'ଣ ପାଶ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କି ?

ମାୟା—ମୁଁ ତତେ କେତେଥର କହିଛି ବୋଉ, ଖାଲି ବହୁ ଘୋଷି ପାଠ
ପଢ଼ିଲେ ପାଶ୍ ହୁଏନି । ବାପା ଯାଇ ଗୁଡ଼ ଉପରେ; ଭାଇଙ୍କର ଦର୍ଶନ
ନାହିଁ...

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ଆଲୋ ତୁ ତ ତୋର ପାଠ ପଢ଼ିବୁ, ବାପା-ଭାଇ ଆସି କ'ଣ
ତତେ ଜଗି ବସିବେ ?

ମାୟା—ପୁଣି ସେଇ କଥା କହିଲୁ ?

ମନ୍ତ୍ରବୋଉ—ନାହିଁ ଲୋ ଝିଅ, ମୁଁ ତତେ କିଛି କହୁନି ! ମୁଁ ଯାଏଁ—
ତେଣେ ମୋର ଦୁନିଆଁ ଯାକର କାମ ପଡ଼ିବ । (ଯାଉ ଯାଉ)
ପଢ଼ିବାର ମନ ଥିଲା ତ, ତୋ ପଢ଼ାଘରେ ନ ଯିବି ଏଠି ଆସି
ଏ ନବରଙ୍ଗ ହଉରୁ କାହିଁକି ?

ମାୟା—କ'ଣ କହିଲୁ ? ମୋ ପଢ଼ାଘରେ ଯାଇ ପଢ଼ିବି ତ ? ଆଜ୍ଞା
ବେଶ୍ । ଯାଉଛି, ହେଲେ ମୁଁ ତତେ କହିଦେଇଛି ବୋଉ, ଗତି ବାରଟା
ଆଗରୁ ମତେ ଯେମିତି କେହି ଡିଷ୍ଟର୍ବ ନ କରନ୍ତି । ଖାଇବାକୁ ବ
ନୁହେଁ ।

ମଞ୍ଜୁବୋଉ—(ହସି) ବାରଟା ଯାଏ କଥା ଯିବନାହିଁ ଲୋ ହିଅ—ଶୁଣି
ଆଠ ନ ବାଜୁଣୁ ତ ଝରକା କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ନିଘୋଡ଼ ନିଘରେ
ଶୋଇଥିବୁ !

ମାୟା—କ’ଣ ହେଲା ? ମୁଁ ନିଘରେ ଶୋଇବାକୁ ଝରକା କବାଟ ବନ୍ଦ
କରେ ? ତୁ ଏତେବଡ଼ ଡାହାଣିଛ କଥା କହିପାରୁଛୁ ବୋଉ ?
ଏମିତିକା ବାହାଦୁର ପୁରୁଷ ରଖିଛୁ ଯେ ଏକା ଥରକେ ତନି ତନିଟା
କୋଇଲାଚୁଲି ଲାଗେଇ ଦବ । ସେଥିରୁ ପଟ୍ଟ ପ୍ରମାଣେ ଧୂଆଁ ବାହାରି
ଏକାବେଳକେ ଡାକରେଇ ମୋ ପଡ଼ାଘର ବାଟେ ପାଶ୍ କରିବ ।
ଝରକା କବାଟ ବନ୍ଦ ନ କଲେ ଧୂଆଁରେ ମୋ ଆଖି ନାକ ରୁଦ୍ଧ
ହୋଇ ଯୋଉ ଅବସ୍ଥା ମୁଁ ଭୋଗେ ନା—ତା ମୁଁ ଜାଣେ । ଆଉ ତୁ
କହୁଛୁ କ’ଣ ନା...

ମଞ୍ଜୁବୋଉ—ଆଲୋ ନାହିଁ ଲୋ, ମୁଁ ତତେ କିଛି କହୁନି । ମୁଁ ମୋର
ଯାଏ ।

ମାୟା—ହଁ, ତୁ ଯା—ତୁ ତ ମୋ ପଡ଼ାକଥା ବୁଝୁଛୁ—ଯିଏ ବୁଝୁଛନ୍ତି ସିଏ
ଆସନ୍ତୁ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର କଥାବାଣୀ । (ମଞ୍ଜୁବୋଉ ଚାଲି-
ଗଲେ—ମାୟା ପୁଣି ପଢ଼ିଲା)—“ଜଗତେ କେବଳ, ଜନେ ହସିବେ
ଏହି ତହୁଁ ଫଳ ।” (ପଡ଼ା ବନ୍ଦ କରି) କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ଏ ପଞ୍ଜାଟା
ଏତେବେଳଯାଏ ! ସବୁଗୁଡ଼ାକ ନିପଟ ଗଧ, ବୋକା—ହୁଣ୍ଡା (ପୁଣି
ବହୁ ଖୋଲା ବସିଲା । ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଲୁଚିଛନ୍ତି ଆସିଲା ପରି ଆସିଲା
“ପତୁ”, ମାୟାର ୧୫୦ ବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ଭାଇ)

ପତୁ— ଅପା ।

ମାୟା—କରେ ପତୁ, ତୁ କ’ଣ ଆଣିଛୁ ?

ପତୁ—ତେନ୍ତୁଳି ଆଣୁର ।

ମାୟା—କାହିଁ ?

ପତୁ—ତଳ ପକେଟ୍‌ରେ (ଗୁଡ଼ରେ ଦୁଇ ହାତକୁ ଛନ୍ଦି ଠିଆ ହେଲା)

ମାୟା—ଦେ...

ପତୁ—ବୋଉ ସେ ବାରଣ୍ଡାରେ ଏଣିକି ଅନେଇ ଠିଆ ହେଇଛି । ମୁଁ
ଦେଲେ ଜାଣି ପାରବ । ତୁ ଚୁପ୍ କରି କାନ୍ଦି ନେଇ ଯା—(ମାୟା
ପକେଟ୍‌ରେ ହାତ ଭର୍ତ୍ତି କଲା) ଈଁ ହୁଁ—ସେ ପକେଟ୍‌ରେ ନୁହେଁ,
ଏ ପକେଟ୍‌ରେ (ମାୟା ଆଗର ପୁଡ଼ିଆଟା ପକେଟ୍‌ରୁ ଆଣିଲା ।)

ମାୟା—ସେ ଦିଟା କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?

ପତୁ—ଏଇ ରଞ୍ଜନ ଆସିଲାଣି ! (ରଞ୍ଜନ ଆସିଲା । ବସ୍ତ୍ରରେ ପତୁଠୁଁ ବର୍ଷେ
ଅଧେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ)

ମାୟା—କରେ ଚପ୍ ଆଣିଚୁଟି ?

ରଞ୍ଜନ—ହଁ । ଦେଖ୍ ତ ପତୁ ଭାଇ ! ବୋଉ ଗଲାଣି ନା ସେଠି ଠିଆ
ହେଇଛି ।

ପତୁ ଗଲାଣି ।

ରଞ୍ଜନ—ଏଇ ନେ ଅପା...

ମାୟା—କଦଳୀ ଭଣ୍ଡା ଚପ୍ଟି ?

ରଞ୍ଜନ—ହଁ ।

ମାୟା—କରେ କ'ଣ ମୋଟେ ଗୋଟାଏ ଚପ୍ ଆଣିଚୁ ?

ରଞ୍ଜନ—ଆଉ ଭଜା ହେଇନା ।

ମାୟା—ଏଇ ଗୋଟିଏ ଚପ୍‌କୁ ଘଣ୍ଟାଏ ନେଲୁଣି । କ'ଣ କଦଳୀ ଗଛ
ପୋତି, ତା' ଭଣ୍ଡା ବାହାରିବା ଯାଏ ଚାହିଁ ବସିଥିଲୁ ? ଗଧ—
ଅଳସୁଆ !

ରଞ୍ଜନ—ପୁରାଣ ତ “ଏଇ ଦଉଡ଼ି”, “ଏଇ ଦଉଡ଼ି” କହି ଡେରି
କରିଦେଲା । ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?

ମାୟା—ପୁରାଣକୁ ମୋ ନାଁ କହିବୁ ତ ?

ରଞ୍ଜନ—ନା, ମୋ ନାଁ କହି ଆଣିଲି ।

ମାୟା—ଆଗର ଆଣିଲବେଳେ ବୋଉ ଦେଖିନାହିଁ ତ ? ହଜିରେ ପତ୍ର ?

ପତ୍ର—ନାହିଁ ଅପା । ବୋଉ ଏ ଘରକୁ ଆସିଥିଲାବେଳେ ଝଟକର ଆଣି ପାକଟିରେ ଲୁଚେଇ ଦେଲି ।

ରଞ୍ଜନ—ମୁଁ ବି ଠିକ୍ ସେଇଆ କରିବି ଅପା । ବୋଉ ଏ ଘରକୁ ଆସିଲା ବେଳେ ପୁରାଣଠୁ ଚପ୍ ଆଣି ଏଇ ଦୁଆର ବାଟେ ଚମ୍ପଟ୍ । ବୋଉ କହୁ ଜାଣିପାରିନି ।

ମାୟା—ଦେଖିଲ ତ ମୋ ବୁଦ୍ଧି ! ଉପରେ ରହିଲେ ବାପା କାଳେ ଦେଖିବେ ବୋଲି ପଢ଼ା ନାଁରେ ଏଠିକି ଚାଲିଆସିଲି । ଆଉ ଏଠି ବସି ଏଡ଼େ ପାଟିରେ ଛୁଦ୍ ପଡ଼ିଲି ଯେ ବୋଉ ଏ ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା !...ପହଲିଟା ପୁଣି କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ବୋକା-ନିପାରିଲାଚାଏ ବୋଲି ଖାଲି ପାଣି ଗିଲସେ ଆଣିବାକୁ କହିଥିଲି ଯେ--ଏତେ ବେଳଯାଏ ତାର ଦେଖା ନାହିଁ ।

ରଞ୍ଜନ—ଅପା !

ମାୟା—କ'ଣ ?

ରଞ୍ଜନ—ତୁ ଯାହା କହିଥିଲୁ ?

ମାୟା—କ'ଣ କହିଥିଲି ?

ରଞ୍ଜନ—ତୋ' କାମ କରିଦେଲେ ଆମକୁ ଲଜେନ୍ଦ୍ର ଦରୁ ବୋଲି !

ମାୟା—ଦେବ ରେ ବାବୁ, ଦେବ । କହିବି ଯେତେବେଳେ ଦେବ ! ଭାଇ ଆସନ୍ତୁ ।

ରଞ୍ଜନ—ଠକରୁ ନାହିଁ ତ ?

ମାୟା—ମୋ ବାହାଦୂର ଭାଇ, ମୁଁ ତମକୁ ମୋଟେ ଠକିବି ନାହିଁ । ଭାଇ ଆଜି ନିଶ୍ଚେ ଲଜେନ୍ଦ୍ର ଆଣିବେ; ମୁଁ ତମକୁ ନିଶ୍ଚେ ଦେବି । ଏଇନେ ଯାଅ ।

ରଞ୍ଜନ — ଏଇ ଅପା, ଭାଇ ଆସିଲେଣି !

ମାୟା — ଏଁ, ଆସିଲେଣି ? ଆରେ ରଖ ରଖ, ଆଗୁର, ଚପ୍ ଡ୍ର ଭିତରେ
ଲୁଚେଇ ରଖ ।

(ଲୁଚେଇ ଦେଲା) ବହୁଟା କାହିଁ ? ହୁଁ — (ପଢ଼ିଲା)

ଜଗତେ କେବଳ, ଜନେ ହୁସିବେ ଏହି ତହୁଁ ଫଳ,
ବରଜୀବ ରସେ ଦେଇ ମାନସ,
ବରଜି ବରଷେ ଅମେଧ ଗ୍ରାସ,
ଦେହେ ମହାକନା ରଜ ଲଗାଇ,
ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶୂକ୍ଷ୍ମ କି ହୋଇବ ଗାଈ;
ଜଗତେ କେବଳ .....

ମୋହନ — (ପ୍ରବେଶ କରି) ଜନେ ହୁସିବେ ଏହି ତହୁଁ ଫଳ ।

ମାୟା — ମାନେ ?

ମୋହନ — ମାନେ ଏ ବର୍ଷ ତୁ ଆଇ: ଏ: ପଶୁଛା ଦରୁ ।

ମାୟା — ହୁଁ, ଦେବି ତ । ସେଇଥି ପାଇଁ ଦିନ ନାହିଁ ରାତି ନାହିଁ ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା
ପରିଶ୍ରମ କରୁଛି --

ମୋହନ — ସେଇ କଥା ମାୟା ! ଖୁବ୍ ପରିଶ୍ରମ କରି ପଡ଼ାପଢ଼ି କରି, ନ
ହେଲେ ଏଇ ତୁ ଯାହା ପଢ଼ୁଥିଲୁ ..ଜଗତେ କେବଳ...

ମାୟା — ଜଗତ କଥା ଥାଉ ! ଆଗେ ମୋ କଥା ବୁଝିବଟି ଭାଇ !

ମୋହନ — କ'ଣ ତୋ କଥା ?

ମାୟା — ଚାନ୍ଦା, ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା ଚାନ୍ଦା !

ମୋହନ — କେତେ ଟଙ୍କା ?

ମାୟା — ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ।

ମୋହନ — କେତେ ?

ମାୟା—ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ପଇସା ! କ୍ଳାସରେ ମତେ କହିଲେ—ତୋ ବାପା ବଡ଼-
ଲୋକ, ଭଲ ଡାକ୍ତର, ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍‌ରୁଦା ତୋଠୁଁ ନିଆଯିବ-
ନାହିଁ ।...

ମୋହନ--ସେମାନେ କହିବା ଆଗରୁ ତୁ ତ ଆଗ ବଢ଼ି ଆଉ ଅଧିକା ଦି'
ଟଙ୍କା ରୁଦା ଦେବାକୁ କହିଥିବୁ !

ମାୟା--ବନ୍ଦ୍ୟାସୁଣ ଭାଇ । ସେମାନେ ମତେ ଆଗ କହିଲେ । ମୁଁ କିଛି
କହିନି !

ମୋହନ--ତୁ ତାହେଲେ ଏଇନେ କ'ଣ କହୁଛୁ ସେ !

ମାୟା--କିଛି ନାହିଁ--ରୁଦା ଟଙ୍କାଟା ଦେଇଦିଅ ।

ମୋହନ--ହୁଁ, କିରେ ପତୁ, ରଞ୍ଜନ ! ତମର କ'ଣ କିଛି ପଡ଼ାପଡ଼ି
ନାହିଁ ? ଏଠି ଆସି କ'ଣ କରୁଛ ?

ପତୁ--ନାହିଁ ଭାଇ, ଆମେ ଅପା ପାଖକୁ ଆସିଥିଲୁ !

ମୋହନ--କାହିଁକି ?

ମାୟା--ପଡ଼ା--ପଡ଼ା ବୁଝିବାକୁ ।

ରଞ୍ଜନ--ଭାଇ ଆମ ରୁଦା ?

ମୋହନ--ତମର କେତେ ?

ମାୟା - ତାଙ୍କ ରୁଦା କଥା ପରେ ବୁଝିବ ଭାଇ । ଆଗ ମୋ ରୁଦାଟା ଦେଇ-
ଦବଟି ! ରୁଦା ଟଙ୍କାଟା ହାତକୁ ଆସିନାହିଁ ବୋଲି ପଡ଼ାପଡ଼ିରେ
ପୁରୁଷ ମନ ଦେଇ ପାରୁନି ।

ମୋହନ--ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ହେଇଯାଉଛି ମାୟା ।

ମାୟା--ହେଇଟି ଭାଇ, ବାପା ଏଇନେ ଘରକଥା କିଛି ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି ।
ସବୁ ଭାରି ତମ ଉପରେ । ତମେ ଯଦି ଏମିତି ଚପା ଢଙ୍ଗ ଧରିବ...

ମୋହନ--ଆଜ୍ଞା-ଆଜ୍ଞା, ତୋ' କଥା ରହିଲା...ଏଇ ନେ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା !

ପଦ୍ମଲ—(କହୁ କହୁ ଆସିଲା) ଚପ୍ ଖାଇଲୁଣି ଅପା ? ମୁଁ ପାଣି ଆଣି-
ଲଣି । (ପଦ୍ମଲ ହାତରେ ଭରା ଗିଲସେ ପାଣି, ବସ୍ତ୍ରସରେ ରଞ୍ଜନଠୁ
ଛୋଟ)

ମାୟା—ବଦମାସ୍ ଟୋକା, ତେଣେ ଚପ୍ କଟଲେଟ୍ ଖାଇ ଏଠିକି ଚାଲି-
ଆସିଲା ପାଣି ପିଇବାକୁ ! ଏ ଜାଗାଟା ଶସ୍ତା ପଡ଼ିଚ । ଭାଇ, ଏଗୁଡ଼ାକ
ପରା କୋଉଠି ହେଲେ ମତେ ପଡ଼େଇ ଦେବେନି ! ଯା—ବାହାରି
ଯା ଏଠୁ !

ପଦ୍ମଲ—ସେତେବେଳେ ତୁ ମତେ କହିଲୁ...

ମାୟା—କ'ଣ କହିଲୁ ?? କେତେବେଳେ ଯାଇ କହିଥିଲୁ ବୋଲି ଏଇନେ
ତୁ ପାଣିଗିଲସ ଧରି ତଳି ତଳି ଆସୁଛୁ ? ଯା—ନେଇଯା ସେ ପାଣି !
(ମୋହନ ମାୟାର ଚାରିପଟେ ଚାରିପାରି)

ମୋହନ—ହଁ—ଆଣିଲୁଣିତ, ପାଣି ଗିଲସଟା ନେଇଯିବ କାହିଁକି ?
(ପଦ୍ମଲକୁ) ଆରେ ପଦ୍ମଲ, ରଞ୍ଜିଦେ ଏଠି । (ପଦ୍ମଲ ଗ୍ଲାସ ରଞ୍ଜି ଠିଆ-
ହେଲା) ଆରେ ପତୁ, ରଞ୍ଜନ ! ତମ ଦୁହଁଙ୍କର ତ ଏକା କ୍ଲାସ । ଚାନ୍ଦା
କେତେ ?

ପଦ୍ମଲ—କ'ଣ ସରସ୍ତ୍ରୀ ପୂଜା ଚାନ୍ଦା ଦଉଚ କି ଭାଇ ? ମତେ ଦିଅ ..

ମୋହନ—ତୁ ତ ଏଇନେ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଛୁ । ତୋର ଚାନ୍ଦା କ'ଣ ହବ ?

ପଦ୍ମଲ—ବା'ରେ ! ମୁଁ ଘରେ ପୂଜା କରିବିନି ?

ମୋହନ—ଓଃ—ଘରେ ପୂଜା କରିବୁ ? ଆଜ୍ଞା, ତୋ'ର କେତେହେଲେ
ଚଳିବ ?

ପଦ୍ମଲ—ଟଙ୍କାଏ ।

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା, ନେ ଟଙ୍କାଏ ! (ଦେଲା) ହଁ, ତମ ଦୁହଁଙ୍କର ?

ପତୁ—ଆମର ଦି' ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଚାନ୍ଦା ହେଇଚି ଭାଇ ।

ମୋହନ—ହଉ ନିଅ । ତୋର' ଦୁଇ, ଆଉ ରଞ୍ଜନର ଦୁଇ ।

ମାୟା—କ'ଣ ପତୁ ରଞ୍ଜନ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ି ଦି' ଟଙ୍କା କରି ଚାନ୍ଦା ନେବେ ?

ମୋହନ—ଓଃ, ଛୋ କଥା ତୁ ବୁଝୁ । ତାଙ୍କ ସ୍କୁଲରେ ଦ'ଟଙ୍କାରୁ କମ୍
 ଚାନ୍ଦା କେନ୍ଦୁ ଦଉନାହାନ୍ତି, ମୁଁ ଜାଣେ ।

ମାୟା—ଓଃ, ଯୋଉ ଲେଖି ସ୍କୁଲ—ସେଥିରେ ପୁଣି ଦ'ଟଙ୍କା ଚାନ୍ଦା !
 ନାହିଁ ଭାଇ, ସେମାନେ ଦ'ଟଙ୍କା ନେଲେ ମତେ ଆଉ ଟଙ୍କାଏ ଦିଅ !

ମୋହନ—ଆଉ ପାହୁଲଏ ବି ନୁହେଁ !

ମାୟା—ଆଉ ଟଙ୍କାଏ ଦବନି ଭାଇ ?

ମୋହନ—ନା ।

ମାୟା—ନ ଦବ ଯଦି ଏଇ ନିଅ ରଖ ତମ ଟଙ୍କା, ମୋର
 ଦରକାର ନାହିଁ । (ଫେରାଇଦେଲା)

ମୋହନ—ମାୟା !

ମାୟା—ନା, ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ । (ମୁହଁ ଚୁଲେଇ) ସେମାନଙ୍କ
 ବେଳକୁ ୦ନ୍ ୦ନ୍ ହେଇ ଟଙ୍କା ବାହାରିପଡ଼ୁଛି ?

ମୋହନ—(ହସି) ତୋ ବେଳକୁ ତ ଟଙ୍କା କୋଉଠି ଅଟକି ଯାଇନାହିଁ !

ମାୟା—ମାୟା !

ମାୟା—(ଚିତ୍କରି) କାହିଁକି ତାକୁର ?

ମୋହନ—ମୁଁ ଜାଣେ, ଆଜି ତୋ କଥା ନ ରହୁଲେ କାଲି ସକାଳୁ ମୋ
 ଜୋତାରେ ଡିଡା ନ ଥିବ କି ସ୍ବେଦସ୍ବେଦାପ୍ତା ଯାଇ ସଜନା
 ଗଛରେ ଝୁଲୁଥିବ ।

ମାୟା—ମୁଁ ତମ ଜିନିଷ ଛୁଇଁ ଯାଏନାହିଁ !

ମୋହନ—ଚାନ୍ଦା ଟଙ୍କା ନବୁନାହିଁ ?

ମାୟା—ନା ।

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା—ଏଇ ନେ ଚାନ୍ଦା ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା, ଆଉ ତୋ'
 ରାଗ ପାଇଁ ସୁଧ ଟଙ୍କାଏ—ହେଲୁ ତ...? ନେ--ଏ ଟଙ୍କା ଉଠା ।

ମାୟା—ନାହିଁ, ମୋର ଟଙ୍କା ଦରକାର ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଛ'ଟଙ୍କା ଦେଲି ପରା ?

ମାୟା—ଛ'ଟଙ୍କା କରି ନେଉ କାହାକୁ ଦିଏନି — ଅମଙ୍ଗଳିଆ କଥା ।

ମୋହନ—(ହସିପକେଇ) ଆଜ୍ଞା, ଟଙ୍କା ସାଙ୍ଗକୁ ଏଇ ଲଜେନ୍‌ସ୍ ଏଡକ
ରହୁଲା ! ହେଲା ତ ଏବେ ! (ଯାଉ ଯାଉ)ଲଜେନ୍‌ସ୍ ଏକା ଖାଇଦରୁ-
ନାହିଁ, ସମସ୍ତକୁ ବାଣ୍ଟିକରି ଦରୁ । (ଗୁଲିଗଲା)

ପତ୍ନୀ—ଅପା !

ମାୟା—ମିଛଟାରେ ତ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ମାଗିନେଲି,ଆଉ ଏମିତି ଜୁଳୁ-
ଜୁଳୁ କରି ଗୁଣ୍ଡି ଠିଆହେଇଚି କାହିଁକି ବାବୁମାନେ ? ଯାଅ ।

ରଞ୍ଜନ—ଆମ ଭାଗ ?

ମାୟା—ମୋ କପାଳକୁ ତ ଢଳିଢଳିଟା ରାକ୍ଷସ ଆସି ଜନ୍ମିଚି, (ଗୋଟାଏ
ଲଜେନ୍‌ସ୍ ପାଟିକି ପକେଇ)

ପତ୍ନୀ—ଅପା !

ମାୟା—କ'ଣ ?

ପତ୍ନୀ—ତୁ ଏକା ଖାଇରୁ ?

ମାୟା—ଖାଉନି, ଗୁଣ୍ଡୁନି ।

ରଞ୍ଜନ—ଗୁଣ୍ଡୁରୁ ? କେମିତି ? ଭଲ ?

ମାୟା—ଓଁ, ବାଜେ...

ପତ୍ନୀ—ସେଇ ବାଜେରୁ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଦେ ।

ମାୟା—(ହସିପକେଇ) ତମେମାନେ ପରା ମୋ ସୈନ୍ୟବାହନ—ତମକୁ
ନ ଦେଇ ମୁଁ ଏକା ଖାଇବି ! ଏଇ ନିଅ (ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭାଗକରି ଦେଲା)
ବାସ୍—ଯାଅ ଏଥର—ପଳାଅ ! (ସେମାନେ ଗୁଲି ଯାଉଥିଲେ)
ଏ ପତ୍ନୀ, ଶୁଣିଲୁ ! (ପତ୍ନୀ ଫେରିଲା) ହଜରେ, ତୁ ଏଡ଼ିକି ବୋକା !
ଭାଇଙ୍କ ଆଗରେ ଚପ୍ ଖାଇବା କଥା କହୁରୁ !

ପତ୍ନୀ—ଭୁଲ ହେଇଗଲା ଅପା ।

ମାୟା—ହଉ, ଆଉ କେବେ ଇମିତି ବୋକାମି କରିବୁ ନାହିଁ ।

ପତ୍ନୀ—ନା । ପାଣି ଗିଲସଟା ନେଇଯିବ ଅପା !

ମାୟା—ନା—ଆଉ, ତୁ ଯା । (ପତ୍ନୀର ପ୍ରସ୍ଥାନ) ରଞ୍ଜନ, ତୁ ଗୋଟିଏ
କାମ କର । ସେ ବହୁତକ ସେଠୁ ଆଣି ଦେ । (ରଞ୍ଜନ ଆକ ଉପରୁ
କେତେଖଣ୍ଡ ବହୁ ଆଣି ଦେଲା) ।

ମାୟା—(ଟେବୁଲ ଉପରେ ସଜେଇ ରଖୁ ରଖୁ) ଲଜେନ୍ସ, ଆର୍କାଇଭ,
 ଚପ୍—English, History, Economics—ଉଃ ଭଗବାନ,
 ଏତେ ବହୁ କମିତି ପଢ଼ିବି ? କମିତି ପଢ଼ାଣା ଦେବି ?

ରଞ୍ଜନ—ତୁ ଏକନେ ପଢ଼ିବୁଟି ଅପା ?

ମାୟା—ହଁ, ପଢ଼ିବି ଯେ, ହେଲେ ଏ ବହୁସବୁ ନୁହେଁ ! ଆଜ୍ଞା,
 ରଞ୍ଜନ...

ରଞ୍ଜନ—କ'ଣ ଅପା ?

ମାୟା—ସିଡ଼ି ଉପରକୁ ଉଠ ।

ରଞ୍ଜନ—କାହିଁକି ଅପା ?

ମାୟା—ଉଠ, କହୁଚି !

ରଞ୍ଜନ—(ସିଡ଼ିରେ ଉଠି) ଉଠିଲି ଅପା ।

ମାୟା—ସେଇଠି ନଇଁପଡ଼ ।

ରଞ୍ଜନ—ନଇଁଲି ଅପା...

ମାୟା—ସେଠି ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ପାଢ଼ାଚ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କଣ ଦେଖୁଛୁ ?

ରଞ୍ଜନ—ବହୁଖଣ୍ଡେ ।

ମାୟା—ବାସ୍, ନେଇଆ ।

ରଞ୍ଜନ—ଅପା, ଏଇଟା ତ “ଲାଲ ଦସ୍ୟୁର କାରସାଦ” ଗପବହୁ !
 (ବହୁଟା ଆଣିଦେଲା)

ମାୟା—ହଁ, ଗପ ବହୁ ।

ରଞ୍ଜନ—ଏଇ ବହୁଟା ପଢ଼ା ତୁ ସକାଳେ ପଢ଼ୁଥିଲୁ ବୋଲି ବାପାଙ୍କଠି
 ଗାଲି ଶୁଣିଥିଲୁ ?

ମାୟା—ହଁ, ସକାଳେ ପଢ଼ୁଥିଲି ବୋଲି ! ଏକନେ ତ ରାତି ହେଲଣି—
 ମୋର ଏତେବେଳକୁ ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଦମ୍ପେଇ ଶୋଇ
 ପଡ଼ିବା କଥା । ନହେଲେ ମୋ ନିଦରୁ ମୁଁ ଘଣ୍ଟାଏ କାଟି ଡିଟେକ୍ଟିଭ
 ବହୁ ପଢ଼ିବି—ମେଧାରେ କାହାର କ'ଣ କହୁବାର ଅଛି ? ତା'ଛଡ଼ା—
 ବାପା ତ ନ' ଟା ଆଗରୁ ତଳକୁ ଆସିବେ ନାହିଁ ! ହଉ—ତୁ ଯା ।

(ରଞ୍ଜିତ ଗୁଲିଗଲ ପରେ ମାୟା ବହୁ ଖୋଲି) ହୁଁ, କୋଉଠୁ
 ଗୁଡ଼ିଥିଲି—କୋଉଠୁ ଗୁଡ଼ିଥିଲି—ପାଇତେଟ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ଶଶାଙ୍କ
 ସେଇ ମେଘ ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ଯାଇ ଲାଲ ଦସ୍ୟୁର ଆଡ଼ିଆରେ ପହଞ୍ଚିଲ ।
 (ଯନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗୀତ ବାଜି ଉଠିଲା । କେତେବେଳେ ଆଗୁର କେତେବେଳେ
 ଚପ୍ ପାଟିରେ ପକେଇ ମାୟା ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ି ଗୁଲିଥାଏ ।
 ଉପନ୍ୟାସର ରୋମାଞ୍ଚକର ବର୍ଣ୍ଣନାର ପ୍ରତିଫି ସ୍ୱା ମାୟାର ଆଖି ମୁହଁରେ
 ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ... ଯନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗୀତ ଭିତରେ ଉପନ୍ୟାସର ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର
 କଣ୍ଠସ୍ୱର ଅନ୍ତରାଳରୁ ଶୁଣାଗଲା -)

ଲାଲଦସ୍ୟୁର କଣ୍ଠସ୍ୱର—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ତୋ'ର ଏ ଦୁଃସାହସ
 ପାଇଁ ମୁଁ ତତେ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି ଶଶାଙ୍କ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଦୁଃଖ
 ହେଉଛି ଯେ, ଏଥିପାଇଁ ତତେ ଆଉ ତୋର ମୂଲ୍ୟବାନ ଜୀବନଟାକୁ
 ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଜାଣେ ଗୋଇନ୍ଦାଗିଷ୍ଟ କରି ରୁ ଖୁବ୍ ନାଁ
 କମେଇରୁ... ଅନେକ ନାମଜାଦା ଦସ୍ୟୁ, ଡକାୟତଙ୍କୁ ଧରେଇରୁ—
 କିନ୍ତୁ ତୁ ଏ କଥା ଭୁଲିଗଲୁ କେମିତି ଯେ—ଏଥର ତୁ ଯାହା
 ସାଙ୍ଗରେ ଗୁଲିବାଜି ଖେଳୁଛୁ, ସେ ଆଉ କେହି ନୁହେଁ ସେ
 ହେଉଛି ଭାରତ ବିଖ୍ୟାତ ଦସ୍ୟୁ-ସମ୍ରାଟ ଲାଲଦସ୍ୟୁ । ତୁ ଭାବିଥିଲୁ—ଏ
 ମେଘୁଆ ରାତିରେ ନିଶା ଖାଇ ମାତାଲ ହେଇ ପଡ଼ିଥିବାବେଳେ ତୁ
 ମୋର ଆଡ଼ିଆ ଦେଉଛୁ କରି ମତେ ପୋଲିସରେ ଧରାଇ ଦରୁ ?
 କିନ୍ତୁ ହାୟ ଶଶାଙ୍କ, ତୋ' ନିଜ ଜାଲରେ ତୁ ନିଜେ ଧରା ପଡ଼ିଲୁ ।
 ...କିଏ ଅଛୁ...

ଅନ୍ୟ ସ୍ୱର—ହାଣ୍ଡସ୍ ଅପ୍ !

ଲାଲଦସ୍ୟୁର ସ୍ୱର—କିଏ ?

ଅନ୍ୟସ୍ୱର—ତୋର ଯମ...ହା—ହା—ହା... (ଯନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗୀତ ଗୁଲିଥାଏ ।

(ପୀତାମ୍ବରବାରୁ - ମାୟାର ବାପା, ସିଡ଼ିରେ ଓଲଟି ଆସୁ ଆସୁ ଝିଅର
 ଏ ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ୱ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଅଧା ସିଡ଼ିରେ ଅଟକି ଗଲେ)

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟା - (ମାୟା କିନ୍ତୁ ପଢ଼ି ଗୁଲିଥାଏ) ମାୟା--

ମାୟା—(ବହୁ ଉପରୁ ମୁହଁ ନ ଉଠେଇ) କିଏ ଆସି କାହିଁକି ଗୋଲମାଲ
କରୁଛ...ମୋର ପଡ଼ା ଅଛି...ମୁଁ ଏକଜଣେ ଖାଇବି ନାହିଁ, ଯା ।

ପୀତାମ୍ବର—(ଆଗେଇ ଆସୁ ଆସୁ) କଅଣ ଏମିତି ମନ ଦେଇ ପଡ଼ା ହୁଉଛି
ଦେଶେ ! (ମାୟାର ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଚଟାପଟ୍
ଖାଇବା ଜିନିଷତକ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ରଖି ଗୋଟାଏ ହାତରେ
ଉପନ୍ୟାସ ବହୁଟା ଧରି ଉଠି ଠିଆହେଲା)

ମାୟା—ଖାଇଲୁବେଳକୁ ସମସ୍ତେ ଖାଇବେ, ଆଉ ଅଇଁଠା ଗୋଟେ-
ଇବି ମୁଁ !

ପୀତାମ୍ବର—କିନ୍ତୁ ଅଇଁଠା ଗୋଟେଇବା ଆଗରୁ ଏମିତି ମନୋଯୋଗ
ଦେଇ କି ବହୁ ପଡ଼ା ହୁଅନ୍ତୁ, ଦେଖି ?

ମାୟା—ସାହୁଜ୍ୟ ବହୁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ସବୁ ବହୁ ତ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୁଆହେଇଛି । ସେ ବହୁଟା
ହାତରେ ରହିଲା କାହିଁକି ? ଦେଖି ବହୁଟା...

ମାୟା—ନା...

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟା !

ମାୟା—ମୁଁ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ମୋଟେ କଥା କହିବି ନାହିଁ ଯେ ? ଘଣ୍ଟଟାଏ
ଦବ ଦବ ବୋଲି କହି ଆଜିଯାଏ ଦଉନା ! ପରୀକ୍ଷାରେ ଫେଲ୍
ହୋଇଗଲେ ମତେ ଆଉ ଦୋଷ ଦବନି । ସମୟ ଜାଣିଲେ ସିନା
ଲେଖିବି । ସାରା ହଲରେ ମୋଟେ ଗୋଟାଏ ବୋଲି ଘଣ୍ଟା ।

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ତତେ ବହୁ କଥା ପଚାରୁଛି - କି ବହୁ ସେଇଟା ?

ମାୟା - ଯୋଉ ବହୁ ହୁଏ, ବହୁତ ପଢ଼ୁଛି ପରୀକ୍ଷା ଦବାପାଇଁ...ଘଣ୍ଟା ନ
ହେଲେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବି କେମିତି ?

ପୀତାମ୍ବର - ଓ, କିମିତି କଥା ! ଆଜ୍ଞା, ପରୀକ୍ଷା ଦିନ ନ ହେଲା ମୋ
ଘଣ୍ଟାଟା ନେଇଯିବୁ !

ମାୟା - କ'ଣ ହେଲା ବାପା ? ତମର ସେ ଭୋଡ଼ଙ୍ଗା ଘଣ୍ଟାଟା ମୋର ଏ
ହାତରେ ପିନ୍ଧିବ ? (ହସିଉଠିଲା) କ୍ଲାସରେ ମତେ ଆଉ ରଖେଇ
ଦେବେ ?

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି ? ସମୟ ଦେଖିବା କଥା ତ !

ମାୟା—ଛା, ଛା—ତମ ଘଣ୍ଟା ଆଉ ମୋ ହାତ—ଅସମ୍ଭବ ! ହେଉଛି ବାପା, ମୁଁ ଆଗରୁ କହୁଛି, ଆଉ ଏଇନେ ବ କହୁଛି—ମୋ ଘଣ୍ଟାର ସାଇଜ ତେଲୁଲି ମଞ୍ଜି, କିମ୍ବା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ହେଲେ ମୋ ମଝି ଆଙ୍ଗୁଳି ଟିପୁ ବଡ଼ ହେବନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତେଲୁଲି ମଞ୍ଜି ସାଇଜର ଘଣ୍ଟା ଆସିଲେ ପାସ ହବ ?

ମାୟା—ନିଶ୍ଚୟ ହବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ନ ଆସିଲେ ?

ମାୟା—ନ ଆସିଲେ... (ଟିକିଏ ଶଙ୍କି ଯାଇ) ଆଶା ଖୁବ୍ କମ୍ ।

ପୀତାମ୍ବର—ହାତରେ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ଉପନ୍ୟାସ, ଟେବୁଲ ଉପରେ ଆୟୁର, ଚନ୍ଦ୍ର, ଲଜେନ୍ସ—ଏଇ ପଢ଼ାପଢ଼ି ହଉଛି—ନା ? (ଟିକିଏ ରହି) ମାୟା !

ମାୟା—କ'ଣ ?

ପୀତାମ୍ବର—ତୁ ଯେ ଏଥର କୌଣସିମତେ ପାସ୍ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ ତା ମୁଁ ଠିକ୍ ବୁଝୁଛି ।

ମାୟା—ହଁ, ତା ଆଉ ବୁଝନ୍ତ ନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତୁ ଜାଣୁ, ମୁଁ ତୋ ବାପା !

ମାୟା—(ପିଲୁଲିଆ ଭାବରେ) ଦୁନିଆରେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ତମେ ମୋ ବାପା...ମୁଁ ତମ ଝିଅ ହେଇ ଆଉ ଏତକ ଜାଣି ନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଫାଜିଲମି ବନ୍ଦ କର ମାୟା ।

ମାୟା—ଲୋକଙ୍କୁ ଥଟ୍ଟା ପରିହାସ କଲେ ଫାଜିଲମି ହୁଏ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି । ହେଲେ ଏକାବେଳେକେ ନିପଟ ସତକଥାଟା କହିଲେ ଯେ ଫାଜିଲମି ହୁଏ...

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟା ! ଗୋଟାଏ ଝିଅ ବୋଲି ଆଦର ପାଇ ପାଇ ତୁ ଏକାବେଳେକେ ନଷ୍ଟ ହେଇଗଲୁଣି !

ମାୟା—ହଁ କହୁଯାଅ—ଯାହା ମନକୁ ଆସୁଛି କହୁଯାଅ, ଅଟକି ଗଲି କାହିଁକି ? ମତେ ଆଦର ସୋହାଗ କରିବାପାଇଁ ଏ ଘରେ ପାଞ୍ଚ ଦଶଟା ଦାସୀ ପରିବାସ ଖଞ୍ଜା ହେଉଚନ୍ତି ନା ! (କାନ୍ଦିବାର ଛଲନା କରି) ପଣ୍ଡା ବେଳ—ପଢ଼ା ନଷ୍ଟ ହୁଏ ବୋଲି ନିଜେ ନ କରି ଯଦି ଗୁଜର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କିଛି ଗୋଟାଏ କାମ ବରଦ କଲି, ସ୍ତ୍ରୀ ମୁହଁ ଏଣିକି ତ ତା ମୁହଁ ତେଣିକି । ମୁଁ ଯେମିତି ଏ ଘରେ ଗୋଟାଏ ବିଲେଇ କି ବୁକୁର...ଡାକି ଡାକି ପାଟି ପଡ଼ିଯିବ ପଛେ ସେଇଠି ବସିଥିବେ, କେହି ପଦେ ଜବାବ ଦି ଦେବେ ନାହିଁ—ଆଉ ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଆଦରରେ ଫାଟି ପଡ଼ୁଛି ।

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟା, ତୁ କାନ୍ଦୁଛୁ ମାୟା ! ଏଇ କଥାରେ କାନ୍ଦୁଛୁ ?

ମାୟା—ଏଇ କଥାରେ କାହିଁକି କାନ୍ଦିବି ? ମୋର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା—ହାନି ଲାଭ କିଏ କେବେ ବୁଝେ ନା ଆଜି ବୁଝୁଛି ?

ପୀତାମ୍ବର—ତୋର ଦୁଃଖ ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା !...ଆଛା ଆଛା, ତୁ କାନ୍ଦନା । ସୁନା ମା'ଟା ପରି, ଆଉ କାନ୍ଦ ନାହିଁ । ମୁଁ ତୋ' ବୋଉକୁ କହୁଦେଉଛି, ତାଙ୍କର ଏମିତି କି କାମ ଯେ, ଗୋଟାଏ ବୋଲି ଝିଅ, ତା' କଥା ବୁଝିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ବେଳ ମିଳୁନାହିଁ ।

ମାୟା—(ଖୁସି ହୋଇ, ମୁହଁରେ ହସ ଆଣି) ତମର ଯୋଉ ବୁଦ୍ଧି ବାପା ! ମୋ କଥା ବୁଝିବାପାଇଁ ବୋଉର କ'ଣ ଏଣିକି ବଳ ବସୁଥିବ ଆସୁଛି ? ଏଣିକି ସେ ବିଶ୍ରାମ କରିବା କଥା, ନା ଝିଲଟି ତମେ ତା ଉପରେ ଚପଟ ପକେଇବାକୁ ଯାଉଛ ? ବରଂ ତମେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଗୁଜରକୁ ଖୁବ୍ କଢ଼ା ତାରିଦା କରିଦିଅ, ଏଣିକି ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଯାହା କହୁବି, ସବୁ କାମ ବନ୍ଦ ରଖି ମୋ କାମ ଆଗେ କରିଦେବେ । ତା' ନ ହେଲେ...ବୃଥା ମୋ ସମୟ ନଷ୍ଟ...ସମୟ ନଷ୍ଟ ମାନେ ପଢ଼ା ନଷ୍ଟ...ଆଉ ପଢ଼ା ନଷ୍ଟ ମାନେ...ତମେ ତ ଜାଣ, ପଣ୍ଡା ନଷ୍ଟ .. ଫେଲ !

ପୀତାମ୍ବର—ନାହିଁ ମା, ମୁଁ ତୋର ସବୁ ସୁବିଧା କରେଇଦେଉଛି । ତୁ ଫେଲ୍ ହେଲେ ମୁଁ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ମୁହଁ ଦେଖେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ମାୟା—ଲୋକଙ୍କ କଥା ତମେ ଛାଡ଼ ବାପା ! ସେମାନଙ୍କ କଥାରୁ ମିଳିବ କ'ଣ ? ପଛନ୍ଧାଟା ଯେ ପୂର୍ବ ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତମେ ନଜେ ଏତେ ଭଲ ପୁଅ ଥାଇ କିମିତି ଥରେ ଫେଲ୍ ହେଇଯାଇଥିଲ !

ପୀତାମ୍ବର—ସେ ଭିନ୍ନ କଥା ।

ମାୟା—ମୋଟେ ଭିନ୍ନ କଥା ନୁହେଁ ବାପା—ଏବୁ ପଛନ୍ଧା ଏକ—ଏବୁର ମୂଳରେ ଯେଇ ଭାଗ୍ୟ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତା' ମାନେ ତୁ ଆଗରୁ କହୁଥିବୁ ଯେ ତୁ ଫେଲ୍ ହେବୁ !

ମାୟା—ନା—ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଫେଲ୍ ହେବି ନାହିଁ—ତଥାପି ଭାଗ୍ୟ ହିଁ ଭାଗ୍ୟ । ତା' ଉପରେ କହାର ଲଗା ନାହିଁ କି ପଦା ନାହିଁ । ...ଏଠି ଭାଗ୍ୟ ଗରମ ହଉଛି ବାପା...ମୁଁ ଉପରେ ପଡ଼ିବି ଯାଉଛି । (ବହୁ କେତେ ଶ୍ରେ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପଣରେ ଖାଇବା ଜନସଭା ଧରି ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା । ଭିତରୁ ଆସିଲେ ମହାବୋଉ)

ମହାବୋଉ—ହଁ, ବାପ ଟିଅଙ୍କ ସୁଖ ଦୁଃଖ ସଜଲ ?

ପୀତାମ୍ବର—ତମେ ଯବୁ ଶୁଣୁଥିଲ ତ ?

ମହାବୋଉ—ଏ ଘରେ ତ ମୋର ଏଇ କାମ—ଏବୁ କଥା ଦେଖିବି, ଶୁଣିବି...ହେଲେ କାହାକୁ କିଛି ନ କହୁ ତୁନି ହେଇ ରହୁବି ।

ପୀତାମ୍ବର—ଯମସ୍ତେ ଯେ ଏ ଘର ଏ ଘର ହଉଛି, ଏ ଘରଟା ତା'ହେଲେ କାହାର ?

ମହାବୋଉ—ତମେ କହୁନ କାହାର ? ...ଆଦର ପାଇ ଯଦି ମାୟା ନଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ ସେ ତମର ଦୋଷରୁ ହଉଛି ।

ପୀତାମ୍ବର—ଆରେ—ହଠାତ୍ ମୋ ଉପରେ ଏ ଆକ୍ରମଣ କାହିଁକି ?

ମହାବୋଉ—ନଭେଲ୍ ପଢ଼ୁଥିଲ ବୋଲି ତ ନାଲି ଆଖି ଦେଖେଇ ଶାସନ କରୁଥିଲ—ଟେକର ପୁଣି ଏମିତି ତଳେଗଲ କାହିଁକି ?

ପୀତାମ୍ବର—କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ପଦେ କଥାରେ ପିଲଟା ଝୁର୍ଝୁର୍ ହେଇ କାନ୍ଦି ପକାଇଲା ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ତମ ଶାସନରେ ? ଏଇଆ ତମେ ବୁଝିଲ ? ଖଟା ଖାଉଥିଲା... ସେଇ ରାଗ ଆଙ୍ଗୁଳିଟାକୁ ଆଖିରେ ଗେଞ୍ଜି ଦେଇ ପରା ଲୁହ ଗଡ଼େଇଲା ।

ପୀତାମ୍ବର—(ହସିଉଠି) କ'ଣ—ମାୟା ତା'ହେଲେ ଏମିତି ମତେ ଠକି ଦେଇ ଯାଇଛି !

ମହାବୋଉ—ଲଜ ମାଡ଼ି ନାହିଁ—ଆହୁରି ପୁଣି ହସ୍ତ ? ...ହେଇଛି, ଏ ଢଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ି ! ...ସୁର ଭାଇରେ ଝୁଆ ହେଇଛି ବୋଲି କେଇଦିନ ସେ ଏମିତି ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀ ହେଇ ବଢ଼ିବ ? ଆସି ସତର ପୁର ଅଠର ହେଲା—କାଲି ଗୁଡ଼ି ପଥରଦିନ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବ—ଶାଶୁଘର ଚାଲିଚଳନ ରଙ୍ଗଡ଼ଙ୍ଗ—ସଶୃଙ୍ଖଳା କୋଉଦିନ ଆଉ ଶିଖିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ସେ ନିଶିବାଟା କଣ ମୋ ଦୋଷ ?

ମହାବୋଉ—ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିନାହିଁ, ତମେ ମୋର ଡେଲ ମୋ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିବ । ହେଲେ ସେକାଳ ପଖାଳ ଆଉ ନାହିଁ । ଆମ ମରହଟ୍ଟା ମା' ଖୁଣ୍ଟିଙ୍କଠାରୁ ଏ କାଳ ଝୁଆ ସଶୃଙ୍ଖଳା ଶିଖିବାକୁ ନାକ ଟେକିଲେଣି ।

ପୀତାମ୍ବର—ସେ କଥା ତ ମୁଁ ବୁଝିପାରୁଛି । ହେଲେ ଆଜିକାଲିକା ଝୁଆ-ବୋହୂଙ୍କ ସଶୃଙ୍ଖଳା ଶିଖିବାପାଇଁ ଯଦି କୋଉ ସ୍କୁଲ ବା କଲେଜର ସନ୍ଧାନ ତମେ ମତେ ଦେଇପାରନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ମାୟାକୁ ଯେତିକି ପଠେଇଦିଅନ୍ତୁ ।

ମହାବୋଉ—ମୋ ରାଗ ଆଉ ଜଳା ନାହିଁ କହୁ ଦଉଛି ! ଗୋଟାଏ ଇଞ୍ଚଲରେ ତ ପାଠ ପଢ଼ି ଏ ଦଶା...ଆଉ ଇଞ୍ଚଲ କଲେଜ ପୁଣି ଖୋଜା ହଉଛି ! କେଜଣା ଇଞ୍ଚଲରେ ସଶୃଙ୍ଖଳା ଶିଖି ଆମେ ଶାଶୁଘର କରିଥିଲୁ ?

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ତ ଯେଇ କଥା କହୁଛି—ତମେ ଯେମିତି ଶିଖି ଶିଖି ଶିଖିଗଲା, ସେ ସେମିତି...

ମହାବୋଉ—ସେମିତି ଶିଖି ଶିଖି ଶିଖିବା ଝୁଅ ସେ ନୁହଁନ୍ତି । ଆଉ ଶିଖିବ କାହାଠୁ ? ପୁଅ ତ ପାଠ ପଢ଼ିଲା, ଡାକ୍ତର ହେଲା, ଗୁଜରା କଲା... ତାକୁ ଆଉ କ'ଣ ବାହା କରିବ ନାହିଁ ? ରୁଡ଼ା ହବାଯାଏ ସେ ଏମିତି ବସିଥିବ !

ପୀତାମ୍ବର—ଏ, ତମେ ତା'ହେଲେ କହବାକୁ ଗୁହଁ ଯେ ମୋହନ ବାହା ହେଇ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଘରକୁ ଆସିଲେ ମାୟା ତାଠୁଁ ଶାଶୁଘର ଗୁଲ୍‌ତଳନ ସବୁ ଶିଖିବ ? ହେଲେ ମହାବୋଉ, ତମର ଯଦି ବି. ଏ. କି ଏମ୍. ଏ. ପାସ୍‌କଲା ବୋହୂଟିଏ ଘରକୁ ଆସେ...

ମହାବୋଉ—ବି. ଏ. ଏମ୍. ଏ.ରେ କଥା ନାହିଁ—କଥା ଅଛି ନିଜ ମନରେ । ଏଇ ମୂରଲୀବାବୁଙ୍କ ବୋହୂ—ବି. ଏ. ପାସ୍—କେମିତି ଚଳୁଛି ଦେଖିବ ଯାଅ—ପାନରୁ ଚୁନ ଟିକେ ବି ଖସିବାର ଯୁ' ନାହିଁ । ଆଉ ତମର ସେ ସାଙ୍ଗ, କ'ଣ ତାଙ୍କ ନାଁ ଟି—ହୁଁ ହୃଦାନନ୍ଦବାବୁ—ତାଙ୍କ ବୋହୂ—ବି. ଏ. ଫେଲ୍ ! ବାହା ହେଲା ବାସିଦନ ମୁଣ୍ଡରୁ ଲୁଗା କାଢ଼ି ନିଜ ହାତରେ ନିଜେ ଚିଠି ନେଇ ତାକିଘରେ ପକେଇ ଦେଇ ଆସିଲା । ଶାଶୁ ଶଶୁର ଏଣେ ଭକୁଆ ହେଇ ଗାଲରେ ହାତ ଦେଇ ବସିଛନ୍ତି । ହୁ !

ପୀତାମ୍ବର—ଏଇ ମୋହନ ତ ଆଇଲାଣି—ବାହା ହବା କଥା ତାକୁ କୁହ । ସେ ତ ବାହା ହବାକୁ ସବୁଦିନେ ଅରକି । (ମୋହନ ଭିତରୁ ଆସିଲା)

ମହାବୋଉ—କାହିଁକି—ତମେ କହୁନ ?

ମୋହନ—କ'ଣ ବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—ତୋ ବାପାଙ୍କୁ ପଚାର...

ପୀତାମ୍ବର—ଆଜିକି ଚିରଣ ବର୍ଷ ହେଇଗଲା—ଏ ଘରଘରାର ତମେ ଏକା ଏକା ଚଳେଇ ଆସିବ ବୋଲି ତମ ଗର୍ବର ସୀମା ନାହିଁ । ଆଜି ସେ ମତେ ପଚାରିବ କାହିଁକି ?

ମହାବୋଉ—ନହେଲା ଏବେ ତମେ ନ ଶୁଣ ।

ମୋହନ—ତୁ ଆଗ ମୋ କଥା ଶୁଣ ବୋଉ । କେଜଣେ ମୁଁ ଏ ବେଳା
ତରକାସ୍ତ୍ର ସାଙ୍ଗରେ ସେ ବେଳା ଭାତ ଖାଇ ଚଳିବ ? ଡିଉଟିରୁ ଫେରି
ଦିନେହେଲେ ତାଜା ଗରମ ଦ'ଟା ମୋ ଭାଗ୍ୟରେ ନୁହଁଲ ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ଦୁନିଆରେ ତୁ ଏକା ତାଙ୍କୁ ହେଇଚୁ ନା ଆଉ କେହି ତାଙ୍କୁ
ହେଇଚନ୍ତି ? ସବୁ ତାଙ୍କୁ ତ କାମ ସାରି ଦିନ ବାରଟା ଗୋଟାଏକୁ
ଘରକୁ ଫେରୁଚନ୍ତି—ତୋର ନାହିଁକି ସଞ୍ଜ ଗଡ଼ୁଚି ?

ମୋହନ—ସେ ଭିନ୍ନ କଥା । ହେଲେ ମୁଁ ଯଦା ଯଦା କହିଦଉଟି—ନିଜେ
ତାଙ୍କୁ ହେଇ ମୁଁ ଏଣିକି ଆଉ ଏ ଅଶାନ୍ତ ଖାଇପାରିବନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ସ୍ତ୍ରୀ' ବୋଲି ତୁ ମୋର ଉପରେ ଦେଉ କରିବାକୁ ଆସିବ !
ତରିଶ ବର୍ଷ କାଳ ଏ ଘରେ ଖଟି ଖଟି ମୁଁ ଆସି ଭୂଇଁରେ କତରାଳିଆ
ହେଲଣି...

ମୋହନ—କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ! ଯବୁ ଦିନେ ତ ତତେ କହି ଆସିବ—ଆଜି ପୁଣି
କାହା ପାଖକୁ ଯିବ ?

ମହାବୋଉ—ନାହିଁ, ସେ ପାଠ ଏଣିକି ଆଉ ଚଳିବ ନାହିଁ ! ପାଠଶାଳା ପଡ଼ି
ମଣିଷ ହେଲୁ, ନିଜ ମୁଣ୍ଡକୁ ନିଜ ହାତ ପାଇଲୁ, ଏଣିକି ତୋ କଥା
ତୁ ବୁଝ ।

ମୋହନ—ମୋ କଥା ମୁଁ ବୁଝିବି...ମାନେ ?

ମହାବୋଉ—ଛୁଆଟିଏ ହେଇଚୁ ଯେ ମାନେ ବୁଝିପାରୁନୁ ? ହଜିରେ, ପାଠ
ପଢ଼ିଲୁ, ଚାକିରୀ କଲୁ, ତୁ ଆଉ କ'ଣ ବାହାହୁବୁ ?

ମୋହନ—କ'ଣ କହିଲୁ—ବାହା !

ମହାବୋଉ—କରେ, କରେ ବାହା ନାଁ ଶୁଣି କଣ ଆକାଶରୁ ପଡ଼ିଲଭଳି
ହଉବ ? ବାହାଘରଟା କ'ଣ ଦୁନିଆଁରେ ନୁଆ କଥାଟାଏ ହେଇବ ?
ମୁଁ ଏ ବୟସରେ କେମିତି ହଜିରା ହଉବ ଦେଖୁଚି ? ବାହାହେଇ
ବୋହୁଟିଏ ଘରକୁ ଆଣିଲେ...

ମୋହନ—ଆଛା, ଆଛା, ଦେଖିବା ସେ କଥା । ବାପା, ଅପେକ୍ଷା ଔଷଧଟା
ଅପେକ୍ଷା ଆଲମିରାରେ ଥୋଇଦେଇଛି—କାଲି ସକାଳୁ ଆରମ୍ଭ
କରିବେ ।

ମହାବୋଉ—ଆରେ ମୁଁ ପରା କ'ଣ କହୁଛି...

ମୋହନ—ଏଇ କିଏ ରୋଗୀ ଆସିଲେଣି ନା କଣ ? ମୁଁ ଯାଏ । (ମୋହନ
ଗୁଲିଗଲ)

ମହାବୋଉ—ଦେଖିଲ ତ...

ପୀତାମ୍ବର—କଥାଟା ତ ତମେ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲ, ଦେଖିବା କଥା ମତେ
କାହିଁକି କହୁଛ ?

ମହାବୋଉ—ତମେ ବି ଏଇଆ କହୁଛ !

ମାୟା—(ଉପରୁ) ପୁରାଣ...ପୁରାଣ ।

ମହାବୋଉ—ଏଇ...ତାଙ୍କର କାହିଁକି ପୁରାଣକ ଖୋଜାପଡ଼ିଲଣି ।

ପୀତାମ୍ବର—ପୁରାଣ...

ମହାବୋଉ—ତମେ ରୁହ । ସବୁ କଥାରେ ଗୁକର ପୁରାଣଙ୍କ ଉପରେ ଠାକ
ରଣି କୁଆକୁଡ଼ାକ କର୍ମକୋଡ଼ି ନେଇଯାଉଛନ୍ତି ।

ମାୟା—(ସିଡ଼ି ଉପରକୁ ଆସି) ପୁରାଣ...

ମହାବୋଉ—କାହିଁକି ତାକୁରୁ ? ପୁରାଣ କ'ଣ କରୁଛ ?

ମାୟା—(ରହ ରହ) ଟିକିଏ ଯୋଗିଷ ତେଲ ଆଣିଦେବ ।

ମହାବୋଉ—ଯୋଗିଷ ତେଲ କ'ଣ ହୁଏ ?

ମାୟା—ପଡ଼ି ପଡ଼ି ନିଦିଆ ମାଡ଼ୁଛି ଯେ ଆଖିରେ ତେଲ ମାରି ପଡ଼ିବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଓ ! ...ପୁରାଣ—ପୁରାଣ—

ମହାବୋଉ—ରହବଟି ତମେ...ଆଖିରେ ତେଲ ମାରିବୁ ନା ଆଖିରେ
ତେଲ ପଡ଼ି ଚକଟାହେବ ?

ମାୟା—(ଅନୁସୋରକରି) ଦେଖୁଛ ବାପା !

ମହାବୋଉ—ବାପା କ'ଣ ଦେଖିବେ ? ତୋର ଯଦି ତେଲ ଦରକାର ହୁ
ଏକେ ଯାଇ ନେଇଆ—ପୁରାଣ ରହା ଛୁଡ଼ି ଆସିପାରିବନାହିଁ ।

ମାୟା—ଦେଖିଲ ତ ବାପା .. ତମେ ମତେ ଏଇନେ ପରା କହିଥିଲ ମୋ
 କାମ ଦେଲକୁ ଚାକର ପୁରାଣ ତାଙ୍କର ଯରୁ କାମ ଗୁଡ଼ି ମୋ ପାଖରେ
 ଆସି ହାଜର ହେବେ—ବୋଉ କଥା ଶୁଣୁଛ । ନ ହେଲ ଏବେ, ମୋ
 ପଡ଼ା ନ ହେଉ । ମୋର କଣ ଯାଉଛି, ମୁଁ ଯାଉଛି ଆରମ୍ଭରେ ଶୋଇବ ।
 ମୋ ପଡ଼ା ନଷ୍ଟ ହେଲେ ତମ ଟଙ୍କା ନଷ୍ଟ, ମୋର କ'ଣ ଯାଉଛି ?
 (ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ମହାବୋଉ—ଭଲ, ଭଲ ଧମକେଇ ଶିଖିବୁ ଲେ ମା... । ଏମିତି ବଢ଼ି
 ଶାଶୁଘର ଅମଡ଼ାବାଟରେ ପାଦ ଥୋଇ ଏକା ମଣିଷ ହବୁ ! (ପୀତାମ୍ବର
 ହସୁଥାନ୍ତି) ହୁଅନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଦେଖି ଲଜ ମାଡ଼ୁ ନାହିଁ ଯେ, ପୁଣି ମୁହଁକୁ
 ଅନେଇ ହସୁଛ ! ଆସ ତେଣେ ରହା ଯିବେଶି—ଖାଇବ ଆସ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ଅଗଣା]

(ଗୋଟିଏ ଆରିଶା ପିଠା ଖାଇ ଖାଇ ଖୁବ୍ ଯନ୍ତ୍ରପଣରେ ପହଲି
 ଆସିଲା । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତରାଳରେ ରହି ଯେମିତି ସେ
 ପିଠାଟା ଖାଇ ଦବାକୁ ଚାହେଁ । ଏତିକିବେଳେ ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଆସିଲା
 ମୋହନ । ସେ କାମରୁ ଫେରିଛି । ସମୟ ଅପରାହ୍ଣ ।)

ମୋହନ—କିରେ ପହଲି, କ'ଣ କରୁଛୁ ?

ପହଲି—କିଛି ନାହିଁ ଭାଇ, କିଛି କରୁନା ।

ମୋହନ—ପିଠା ଖାଉଛୁ ? କି ପିଠା ?

ପହଲି—ଏଇ ଗୋଟାଏ ବୋଲି ଆରିଶା ପିଠା, ଭାଇ ।

ମୋହନ—ଆଜି କ'ଣ ଆରିଶା ପିଠା ଘରେ ହେଇଛି...

ପହଲି—ନାହିଁ ଭାଇ, ପିଠା ଆଜି ହେଇନା ।

ମୋହନ—ହେଇନି ତ, ତୁ ଆଣିଲୁ କୋଉଠୁ ? ତତେ କିଏ ଦେଲା ?

ପହଲି—ମତେ କେହି ଦେଇନି ଭାଇ ।

ମୋହନ—ଆଉ ତେବେ ଆଣିଲୁ କୋଉଠୁ ? ଶ୍ଵେତା କରତୁ କରେ ?

ପହଲି—ଶ୍ଵେତା ?

ମୋହନ—ହଁ ତ, ଶ୍ଵେତା କରତୁ ।

ପହଲି—ତମେ ଖଣ୍ଡେ ଖାଇବ ଭାଇ ?

ମୋହନ—(ହସି) ନା—ନା—ମୁଁ ଏତେବେଳେ ପିଠା ଖାଏନା—ତୁ ଖା—

ଖା...ମୁଁ ଯାଉଛି, ତୁ ଖା—(ମୋହନ ଚାଲିଗଲା । ଆସିଲା ମାୟା)

ମାୟା—ଓ ବାବୁ ପାହେବ, କ'ଣ ଖିଆ ହଉଛି ?

ପହଲି—(ନରୁଥିବ)

ମାୟା—ନରେ ପଚାରୁଛି ପରା କ'ଣ ଖାଉଛ ?

ପହଲି—(ଖାଇବା ଅବସ୍ଥାରେ) ଚକ୍କୁଳି ପିଠା ।

ମାୟା—କ'ଣ ? ଚକ୍କୁଳି ପିଠା ? ଚକ୍କୁଳି ପିଠା କୋଉଠୁ ପାଇଲୁ ?

ପହଲି—ନାହିଁ ନାହିଁ, ପିଆଜ ।

ମାୟା—ଦେଖି ତୋ' ପାଟି ଆଁ କଲୁ ! (ପହଲି ଗାଲ ଚିପିଧରି) ଆଁକର
କହୁଛି । (ପହଲି ଆଁକଲ) ହଁ ! ରକ୍ଷସ, ଆଶିଷା ପିଠା ପାଟିରେ
ପୁରେଇ କହୁଛି କଣ ନା ପିଆଜ । (ପହଲିର କାନ ଧରି) ଏ ପିଠା
କୋଉଠୁ ଆଣିଲୁ—କହ କୋଉଠୁ ଆଣିଲୁ ?

ପହଲି—ବୋଉଲେ, ଅପା ମୋତେ ମାରିପକେଇଲେ ।

ମାୟା—ମାରିପକେଇଲଣି କୋଉଠି ? ତୋ' ଜିଭରେ ଅଜି ପିନ୍ କଣ !
ଫୋଡ଼ିବ...। (କାନମୋଡ଼ି) କହ, କୋଉଠୁ ଆଣିଲୁ !

ପହଲି—ବୋଉଲେ...ବୋଉ ! (ମହାବୋଉ ଆସିଲେ)

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ କାହିଁକି ଏମିତି ହଉଛି ? ଏ କ'ଣ ମାୟା, କାହିଁକି ତାକୁ
ମାରୁଛ ? (ପହଲିନି ଟାଣିଆଣି) ଏତେବେଳେ ବିଧି ଆସି ଦେଲୁଣି,
ଯାନ ଭଇସାନକୁ ଦିନେ ଆଦର କରିବା ତ ହେଲାନି...ଖାଇ ମାଡ଼
ଦେଇ ଶିଖିବ !

ମାୟା—ଆଦର କରିବ—ଏଇ ଚୋରଗୁଡ଼ାକୁ ଆଦର କ'ଣ ?

ମହାବୋଉ—ଚୋର, ସିଏ ତୋ'ର କ'ଣ ଚୋରା କଲ ?

ମାୟା—ତାକୁ ପଚାରୁନୁ କ'ଣ ଚୋରା କରିବ ? ...ତା' ହାତରେ ହାତ ଦେଲେ ତ ତୋ' ଦେହରେ ଛୁଆ ଚାଲିଯାଉଛି । ଯେତେବେଳେ ପର ଦିନେ ଚୋରା କରି ଯାଇ ଜେଲ୍‌ଘାଟାରେ ଘଣ୍ଟା ପେଲିବ, ସେତେବେଳେ ?

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ପଚାରୁନୁ ପରା କ'ଣ ଚୋରା କରିବ ?

ମାୟା—ଭୋକ କଲେ କେତେବେଳେ ଖାଇବ ବୋଲି ଆଶା ପିଠାଟାଏ ମୋ ଆଳମିରା ଭିତରେ ରଖିଦେଇଥିଲି । ଏକଦେ ଦେଖିଲେଲେ ଏ ସିନିଆ ଚୋର ଆଳମିରା ଫିଟେଇ, ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଚଢ଼ି ପିଠାଟାକୁ ଆଣି ଚଢ଼ି କରିଦେଲାଣି । ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ତ ପାଦଚିହ୍ନ ପଡ଼ିଛି—ଚୋର ଧରା ନ ପଡ଼ି ଯିବ କୁଆଡ଼େ... ? ଈଁ, ଦେଖୁନୁ କେମିତି ଜଳୁ ଜଳୁ କରି ଅନେଇଛି, ଯେମିତି କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ ! ...ଦେବ ଧର ଗୋଟାଏ ଚଟୁକଣା ଯେ...

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ପିଠାଟା ତ ସିଏ ଖାଇ ଦେଲାଣି—ଘରେ ଆଉ ପିଠା ଅଛି ଖାଇବୁ ଯା ।

ମାୟା—ନା—ଫେଇଟା ମୋ ପିଠା—କାହିଁକି ସେ ଚୋରା କଲ ?

ମହାବୋଉ—ତୁ ଆଉ ମୋଟେ ଚୋରା କରୁନା ? ମୋ ହାତରେ ତ ଭଣ୍ଡାର-ଘର ଚାବି—ଏ ପିଠା ତତେ ଦେଲା କିଏ ? ତୁ ଆଣିଲୁ କେଉଁଠୁ ?

ମାୟା—ହଉରେ ପହଲି, ଏଥର ରାସ୍ତା ଖୋଲିଗଲା । ଏଣିକି ଭଲ କରି ଚୋରା କରି । ବୋଉ ମନ ତ ଖୁସି । ଚୋର ପୁଅଙ୍କ ମା' ନ ହେଇ, ଆଉ ଗୋଟାଏ କି ମା' ସେ ହେବ ?

ମହାବୋଉ—ହଉ, ହଉ ମୁଁ ପଛକେ ଚୋରର ମାଆ ହେଲି—ତୁ ଯା ।

ମାୟା—ଯିବ କୁଆଡ଼େ ? ମତେ ଖାଇବାକୁ ଦେ ।

ମହାବୋଉ—ଚାଲ, ପିଠା ଅଛି ଖାଇବାକୁ ଦେବି ।

ମାୟା—ନା—ମୁଁ ପିଠା ଖାଇବି ନାହିଁ—ମତେ ପଖାଳ ଦେ ।

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ପଖାଳ ଅସିବ କୋଉଠୁ ? କୋଇଲି ଚୁଲ୍ଲରେ ରନ୍ଧା ହେଲା ଦିନୁ କ'ଣ ଆଉ ପଖାଳ ହଉଛି ?

ମାୟା—ମୁଁ ସେ ସବୁ ଜାଣିନି—ମତେ କେଉଁଠୁ ହେଲେ ପଖାଳ ମାଗି ଆଣି ଦେ ।

ମହାବୋଉ—(ହସିଉଠି) କୋଉଦିନ ତୋର ଆଉ ବୁଦ୍ଧି ହବ ଲୋ ମାୟା ! ଆଲୋ ତୋ ପାଇଁ ମୁଁ ଏକନେ କାହା ଘରକୁ ପଖାଳ ମାଗିବାକୁ ଯିବି !

ମାୟା—ଖାଇବି ତ ପଖାଳ ଖାଇବି, ନ ହେଲେ ଉପାସ ରହୁବି ।

ମହାବୋଉ—ତୁ ଜିଦ୍ ଧରି ଉପାସ ରହୁଲେ ମୋର ଆଉ ବଳ କ'ଣ ?

ମାୟା—ହଁ, ମୁଁ ଉପାସ ରହୁବି । (ଗୁଲିଗଲି)

ପହଲି—ବୋଉ, ଦେଖିଲୁ ଅପା କିମିତି ମୋ ବାନମୁଲ ରଗଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଆ କରି ଦେଇଛି ।

ମହାବୋଉ—ଦେଖି ଦେଖି (ଦେଖିଲେ)...ଇସ୍, ମାୟାଟା ମଣିଷ ନୁହେଁ । ହଉ, ତୁ ଆ—ମୋ ପାଖରେ ତେଣେ ବସିବୁ ଆ ।

ପହଲି—(ପୁଣି ଭୈକରି କାନ୍ଦୁଉଠିଲା)

ମହାବୋଉ—କିରେ କ'ଣ ହେଲା—ପୁଣି କାନ୍ଦୁଲୁ କାହିଁକି ? ଆ—

ପହଲି—ଅପା ମତେ ଇମିତି ମାଇଲା—ତୁ ତାକୁ କିଛି କହିଲୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ମହାବୋଉ—କହିଲି ତ—ଆଉ କ'ଣ କହିଥାନ୍ତି ? ଆ—ମୋ ସୁନାଟା ପର ।

ପହଲି—ନାହିଁ, ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ । ଏଇଠି ବସିବି—ବାପା ଆସିଲେ ତାଙ୍କୁ କହିବି ।

ମହାବୋଉ—ହଉ, କ'ଣ ବାପାଙ୍କ ଆଗରେ ଫେରାଦ ହବୁ ହୋ । ମୁଁ ଆଉ ପାରିବି ନାହିଁ ।

(ମହାବୋଉ ଗୁଲିଗଲେ । ପହଲି ପିଠା ଖାଉଥାଏ, ମଝିରେ ମଝିରେ ଈଁ ଈଁ ହେଇ କାନ୍ଦୁଥାଏ । ଆସିଲା ପତୁ ।)

ପତୁ—କିରେ ପହଲି—ଏଠି କ'ଣ କରୁଛୁ ?

ପହଲି—କାନ୍ଦୁଛି ।

ପତୁ—କାହୁଁ ନା ପିଠା ଖାଉରୁ ?

ପହଲି—ଖାଇଲେ କ'ଣ ହେଲା—କାହୁଁ ତ !

ପତୁ—ଖାଉରୁ ଯଦି କାହୁଁ କାହିଁ ?

ପହଲି—ଅପା ମାଇଲା !

ପତୁ—ଓଃ, ଅପା ଯିମିତି ମୋଟେ ମାରେନାହିଁ !

ପହଲି—କମିତି ମାରେ ? ଦେଖିଲୁ...

ପତୁ—କାହିଁ—କୋଉଠି କ'ଣ ହେଇଛି ?

ପହଲି—ଏଇ କାନମୁଣ୍ଡା ପାଖରେ ଦେଖିଲୁ, ରକତ ବାହାର ନାହିଁ ?

ପତୁ—କୋଉଠି ଟିକିଏ ରକ୍ତ ବାହାରୁଥିଲା—କୁଆଡ଼େ ଶୁଣିଗଲାଣି । ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ପହଲି—(ପୁଣି କାନଉଠି) କିଛି ନାହିଁ ? ବାପାଙ୍କୁ ତାହାହେଲେ ଦେଖେଇବି କ'ଣ ?

ପତୁ—ଓଃ, ତୁ ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖେଇବୁ ବୋଲି ଏଠି ଠିଆହେଇରୁ ?

ପହଲି—ହଁ !

ପତୁ—ବୋକାଟା ! କାନମୁଣ୍ଡାରୁ ତ ରକ୍ତ ଶୁଣିଗଲାଣି—ଆଖିରୁ ତ ଲୁହ ଶୁଣିଗଲାଣି—ବାପାଙ୍କୁ ଆଉ ଦେଖେଇବୁ କ'ଣ ?

ପହଲି—ବାପା କ'ଣ ହେଲେ ଜଳନ୍ତି ଆସୁଛନ୍ତି ?

ପତୁ—ତୁ ଗୋଟାଏ କାମ କର । ଦେଖି ତୋ ହାତ ଦେଖି । ହଁ—
ବେଶ୍—ମୁନଥାଁ ମୁନଥାଁ ନଖ ତ ହେଇଛି—ନଖରେ କାନମୁଲି ଘା'କୁ
ଟିକିଏ ଲୁଖାବେଦେ ।

ପହଲି—କାଟିବି !

ପତୁ—ବୋକାଟାଜିରେ ? ନ କାଟିଲେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ବାହାରିବ କିମିତି ?

ଟିକିଏ ଜୋର୍ରେ ନଖ ମାରିଦେ ଯେ—ତେଣେ ରକ୍ତ ବାହାରିବ,
ଏଣେ ଲୁହ ତାହାରିବ—ରୁବିଲୁ ? (ପତୁ ରୁଲିଗଲା—ପହଲି
କାନମୁଲିକୁ ହାତ ନେଇ ଡରି ଡରି ଉଠାରୁଥାଏ, ଆଉ ଝି ଝି ହେଇ

କାନ୍ଦୁଥାଏ । ପୀତାମ୍ବର ବାହାରୁ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପହଲି
ଆହୁରି ଜୋର୍ରେ କାନ୍ଦୁଢ଼ିଲ ।)

ପୀତାମ୍ବର—କରେ ପହଲି, କଥା କଣ ? କାନ୍ଦୁରୁ କାହିଁକି ?

ପହଲି—ଅପା ମତେ ମାଲଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—ମାଲଲ ? ଆଛା, ଆଛା, ବୁଝିବା । କ'ଣ ହେଲା ଲେ ସେ ?

ପହଲି—ଡାକିଆଣିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ନାହିଁ ଏଇନେ ଆଉ—ପରେ ସେ କଥା ବୁଝିବା !

ପହଲି—ନାହିଁ ବାପା, ଏଇନେ ବୁଝ । ହେଇ ଦେଖ, ମତେ ମାରି କେମିତି
ସେ ଖଣ୍ଡିଆ କରିଦେଇଛି ।

ପୀତାମ୍ବର—ଖଣ୍ଡିଆ କରିଦେଇଛି—କାହିଁ ଦେଖି ? ଆହା ହା, ସତେ
ତ ! ସେ ମାୟାଟା ଭରି ଦୁଷ୍ଟ ହେଇଗଲାଣି । ଦ'ଜାଗା ଖଣ୍ଡିଆ କରି
ଦେଇଛି !

ପହଲି—ଦ'ଟା ଖଣ୍ଡିଆ !!

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ...ଆଛା ପହଲି,...ତୋର ଏ ଦ'ଟା ଖଣ୍ଡିଆ ପାଇଁ ଦ'ଅଣା
ପଇସା ନେ, ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ମାୟାକଥା ବୁଝିବି—ହେଲା ତ ?

ପହଲି—(ଖୁସିହୋଇ) ହଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଆଛା—ଏବେ ଯା—ପୁରୀର ପାଖରେ ବସି ଗପ ଶୁଣିବୁ ଯା ।
(ପହଲି ଚାଲିଗଲା । ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ଦ'ଖଣ୍ଡ ପଡ଼ାବନ୍ଧୁ
ଧରି ମାୟା ଆସିଲା)

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟା, ତୋ' ଟେଣ୍ଟ ପଛୁଆ କେବେ ?

ମାୟା—ଏଇ ସୋମବାର ଦିନ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଝେଇଥିପାଇଁ ଆଜିକାଲି ଖୁବ୍ ଜୋର୍ଯୋର୍ରେ ପଡ଼ାପଡ଼ି
ଚାଲିଛି ପର ?

ମାୟା—“ଆଜିକାଲି” ନୁହେଁ—ମୁଁ ଯବୁଦିନେ ଏମିତି ପଡ଼େ ।

ପୀତାମ୍ବର—ପ୍ରି ଟେଣ୍ଟ ପଛୁଆରେ ଫଳ କେମିତି ହେଉଛି ?

ମାୟା—ଫଳ ବାହାରିନି ।

ପୀତାମ୍ବର—ସୋମବାର ଟେଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେବ କହୁଛୁ, ଏ ଯାଏଁ
ପ୍ରି-ଟେଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ବାହାରନାହିଁ ?

ମାୟା—ମୁଁ କ'ଣ ମିଛ କହୁଛି ?

ପୀତାମ୍ବର—ନାହିଁ—ନାହିଁ—ତୁ କାହିଁକି ମିଛ କହୁଛୁ କି ? ତୁ ମିଛ କହୁଛୁ
ଯେ—

ମାୟା—ସତେ ମ ବାପା, ଦି'ଜଣ ଏକ୍ଜାମିନର କୁଟିରେ ଯାଇଛନ୍ତି ଯେ—
ଫଳ ବାହାରପାରିନି ।

ପୀତାମ୍ବର—ସେ ଦି'ଜଣ ତା'ହେଲେ ଏ ବର୍ଷ ଆଉ କୁଟିରୁ ଫେରୁ
ନାହାନ୍ତି...ଆଜ୍ଞା ସେ ନ ଫେରନ୍ତୁ—ଫଳ ନ ବାହାରୁ—ତୁ ତ ପରୀକ୍ଷା
ଦେଇଛୁ—ତୋ'ର ଆଶା କେମିତି ?

ମାୟା—ଆଶା !! ଘଣ୍ଟା ତ ଏଯାଏଁ ଆସିଲା ନାହିଁ । ଏଡ଼େ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା
ପ୍ରଶ୍ନରୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ସମୟ ଜ୍ଞାନ ରହିଲା ନାହିଁ । ଏଇଥିରୁ ପରୀକ୍ଷା
ଯା' ହେଲା ବୁଝୁଥିବ । ...ମୁଁ ଯାଉଛି ବାପା; ସେ ରକ୍ଷସ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ
ତେଣେ ସବୁବେଳେ ହୋ ହୋ ଘୋ ଘୋ ଲାଗେଇଛନ୍ତି । ଏଣେ
ଯାଉଛି କୋଉଠି ଟିକିଏ ନିରୋଳାରେ ବସି ପଡ଼ିବ । (ଚାଲିଯାଉଥିଲା)

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣ ମାୟା ! (ମାୟା ଅଟକିଲା) ତୁ ପହଲିକୁ ମାଜଲୁ
କାହିଁକି ?

ମାୟା—ସେ କାହିଁକି ମୋ ପିଠା ଚୋର କଲା ?

ପୀତାମ୍ବର—ୟା' ବୋଲି ତାକୁ ମାରିବୁ ? ବଡ଼ଭଉଣୀ ତୁ । ତାକୁ ବୁଝେଇ
ଦେଇ ପାରିଲୁ ନାହିଁ ଯେ ମାଡ଼ିଯାଏ କଥା ଗଲା ! ତା' ଦେହରୁ ପୁଣି
ରକ୍ତ ବାହାରୁଛି । (ମହାବୋଉ ଆସିଲେ)

ମହାବୋଉ—ମୁଁ କହୁଛି ପରା—ଏ ମାୟାଟା ଆଉ ମଣିଷ ହେଲା ନାହିଁ ।

ମାୟା—କ'ଣ କହିଲୁ ?

ମହାବୋଉ—କହିବ ଆଉ କ'ଣ ? ଯେମିତି ଉଦଣ୍ଡୀ ତଳ ତୋ'ର ହେଲଣି,
ତୁ ଆଉ ମଣିଷ ହୁବୁନାହିଁ ।

ମାୟା—ମଣିଷ ଆଉ ହେବ କିମିତ ? ଟିକିଏ କ'ଣ ଭଲ ଜନସ ଖାଇ ମଣିଷ ହବାକୁ ଗଲବେଳକୁ, ସେତକ ତ ଅନ୍ୟମାନେ ମାର୍ଗପିଟି ଖାଇ ମଣିଷ ହେଇଯାଉଛନ୍ତି—ମୁଁ ଆଉ ମଣିଷ ହେବ କେମିତି ? (ଗୁଲିଗଲି)

ମହାବୋଉ—ମତେ ତୁ ଆଛା ପାଠ ପଢ଼େଇଲୁ ଲେ ହିଅ...ଭଲ ପାଠ ପଢ଼େଇଲୁ ।

ପୀତାମ୍ବର—(ହୋ ହୋ ହେଇ ହସୁଥାନ୍ତି)

ମହାବୋଉ—ସେ ପାଗଳୀଟା କଥା ଶୁଣି ତମେ ହସୁଛ !

ପୀତାମ୍ବର—ପାଗଳୀ ତମେ କାହାକୁ କହୁଛ ମହାବୋଉ—ମାୟା ପରି ହିଅ ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ଜନ୍ମ ହୁଏ । ଦେଖୁଛ ତ ତା'ର ବୁଦ୍ଧି—ତା'ର କଥା !

ମହାବୋଉ—ତା'ହେଲେ ଏଇ ବୁଦ୍ଧି, ଏଇ କଥା ନେଇ ସେ ଘରଫାର କରିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଦେଖ, ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ତମେ ମତେ ପଚାର ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ତମକୁ ଥରେ କହିଦେଇଛି...

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ବି ତମକୁ ଥରେ କହିଦେଇଛି—ମହାକୁ ବାହା କରି ଘରକୁ ବୋହୂ ନ ଆଣିଲେ ପୁଅ ହିଅ ଯମସ୍ତେ ଜମିତ ନିଜ ହାତରେ ନିଜେ ଚଉଦପା ହେଇ ବସିବେ । ଶେଷକୁ ଜୀବନଯାଗ ବସି ପଡ଼ୁଥିବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତମର ବିଚାର ତା'ହେଲେ ଯେଇଠି । ମୋହନ ବାହାହେଇ ବୋହୂ ଘରକୁ ଆସିଲେ, ତା' ମନ ଘର ଧରିବ । ଆଉ ମାୟା ମନ ଘରକରଣୀରେ ଲାଗିବ—ଏଇଆ ତ ?

ମହାବୋଉ—ଏଇଟା ତ ଦୁନିଆର ନୀତି—ଆଉ ମୋ ବିଚାର ତମ ବିଚାର କ'ଣ ? ...ହଉ ଆସ—ଲୁଗାପଟା ବଦଳାଇ ଗୋଡ଼ହାତ ଧୋଇବ ଆସ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣ ମହାବୋଉ, ମୋହନର ବାହାଘର ପ୍ରଶ୍ନ ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଠୁଛି ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ କହଲ—ବାପା ହେଉ ବି ତମେ ଏଇଆ କହୁବ ? ଆଠ ଦିନ ହେଲଣି, ନିଜ ହାତରେ ସ୍ବେଷେଇ କରି ଖାଇ ତା'ର ଆସି କେମିତି କଣ୍ଟା ଦୋହଲିଲଣି ଦେଖୁଛ ତ ?

ପୀତାମ୍ବର—ତା' ଅବଶ୍ୟ ଦେଖୁଛି—ହେଲେ ଏଥରେ ତା'ର ଦୋଷଟା କୋଉଠି ତ ମୁଁ ଦେଖିପାରୁନି । ତମେ ତ ଘର ଚଳେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କହଲ—ସିଏ ତା'ର ଷ୍ଟୋଭ କଣିଆଣି ହାତରେ ରାନ୍ଧି ଖାଇଲା । ହାତରେ ରାନ୍ଧି ଖାଇଲେ ଫଳ ଯାହା ହୁଏ ।

ମହାବୋଉ—ଏଇଆ ତମେ ବୁଝିଲ ? କାହିଁକି ତାକୁ ମୁଁ ଏ କଥା କହୁଥିଲି ? ଏମିତି ଗୃସ୍ତା ପଡ଼ିଲେ କାଲେ ତା' ମନ ବଦଳିଯିବ—ଏଥିପାଇଁ ସିନା !

ପୀତାମ୍ବର—ଜନ୍ମୁ ଏଥରେ ତାର ମନ ବଦଳିବାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ମୁଁ ଦେଖୁନି । ବେଶ୍ ଆରମ୍ଭରେ ସେ ଚଳିଯାଉଛି । ସକାଳୁ ଗୁରୁଲ ଆଉ ମୁଗ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟା ଗୋଟା ଆଳୁ, ବାଇଗଣ, ପୋଟଳ ପକେଇ ଷ୍ଟୋଭରେ ବଢେଇଦେଇ ଯାଉଛି, ଉପର ବେଳାକୁ ଡିଉଟିରୁ ଫେରି ମହାନନ୍ଦରେ ତାକୁ ଖାଉଛି । ଗୋଟାପରିବା ରନ୍ଧା ହଉଛି—ଭଟାମିନ୍ ରଦଏ ବି ନଷ୍ଟ ହଉନି ।

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ଜାଣେ ତମର ସେ ଭଟାମିନ୍ କାଲିଫମ୍ । ପଇସା ଲେଭ ଦେଖେଇ ଛୁଆଗୁଡ଼ାକୁ ସେ ଅଲଟା ଦରସିଟା ଖେଚେଡ଼ି ଖାଇବାକୁ ଦଉଛି ଯେ...ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ତା' ମୁହଁରେ କିଛି ନ କହୁ ଏଣେ ଆସି ଥୁଥୁ କରି ବାନ୍ତି କରୁଛନ୍ତି । ...ଖାଲି ଖାଇ ହଉ ନାହିଁ ବୋଲି ବଜାରରୁ ଦିନକୁ ଦି'ଇଟା ଆଗୁର ଡବା କଣାହେଇ ଆସୁଛି—ଏଥରେ ପଇସା ନଷ୍ଟ ତେଣେ ଦେହକୁଷିତ । ଏଇଥିପାଇଁ ମୁଁ ଘର ଚଳେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ବୋଲି ତାକୁ ହାତରେ ରାନ୍ଧିବାକୁ କହୁଥିଲି !

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ କରିବି କହ ! ମୁଁ ତ ଥରକୁ ପାଞ୍ଚ ଥର ତାକୁ କହୁଲି, ହେଲେ ତା'ର ସେଇ ଏକ କଥା—ବର୍ତ୍ତମାନ ବାହା ହୁବନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ଏମିତି ଉପରଠାଉରଥା କରି କହିଦେଲେ ଲଭ କ'ଣ—ତାକୁ
ଟିକେ ଭଲ କରି ବୁଝେଇ ପୁଝେଇ କୁହ । ମତେ ତ ତର ମାଡ଼ୁଛି
କାଲେ ଏଇ ଖିଆଲ ସବୁଦିନେ ତା' ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ରହିଯିବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ—ଏଇଥିପାଇଁ ତା'ହେଲେ ତମେ ଆଜି ଖାଇନ ?

ମହାବୋଉ—ଖାଇନ ? କିଏ କହିଲା ମୁଁ ଖାଇନ ! ତମେ ଆସିବଟି ।

ପୀତାମ୍ବର—ମୋ କଥା ଆଗେ ଶୁଣ ! ନିଜେ ତ ଉପବାସ, ମୋ ଚର୍ଚ୍ଚା
ଆଉ କରିବ କ'ଣ ? ପୁରୀର ରୁକ୍ମର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାଙ୍କିବ୍ କରିଥିଲା, ତମ
ଉପବାସ କଥା ଯେମିତି କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି । ପୁଅଟିଆମାନେ ସିନା ଜାଣି
ପାରିଲେ ନାହିଁ, ହେଲେ ପୁରୀର ତ ମୋ ପାଖରେ ଏମିତି ଅକୃତଜ୍ଞ
ହେଇପାରିବନି ।

ମହାବୋଉ—କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଫାଟକ ପାଖରେ ଜଗିବସିଥିଲା—ମୁଁ ଆସିବାଗଣି ମତେ ଖବର
ଦେଇଗ । ...ହଁ, କାହିଁକି ଖାଇନ ତମେ ?

ମହାବୋଉ—ଖାଇ ନାହିଁ କି ମହା ବାହାହବାକୁ ରଜି ନ ହବାଯାଏ ମୁଁ
ଖାଇବି ନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଏ କି ପାଗଳାମି ତମର ମହାବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—ସତ କହୁଛି, ମୁଁ ଆଉ ଏଗୁଡ଼ା ଦେଖି ସହ୍ୟ ପାରିବି ନାହିଁ ।
ଯଦିଜେ ତ ଅଲୋଡ଼ା ଅଫାର ମାଇସି ଜବନ ପାଇଟ—ତା' ଉପରେ
ଯଦି ଏ ବୟସରେ ଏ ଭାଗ୍ୟ ଭେଟିଲି...(କାହୁଁଆନ୍ତି)

ମୋହନ—(ଭିତରୁ) ଏ ପାଣି ବାଲିଦି ନେଇ ତୁ ସିଆଡ଼େ ଯା' କହୁଛି
ଭକା ।

ଭକା—(ଭିତରୁ) ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ଆଜ୍ଞା—ମତେ ତ ମା' କହିଚନ୍ତି...

ମୋହନ—(ଭିତରୁ) ମା' କହିଚନ୍ତି ! ଚାଲିଲୁ କେମିତି ମା' କହିଚନ୍ତି
ଦେଖି ! (ଭିତରୁ ମୋହନ ଆସିଲା)

ମୋହନ—(ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଟିକିଏ ଥମି ଯାଇ) ..ଏଇ ତ ବୋଉ
ବାପା ! ଆଜ୍ଞା ବାପା—ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ ଏ ଘରେ ରହିବି ନାହିଁ ?

ପୀତାମ୍ବର—‘କାହିଁକି—କ’ଣ ହେଲା ?

ମୋହନ—ମୋ ଶୋଇଲା ଘରଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଯଦି ବୈଠକଖାନା ରୋଗୀ ଦେଖିବା ଘରଯାଏ ଦିନକୁ ଦି’ଥର ଡୁ ଡୁ ପାଣି ଢିଲା ହୋଇ ଧୁଆ ହୁଏ—

ପୀତାମ୍ବର—ଦିନକୁ ଦି’ଥର ଘର ଧୁଆ ହୁଉଛି ? କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ଖାଲି କ’ଣ ଘର ଚଟାଣ ? ଝରକା, ନବାଟ, କାନ୍ଥ, ଆଲମିରା, ତୋକ, ଟେବୁଲ, ଫେଲ୍ଡ୍ କିଛି ବାଦ୍ ଯାଉନି । ଏ ଶୀତଦିନେ ମଣିଷ ସେ ଘରେ ଚଳିବ କେମିତି କହିଲ ?

ପୀତାମ୍ବର—କରେ ଭିକା...

ଭିକା—ମୁଁ କଣ କରିବି ଆଜ୍ଞା, ମତେ ତ ମା ହୁକୁମ ଦେଇଚନ୍ତି ।

ପୀତାମ୍ବର—ମା’ ହୁକୁମ ଦେଇଚନ୍ତି ?

ମହାବୋଉ—ହଁ, ମୁଁ ହୁକୁମ ଦେଇଚି । ଭାର ସିନା ଜାତିପତି କିଛି ନାହିଁ—
ହେଲେ ମୋ ଘରେ ବାର ଓଢ଼ା, ତେର ପଟ୍ଟ...ଠାକୁର ଦେବତା
ମୋ ଘରେ ଅଛନ୍ତି—ଏଠି ଏ ଅନାଗୁର ଚଳିପାରିବନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—କି ଅନାଗୁର ?

ମହାବୋଉ—ସିଝା ପରିବା ଗୁଣ୍ଡକୁ ରୁଚୁନାହିଁ ବୋଲି ଦି’ଦିନ ହେଲା
ହୋଟେଲରୁ ମାଂସ ତରକାରୀ କିଣାହେଇ ଆସୁଛି । ସେଗୁଡ଼ାକି କି
ମାଂସ ନାହିଁ କି ମାଂସ ।

ମୋହନ—କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା—ହୁକୁମ ହୋଟେଲରୁ ମୁଁ ନିଜେ କୁକୁଡ଼ା ମାଂସ
ତରକାରୀ ଆଣୁଛି ।

ମହାବୋଉ—କିଏ ଜାଣେ, ସେ କୁକୁଡ଼ା ମାଂସ କି କୁକୁର ମାଂସ ?

ମୋହନ—କୁକୁଡ଼ା ମାଂସରେ ବି ଭୁଲ୍ ହେଇଯିବ ? ଯରୁ ସରୁ ହାଡ଼—

ମହାବୋଉ—ସବୁ ମାଝିଘରେ ସେମିତି ଯରୁ ଯରୁ ହାଡ଼ ଥାଏ । କୁକୁଡ଼ା
ମାଂସ ଏବେ କୋଉ ଭଲ ?

ମୋହନ—ହେଲା ଏବେ, ମୁଁ ତୋ’ର କଥା ମାନିଲି—ମାଂସ ଖରାପ ।

ହେଲେ ଯୋଉଠି ବସି ମାଂସ ଖିଆ ହଉଥିଲା...ସେ ଜାଗାଟା ଧୁଆ

ହଉ, ମୋର ଅପତ୍ତି ନାହିଁ । ...ସବୁଯାକ ଘର ଧୋଇଲେ ମୁଁ ଏକନେ
ବସି ରେଣୀ ଦେଖିବି କୋଉଠି ? ସବୁ ଘର ଧୋଇବା ଦରମାର ବା
କ'ଣ ? ମାଂସର ତ ହାତ ଗୋଡ଼ ନାହିଁ ସେ ଗୁଣିଆଡ଼େ ବୁଲି ଅପବିତ୍ର
କରିଦେଉଛି ।

ମହାବୋଉ—ମାଂସର ତ ହାତଗୋଡ଼ ନାହିଁ, ହେଲେ ମାଂସ ଯିଏ ଖାଉଛନ୍ତି
ତାଙ୍କର ତ ହାତ ଗୋଡ଼ ଅଛି । ...ତମ ଗୁଣିବନ୍ତ କୁକୁରଙ୍କର ତ ହାତ
ଗୋଡ଼ ଅଛି । ଏକନେ ପାଟିରେ ଏଡ଼େ ହାଡ଼ ଧରି ମୋ ଠାକୁରଘର
ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ିଯାଉଥିଲା ।

ପୀତାମ୍ବର—ମହାବୋଉ ।

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ତମକୁ କହିଛି—ମୁଁ ଆଉ ଏ ଦିନେ ଏସବୁ ଦେଖି ସବୁ
ପାରିବି ନାହିଁ । (କାନ୍ଦିଲେ)

ମୋହନ—ଏ କ'ଣ ? ବୋଉ ତୁ କାନ୍ଦୁଛୁ କାହିଁକି ?

ପୀତାମ୍ବର—ତୋ'ର ପାଇଁ । ତୋ'ର ପାଇଁ ସେ ଆଜି ଉପାସ ରହିଛି—
ଏଯାଏଁ ଖାଇନି ।

ମୋହନ—ଖାଇନି !! ମୋ ପାଇଁ କାହିଁକି ଖାଇନି ?

ପୀତାମ୍ବର—ତୁ ବୁଝି ପାରୁନୁ ସେ ପୁଣି ପଛରୁ ?

ମୋହନ—ହଁ !

ପୀତାମ୍ବର—କଥାଟାକୁ ଆଉ ଏମିତି ଏଡ଼େଇଦେଇ ଚାଲିବା ତୋ'ର ଉଚିତ
ହଉନି ମୋହନ...ଭଲ ବି ହଉନି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଭବିଷ୍ୟ ଦେଖିଲି...
ତୋ'ର ଏଣିକି ବିବାହ କରିବା ଉଚିତ । ଏଇ କଥାରୁ ଘରେ ଅଶାନ୍ତି
ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଆଉ ଖାସ ଏଇଥିପାଇଁ ଆଜି ତୋ ଚୋଉ ଉପାସ
ରହିଛି—କାନ୍ଦୁଛି । ପୁଅ ହିଁ ଅ ହେଇ ମା' ବାପା ମନରେ ଏମିତି କଷ୍ଟ
ଦିବା କ'ଣ ତମେ ସବୁ ଭଲ ମନେ କରୁନ ?

ମୋହନ—ବେଗ୍ !

ପୀତାମ୍ବର—କ'ଣ ବେଗ୍ ?

ମୋହନ—ମୁଁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାଲି । ଚାଲି ବୋଉ, ଖାଇବୁ ଚାଲି ?

ମହାବୋଉ—ନାହିଁ, ଖାଲି ମୁହଁରେ କହିଲେ ମୁଁ ମାନିବି ନାହିଁ, ମୋ ଦେହ
ଛୁଇଁ କହ ।

ମୋହନ—(ହସି ପକେଇ) ଆଜ୍ଞା, ହେଲୁ ଏବେ ତୋ' ଦେହ ଛୁଇଁ କହୁଛି,
ମୁଁ ଚାଲି । ଚାଲି—ଖାଇବୁ ଚାଲି ।

ମହାବୋଉ—ହେ ମା' ବଟକ ଚଣ୍ଡୀ, ହେ ମା କାଳୀ, ହେ ପ୍ରଭୁ ଗୋପାଳଜୀ,
ଏଇ ବଇଶାଖରେ ଯେମିତି ହେଇଯାଉ । (ମୋହନକୁ) ଚାଲି ! ମୋ
ସାଙ୍ଗରେ ଆଜି ଖାଇବୁ ଚାଲି ! ...ମାୟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ଆଲୋ
ମାୟା...ଭଲ ସାଙ୍ଗରେ ଖାଇବୁ ଆ (ପୀତାମ୍ବରଙ୍କୁ) ତମେ ବି ଲୁଗାପଟା
ବଦଳି ଆସ ।

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟର ସେଇ କଥା । ସମୟ ପ୍ରଭୃତି । ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ରେ
ପଟେ ଯୋଡ଼ା ପିନ୍ଧି ଆଉ ପଟଟାକୁ ଘାତରେ ଧରି ଆସିଲା ମୋହନ । ପଛେ
ପଛେ ତିନୋଟିଯାକ ସାନ ଭାଇ)

ମୋହନ—କହ । ତମ ଭିତରୁ ଯିଏ କହିଦେବ, ସିଏ ପଇସା ପାଇବ,
କହ ।

ପହୁ—ତୁ ଜାଣିବୁ ପହଲି ?

ପହଲି—ନା—ମୁଁ ଜାଣିନି ! ରଞ୍ଜନ ଭାଇ, ତୁ ଜାଣିବୁ ?

ରଞ୍ଜନ—ମୁଁ କିଛି ଜାଣିନି—

ମୋହନ—କେହି କିଛି ଜାଣିନି ତ, ଯାଅ—ପଇସା ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ପହଲି—ତମେ ଆମକୁ ଠକୁଛ ।

ମୋହନ—ଠକୁଛି ?

ରଞ୍ଜନ—ଖେଚେଡ଼ି ଆଉ ରାନ୍ଧିଲ ନାହିଁ କି ପଇସା ଆମକୁ ଦେଲ ନାହିଁ ।

ପତୁ—ସେ ଯୋଉ ଅସନା ଖେଚେଡ଼ି, ପଇସା ଲେଉଟେ ଆମେ ତାକୁ ଖାଉଥିଲୁ ।

ମୋହନ—କ'ଣ ? ଖେଚେଡ଼ି ଭଲ ହୁଏ ନଥିଲା ?

ପତୁ—ଭଲ ନା ଆଉ କ'ଣ ? ପଇସା ଦେଇ ଆମକୁ ଶିଖାଉଥିଲ ବୋଲି ବୋଉ ପରୁରଲେ ମିଛରେ ଆମେ କହୁ—ଭାରି ବଢ଼ିଆ ହେଇଛି ।...

ମୋହନ—ତମକୁ ପଇସା ଦେବି ବୋଲି କ'ଣ ମୁଁ ପୁଣି ଯେଇ ଅସନା ଖେଚେଡ଼ି ରାନ୍ଧି, ଖାଇ ନପାରି ଅଧା ଉପାସ ରହି, ହୋଟେଲ ଖାନା ଖାଇବି ।

ପତୁ—ତମେ ଆଉ ନ ରାନ୍ଧିଲେ ନାହିଁ—ଆମକୁ ପଇସା ଦିଅ । ତମକୁ ନିଦରୁ ଉଠେଇଚ !

ମୋହନ—ଓ, ନିଦରୁ ଉଠେଇଚ ! ଆଜ୍ଞା, ତମ ଭିତରୁ କିଏ ମତେ ଆଗେ ଉଠେଇଚ ?

ସମସ୍ତେ—ମୁଁ...

ମୋହନ—ସମସ୍ତେ ଏକାବେଳେକେ ?

ପତୁ—ମୁଁ ଭୋର ପାଞ୍ଚଟାରେ ଉଠେଇଚି ।

ରଞ୍ଜନ—ମୁଁ ଆଉରି ଆଗରୁ ଉଠେଇଚି—

ପତୁ—ମୁଁ ଅଧରାତିରେ ଉଠେଇଚି, ବୋଉ ଯେତେବେଳେ ନିଦରୁ ଉଠିଥିଲା ।

ପତୁ—ଚୁପ୍ ! ଅଧରାତିରୁ କିଏ କ'ଣ କାହାକୁ ଉଠାଏ ?

ପତୁ—ମୁଁ ଉଠେଇଚି । ଚାଲି ବୋଉକୁ ପରୁରବା ।

ପତୁ—ସେମିତି ହେଲେ, ଭାଇ ଗୋଇଆ'ନ୍ତୁ କି ନ ଥା'ନ୍ତୁ, ମୁଁ ଆଜି ତେ ନ'ଟା ବେଳୁ ଉଠେଇ ଦେବି !

ପତୁ—ମତେ ଆସେ ନାହିଁକି ? ...ଏଇ ଦେଖ (ମୋହନକୁ ହଲେଇ ଦେଇ) ଭାଇ ଉଠ !

ମୋହନ—ଏଁ !

ପହଲି—ମୁଁ ତମକୁ ଆଗ ଉଠେଇ ଦେଲି । କାଲି ସକାଳେ ମତେ ପଇସା ଦବ ।

ରଞ୍ଜନ—ସେମିତି ହେଲେ ଭଲ, ମୁଁ ତମକୁ ଦି'ଦିନ ଆଗରୁ ଉଠେଇ ଦେବି ।

ମୋହନ—ବୁଝିଲେ ବାବୁମାନେ... ଭେରରୁ ଟିକିଏ ନଦ ଭାଙ୍ଗିବା ଦରକାର ହୋଇ ତମମାନଙ୍କୁ ପଇସା ଲେଉଟି ଦେଖେଇ ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ତମେମାନେ ଯୋଉ ଠିକଣା ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲଣି, ମୁଁ ତ ଆଦୌ ଶୋଇ ପାରିବି ନାହିଁ, ଆଉ ଉଠିବି କ'ଣ ? ମୋର ଦକାର ନାହିଁ ବାବା—ତମେ ଯାଅ ।

ପତୁ—ତମର ଭଲ ଦରକାର ଆଉ କି ନଥାଉ, ତମେ ଆମକୁ ପଇସା ନ ଦେବାଯାଏ ଆମେ ତମକୁ ଉଠଉଥିବୁ ।

ମୋହନ—ନଥ ବାବା ନଥ ସମସ୍ତେ ଦି' ଦି' ଅଣା—ଆଉ ମତେ ନଦରୁ ଉଠେଇବା ନାଁ ଧରିବ ନାହିଁ ।—ଯାଅ ।

ପହଲି—ହେଇରେ ପତୁଭାଇ, ସୋନପାମିଡ଼ି ଯାଉଛି (ଜାକିଲ) ହେ ସୋନପାମିଡ଼ି...

(ସମସ୍ତେ ଜାକି ଡାକି ଚାଲିଗଲେ । ମାୟା ଆସିଲା)

ମାୟା—ତମେ କ'ଣ ଆଜି ଏତିକିବେଳକୁ ଜାକିରଖାନା ବାହାରିଲଣି ଭଲ ?

ମୋହନ—ନା—ଏଇ ପାଖକୁ ଗୋଟାଏ ରୋଗୀ ଦେଖି ଯାଉଛି... କିନ୍ତୁ ମାୟା ଦେଖିଲୁ, ଏ ଜୋଡ଼ାରେ ଫିଡ଼ା ବଦଳରେ ଏଇଟା କ'ଣ ଲାଗିଛି ।

ମାୟା—କ'ଣ ?

ମୋହନ—ଏଇଟା ତୋ'ର ଗୋଟାଏ ଛୁଣ୍ଟା ରିବନ୍ ନା ?

ମାୟା—କେଜାଣି, ହେଇଥିବ ।

ମୋହନ—ତୁ କିନ୍ତୁ ଜାଣିଲୁ ?

ମାୟା—ଏ ଛୁଟା ରବନ୍ କଥା ମୁଁ କିଛି ଜାଣିନି । ତମେ ପରା ନୁଆ ରବନ୍
ଗୁରଗଜ ଆଣିଦେବ ବୋଲି ମୁଁ ଦ'ଦନ ଝେଲ କହୁଲିଣି ।

ମୋହନ—ତୋ ରବନ୍ ଆସିନାହିଁ ବୋଲି ମୋ ନୁଆ ଜୋଡାର ଫିଜାଟା
କୁଆଡ଼େ ଉଡ଼େଇ ଯାଇ ତା' ଜାଗାରେ ଗୋଟାଏ ଛୁଟା ମୁଣ୍ଡବନ୍ଧା
ରବନ୍ ଆସି ଲାଗିବ ?

ମାୟା—ତମେ ତ ସକାଳୁ ଉଠି ସେ ରାକ୍ଷସ ଚିତ୍ରଟାକୁ ପଇସା ବାଣ୍ଟିବାରେ
ଲାଗିତ । ମତେ ଏ କଥା କହୁ ଲାଭ କ'ଣ ? ରବନ୍ ଆଣିଦେଲ ନାହିଁ
ବୋଲି ତମ ଜୋଡା ଫିଜା କ'ଣ ମୁଁ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିବାକୁ ନେଇଗି
ବୋଲି କହୁଚ ?

ମୋହନ—କହ ଭଲ, ମୋ ଫିଜା କାହିଁ ?

ମାୟା—ତମେ କୁହ ମୋ ରବନ୍ କାହିଁ ?

ମୋହନ—ରବନ୍ କାଲିଠୁ ଆସି ତୋ ଡେସିଂ ଟେବୁଲ ଡ୍ର ଭିତରେ
ଅଛି ।

ମାୟା—ସତେ ?

ମୋହନ—ହଁ ଯା, ଦେଖିବୁ ଯା... (ମାୟା ଗୁଲିଯାଉଥିଲା) ଆରେ ମାୟା,
ଗୁଲିଯାଉଛୁ ସେ ? କହୁଯା ଫିଜାଟା କାହିଁ ।

ମାୟା—(ଯାଉ ଯାଉ) ଭଲକରି ଦେଖ ଭାଇ, ସେଇ ଜୋଡା ଭିତରେ
ଅଛି । (ଗୁଲିଗଲା)

ମୋହନ—ଜୋଡା ଭିତରେ !! (ବାହାର କରି) ଆଜ୍ଞା, ରହୁ ମୁଁ ଆଜି
ତୋତେ ଦେଖୁଚି । (ମୋହନ ବାହାରିଗଲା । ଟିକିଏ ପରେ ହାତରେ
ଗୋଟିଏ ଟିଏର ଫଟୋ ଧରି ମହାବୋଉ ଆସିଲେ)

ମହାବୋଉ—କୁଆଡ଼େ ଗଲ କି ? ମଲ, ଏଇନେ ଏଠି ବସି ଖବରକାଗଜ
ପଢୁଥିଲେ, କୁଆଡ଼େ ପୁଣି ଉଠିଗଲେ, ଆଲୋ ମାୟା, ତୋ ବାପା
କୁଆଡ଼େ ଗଲେ କି ?

ପାତାମୁର—(ଖବରକାଗଜ ପଢୁ ପଢୁ ଆସିଲେ) କଣ କହୁଚ ?

ମହାବୋଉ—ଏଇ ନଥ, ଦେଖ । (ଫଟୋଟା ଦେଲେ)

ପୀତାମ୍ବର—ଏଁ, କାହା ଫଟୋ ଭଏ ?

ମହାବୋଉ—ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିନାହିଁ ତମ ଡଙ୍ଗା ? ତମକୁ ନେଇ କିଛି କରି ହୁଏ ନାହିଁ ପର । କାହା ଫଟୋ ତମ ଘରକୁ ଆସିବାର ଥିଲା ?

ପୀତାମ୍ବର—ଓ, ବୁଝିଲି ।

ମହାବୋଉ—ଖାଲି ବୁଝିକରି ତୁନି ରହିଲେ ତ ଚଳିବ ନାହିଁ ! ବାହାଘର ଆଉ କେଇଦିନ ରହିଲା ।

ପୀତାମ୍ବର—ବାହାଘର ! !

ମହାବୋଉ—ସେ ଦିନ ବାହାଘର ନାଁ ଶୁଣି ପୁଅଙ୍କ ଆଖି ତାଳୁରେ ଖୋସି ହେଇଯାଉଥିଲା, ଆଜି କ'ଣ ତାପା ତମକି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ମତେ କ'ଣ ତମେ ଏ ଘରେ ରଖେଇଦେବ ନାହିଁକି ? ମୁଁ ଭଲଲେକରେ କାଲି ହେବି ?

ପୀତାମ୍ବର—ଆରେ ପ୍ରସାଦ ତ ଏଇମାସ ଆସୁଛି । ଏଥିରେ କାଲି ଅକାଲିର କଥା ରହିଲା କୋଉଠି ?

ମହାବୋଉ—ପ୍ରସାଦ ଆସୁଛି କ'ଣ ? ମୁଁ ତ ତୁଆକୁ ଦେଖିଛି—ତାଙ୍କ ଘର ଭଲମନ୍ଦ ଯେଉଁ ଜାଣିଛି—ଶୁଣିଛି । ତାଙ୍କ ଚରଫରୁ ଫଟୋ ପଠେଇଲେଣି । ଆଉ ପ୍ରସାଦ ଆସୁଛି ପୁଣି କ'ଣ ?

ପୀତାମ୍ବର—ପୁଅ ବାହା କରିବ ବୋଲି କ'ଣ ପୁଅକୁ ବି ଏକାବେଳିକେ ଭୁଲିଯିବ ମହାବୋଉ ? ମୋହନର ମତାମତ ନବ ନାହିଁ ?

ମହାବୋଉ—...ସିଏ ପରା ଯିବୁଦେଲେ କହି ଆସୁଛି, ଆମ ମତରେ ତା ମତ—

ପୀତାମ୍ବର—ଆମ ମତ ମାନେ ? ତମ ମତ ଆଉ ମୋ ମତ ତ ?

ମହାବୋଉ—ହଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତମେ ତ ବାହାଘର ତଥ୍ୟ ଠିକ୍ କରି ବଢ଼ିଲଣି । ତମ କଥା ଛାଡ଼; କିନ୍ତୁ ମୋ ମତ ?

ମହାବୋଉ—ହାତରେ ତ ଫଟୋଟା ଧରି, ପହନ୍ଦ ହେଉଛି କି ନାହିଁ କହୁନ ? ହେଇଛି, ଏ ଆଖି ଯାହାକୁ ବାହୁରି, ଏ ମନ ଯୋଉଠି ମାନିବ, ତା'କୁ ଆଉ ନାହିଁ ବୋଲି କିଏ କହିବ କି ? ବର ଡାକ୍ତରକୁ କନ୍ୟା ବି. ଏ. ପାସ୍ । ରୂପ ତ ଦେଖୁଛି, ଗୁଣ ତ ଶୁଣିବ, ଆଉ ବାହୁବାକୁ ରହିଲ କ'ଣ ଯେ ବାହୁଟ ? (ଫଟୋଟା ଆଣି) ଦିଅ—ଦିଅ—ଆଜି ବାହାଘର ଦିନ ଠିକଣା କରି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଦିଅ ।

ପୀତାମ୍ବର—ମତେ କ'ଣ ତମେ ସାରୁ ପରିବା କରି ପାଇବ କି ମହାବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଏତେ ଜବାବସୁଆଲ କରିପାରିବି ନାହିଁ ? ଚିଠି ଲେଖିବ କି ନାହିଁ କହିବଟି ?

ପୀତାମ୍ବର—ଏ କନ୍ୟା ବହୁବହୁ ପରୀକ୍ଷାରେ ମାୟା ହେଉଛି ମୋ ପ୍ରତିକ୍ଷୟ । ତା'ର ପହନ୍ଦରେ ମୋର ପହନ୍ଦ । ମାୟାକୁ ଏ ଫଟୋ ଦେଖାଅ ।

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ଯିବି କୁଆଡ଼େ ଲୋ ମା—ମାୟା ଗୋଟାଏ ଝିଅ, ତା'ର ପୁଣି ଗୋଟାଏ ପହନ୍ଦ ! ପରୀକ୍ଷା ପାସ୍ ଖବର ଯୋଉଦିନ ବାହାରିଲ, ସେଦିନ କଥାରେ କଥାରେ ତା ବାହାଘର କଥା ଉଠେଇଲି ଯେ—ଓଲଟି ଝାଡ଼ି ଝିଙ୍କାର ଉଠି କହିଲ—ବାହା ହେବ ନାହିଁ । (ପୀତାମ୍ବର ହସି ଚାଲିଗଲେ) ହେଇଟି, ହସି ହସି ଚାଲିଯାଉଛି କ'ଣ ? ଆଜି ଜବାବ ପଚାରିବି କି ଚିଠି ଲେଖିଦିଅ । ମାୟା—ମାୟା...

ମାୟା—(ଉପରୁ) କ'ଣ ବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—ଗୋଟିଏ ଚଜ ଦେଖି ଯା ।

ମାୟା—(ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁ ଆସୁ) ଚଜ ? ଦେଖି, ଦେଖି, କି ଚଜ ? (ଫଟୋ ଝାଙ୍କି ନେଇ) ଏ କାହା ଫଟୋ ବୋଉ...ତାଙ୍କର ?

ମହାବୋଉ—ହଁ, ମନ ମାନୁଛି ?

ମାୟା—ଫଟୋଟା ଦେଖି ଏଲେ ବା କଥାଟାଏ କହିବ ? ଆଜ୍ଞା—ତେଷ୍ଟା କରେ (ଫଟୋ ଦେଖି) ହଁ, ଏକାବେଳକେ ଯାଆସିଯା ଫଟୋଟା

ମାନେ ଫଟୋରେ କୌଣସି କାରଯାଦ ନାହିଁ—ମାନେ ଫଟୋ
ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରକୃତ ଚେହେରା ହୁଏତ ଆହୁର ଭଲ ।

ମହାବୋଉ—ହଁ ପରା ଲେ ! ଏଇ ହ'ମାସ ତଳେ ମୁଁ ଦେଖିଥିଲି—ଯଦୁବୋଉ
ଘରକୁ ଭାଙ୍ଗର ଯିବୁ ବୁଲି ଆଇଥିଲେ ।

ମାୟା—ବେଗ୍ । ଗୋଟାଏ ଦିଗରୁ ନିଶ୍ଚୟକ ! ତା'ପରେ ଭଦ୍ରମଞ୍ଜୁଳା ବି. ଏ.
ପାସ୍ କରିଛନ୍ତି...କାହିଁ, ସେ ଗର୍ବ ତ ମୁହଁରେ ନାହିଁ !

ମହାବୋଉ—ମୋଟେ ନାହିଁ ନା । ଆଉ ଆଉ ପାଠେଇ ହିଅଙ୍କ ପରି ଫରଫରି
ନୁହେଁ । ସବୁ ବିଦ୍ୟା ଗୁମରରେ ।

ମାୟା—ଆଜ୍ଞା, ଭଲ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ତ ?

ମହାବୋଉ—ନା—(ତାକିଲେ) ଆରେ ମହା !

ମାୟା—ରହ ବୋଉ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ଦେଖେ । ହଁ...ଉପରେ ତ
ଦେଖିବାକୁ ଖୁବ୍ ଯରଳିଆ । ନିଶ୍ଚୟ । ଭିତରଟା ?

ମହାବୋଉ—ଠିକ୍ ଫେମିତ ।

ମାୟା—ତା'ହେଲେ ମିଶ୍ର ମାୟାରାଣୀ ଦାସଙ୍କର ଯାକୁ ନୁଆବୋଉ ରୁପେ
ଗ୍ରହଣ କରିନେବାରେ ଆପଣି ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ତତେ ଆଉ କ'ଣ କହୁନାହିଁ ?

ମାୟା—ତୋ ବୋହୂ ନାଁ କ'ଣଟି ବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—କାବେସ୍ ।

ମାୟା—କାବେସ୍ ! ବାଃ ! କି ବଡ଼ିଆ ନାଁ ହେଇଣେ । ସତେ ବୋଉ, ଭାରି
ସୁନ୍ଦର ନାଁଟି—କାବେସ୍ ! କାବେସ୍ !

ମହାବୋଉ—(ତାକିଲେ) ଆରେ ମହା, ମହା...

ମାୟା—ଭଲକୁ ଏ ଫଟୋ ଦେଖେଇବୁ ବୋଲି ତାକୁ ଡାକିବୁ ତ ?

ମହାବୋଉ—ହଁ ।

ମାୟା—ତା'ହେଲେ ବୋଉ, ଏ କାମଟା ତୁ ମୋ ହାତରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ
ଏଠୁ ଯା—

ମହାବୋଉ—ନାହିଁ—ନାହିଁ—ତୁ ତା'କୁ କ'ଣ ନାହିଁ କ'ଣ କହୁଛୁ ।

ମାୟା—ତତେ ମୋ ରାଜ ବୋଉ, ଭାଇଙ୍କ ଚାକଦେଇ ତୁ ଏଠି ଯା—

ମହାବୋଉ—ଆରେ ମହା—ମହା—

ମୋହନ—(ବାହାରୁ) କ'ଣ ବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—ଏଣେ ଟିକିଏ ଆସିଲୁ ।

ମୋହନ—(ବାହାରୁ) ଯାଉଛି ।

ମାୟା—ବେଶ୍, ତୁ ଏଥର ଯା—

ମହାବୋଉ—ହେଇଛି ମାୟା—

ମାୟା—ତୁ ଯା' ନା ଆଗେ—ଯାଇ ସେ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଦେଖ—
କ'ଣ ହଉଛି । (ମହାବୋଉ ଚାଲିଗଲେ । ମାୟା ଫଟୋଟି ଆଖି
ପଡ଼ିଲୁଣ୍ଡି ଗୋଟିଏ ଛାନରେ ରଖିଦେଇ ଚେନ୍ଦ୍ରାର ଉପରେ ବସି
ଖଣ୍ଡେ ବହୁ ପଡ଼ି ବସିଲା । ଆସିଲା ମୋହନ ।)

ମୋହନ—ବୋଉ । (ବୋଉକୁ ନ ଦେଖି) ବୋଉ କୁଆଡ଼େ ଗଲୁକି
ମାୟା ? (ମାୟା ଖୁବ୍ ମନୋଯୋଗ ଦେଇ ପଡ଼ିବାର ହଲନା
କରୁଥାଏ !

ମୋହନ—ମାୟା ।)

ମାୟା—ଏଁ !

ମୋହନ—ବୋଉ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ମାୟା—ମୁଁ ଦେଖିନି ତ ।

ମୋହନ—ଏ କି ବହୁ ପଡ଼ା ହଉଛି ।

ମାୟା—ଯୋଉ ବହୁ ବାପାଭାଇଙ୍କର ଅଙ୍ଗୋଗୁର ଡରରେ ଲୁଚେଇ ଲୁଚେଇ
ପଡ଼ା ହୁଏନି ସେଇ ବହୁ—ଜେଜେମା'ଙ୍କ କାହାଣୀ ।

ମୋହନ—ପାଣ୍ଟା ହେଇଯାଇଛି ବୋଲି ଭାରି ଦନ୍ତରେ ନ କଥା କୁହା
ହଉଛି ।

ମାୟା—କି ନିଶ୍ଚୁର ମ ତମେ ଭଲ ? ତମ ବାହାଘର କଥା ଉଠିଲା ଦିନୁ,
ମୁଁ ଯନ୍ତ୍ରୋ-ଯକାଲେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକୁଛି, କେମିତି ଚଢ଼ିଲ ତମ ବାହାଘରଟା

ହେଇଯାଉ । ...ଆଉ ତମେ କ'ଣ ଠିକ୍ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ କମିଟିସନ୍ କରି ଦି'ବେଲା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକୁଥିଲ ଯେ ମାୟା କେମିତି ଫେଲ୍ ହେଇଯାଉ ?

ମୋହନ—ଓଃ ! କଥାରେ କି ଛଟକ !...ବୋଉ କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ମାୟା—ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ଥିବ—ଦେଖିବ ଯାଅ—(ମୋହନ ଘର ଭିତରକୁ ଆଗେଇଲା । ମାୟା ମୋହନକୁ ପଛ କରି ପଡ଼ି ବସିଲା...ମୋହନ ଯାଉ ଯାଉ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିକ ନା ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ପାଦେ ଯାଇ ପୁଣି ଫେରିଆସି ମାୟାକୁ ଲୁଚାଇ ଫଟୋ ଖଣ୍ଡିକ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳକୁ ମାୟା ବଡ଼ ପାଟିରେ ପଡ଼ା ଆରମ୍ଭ କରି ମୋହନର ଅଳକ୍ଷ୍ୟରେ ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ ।)

ମାୟା—(ପଡ଼ୁଥାଏ) ରାଜପୁତ୍ର ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଚାଲି ଯାଉ ଯାଉ ହଠାତ୍ ଦେଖିଲେ ପଥର ବେଢ଼ା ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଅପୂର୍ବ ମୁନରା ହିଅର ଚନ୍ଦ୍ରପଟ । ଚନ୍ଦ୍ରପଟଟି ହାତରେ ଉଠେଇ ନେଇ ରାଜପୁତ୍ର ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ—କାହାର ଏ ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ? କିନ୍ତୁ ଦେଶର ରାଜକୁମାରୀ ଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍କର ନୁହେଁ ତ ? ...ଏଠିକି ସେ ଆସିଲା କେମିତି ? ରାଜପୁତ୍ର ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ—ଇଏ ଆଉ ତାଙ୍କ ଦୁଷ୍ଟ ସାନ ଭଉଣୀ ଗୁରୁର କାରସାଦି ନୁହେଁ ତ ? କେଜାଣି ? ...ଗୁରୁ କୋଉଠି ହୁଏତ ଲୁଚି ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଦେଖୁଥିବ । ସେ କ'ଣ କରିବେ ? ଚନ୍ଦ୍ରପଟଟି ରଖିଦେଇ ଯିବେ । ମନ ତ ବଳୁନ ? ମନରେ ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ ସେତିକି ଭୟ । ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସାଂଘାତକ । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଗୁରୁ ଉଲ୍‌କା ପରି କୋଉଠି ଛୁଟିଆସି ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ପଚାରିଲା—
“ଭାଇ କେମିତି ହେଇଗଲା ?”

ମୋହନ—(ଚମକି ଉଠି) ଏ ! କ'ଣ କେମିତି ହେଇଗଲା ?

ମାୟା—କିଏ ? ଭାଇ, ତମେ ଦୋଉ ପାଖକୁ ଯାଇନ ? କ'ଣ କରୁଥିଲ ଏଠି ?

ମୋହନ—ହଁ, କି କହୁ ସେ ପଡ଼ା ହଉଥିଲା ?

ମାୟା—ତମେ ଆଗେ କୁହ, ଏଠି ତମେ କ'ଣ କରୁଥିଲ ?

ମୋହନ—“ଛୁଆ ଆସି ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ପଚାରିଲ” —ନାହିଁ ?

ମାୟା—ନ ହେଲ ଏବେ, ମାୟା ତା' ମୋହନ ଭାଇଙ୍କୁ ପଚାରୁଛି—

ମୋହନ—ମାୟା !

ମାୟା—ସତ କୁହ ଭାଇ, କେମିତି ହେଇଛି ?

ମୋହନ—କ'ଣ କେମିତି ହେଇଛି ?

ମାୟା—ଯାହାକୁ ଦେଖି ପାଦ ଅଟକିଗଲା ।

ମୋହନ—ତୁ ଜାଣୁ ମାୟା, ମୁଁ ଡାକ୍ତର । ମୋ ଛୁଇ ପଥରଠୁ ଟାଣ ।

ମାୟା—ହେଲେ ଡାକ୍ତର ସାହେବ, ତମ ନିଜ ସ୍ଵେଚ୍ଛାକୋସ୍ତ ତମ ନିଜ ଛୁଇରେ ଲଗେଇ ଦେଖିଲେ ତମେ ବୁଝିପାରିବ ଯେ ମାଙ୍କଡ଼ା ପଥର ପରି ତମର ସେ ଟାଣ ଛୁଇ ଏଇନେ କେମିତି ବରଡ଼ା ପଥର ପରି ଅରୁଛି ।

ମୋହନ—ତୁ ଅତି ଫାକିଲ୍ ହେଇଗଲୁଣି ମାୟା (ଗୁଲିଯାଉଥିଲା)

ମାୟା—ଏ ଭାଇ, ଶୁଣ—ଶୁଣ ! ମୋ ରାଣ, ଟିକିଏ ରୁହ । ଏ କଥା ଆଉ କହିବିନି । ତମ ପଥର କଥାରୁ ମୋ ମନେ ପଡ଼ିଲା—ଆମ ରଞ୍ଜନ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମତେ ପଚାରିଲା ଯେ ମତେ ଠିକ୍ ଆସିଲା ନାହିଁ—

ମୋହନ—କି ପ୍ରଶ୍ନ ?

ମାୟା—କହୁଛି ଶୁଣ । ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନଦୀରୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଲାଲ ପଥର ସବୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ, ସେ ନଦୀ ଦୁଇଟି ଭିତରୁ ଗୋଟିକର ନାମ ତ କୃଷ୍ଣା । ଅନ୍ୟଟିର ନାମ ?

ମୋହନ—କାବେରୀ ।

ମାୟା—ନାହିଁ, ଗୋଦାବରୀ ବୋଧହୁଏ ।

ମୋହନ—ନା, କାବେରୀ ।

ମାୟା—ତମେ ଠିକ୍ ଜାଣ ? କାବେରୀ ?

ମୋହନ—(ଚିଡ଼ିଯାଇ ବଡ଼ପାଟିରେ) ହଁ କାବେରୀ—କାବେରୀ—କାବେରୀ (ମହାବୋଉ ପଣି ଆସିଲେ) ।

ମହାବୋଉ—ହଇରେ ମହା, ତୁ ଏଡ଼େ ପାଟିରେ କାହିଁକି କାବେରୀ କାବେରୀ ହଉଛି ? ଏଗୁରୁକ କି ଅଲଗା କଥା ।

ମୋହନ—ଅଲଜ୍ଜ କଥା !

ମାୟା—ତୁ କ'ଣ ଭବତୁ ବୋଉ, ଏ ଦୁନିଆରେ କାବେଶ୍ୱ ବୋଲି ଅଉ କିଛି ନାହିଁ ? ଏକା ଡୋରି ଯିଏ ବୋହୁ ହେଇ ଆସିବ ତା'ର ନାଁ “କାବେଶ୍ୱ” ।

ମୋହନ—ତୁ ମତେ ଚିହ୍ନିବୁ ମାୟା ?

ମାୟା—ଯାହା ଟିକିଏ ବାଳା ଥିଲା ଯେତକ ଏବେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚିହ୍ନିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛ ।

ମୋହନ—ଏତରୁ କ'ଣ ହଉଛି ବୋଉ ?

ମହାବୋଉ—(ହସି) ଆରେ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି । ତମ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କର ତ ଲାଗିଛି, ମତେ କାହିଁକି କହୁଛ ?

ମାୟା—ତୁ ଟିକିଏ ରହ ବୋଉ, ମୁଁ ଶଙ୍ଖଟା ଆଣେ । (ଗୁଲ୍‌ଗଲ୍ । ପୀତାମ୍ବର ସିଠିରେ ଓହ୍ଲାଇଲେ ।)

ମହାବୋଉ—ହେଇଛି ଶୁଣୁଛ ?

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ—ହଁ, ମୁଁ ଯବୁ ଶୁଣିଛି ! ମାୟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ଆଲୋ ମାୟା, ଗୋଟାଏ ଲଫାପା ଆଣ ତ, ସେମାନଙ୍କ ପାଦକୁ ଅଳ୍ପ ଚିଠିଟା ଲେଖିଦିଅ ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ଲେଖିବ ? (ମୋହନ ଲଜରୁ ହୋଇ ଗୁଲ୍‌ଗଲ୍)

ପୀତାମ୍ବର—ମହାକୁ ଦେଖି କ'ଣ ବୁଝି ପାରିଲ ନାହିଁ ଯେ ପୁଣି ପଚାରୁଛ ? ତମର କଥା ରହିଲା ମହାବୋଉ—ଏଇ ପଚାରି ତାରିଖରେ ବାହାଘର ।

ମାୟା—(ପଶିଥାସି) କେତେ ତାରିଖ ବାପା ?

ପୀତାମ୍ବର—ପଚାଶ ତାରିଖରେ !

ମାୟା—(ବଡ଼ ପାଟିରେ) ଶୁଣୁଛ ଭାଇ ! ପଚାଶ ତାରିଖରେ । ଆଜିଠୁ ଏଇ ଅନୁକୁଳ ଶଙ୍ଖ ବାଜିଲା—

(ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି ସହ ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ଶେଷ ହେଲା)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ପୀତାମ୍ବରବାବୁଙ୍କ ସେଇ ଘର । ସକାଳ । କାବେରୀ ଆସିଲା । ହାତରେ ଗିନାଏ ପାଣି । ଟିକିଏ ଏଣିକି ତେଣିକି ଚାହିଁ, ଧୀର ଗଳାରେ ଡାକିଲା—)

କାବେରୀ—ମାୟା...ମାୟା !

ମାୟା—(ଭିତରୁ) କ'ଣ ?

କାବେରୀ—ଉଠିଲଣି ?

ମାୟା—ନଦରୁ ଉଠିଲଣି ଯେ, ବଛଣୀରୁ ଉଠିନାହିଁ ।

କାବେରୀ—ସୁନାଟା ପରା, ମୁହଁଟା ଧୋଇପକେଇ ଟିକିଏ ଏଣିକି ଆସ ।

ମାୟା—କାହିଁକି ?

କାବେରୀ—ମୋ'ରାଟ ତଳକୁ ଆସ, କହୁଛି (ଟିକିଏ ପରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ା ଘୋଡ଼ା ଆସିଲା ମାୟା)

ମାୟା—ପାହାନ୍ତିଆ ନଦର ସୁଆଦ ଗୁଡ଼ି ଭେର ପାହାଟାରେ ତମେ କ'ଣ କରୁଛ ଭଉଁନ ? ମୁଁ ତ ଜୀବନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ କେବେ ଦେଖିନି । ଆଉ, ଯେତେ ଡେରିରେ ଉଠିଲେ ବି ଅଳସୁ ଛଡ଼େଇବାପାଇଁ ବଛଣୀରେ ଦଶ ମିନଟ, ତା' ପରେ ପୁଣି ଆରାମ ଚୌକରେ ଦଶମିନଟ୍ ଗଡ଼ପଡ଼ ନହେଲେ ମୁହଁ ନ ଧୁଏ । ତମେ ଆଜି ସେତକ କରେଇ ଦେଲାନି ।

କାବେରୀ—ତମ ବାହାଘର ହୋଇଯାଉ, ଦେଖିବା ସେ କେମିତି ଆରମ୍ଭ
ଚୌକରେ ବସି ଅଳସ ଭାଙ୍ଗିବ ।

ମାୟା—ଇଏ, ପୋପା ହାତୀ ବଣୁଆ ହାତୀକୁ ଫାନ୍ଦରେ ପକେଇଲ
ଭଲ କଥା କହୁଛ ?

କାବେରୀ—ଦିନେ ହେଲେଇ ପୁଣି ଫାନ୍ଦରେ ପଡ଼ିବ ।

ମାୟା—ଏ ଜନ୍ମରେ ନୁହେଁ । ମୁଁ ବାହା ନେବିନି ।

କାବେରୀ—ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା, ଦେଖିବା, ଦେଇଙ୍କର କେମିତି ଏ ଟାଣ ରହୁବ ।

ମାୟା—ବା ! ବା ! ବାହାଘରର ଦିନ ଆଠଟାରେ ତୁମକୁ ବୋହୂ ପଣିଆ
ଏମିତି ମିଠା ଲଗିଲଣି ଯେ, ସେ ମିଠା ଅନ୍ୟକୁ ଚଖେଇବାକୁ
ବସିଲଣି ।...ଆଜ୍ଞା ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ସେ ମିଠା ଚଖାଯିବ ।

କାବେରୀ—(ହସି ହସି) ଭାରି କଥା କହୁ ଜାଣ ଏକା ତମେ ।

ମାୟା—ଆଜ୍ଞା, କୁହନ୍ତୁ, ମତେ ଜାଣିଲ କାହିଁକି ? ଆଉ ଏଠି ଠିଆ ହୋଇ
ତମେ କ'ଣ କରୁଛ ? ହାତରେ ଏ କ'ଣ...ଓ, ପାଣି ଗିନାଟା ।
ମୁଁ କହିଲି କି ଭଉଜ ମୋର ହାତରେ ଗୁଁ କପ ଧରି ସକାଳୁ
ମତେ ଆଦର କରି ଡାକୁଛନ୍ତି ?

କାବେରୀ—ଗୁଁ ହବଣି ଯେ, ବୋଉ କାହାନ୍ତି ?

ମାୟା—ବାହାଘର ଦିନଠାରୁ ସେ ଚରକପରି ଚରିଣ ଘଣ୍ଟା ଏ ଘର
ସାରା ଚାଲୁଛି । ଏଠି ଆଉ ଟିକିଏ ଠିଆ ହୋଇଯାଅ, ବଳେ
ଆସି ହାବୁଡ଼ିଯିବ ।

କାବେରୀ—କାହିଁ ନାହାନ୍ତି ତ, ମୁଁ ଯବୁଆଡ଼େ ଖୋଜିଲଣି, ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?

ମାୟା—ସେ ଝବର ମୁଁ ତା' ହେଲେ ଆଉ ଦେବ କେମିତି ? ମୁଁ ତ
ଏପରିନି, ଆରମ୍ଭ ଚୌକରେ ଆଖି ବୁଜି ବସି ଅଳସ ଭାଙ୍ଗୁଥା'ନ୍ତି ।

କାବେରୀ—ଆଉ କ'ଣ ନୟାକୁ ଗାଧୋଇ ଗଲେ ?

ମାୟା—ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ନଇକୁ ଯିବା ପ୍ରସ୍ତାବ
ଯାତାବୋଉ ମାଉସୀ ଆଣିଥିବା ମୁଁ ଶୁଣିଛି । ...ହଁ ଭଉଜ, ବାହା-

ଘରରେ ଆମ ଘରକୁ ଯେତେ କୁଣିଆ—ବିଶେଷତଃ ମାଇପି କୁଣିଆ
ଆସିଥିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଲ ?

କାବେରୀ—ପରୁଣ ଜଣରୁ ତ କମ ଆସି ନ ଥିଲେ । ଏତେ ଘୋ ଘୋ
ଭିତରେ ଚିହ୍ନି କେମିତି ? କାଲି ତ ସମସ୍ତେ ବିଦା ହୋଇଗଲେ ।
ମାୟା—ହଁ, ରାଧା ଆଉ ସୀତାବୋଉ ମାଉସୀଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ସମସ୍ତେ ବିଦା
ହୋଇଗଲେ ।

କାବେରୀ—ଏ ଦୁହେଁ ତମ ମାମୁଁଘର ଗାଁର ଲୋକ ପର ?

ମାୟା—ହଁ, ରାଧା ହେଉଛୁ ବୋଉର ଝିଆରୀ—ଆଉ ସୀତାବୋଉ,
ହଠାତ୍‌ରେ ବୋଉର ଭଉଣୀ ହବ । ସଦ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଧରା ହୋଇ
ଆସିଥିବା ଦୁଇଟି ଜନ୍ମ ପର ଏ ଦୁହିଁଙ୍କର ସ୍ୱାଗତ । ବୋଉକୁ ପଟାପଟି
କରି ମାସ ଛ'ଟା ଏଠି ରହିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଦୁହେଁ କଲେଣି ।

କାବେରୀ—ରୁହନ୍ତୁ, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଲୋକ, ମଣିଷ କ'ଣ କାହାକୁ ପିତା
ଲଗେ ।

ମାୟା—ଭଲ କଥା, ରୁହନ୍ତୁ । ସିଏ ଯାହାର ବନ୍ଧୁ ତା'ର—ଯାହାକୁ ପିତା
ନ ଲାଗି ମିଠା ଲାଗିବ ଲାଗୁ । ସେଥିରେ ମୋର ହାନିଲଭ କିଛି ନାହିଁ ।
ହଁ, ତମର ହେଉଛି କ'ଣ ? ପାଣି ଗିନାଏ ହାତରେ ଧରି କାହିଁକି ଏଠି
ଠିଆ ହେଉଛ ?

କାବେରୀ—ତମେ ଜାଣିନ ?

ମାୟା—ଏଥିରେ ପୁଣି ଏମିତି ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣିବାର ଅଛି ନା କ'ଣ ?
ଟିକିଏ ଦୟାକରି ଜଣାଅ ତ ।

କାବେରୀ—ମୁଁ ଗାଧୋଇ ସାରିଲଣି । ଆଗେ ବୋଉଙ୍କ ପାଦଧୁଆ ପାଣି
ପିଇଲେ, ପରେ ଅନ୍ୟ କାମ କରିବ ।

ମାୟା—କ'ଣ କହିଲ ? ବୋଉର ପାଦଧୁଆ ପାଣି ପିଇବ ?

କାବେରୀ—ହଁ...

ମାୟା—ହଁ କ'ଣ ମ, ପାଦଧୁଆ ପାଣି ତମେ କାହାକୁ କହୁଛ ମୁଁ ବୁଝିପାରୁ
ନାହିଁ ।

କାବେରୀ—ଏଥରେ ଆଉ ବୁଝିବାର କ'ଣ ଅଛି ।

ମାୟା—ମାନେ, ସେ ଯୋଡ଼ ପାଣିରେ ତା' ପାଦ ଧୋଇବ ସେଇ ପାଣି ତମେ ପିଇବ ?

କାବେରୀ—ହଁ—

ମାୟା—ହେ ଭଉଳ, ତୁମକୁ ଏ ବୁଝି କିଏ ଦେଲା ?

କାବେରୀ—ବୁଝି ଆଉ ଦବ କିଏ । ଶାଶୁଙ୍କ ପାଦଧୂଆ ପାଣି ତ ପିଅନ୍ତି ।

ମାୟା—ସେଇଥପାଇଁ ତମେ ପାଣି ଗିନାଏ ଧରି ଏଠି ଠିଆ ହେଇଛ ?

କାବେରୀ—ହଁ, ଏଇ ପାଣିରେ ସେ ତାଙ୍କ ବୁଢ଼ା ଆଜ୍ଞୁ ବୁଢ଼େଇ ଦେବେ—ଆଉ ସେଇ ପାଣି ନେଇ ମୁଁ ପିଇବ ।

ମାୟା—ତମେ ହୋସ୍ତର ଆଇ ଏ କଥା କହୁଛ ଭଉଳ ! ତମେ ଜଣେ ତାଙ୍କୁରର ସ୍ତ୍ରୀ—ନିଜେ ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍ । ବୋଉର ସେ ଯୋଡ଼ ଅସନା ଆଜ୍ଞୁ—ମଲା ନଖ—ତା'କୁ ସିଏ ଏ ପାଣିରେ ବୁଢ଼େଇବ ଆଉ ସେଇ ପାଣି ତମେ ପିଇବ ?

କାବେରୀ—ଆଠ ଦିନ ହେଲା ପିଉଛ—ଆଉଟି କିଛି ଦିନ ବି ପିଇବ ।

ମାୟା—ତମକୁ ଅସନା ଲଗୁନି ଭଉଳ । ମୁଁ ତ ସେଇଥିଲେ ବାନ୍ତି କରିପକେଇ ଥାଆନ୍ତି ।

କାବେରୀ—ଏଇ ବୋଉ ହେଉକା ଆସିଲେଣି ? (ଝିଡ଼ା ଟାଣି ଠିଆ ହେଲା ।)

ମହାବୋଉ—(ଆସୁ ଆସୁ) ଓଢ଼ା ଲୁଗାଗୁଡ଼ିକ ସେଇ ତାରବାଡ଼ ଉପରେ ରଖିଦେଇ ଆ ଯୀତାବୋଉ—ଭିକା ଶୁଖେଇ ଦବ । (ମହାବୋଉ, ଯୀତାବୋଉ ଓ ରାଧା ଆସିଲେ । ଯୀତାବୋଉ ମହାବୋଉଙ୍କ ସମବୟସୀ । ରାଧା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।)

ଯୀତାବୋଉ—ଏଇ ଦେଖ ଲେ ଅପା, ତୋ ବୋହୂ କେମିତି ପାଣିଗିନା ଧରି ତୋ ବାଟ କରି ଠିଆ ହେଇଛ । ତପସ୍ୟା କରି ବୋହୂ, ତୋ ପାଇବ କି ।

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ମରଯାଏଟି । ତୁଆଟା କେତେବେଳୁ କେଜାଣି ଏମିତି ଠିଆ ହେଇଛି । ଆଣ ମା—ଗିନା ଥୁଅ—(କାବେରୀ ଗିନା ଥୋଇଲା, ମହାବୋଉ ଆଙ୍ଗୁଠି ବୁଡ଼େଇଦେଲେ ।)

ରାଧା—ମଲା, ଭଲକରି ଆଙ୍ଗୁଠିଟା ବୁଡ଼େଇ ଦଉନ ଅପା...ଇଏ କ'ଣ ମନରଖା କାମ ହେଇଛି ? (କାବେରୀ ପାଣି ନେଇ ଚାଲିଗଲା । ମାୟା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥାଏ ।)

ମାୟା—ଏ କି ଫାଶ ଏଠି ଲାଗିଛି ?

ମହାବୋଉ—ଏଁ ! କାହାକୁ କହୁଛୁ ବା ? ମତେ କହୁଛୁ ?

ମାୟା—ଆଉ କାହାକୁ କହୁଛି ?

ମହାବୋଉ—କଲେ କ'ଣ ହେଇଛି ? ସକାଳଟାରୁ କାହିଁକି ଏମିତି ଫୁଁ ଫୁଁ ହଉଛୁ ?

ମାୟା—ଫୁଁ ଫୁଁ କ'ଣ ହଉଛି ? ସତରେ ମୋର ଫଣା ଥିଲେ, ମୁଁ ଆଜି ଏଠି ଗ୍ରେଟେ ନମାରି ଛୁଡ଼ି ନଥା'ନ୍ତି । ଏତେ ସଉକରେ ବାଡ଼ି ବାଡ଼ି ଇମିତି ବୋହୁ ଆଣିଥିଲୁ ଯେ, ସେ ସକାଳୁ ଉଠି ତୋ ପାଦଧୂଆ ପାଣି ନ ପିଇଲେ ତା'ର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ଇଲେ, ତୁ କ'ଣ କହୁଛୁ ବା ?

ମାୟା—କ'ଣ କହୁଛି ବୁଝିପାରୁନୁ ? ତୋ' ପାଦକୁ ଚାହିଁଲୁ—ଫାଟି ଆଁ କରିଛି...ସେଥିରେ ପୁଣି କାଠିଯୋଡ଼ି ନଈରୁ ଘରଯାଏ ଚାଲି ଚାଲି ଆସିଲୁ । ରାସ୍ତାଯାକର ମଇଳା ପାଦରେ ଲାଗିଥିବ । ଦେଇ ଆଙ୍ଗୁଠିକୁ ତୁ ପାଣି ଗିନାରେ ଟବୁକରି ବୁଡ଼େଇ ଦେଲୁ—ଆଉ ସେ ପାଣିକୁ ସେ ପିଇବେ ।

ସୀତାବୋଉ—ପିଇଲେ ନାକରୁ କଥା କ'ଣ ହବ ଲେ ହିଅ । ଶାଶୁ ଶଶୁର ଦେବତା ସମାନ...ତାଙ୍କ ପାଦଧୂଆ ପାଣି ପିଇଲେ ତ ତା'ର ମଇଳା ।

ମାୟା—ସେ ପାଣି ଗିନାକ ଲବରେଟାଝରେ ନେଇ ପଞ୍ଚା କରି ଦେଖିଲେ ମଇଳା ଅମଇଳା ସବୁ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ।

ରାଧା—ସିଏ ତ ତାଙ୍କ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଦଧୁଆ ପାଣି ପିଇବେ—ତମେ କାହିଁକି ଏମିତି ହଜିବ ମାୟା ଅପା ? ଇସ୍ତେ...କାବେରୀ ଭାଉଜ ସିନା ଏଠି ଏକା ତାଙ୍କ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଦଧୁଆ ପାଣି ପିଉଛନ୍ତି—ଆମ ଗାଁ ବୋହୂଏ ତ ଯାଇ ଏ ମୁଣ୍ଡରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡଯାଏ ଯେତେ ପୁରୁଣା ମାଇପେ ଥିବେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଦ ଧୋଇ ପାଣି ପିଇବେ ।

ମାୟା—ତୁନି ହୋ । ଏଠି ଆସି ଗାଁ ଇତିହାସ ବଖାଣିଲ । (ବୋଉକୁ) ହେ ବୋଉ, ତୁ କାଲି ହେଇଗଲୁଣି ନା କ'ଣ ?

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ମତେ ଏମିତି ଯମକଉର କାହିଁକି ? ତୁ ତ ଏଠି ଠିଆହୋଇଥିଲୁ, ତାକୁ ମନା କରିଦେଲୁ ନାହିଁ ।

ମାୟା—ମୁଁ କାହିଁକି ମନା କରିଥାନ୍ତି ? ତୁ ଶାଶୁ—ସେ ବୋହୂ । ତୁ ଭାବଗ୍ରାସ୍ତା ରଘୁବୀରଙ୍କ ପରି ପଦ୍ମର ବଡ଼େଇ ଦେଲୁ—ସିଏ ବଜ୍ରାମ କୈବର୍ତ୍ତ ପରି ପଦ୍ମର ପଡ଼ାଳିଲେ । ମୁଁ ଉପରେ ପଡ଼ି କହିଥାନ୍ତି କ'ଣ ଏଠି ତୋଠୁ ଶୁଣି ତେଣେ ତାଙ୍କଠୁ ଶୁଣିବାକୁ । ମଝିରେ ତ ଯୁଣି ଏ ଚ'ମୁଣ୍ଡି ଅଛନ୍ତି ।

ମହାବୋଉ—ତୁ ଏବେ କ'ଣ କହୁଛୁ କହୁଛୁ ?

ମାୟା—ମୋର କିଛି କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତୋ ଡରଫରୁ ତୁ ଏ ଫାର୍ଗ କାଲିଠୁ ବନ୍ଦ କରିଦେ । ନଇଲେ... (ଟିକିଏ ରହି) ମୁଁ ତ ଭାବୁଛି ଭାଉଜଙ୍କ ଭଳି ଗ୍ରାକୁଏଟ୍ ଝିଅ ଏ ବସୟରେ ତାଙ୍କ ଦେଖିଲ କାମ କରୁଥିବେ । ଏ ପାଣିତକ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ତେଣେ ଭଲ ପାଣି ଟୋପାଏ ପିଇଦେଉଥିବେ ।

ସୀତାବୋଉ—ତୋ ଝିଅ କଥା ଶୁଣୁଛୁ ମହାବୋଉ ଅପା । କାଲି ଯକାଳର ବୋହୂଟା ନାଁରେ କେମିତି ଉଡ଼େଇ କରି କହୁଛି ।

ରାଧା—ତୁ କିଛି ଜାଣିଛୁ ବା ! ଇଏ ପାଠୋଇ କି ସିଏ ପାଠୋଇ ।

ମାୟା ଅପା ଯାହା କହୁଛି ଠିକ୍ । ତୁ ଗୁଲ, ଆମର ଦେଖିବା ।

ମାୟା—କ'ଣ ଦେଖିବ ?

ରାଧା—ଲୁଚି କରି ଦେଖିବା, କାବେରୀ ଭଉଜ କି ପାଣି ପିଉଛି ।

ମାୟା—ଦେଖୁଚି ସ୍ବା' ବୁଝିକି । ଭଉଜଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଇନ୍ଦାଗିରି କରିବାକୁ ବସିଲଣି ।

ମହାବୋଉ—ଆ'ଲେ ସୀତାବୋଉ, ଆଜି ବୋହୂର ଅଷ୍ଟମଙ୍ଗଳା—ଏଇଟା ସାଙ୍ଗରେ କିଏ ମୋର ଝଙ୍କର ଝଙ୍କର ହେଉଥିବ ।

ମାୟା—(ବୋଉକୁ ଅଟକେଇ) ତୁ ରାଗିଗଲେ କ'ଣ ମୁଁ ଡରଯିବି ବୋଉ ? ଦେଖ—ମୁଁ ଯାହା କହିଲି—ମନେରଖିଥିବୁ ।

ସୀତାବୋଉ—ଏ ରାହାବାଳୀ ଝିଅ ଖଣ୍ଡକୁ ତୁ କୋଉଠି ବାହା କରିବୁ ଲେ ଅପା । ସ୍ବା' ହାତଗଣ୍ଠି ପଡ଼ିଲେ ଦେଖିବୁ, ତୋ' ଜୋର୍ ମୁଣ୍ଡରେ ଏକା ଶାଗୁଣା ବସିବ ।

ମାୟା—ତମେ ତ ଅଛ, ମୋର ଚନ୍ଦ୍ରା କ'ଣ ମାଉସୀ । ତମେ ମୋ ପାଇଁ ବରଦର ଠିକ୍ କରିଦିବ ଯେ, ମୁଁ ସେଇଠି ବାହା ହେବି । ଅଉ ଯଦି ବାହାହେଇ ନପାରେ; ତେବେ ମଲ ପରେ ଓଥଡ଼ ହେଇ ତମର କାନ୍ଧରେ ବସିବି ।

ସୀତାବୋଉ—(ଡରରେ) ଇଲେ ବୋଉଲେ !

ମହାବୋଉ—ମାୟା !

ମାୟା—କ'ଣ ?

ମହାବୋଉ—ସିଏ ପରା ତୋ ମାଉସୀ ?

ମାୟା—ତୋର ଯେତେବେଳେ ଭଉଣୀ, ମୋର ମାଉସୀ ନହେଇ କ'ଣ ଚିକିସୀ ହୁଅନ୍ତେ ?

ସୀତାବୋଉ—ତୁ ଚାଲି ବା ଅପା—ଏ ଖରଖରୁଟା କଥାକୁ କିଏ ଧରୁଛି ।

ରାଧା—ହେ, ସୀତାବୋଉ ଅପା ! ମାୟା ଅପା ହାତକୁ ଦେଖିଲୁଣି—କେମିତି ଫୁଟୁଲୁ ।

ସୀତାବୋଉ—ସତେଲେ ମାୟା—ଆଜି ବୋହୂଟାର ଅଷ୍ଟମଙ୍ଗଳା—ଏ ଭଲ ଦିନଟାରେ ତୁ ହାତଟାକୁ ଫୁଟୁଲୁ ରଖିବୁ ?

ମାୟା—ଦେଖି, ଦେଖି, ତମ ଦହଜ ଆଖି ପଛା କରେ ! (ଆଖି ଆଗରେ ହାତ ହଲେଇ) ନାହିଁ, ଠିକ୍ ଅଛି ତ । …ଦେଖର ଚକ୍ ଚକ୍ କଲା ଫିତାରେ ଘଡ଼ଟା ବନ୍ଧା ହେଇଛି, ଦ’ଜଣ ଯାକ ସ୍ବର ମିଳେଇ କହୁଛ—ଫଜୁଲା !

ସୀତାବୋଉ—ହଁ ବା, ଆମେ ଜାଣୁ । ତମେ ପାଠୋରୁ ହିଅ ହସିବାଠାରୁ କାଣିବାଯାଏ ସବୁ କାମ ଘଡ଼ି ଦେଖି କର । …ହାତରେ ଘଡ଼ଟା ବାନ୍ଧିଲେ ଯେମିତି ବେଳା ଆଉ ଗଡ଼ିଯିବ ନାହିଁ—ସବୁଦିନେ ଏଇ ଢଙ୍ଗ ଥିବ ! ବୁଢ଼ୀ ହବ ନାହିଁ କି ବାଳ ପାଟବ ନାହିଁ !

ମାୟା—ନା—ମୁଁ ବୁଢ଼ୀ ହେବି ନାହିଁ କି ମୋ ବାଳ ପାଟବ ନାହିଁ ।
 ରାଧା—ତୁ କି କଥା କହୁଛ ବା ମାୟାଅପା…ବୁଢ଼ୀ ପୁଣି ନହବ କିଏ ?
 ମାୟା—ନା—ବୁଢ଼ୀ ହେଇ ବାଳ ପାଟବା ଆଗରୁ ମୁଁ ସୁଇସାଇଡ଼ କରିଦେବି ।

ସୀତାବୋଉ—କ’ଣ କରିଦେବ ଲେ ଅପା ?

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ ।

ରାଧା—ଆଲେ, ସୁସାଇଡ଼ି କରିବ । ଆମ ଗାଁରେ ଯେମିତି ସୁସାଇଡ଼ି କରି ଧାନ ରଖିଛନ୍ତି, ମୁଗା ଖାଉନାହିଁ, କଟକରେ ଆଣି ଆଳୁ ବିହନ ରଖିଛନ୍ତି, ପଚିଯିବ ଯାଉନି; ମାୟା ଅପା ସେମିତି ସୁସାଇଡ଼ି କରି ବାଳ ରଖିବ ଯେ, ସେ ବାଳ ପାଟବ ନାହିଁ ।

(ରାଧା କଥାରେ ମାୟା ଜୋରରେ ହସି ଉଠିଲା)

ମହାବୋଉ—ତୁ ଆସିବୁଟି ଲେ ସୀତାବୋଉ—ସେ ଅଳଣା କଥାରୁ କ’ଣ ମିଳିବ ।

ସୀତାବୋଉ—ଆ’ଲେ ରାଧା—ଆ…(ଏମାନେ ଚାଲିଗଲେ)

ମାୟା—(ବଡ଼ପାଟିରେ) ପୁରାଣ…ଗୁ’ ଜଳଖିଆ ଟିକେ ଆଜି କ’ଣ ମିଳିବ ନାହିଁ ? ପେଟ ଭିତରେ ଯେ କଲ ଲଜାଲ ଚାଲିଲାଣି ।
 (କାବେରୀ ଆସିଲା)

କାବେରୀ—ରୁ' ଖାଇବ ପରା ଆସ ।

ମାୟା—ଆମ ଘରକୁ ଆସି ସକାଳୁ ରୁ' ଖାଇବା ଅଭ୍ୟାସ ତମର ନିଶ୍ଚୟ
ଛାଡ଼ିଦିବଣି ଭଉଳ ?

କାବେରୀ—କାହିଁକି ?

ମାୟା—ଗିନାଏ ଗିନାଏ ପାଦଧୂଆ ପାଣି ପିଇଯାଉଛି ପରେ ଆଉ ରୁ'ର
ଦରକାର କ'ଣ ? ସତେ ଭଉଳ, ଏ କଥାଟାକୁ ମୁଁ ମୋଟେ ଭୁଲି
ପାରୁନି । ତମଭଳି ଶିକ୍ଷିତା ହିଁ କେମିତି ସେ ଏଇଟା ବରଦାସ୍ତ
କରୁଛି...

କାବେରୀ—ହେ...ତମେ ଏଡ଼େ ପାଟି କରନା; ବୋଉ କାଳେ କୋଉଠି
ଶୁଣୁଥିବେ ।

ମାୟା—ଶୁଣୁଥିବ କ'ଣ—ମୁଁ ତାକୁ ଆଜି ଯାହା ଶୁଣିଲେ ଦେଇଚି ନା,
ଦେଖିବ, କାଲିଠୁ ଏ ପବିତ୍ର ପାଦୋଦକ ପାନ ଏକାବେଳେକେ
ନଷ୍ଟେ । (ପହଲି ଆସିଲା, ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୁହଁରେ ହାତ ଦେଇ
ଗୁଲିଯାଉଥିଲା)

ମାୟା—ହେ—ହେ—ତୁନି ନମ୍ବର ଅସୁର—ଶୁଣ । ମୁହଁରେ ହାତ ଦେଇ
କୁଆଡ଼େ ପଳଉଛ ? କାଡ଼—ମୁହଁରୁ ହାତ କାଡ଼ । (ପହଲି ଆଦେଶ
ପାଳନ କଲ) ବାବୁବା...ମୁହଁରେ ଇନ୍ଦ୍ରେ ବହଳର ସ୍ନୋ ପାଉଡ଼ର ?

ପହଲି—ତୋ' ସ୍ନୋ ମୁଁ ଆଣିନି । ମତେ ତ ଭଉଳ ଦିଅନ୍ତି ।

ମାୟା—ଭଉଳ ଦିଅନ୍ତି ?...ସତେ ଭଉଳ, ତମେ ଏଇଟାକୁ ସ୍ନୋ ପାଉଡ଼ର
ମାରି ବେଶକରଦଉଛ ?

କାବେରୀ—(ହସି) ଦିନେ କୋଉଦିନ ଟିକେ ଲାଗେଇ ଦେଇଥିଲି...କିନ୍ତୁ
ପହଲି, ଆଜି କୋଉଠୁ ଆଣିଲ ?

ପହଲି—ତମର ସେହି ଟେବୁଲ ଉପରୁ—ସେଇ ସ୍ନୋ ଅଉ ସେ ଗୋଲପା
ପାଉଡ଼ର ।

ମାୟା—ଭକ୍ତ, ମାଇଚିଆ—ମୁହଁରେ ଗୋଲପୀ ପାଉଁର ମାରି <ଠି ଆସି
ମୁହଁ ହଲେଇ କଥା କହୁଛି...ଯା ଏଠି । (ପହଲି ପଳାଇଲ) ଗୋଟାଏ
ନିପଟ ମାଇଚିଆ ହବ <ଇଟା ।

କାବେରୀ—(ହସି ହସି) ମତେ ଏକା ଭରି ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ତ ?

ମାୟା—ଆଉ ମୋ ତ ?

କାବେରୀ—କ'ଣ ଯେ କୁହୁ ତମେ ? ଆସ ।

ମାୟା—ଏ ଭଉଜ, ଦେଖି, ଦେଖି ଟିକେ ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଠିଆହୁଅ ।

କାବେରୀ—କାହିଁକି ?

ମାୟା--ଠିଆ ହୁଅ ତ କହୁଛି ! (ଭିତରୁ ମୋହନ ଆସି ଚାଲିଯାଉଥିଲା) ହୋ,
ହୋ ତାଙ୍କର ବାବୁ, ସକାଳୁ ଏଡ଼େ ଫୁଲ୍‌ସ୍‌ରେ କୁଆଡ଼େ ଯିବା ହଉଛି ?
ରୋଗୀ ଦେଖି ?

ମୋହନ—ହଁ ।

ମାୟା—ଟିକିଏ ଶୁଣ ।

ମୋହନ—କାହିଁକି ? କ'ଣ ହେଇଛି ?

ମାୟା—ତମେ ଜାଣିପାରୁନ କ'ଣ ହେଇଛି ?

ମୋହନ—(ବିବ୍ରତ ହୋଇ) କ'ଣ ?

ମାୟା—ତାଙ୍କର ହେଇ ଖାଲି ରୋଗ ଚିହ୍ନିଲ, ଆଉ କିଛି ଚିହ୍ନ ପାରିଲ
ନାହିଁ ?

ମୋହନ—କ'ଣ ହେଇଛି କହ ?

ମାୟା—ଭରି ସୁନ୍ଦର...

ମୋହନ—ଏ...

ମାୟା—ଯଦେ ମ ଭାଇ, ଆମର ଏ କାବେରୀ ଭଉଜ ଦେଖିବାକୁ ଭରି
ସୁନ୍ଦର ।

ମୋହନ—ଆଜିଲ୍ (ଗୁଲିଗଲ) । (କାବେରୀ ଲୁଚିରେ ଝାଉଁଳି ପଡ଼ିଲା ।
ମାୟାର ହସ ଯେମିତି ବନ୍ଦ ହବାର ନୁହେଁ ।)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ଘରର ଅଳ୍ପଦ । ମହାବୋଉ ଆସିଲେ । ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଧୋତ । ପୂର୍ବକାଳ ଡଙ୍ଗାରେ କୁଆ ହେଇ ଭଙ୍ଗା ହେଇଛି ।)

ମହାବୋଉ—କୁଆଡ଼େ ଗଲ କି ? (ବାହାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି) ଏଇ ଅସ ଆସ...
ଦେଖି ଯା । (ପୀତାମ୍ବର ଆସିଲେ)

ପୀତାମ୍ବର—କଣ ?

ମହାବୋଉ—ଏଇ ଦେଖ—କେମିତି ଡଙ୍ଗାରେ, କେମିତି ବାଗରେ କୁଞ୍ଚ କରି ଭଙ୍ଗ ପକେଇଛି । ପଥରଦିନ ତମ ଜନ୍ମଦିନ ହବନା—ସେଇଦିନ ତମେ ପିନ୍ଧିବ ବୋଲି ଆଜିଠି ଏ ଯକ ହେଇ ରହିଲୁଣି ।

ପୀତାମ୍ବର—ଏ ବୋହୂର କାମ ?

ମହାବୋଉ—ନାହିଁ, ସାଇ ମାଇପେ ଆସି କରିଦେଇଗଲେ ! କ'ଣ ଯେ କହନ୍ତି ତମକୁ !

ପୀତାମ୍ବର—ସତେ ଏକା ଭାରି ସୁନ୍ଦର କୁଞ୍ଚ କରାହେଇଛି ।

ମହାବୋଉ—ତାର କୋଉକଥାଟା ଅସୁନ୍ଦର ଯେ—ଅସ, ଏଣେ ଦେଖିବ ଆସ...

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣ, ଶୁଣ ମହାବୋଉ ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ମ ?

ପୀତାମ୍ବର—ତମେ ଭାରି ଖୁସି ନା ? ବୋହୂ ଖୁବ୍ ମନକୁ ପାଇଛି !

ମହାବୋଉ—ଏକା ମୋ ମନକୁ ପାଇଛି ! (ଟିକିଏ ନିମ୍ନ ସ୍ଵରରେ) ମହାର ଗୋଡ଼ ତ ତଳେ ଲାଗୁନାହିଁ । ଏଇ ଦିନ ଦଶ ବାରଟାରେ ତା' ମନ ପୁଣି ଏମିତି ଘର ଧରିଗଲୁଣି । ଆଉ ଆଗର ମହା ସେ ଅଛି ?...ମା' କଟକଟଣା ମୋ ମନ ଜାଣି ଏକା ବୋହୂଟିଏ ମତେ ଦେଇଛି... । କୁଆ ଦିଅରମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ତା'ର ଏତିକି ଆଦର । ପହଲି ତ ତା' ପାଖ ଛୁଡ଼ୁନାହିଁ...ଖାଲି ଏଇ ମାୟାଟା...

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି—ମାୟା କ'ଣ ଭଉଜକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନାହିଁ ?

ମହାବୋଉ—ନାହିଁ—ନାହିଁ ପସନ୍ଦ କରିବ ନାହିଁ କାହିଁକି, ସବୁବେଳେ ତ ମତେ କହୁଛି—“ବୋଉ, ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲା ବୋଲି ଏମିତି ବୋହୂଟିଏ ପାଇଲୁ ।” ହେଲେ ତା' କାମଦାମ, ଗୁଲିଚଳଣି ଇଏ କ'ଣ କିଛି ଶିଖୁଛି ?

ପୀତାମ୍ବର—ଶିଖିବିବି ଶିଖିବିବି । ବୋହୂ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଭଲ ହୋଇ-
ଥାଏନା, ଦେଖିବି ମାୟା ଜଳେବଲେ ତାର ବାଟରେ ଟାଣିହେଇ
ଗୁଲିବ ।

ମହାବୋଉ—ହଉ, ଆସ, ଆସ ଦେଖିବ ଆମ...କେମିତି ଠା'ସକ କରିବ ।
(ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ଗଲେ, ଟିକିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଦଗରୁ ମାୟା ଓ
ଅନ୍ୟ ଦଗରୁ ଖୁବ୍ ତର ତର ହେଇ ଭିକା ଆସିଲା ।)

ମାୟା—ଭିକା ।

ଭିକା—ହେଇଛି ଦେଉ, ଭିକା କି ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ । ଏଇ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମୁଁ
ଫେରିଆସୁଛି—ତେଣିକି ଯାହା କହୁବ । ଯୋଉଠିକି ପଠେଇବ ମୁଁ
ହାଜର ଅଛି । (ଗୁଲିଯାଉଥିଲା)

ମାୟା—ଶୁଣ ଭିକା । କିଛି କାମ ନଥାଇ ଯେଉଁମାନେ ସବୁବେଳେ ବ୍ୟସ୍ତ,
ତୁ ତାଙ୍କର ଭିତରୁ ଜଣେ ।

ଭିକା—ଦେଉ !

ମାୟା—ତୁ ଏଇଠି ଠିଆ ହେଇ ରହ ।

ଭିକା—ଦେଉ, ଠିଆ ହେଇ ରହୁବି କାହିଁକି ? ମୁଁ ଏଠି ଠିଆ ହୋଇ
ରହଲେ ତେଣେ ଯେ ସମସ୍ତେ ବସି ରହୁବେ ।

ମାୟା—ବସିରହୁବେ ?

ଭିକା—ବସି ରହୁବେ ନାହିଁ ତ କରିବେ କ'ଣ ? ଘରେ ପରା ଲୁଣ ନାହିଁ,
ଦେଉ—ତେଣେ ପୁରାଣ ତରକାସ ରହିବ ବୋଲି ହାତ ଟେକି ବସିବ ।
ମା ବ ଦହବରା କରିବେ ବୋଲି ହାତ ଟେକି ବସିଛନ୍ତି । ବୋହୂ
ସାଆନ୍ତା ମତେ ପଠେଇଲେ ଲୁଣ ଆଣିବାକୁ ।

ମାୟା—ତେବେ ବୋହୂ ଯାଆନ୍ତାଶୀଙ୍କ କାମରେ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ?

ଭିକା—ନାହିଁ, ଦେଉ...

ମାୟା—ଯା—ଆଉ ବକ ବକ ହୋ' ନା—(ଭିକା ଚାଲିଗଲା) ଏ ଆଜ୍ଞା
ବୋହୂ ଆସିଲା ଯେ ଘରଯାକ ଲୋକ ସମସ୍ତେ ଯାଇ ତା'ର ପାଖେ
ମେଲା ବାନ୍ଧୁଛନ୍ତି ! (ପୀତାମ୍ବର ଆସିଲେ) ବାପା, ତମେ ତେଣେ
ଯାଇ କ'ଣ କରୁଥିଲ ?

ପୀତାମ୍ବର—ତୋ ଭଉଜର ଘରକରଣା ଦେଖୁଥିଲି ।

ମାୟା—ଓ !

ପୀତାମ୍ବର—ଆଜ୍ଞା, ଭଉଜ କେମିତି ? ତୋ ମନ ମାନୁଛି ? ଏଇନେ ତ
ଦେଖିଆସିଲି ପହଲିକୁ ପାଖରେ ବସେଇ କ'ଣ ବେଶ କରିଦେଇ । ପତୁ,
ରଞ୍ଜନ ତ ଭଉଜ ଭଉଜ ବୋଲି ପାଣି ପିଉନାହାନ୍ତି । ତୋ ମନକୁ
ଭଉଜ କେମିତି ପାଉଛି ?

ମାୟା—ଖୁବ୍ !

ପୀତାମ୍ବର—ମାନେ ?

ମାୟା—ସତରେ ବାପା, ଭଉଜ ଖୁବ୍ ଭଲ । ସାନ ଦିଅରମାନଙ୍କୁ ତ ସ୍ନେହ
ଆଦର କରୁଛନ୍ତି—ଶାଶୁ ଶଶୁରଙ୍କ ସେବାରେ ତ ଏତେ ଟିକେ ଉଣା
ନାହିଁ—ମତେ ତ ଆଗ ନିଶ୍ଚିତାଲେ ନିଜେ ଖାଇବେ ନାହିଁ—ଭାଇଙ୍କ
ମନ ତ ଭରି ଖୁସି । ଆଉ ପୁଣି କ'ଣ ?

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ, ତା'ହେଲେ ତୋ ବୋଉ ଯାହା କହୁଥିଲ ଠିକ୍ । ବ.ଏ. ପାସ୍
ବୋହୂ ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା—ଘରକରଣାରେ କେହି ବାଛିବାକୁ ନାହିଁ ।
ଏଣିକି ତୋ ପାଲ । ଭଉଜଠୁଁ ଶାଶୁଘର ଚଳଣୀ ସବୁ ଶିଖିବୁ ।

ମାୟା—କ୍ଷମା କର ବାପା, ସେ କାମ ପାଇଁ ସିଏ ଉପଯୁକ୍ତ କି ନା ସେଥିପାଇଁ
ଆଉ ଟିକିଏ ପସନ୍ଦା ଦରକାର ।

ପୀତାମ୍ବର—ଓ, ଶିଖିବା ଆଗରୁ ନିଜେ ପସନ୍ଦକ ହେବୁ ? ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା,
ସେଇଆ ଏବେ ହେଲା...ହଁ, ଭଉଜ ଘରୁ ଆଜି କୁଣିଆମଇଟି ଘରୁ
ଆସିବେ...ବୋଉକୁ କହ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବ । (ଚାଲିଗଲେ ।

ପହଲି ଆସିଲୁ । ଗୁଡ଼ାଏ ଧଳା ପାଉଁଡ଼ର ମୁହଁରେ ବୋଲା ହୋଇଥିବା
ଯୋଗୁଁ ମୁହଁଟା ସଫା ଧଳା ଦିଶୁଛି ।)

ମାୟା—କରେ, ତୁ କ'ଣ ଯାହାରେ ଗୌରବେନ୍ଦ୍ର ଚୁଡ଼ାମଣି ପାଟି କରିବାକୁ
ବାହାର ପଡ଼ିଲୁ ? ମୁହଁଟାକୁ ଏକାବେଳକେ ଚୁନରେ ଧଉଳି ଦେଇ
ଆସିବୁ । ଏ ଇସ୍ତେ ବହଲର ଧଳା ପାଉଁଡ଼ର ଉତ୍ତେ ଦେଲୁ କିଏ ?

ପହଲି—ଭଉଳି ।

ମାୟା—କାହିଁକି ? ଉତ୍ତେ ଯାହା ଦୁଆରା ବେଶ କରିବାକୁ ଭଉଳିଙ୍କର ଏ
ଫଉକି ହେଲୁ କାହିଁକି ?

ପହଲି—ଅପା, ତୁ ଭଉଳିଙ୍କୁ ଶିଖେଇ ଦେଇବୁ ?

ମାୟା—କ'ଣ ରେ ?

ପହଲି—ଆଜି ଗୋଲପୀ ପାଉଁଡ଼ର ଭଉଳି ନେଇ କୋଉଠି ଲୁଚେଇ
ଦେଲେଣି—ମୁଁ ପାଇଲି ନାହିଁ ।

ମାୟା—ତୁ ମାଗିଥିଲୁ ?

ପହଲି—ହଁ, କହିଲେ—ଗୋଲପୀ ପାଉଁଡ଼ର ଲଗାଇଲେ ମୁହଁ ମଜଲି
ଦିଶିବ ।

ମାୟା—ଫେଇବୁ ?

ପହଲି—ଏ ଧଳା ଗୁଡ଼ାକ ମୋ ମୁହଁରେ ବୋଲିଦେଲେ, ମୁଁ ଜାଣେ ଏଗୁଡ଼ାକ
ମୁହଁ ଲଗା ପାଉଁଡ଼ର ନୁହେଁ—ଭଉଳି ଦି ମିରିରେ ଏ ପାଉଁଡ଼ର କାଲି
ଭଉଳି ବୋଲିଦେଉଥିଲେ, ମୁଁ ଦେଖିବି ।

ମାୟା—ହଉ, ଦେଖି ଭଲ କାମ କରିବ ମାଗିଣିଆ ବାବୁ, ଏବେ ଯାଅ...
ଭଉଳି ଏ ଚୁନିଆ ମୁହଁ ଦେଖାଇବ । ଯା ଏଠୁ । (ପହଲି ଚାଲିଗଲା)

ମାୟା—(ମନକୁ ମନ) ଗୋଲପୀ ପାଉଁଡ଼ର ଟିକିଏ ପାଇଁ ଭଉଳି ପହଲିକୁ
ମିଛକହି ଲୁଚେଇ ଦେଲେ ? କାହିଁକି ? କ'ଣ ପାଉଁଡ଼ର ଯେ ଯଉଡ଼ିକ
ଆଣିଛନ୍ତି ବୋଲି...ନା—ପହଲିକୁ ଅତି ଆପଣାର ମନେକରି ଶାସନ
କରିବେ ବୋଲି ? (କାବେରୀ ଆସିଲା) .

କାବେରୀ—ଆସ ମାୟା, ବୋଉ ତାକୁଚନ୍ତି ଆସ ।

ମାୟା—(ଶୁଣୁ ହସି) ଭାଗ୍ୟକୁ ଲେକି ମୁହଁରେ ଘିମିରି ଉଠେ ନାହିଁ
ଭଉଜି—ନଇଲେ ପହଳି ମୁହଁରେ ତମେ ଯେତେ ଘିମିରି ପାଉଁର
ବୋଲିବ, ଯାତ ଜନ୍ମଯାଏ ତା ମୁହଁରୁ ଘିମିରି ଯିବା ହେଉଯା'ନ୍ତା ।

କାବେରୀ—ମୁଁ ପରା ତାଙ୍କୁ ଯେତେ କହିଲି—ଆସ ତମ ମୁହଁରେ ମୁଁ ଗୋଲପା
ପାଉଁର ଲଗେଇଦେବି, ସେ ମାନିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଧରି ବସିଲେ
ଏ ପାଉଁର ଲଗେଇବାକୁ ।

ମାୟା—ପହଳି କିନ୍ତୁ ଧରି ବସିଲା ?

କାବେରୀ—ହଁ ।

ମାୟା—ତମେ ସତ କହୁଛ ଭଉଜି ?

କାବେରୀ—(ଦଶଯାଇ) ଏଇ ଯାମାନ୍ୟ କଥାଟାରେ ମୁଁ ମିଛ କାହିଁକି କହିବି
ଯେ...ଆସ । (ଚାଲିଗଲା । ମାୟା ମୁହଁରୁ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେମିତି
ଉଠେଇ ଗଲା ।)

ମାୟା—ଏଇ ଦିନ ଦେଇଟାରେ ଯଦି ଭଉଜି ମନରେ ଏ ବିଷ ଉଠିଥାଏ,
ତା'ହେଲେ ମୁଁ କହିବି—“ଭଗବାନ, ତମେ ଆମର ଏ ଘର ହୃଦାକୁ
କାହାଣୀଯୋଗ କାଠିଯୋଡ଼ି ବନ୍ଧି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ମଜା ଦେଖିବ ।

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(କାବେରୀର ଶବ୍ଦ—କଷ । ଯାଜଫଳା ଦେଖି ଚୁଟିକର । ପଲଙ୍କ
ଉପରେ ଧୋବ ଫରଫର ଚାପରଟିଏ ବସ୍ତ୍ର ହୋଇଛି । ଦୃଶ୍ୟ ଆରମ୍ଭରୁ
ଦେଖାଗଲା—ପରୁ ଓ ରଞ୍ଜନ ତଳିଆ ଭଳି, ଟେବୁଲ ଉପରେ
ଖୋଜାଖୋଜି କରୁଛନ୍ତି ।)

ପରୁ—ପାଇଲୁ ?

ରଞ୍ଜନ—ନା । ଆଜି ଯକାଲେ ଏଇ ତଳିଆଭଳି ମନବ୍ୟାଗ୍ରତା ଥିଲା—
ଏଇନେ ତ ନାହିଁ ।

ପତୁ—କ'ଣ କରିବା ? ଭଲ କି ଭଉଁଜ କେନ୍ଦ୍ର ନାହାନ୍ତି । ପଇସା କିଏ ଦେବ ?

ରଞ୍ଜନ—ତେଣେ ଚିନାବାଦାମବାଲ ପଲେଇବ ଯେ !

ପତୁ—ପଲେଇବ ? ହେ ଚିନାବାଦାମ (ଡାକି ଡାକି ଦୋଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ତା ପଛେ ପଛେ ରଞ୍ଜନ ମଧ୍ୟ ବାହାରିଗଲା । ପ୍ରାୟ ଯାକେ ଯାକେ ଅନ୍ୟ ଦଗରୁ ଆସିଲା କାବେରୀ । ସେ ଏମାନଙ୍କୁ ଚାଲିଯିବାର ଦେଖିତ । ତା ମୁହଁରେ ବିରଳର ଭାବ ମୁଷ୍ଟି)

କାବେରୀ—କି ଅସଭ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପିଲାଶୁଣକ । କିଛି ପରା ଏଠି ରଖି ଦେବେ ନାହିଁ...କାହିଁକି ଯେ ଏଗୁଡ଼ାକ ଏ ଘରେ ପୋଷା ହଉଛନ୍ତି ! (ବିଛଣା ସଜାଡ଼ି ଆଲଣା ପାଖକୁ ଯାଇ ଲୁଗାପଟା ସଜାଡ଼ି ସଜାଡ଼ି ଦେଖିଲା ମୋହନର ଗୋଟାଏ ପକେଟ୍‌ରେ ମନବ୍ୟାଗଟା ରହିଛି । ସେଇଟା କାବେରୀ ବାହାର କରି ଆଣିଲା ।)

କାବେରୀ—ହଁ, ସତେ ଯେମିତି ନବାବ ଯାହେବ । ମନବ୍ୟାଗ୍ ପୁଣି ପଦାରେ ଯିବୁଛି । (ମନବ୍ୟାଗ୍‌ରୁ ପଇସା କାଢ଼ି ଗଣୁଥାଏ, ଏତିକିବେଳେ ପୁଣି ରଞ୍ଜନ ଆସିଲା । କାବେରୀ ଚଟ୍ କରି ମନବ୍ୟାଗ୍‌ଟା ଲୁଚେଇଦେଲା ।)

ରଞ୍ଜନ—ଭଉଁଜ ?

କାବେରୀ—(ମୁହଁରେ ହସ ଆଣି) କ'ଣ କି ରଞ୍ଜନ ? ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡେଇବ ? ଇସ୍ ତମ ମୁଣ୍ଡ କି ଅଲଗା ହେଇଛି, ଆସ କୁଣ୍ଡେଇଦେବ ।

ରଞ୍ଜନ—ନାହିଁ ମ, ଏଇନେ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡେଇବ କିଏ ? ତମେ ଆମକୁ ପଇସା ଦିଅ ।

କାବେରୀ—ପଇସା ?

ରଞ୍ଜନ—ହଁ, ଚିନାବାଦାମ କିଣିବୁ—ପଇସା ଦିନି ଅଣା ଦିଅ ।

କାବେରୀ—ପଇସା କ'ଣ ମୋ ପାଖରେ ଥାଏ । ମନବ୍ୟାଗ୍ ପରା ତମ ଭଲ ନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜନ—ଭଲ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଫେରି ଖାଇସାରି ପୁଣି ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?

କାବେରୀ—ମୁଁ ତ ଜାଣିନି । ଟିକିଏ ରୁହ, ଭଲ ଆୟୁର୍ବେଦ ପଇସା ଦେବେ ।

ରଞ୍ଜନ—ତମ ପାଖରେ ମୋଟେ ପଇସା ନାହିଁ ?

କାବେରୀ—ମୋ ପାଖରେ ଥିଲେ ମୁଁ ପୁଣି ତମକୁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । (ପତୁ ଆସିଗଲା)

ପତୁ—ରଞ୍ଜନ, ଚିନାବାଦାମବାଲା ପଲେଇଲା ।

ରଞ୍ଜନ—ପଲେଇଲା ?

କାବେରୀ—ଯାଉ, ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି । ଭଲ ଆସୁନୁ, ପରେ ବାଦାମ କରିବ । (ମନ ଦୁଃଖରେ ଏ ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ) ହୁଁ, ଶଯ୍ୟା ପାଇଛନ୍ତି । ସବୁବେଳେ ଖାଲି ଦିଅ ପଇସା... (ବାହାରେ ମହାବୋଉ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ପାଟି ଶୁଭୁଲ୍ଲ । କାବେରୀ ଚଟ୍ କର ଖଟ ଉପରେ ନିଦରେ ଶୋଇବାର ଛଳନା କଲା । ବାହାରୁ କଥା କହି କହି ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲେ ସୀତାବୋଉ, ମହାବୋଉ ଓ ରାଧା ।)

ସୀତାବୋଉ—ହୁ, ହୁ, ହୁ, ହୁ । ଏ ଡଙ୍ଗା, ଏ କଥା ଜାଣିଥିଲେ ମୁଁ ମୋଟେ ତା ଦୁଆର ମାଡ଼ି ନଥାନ୍ତି ।

ମହାବୋଉ—ଏଁ, ବୋହୂ କ'ଣ ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି !

ରାଧା—(କାବେରୀର ମୁହଁ ପାଖରେ ନଇଁପଡ଼ି) ଭଉଜ ! ନିଦରେ ଶୋଇଛ ନା କ'ଣ ? (କାବେରୀ ଧଡ଼ପଡ଼ ହେଇ ଉଠି ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ପକେଇ, ସକୋଚରେ ଖଟରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସି ଠିଆ ହେଲା । କାବେରୀର ଏ ସମୟ ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ଏମାନଙ୍କ ମୁହଁ ଢେଙ୍କୁଳ ହେଇଗଲା ।)

ସୀତାବୋଉ—(ମହାବୋଉକୁ) ଦେଖିଲୁ—ବୋହୂ ଯେ କହିବ ସ୍ବା'କୁ । ଶୁଅ ମା—ଶୁଅ—ଉଠିଲୁ କାହିଁକି—ଶୁଅ ।

ମହାବୋଉ—ପିଲାଟା ଦିନଯାକ ଖଟିଖଟି ହାଲିଆ ହେଇପଡ଼ିବ । ତୁ ଆମେ ମଣି ଅଛନ୍ତି ଯେ, କୁଟା ଶ୍ରେକ ଦି'ଖଣ୍ଡ, କରିବେ ନାହିଁ । ଓଲଟି ବୋହୂଟା ଭୋରରୁ ଉଠି ନା' ଶଶୁର ପାଇଁ ମୁହଁ ଧୋଇବା ପାଣି ରଖିଥିବ ଯେ, ସେ ଟୋଙ୍କା ଯେଇ ପାଣିକ ନେଇ ଦାନ୍ତ ଘଷିବ । କହିଲେ କହିବ କ'ଣ ନା...ପାଣି ନୋଟାରେ କ'ଣ କାହା ନାଁରେ

ମାର୍କା ମର ହେଇବ । କ'ଣ କହୁଛୁ କହ ! ଏ ବୋହୂ ଜାଣି ମୋ
ଘରକୁ ଆସି ମୋ କାମରୁ ଅଧେ ତା ହାତକୁ ନେଲଣି ।

ସୀତାବୋଉ—ଶୋଇପଡ଼ ମା... ଅଳପଡ଼ୁଥିବୁ, ଶୋଇପଡ଼ । ଆଲୋ ଅପା,
ଆମେ ତୋ ଘରେ ଯାଇ ବସିବା ଆ । (ଯିବାକୁ ବାହାରିଲାବେଳେ
କାବେରୀ ଆଗେଇ ଆସି ସୀତାବୋଉ ହାତ ଧରି ନେଇ ଖଟ ଉପରେ
ବସେଇଲେ) । ଦେଖିଲେ ଅପା, ଏ ଘରକୁ ଆସି ଚାଲିଗଲେ
ଆମ ମନ କାଲେ କଷ୍ଟ ହବ ବୋଲି ତୋ ବୋହୂ କେମିତି ମୋ ହାତ
ଧରି ନେଇ ତା ଖଟ ଉପରେ ବସେଇଲଣି । କି ଭାଗ୍ୟ ତୋର ଲୋ
ଅପା, ଏଭଳି ସୁନା-ନାଶି ବୋହୂ ତୁ ପାଇଲୁ !

ମହାବୋଉ—ତେମେମାନେ କଲାଣ କରଥା—ତା ସହାର ଭଲରେ କଟୁ ।
...ବସୁନୁ ଲୋ ରାଧା—ବସ । (ରାଧା ବସିଲା) ...ବସ୍ ମା ବସ୍ ।
(କାବେରୀ କିନ୍ତୁ ଠିଆ ହେଇଥାଏ ।)

ସୀତାବୋଉ—ନଜ ବୋହୂକୁ ତୁ ନିଜେ ଚାହିଁ ପାରିଲୁ ନାହିଁ ଅପା । ତୁ
ପର ଠିଆ ହେଇଛୁ ସେ ବସିବ କେମିତି ?

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ମରିଯାଉଥାଏଁ ଲୋ—ମୋର ସେ କଥାକୁ ହେଜ ନାହିଁ
(ବସିଲେ) । ବସ, ମା ବସ । (କାବେରୀ ବସିଲା)

ସୀତାବୋଉ—ହୁଁ । ନାଁ କ'ଣ ନା, ମୂରଲୀବାବୁ ଦିପୋଷିଙ୍କ ବୋହୂ । ଏଇ
ବୋହୂ ତୁ ମତେ ଦେଖେଇବାକୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲୁ ଅପା !

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ସତେ ବା—ଆମେ ପଞ୍ଚାଏ ମାଇପେ ଯାଇ ଦୁଆର
ପିଣ୍ଡାରେ ବସିଲୁଣି, ତୁ କାଲିକାର ବୋହୂଟାଏ—ଲମ୍ବୁଜାଲ ହେଇ
ଘର ଭିତରେ ଖଟଟା ଉପରେ ଶୋଇବୁ !

ସୀତାବୋଉ—ଆଲୋ, ତା ଶାଶୁ ଯାଇ ଦେମିତି ତାକୁ ଦଂଶ ଥର ଠେଲି
ପେଲି ଉଠେଇଲ, ଉଠି ଆସି ଧଉଳିନା କବାଟଟା ଜଞ୍ଜିର ଦେଇ ଦୁଆର
ପିଣ୍ଡାରେ ବସିଲା ।

ରାଧା—ସିଏ ଘର କବାଟ ଜଞ୍ଜିର ଦେଇ ପଦାରେ କାଢ଼ିନି ଆସି ବସିଲୁ,
କାଣିରୁ ଅପା ?

ମହାବୋଉ—କାଢ଼ିନି ?

ରାଧା—ଟାଟ ଉପରେ ଯଦା ଚାନ୍ଦର ବସୁଥିଲେ ନା, ଆମେ ଯାଇ କାଲେ
ମଇଲା କରିଦେବୁ—ହେଇଥିପାରି ।

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ସତ ? ଏଇଥିପାରି ?

ରାଧା—ଆଉ କ'ଣ କି ? ତା ଶାଶୁ ପରା ତାକୁ ମୁହଁ ମୋଡ଼ୁଥାଏ ।

ମହାବୋଉ—ହଁ ! ବି. ଏ. ପାଶୁ ବୋହୁ ତାଙ୍କର...

ସୀତାବୋଉ—ଆଉଲେ, ଆଉ କାହାର ଯେମିତି ବି. ଏ. ପାଶୁ ହେଇନାହିଁ
କି ଆଉ କାହା ବଛାଣରେ ସଦା ଚାନ୍ଦର ପଡ଼ି ନାହିଁ । ତେହେବୁତ
ଯେଉଁ ଅପୁରୁଷ—ନହକା କଣି ! ଗୁଣ ତ ଆଖିରେ ଦେଖିଲୁ । ମିଛଟାରେ
ତା' ଦୁଆରେ ଦି'ପହର କାଳ ବସି ବସି ଅଣ୍ଟା ପିଠି ଲାଗିଗଲଣି ଲେ ।
(ଅଳସ ଭାଙ୍ଗିଲେ) ।

ମହାବୋଉ—ହେଇଠି ଟିକେ ଗଡ଼ିପଡ଼ୁ ନୁ ଲେ ସୀତାବୋଉ...ଟାଟ ଉପରେ
ଟିକେ ଗଡ଼ିପଡ଼ ।

ସୀତାବୋଉ—ହଁ ଲେ ଅପା, ଆଉ ବସି ପାରିବି ନାହିଁ...ହେଲେ ତୋ
ବୋହୁ ମତେ ଗାଳିଦବ ନାହିଁ ତ ? (କହୁ କହୁ ଶୋଇଲେ ଓ
ଗୋଡ଼ଟା କାବେରା ହାତ ପାଖରେ ନେଇ ରଖିଲେ । କାବେରା
ମୋଡ଼ିଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।)

ରାଧା—ଗାଳିଦବ କ'ଣ ଲେ ସୀତାବୋଉ ଅପା, ଭଉଜି ପରା ହେଇ ତତେ
ମୋଡ଼ିବସିଲେଣି ।

ସୀତାବୋଉ—ଆଲୋ ତୁ କ'ଣ ମୋଡ଼ିବୁ ?...ତୋ' ହାତ ତ ପାକଲ
ହେଇନାହିଁ ଲେ—ଆଉ । ନାହିଁ ଲେ ଅପା, ମୋ ଗୋଡ଼ ସେ ଛୁଡ଼ିବ
ନାହିଁ ।...ଆହା ହା, ମୁଁ ମରିଯାଉଥାଏଟି ! ମୋ ମା ପରି କିଏ ହବ
ଲେ—ଉଡ଼ିଯାଉଥିଲେ ସୁବନ ଚଢ଼େଇ ଧରିଆଣି କିଏ ଦବ ଲେ !

ମହାବୋଉ—ହଉ, ଠାକୁରେ କରନ୍ତୁ ସବୁଦିନେ ଏଇ ମନ ତାର ଥାଉ—
ଏମିତି ଗୁଣେଇ, ବୋଲଇ ହେଇ ଏ ନାବ ସେ ଚଳେଇ ନଉ ।

ସୀତାବୋଉ—ଆମ ଗାଁରେ ସବୁ କହୁଥିଲେ ମହାବୋଉ ପାଠୋଇ ବୋହୂ
କରୁଛି...ମନ ମାନସିବ ଯେ; ହେଲେ ପାଠର ଗୁଣ କେମିତି ବକଶେ,
ଏ ଆମ୍ଭ ଏଠି ଦେଖିଲ ।

ମହାବୋଉ—ଇସ୍ତେ ତ ଗଲ ବୋହୂ, କଥା । ପୁଅକୁ ଦେଖୁଛୁ ତୁ ? ଆଉ
ଆଗର ସେ ଫାଙ୍ଗୁଲା ଡଙ୍ଗ ଅଛି ? ମନ କେମିତି ଘର ଧରିଲୁଣି ?

ସୀତାବୋଉ—ଧରିବ ନାହିଁ ! ଇସ୍ତେ ପରା ଅନେକତ ଫାନ୍ଦଲେ । ସେ
ଫାନ୍ଦରୁ ପୁଣି ବଞ୍ଚିବ କିଏ ?

ମହାବୋଉ—ଏଣିକି ମୋତେ ଖାଲି ମାୟାର ଚନ୍ଦ୍ରା ଲଗିଲା । କେମିତି ସେ
ହାତକୁ ଦି'ହାତ ହବ ।

ମାୟା—(ଆସୁ ଆସୁ) କାହିଁକି ଲେ ବୋଉ, ମୋର କ'ଣ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତ
କଟିଗଲା ଯେ, ମୁଁ ହାତକୁ ଦି' ହାତ ହେବି ? ଏଇ ପରା ମୋର
ଦୁଇଟାଯାକ ହାତ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ସୀତାବୋଉ—ଆଲେ, ଇଏ ତ ଗୋଟାଏ କଥାକୁ ନଥା—ଏ କଥାକୁ ଏଇ
ଜବାବ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ମାୟା—କଥା ପରା କିଛି ନାହିଁ ମାଉସୀ, ନଥା ଆସିବ କୋଉଠୁ ? ମୁଁ ପରା
ମୂଳରୁ ନାହିଁ କରୁଛି—ବାହା ହେବିନି ।

ରାଧା—ମାୟାଅପା କଥା ଶୁଣୁଛୁ ସୀତାବୋଉ ଅପା ?

ସୀତାବୋଉ—କି ମିଳିବ ବା ସେ କଥାରୁ ? ଆଉ ମାସ ଛ'ଟା ଯାଉ.
ଦେଖିବୁ ଲେ—ତାର ଏଇ ଭଉଜକୁ ଦେଖି ଦେଖି ବାହା ହବାପାଇଁ
ବଲେ ତା' ମନ ହାଇଁପାଇ ହବ । ଆଲେ ରୂପ ତ ପାଇରୁ—ସ୍ବା' ଭଳି
ଖାଲି ଗୁଣେଇ ହେଲେ...

ମାୟା—ଏ ଜନ୍ମରେ ନୁହେଁ ମାଉସୀ, ଏ ଜନ୍ମରେ ମୁଁ ଭଉଜଙ୍କ ପରି ଗୁଣେଇ
ହେଇପାରିବନି, କି ବାହା ହେଇପାରିବନି । ଆଜ୍ଞା, ଏଠି ଏସବୁ କି
ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲିଛି...

ସୀତାବୋଉ—କ'ଣ ବା ?

ମାୟା—ଭଉଜକୁ ଏ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଛି କାହିଁକି ? ତମେ କାହାର କଣ କରୁଥିଲ କି ମାଉସୀ, ସେ ଏମିତି ମନସ୍ଥାନ ଦେଇ ତମର ପଦସେବା କରୁଛନ୍ତି ?

ରାଧା—ତୁ କି କଥା କହୁଛୁ ବା ମାୟା ଅପା ? ଗାଁକୁ ଗଲେ ଦେଖନ୍ତୁ—
ବୋହୂଗୁରୁକ କେମିତି ସକାଳୁ ଯଜ୍ଞସାଏ ଶାଶୁ ନନ୍ଦେ ଯା' ଯାଉଲା
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ମାୟା—ୟା' ପରେ ତୋ ପାଳି ପଡ଼ିବାର ବରଦ କରୁଛୁ କି ?

ସୀତାବୋଉ—ତୁ ତୁନିହୁଅଛୁ ମାୟା !

ମାୟା—କାହିଁକି ? ଭଉଜ ପାଟି ନ ଫିଟେଇ ତୁନି ହେଇ ତମକୁ ମୋଡ଼ୁଛନ୍ତି
ବୋଲି, ତମେ କଣ ଭାବୁଛ ମାଉସୀ, ଭଉଜଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ତା ତୁନି
ହେଇ ରହିଛି ? ମୋଟେ ନୁହେଁ । ସେ ମନ ଖୁସିରେ କେବେ ଏ କାମ
କରୁ ନଥିବେ ।

ସୀତାବୋଉ—ଆଲୋ ଅପା, ଦେଖୁଛୁ ତୋ ଝିଅକୁ—ଏ ବୋହୂଟା ନାଁରେ
ସବୁବେଳେ ଉଡ଼େଇବୁଡ଼େଇ କରି କହୁଲୁ ।

ମହାବୋଉ—ତୁ ଗୁଲିଲୁ ମାୟା, ଖାଇବୁ ଗୁଲି ।

ମାୟା—ନାହିଁ ବୋଉ, ଆମର ଆଳି ଟି ପାଟି ଥିଲା...ମୁଁ ଖାଇକରି ଆସିଛି—
ଆଉ ଖାଇବନାହିଁ ।

ସୀତାବୋଉ—ଆଲୋ ରାଧା, ଦେଖିଲୁ ତୋ କାବେରୀ ଭଉଜ ମୁହଁକୁ—ଆମ
ଗାଁ ଧରମା ମାଇପ ମୁହଁ ପରି ଦିଶିଯାଉନା ?

ମାୟା—କାହା ମୁହଁ ପରି ଦିଶୁଛ ମାଉସୀ ?

ସୀତାବୋଉ—ଧରମା ମାଇପ ବା...

ରାଧା—ହଁ ଯେ, ହେଲେ ଧରମା ମାଇପ ବର୍ଣ୍ଣ ଟିକିଏ ନିରାୟା ଯିବ ।

ସୀତାବୋଉ—ହଁ ବା—ସେଇ ଉଠେଇଶ-ବିଶ—ତା ନଇଲେ ଏକ ଗଡ଼ଣ...
ମାୟା—ଶୁଣୁଛୁ ଭଉଜ, ପଦସେବା କରୁଛ ବୋଲି କି ତମକାର ତୁଳନାରେ
ତମ ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛୁ ?

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ସୀତାବୋଉ, କୋଉ ଧରମା ବା ?

ସୀତାବୋଉ—ଆଲୋ, ପରମା ପୁଅ ଧରମା ବା । ତା' କନିଆ ମାଇପ—ତୁ
କ'ଣ ତାକୁ ଦେଖିଥିବୁ କି ? (କହୁ କହୁ ବିଛଣାରେ ପାନହେପ
ନେସିଦେଲ ।)

ମାୟା—ଇସ୍—ଅସଭ୍ୟତାର ଏକାବେଳେକେ ଶେଷ ସୀମା ! ସେ ବିଛଣା କ'ଣ
ହେଲଣି ?

ସୀତାବୋଉ—କ'ଣ ହେଲଣି ବା—ହାତଟାକୁ ତ ନେଇ ଟିକିଏ
ନେସିଦେଲି...ଏଇଥିରେ କ'ଣ ହେଇଗଲା ? ହଇଲେ ବୋହୂ, ତୁ
ମନ ଦୁଃଖ କରୁଛୁ ? (କାବେରୀ ହସିଦେଲ) ଏଇ ଦେଖ—ଦେଖିଲୁ—
ସେ ତୋ ଭଳି ନୁହେଁ ବା...

ମାୟା—ହଉ ହେଲ ଏବେ—ସେ ମୋ'ଭଳି ନୁହନ୍ତି—ତମଭଳି । କିନ୍ତୁ
ଏଇ ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ କ'ଣ ଏମିତି ମୋଡ଼ା ଚାଲିଥିବ—ଦୟାକରି ଆଉ
ଗୋଡ଼ଟା ବଦଳାଅ ।

ସୀତାବୋଉ—ଓହୋ, ଏ ଟୋକୀଖଣ୍ଡକ ମତେ ଆଉ ଏଠି ରଖେଇଦେବ
ନାହିଁ । ଦବୁଟି ଲେ ମା, ତୋ' ହାତ କୁଆଡ଼େ ଘୋଳିହେଇଯିବଣି...
ଏ ଗୋଡ଼ଟା ଟିକିଏ ଦେ (କାବେରୀ ଗୋଡ଼ ଗୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ) ଏଇ
ଦେଖ, ଗୋଡ଼ ଗୁଡ଼ିନାହିଁ, ଦେଖିଲୁ ! ଯତେ ଲେ ଅପା, ତୋ ବୋହୂର
ବଡ଼ କଥା ହାତ...ବଡ଼ ସୁଦର ମୁଠି ମୁଠି ଘଟା ।

ମାୟା—ଆଉ ଯେମିତି ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ତମର ଏ ପୋଡ଼ା କାଠପରି ଗୋଡ଼ ।
ସେଇଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ମୋଟେ ଗୁଡ଼ିକାକୁ ମନ ହଉନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ତୁ ଚାଲିବୁଟି ମାୟା ଏ ଘରୁ !

ମାୟା—ତମେ ଯମସ୍ତେ ତ ଏଇଠି ଅଛ—ମୁଁ କାହିଁକି ଚାଲିଯିବି ?

ମହାବୋଉ—ଦେଖୁନୁ—ଯମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ କାମରେ ଲାଗିଛନ୍ତି—ତୋ ଭଳି
କେହି ଗୁଞ୍ଜାଟାରେ ବକର ବକର ହେଉନାହିଁ ।

ମାୟା—ଗୋଡ଼ ଘଟା, ପାନ ଖିଆ, ପର ନିନ୍ଦା—ଏଇ ଚର୍ଚ୍ଚା ତ ଏଠି
ଚାଲିଛି । ଏ କାମ ଯିଏ ନ କରିବ ସିଏ ମଣିଷ ନୁହେଁ ।

ସୀତାବୋଉ—ଅକଳରେ ତ ପଡ଼ିଯାଇଛି ଲେ ଝୁଅ—ବୋହୂଟା ତ ଗୋଡ଼
ଛୁଡ଼ ନାହିଁ—ଯାହା କହିବାର କହିଯା !

ମହାବୋଉ—(ଗୁଣିଯାଇ) ମାୟା !

ମାୟା—ଯାଉଛି ବାବା, ଯାଉଛି । ଏ ଦୁଶ୍ୟ ଦେଖିବାର ସଉକ ମୋର ଆଉ
ନାହିଁ—ମୁଁ ଯାଉଛି । (ଗୁଲିଗଲ)

ରାଧା—ଆଲୋ ହେ ଅପା, ଆଜି ପରା ଆମେ କଟକ ଚଣ୍ଡୀ ଯାଇଥାନ୍ତେ
ଲେ—

ମହାବୋଉ—ଆଲୋ ସତେଲେ...ମୋର ତ ମୋଟେ ମନେନାହିଁ ! ଆଲୋ
ସୀତାବୋଉ, ଆ—ଦିନ ଆଉଁ ଆଉଁ ଯେମିତି ଫେରୁଆସିବା ।

ସୀତାବୋଉ—କଟକ ଚଣ୍ଡୀ ଯିବା ? (କୁଣ୍ଡାର ସହୃଦ) ହଉ ଗୁଲ । ଦେ'ଲେ
ମା ଦେ, ଏ ଗୋଡ଼ରେ ଟିକେ ହାତ ମାରି ଦେ । ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼
ପରା ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ଲେ...ହଁ ଆଉ ।

(ଦିନହେଁ ଗୁଲିଗଲେ । କାବେରୀ ବିରକ୍ତିରେ ଫେଲଠି ବସିରହିଥାଏ ।
ଆସିଲା ମୋହନ, କାବେରୀର ରାଗ ଦ୍ଵିଗୁଣ ବଢ଼ିଗଲା ।)

କାବେରୀ—ମୋଡ଼ି ମୋଡ଼ି ମୋ ହାତ ବଢ଼ିଲଣି ! ତେବେ ତ କହୁ ନାହାନ୍ତି
ଉଠ୍ ବୋଲି । ଏମିତି ମୋଡ଼ାଖାଇଲାବାଲା ଏମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ?

ମୋହନ—ମୋଡ଼ିଦବାକୁ ତମକୁ କହୁଥିଲା କିଏ ?

କାବେରୀ—କିଏ କହିବ କ'ଣ ମ—ଏଠିକି ତ ଆସିଲେ—ଖଟ ଉପରେ
ଶୋଇ ଅଳସ ଭାଙ୍ଗିଲେ...ଆଉ ତୁନି କରି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଗୋଡ଼ଟା
ବଢ଼େଇଦେଲେ...ମୁଁ ମୋଡ଼ି ନ ଦେଇ କଣ ମୁରଲାବାବୁଙ୍କ ବୋହୂ
ପରି ନିନ୍ଦା ଶୁଣିଥାନ୍ତି ?

ମୋହନ—ଏଠି ବୋଉ ଥିଲା—ମାୟା ଥିଲା—କେହି କିଛି କହୁନାହାନ୍ତି ?

କାବେରୀ—ମାୟା କହିଲେ ଯେ—ହେଲେ ମାୟାଙ୍କ କଥାରେ କ'ଣ ମୁଁ ଏ
ଗୋଡ଼ ଛୁଡ଼ି ଆଉ ଗୋଡ଼ ମୋଡ଼ିଥାନ୍ତି !...ତା'ହେଲେ ତ ମାୟା ଗଡ଼
ଜିତିଯାଇଥାନ୍ତେ ।

ମୋହନ—କ'ଣ ଏବେ କହୁଛ ତୁମେ ?

କାବେଶ—ଏ ଘରକୁ ତ ପୋଇଲି ହେଇ ଆସିଛି—କହୁବି ଆଉ କ'ଣ ?
ହେଇଟି ଦେଖ, ଏ ବିଛଣା କ'ଣ ହେଇଛି ?

ମୋହନ—ଇସ୍ ! ଏ ପାନଛେପଗୁଡ଼ାକ ଏଠି ବୋଲିଲ କିଏ ? ଏଗୁଡ଼ାକ
କ'ଣ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଧରା ହେଇ ଆସିଛନ୍ତି ?... (ତାକିଲ) ବୋଉ...

କାବେଶ—(ବାଧାଦେଇ) ଭାରି ବୁଦ୍ଧି ତମର ! ମୋର ଆଗରେ ସେ ପାନ
ଛେପ ବୋଲିଛନ୍ତି... ଆଉ ତମେ ଯେଇ କଥା ଯାଇ ବୋଉଙ୍କ ଆଗରେ
ଗୁହାରି ହବ ? ବୋଉ ସେଉଁଠୁ କହୁବେ କ'ଣ ନା... ବୋହୂ ପୁଅକୁ
ଶିଖେଇଦେଲା । ଆଉ—ଏ ଗୁଦରଟା ଉଠେଇ ନେଇ ମୁଁ ଆଉ
ଗୋଟାଏ ଧୋବ ଗୁଦର ପକେଇଦଉଛି ।

ମୋହନ—ବ୍ୟାଗଟା ତମେ ରଖିଛ ?

କାବେଶ—ମୁଁ ରଖିଛି ମାନେ ? ଭାଗ୍ୟକୁ ମୋ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା, ନଇଲେ
ଭୁକା କେତେବେଳେ ଘର ଝାଡ଼ିବା ବାହାନାରେ ଆସି ତା' ଦେଖିଲା
କାମ କରିଦେଇଥାନ୍ତା ।

ମୋହନ—ନା—ନା—ଭୁକା ସେମିତିକା ନୁହେଁ । ହଁ, ପିଲାଏ ତୁମକୁ
ଚିନାବାଦାମ ପାଇଁ ପଇସା ମାଗିଲେ ପରା ? ତମ ପାଖରେ ତ
ବ୍ୟାଗଟା ଥିଲା—ତମେ ସେମାନଙ୍କୁ ମନାକରିଦେଲ କାହିଁକି ?

କାବେଶ—ବାଃ, ତାଙ୍କର ଆଗରେ ବ୍ୟାଗଟା ମୁଁ ଖୋଲିଦେଇଥାନ୍ତି, ଆଉ
ତାଙ୍କ ମନଇଚ୍ଛା ସେ ଯାହା ପାରିଥାନ୍ତେ ନେଇ ଯାଇଥାନ୍ତେ ।
ଦେଖିଲନି, ତକିଆ ତଳେ ଯାହା ପଇସା ଥିଲା ସକାଳେ କେମିତି ସବୁ
ଝାଡ଼ିଛୁଡ଼ି ନେଇଗଲେ !

ମୋହନ—ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆଉ କେମିତି ନାହିଁ କରିବ କହଲ ?

କାବେଶ—ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଛି, ଏ ମନବ୍ୟାଗରେ ଏକା ତୁମ ପଇସା ନୁହେଁ
—ଏ ଘରଯାକର ସମସ୍ତଙ୍କ ରୋଜଗାର ଏଥିରେ ଜମା ରହୁଛି । ଆଉ
ଯିଏ ଯେତେବେଳେ ପାରୁଛନ୍ତି ଉଠେଇ ନଉଛନ୍ତି । ସେ ମାୟା ଖଣ୍ଡକ
ତ କମ୍ ନୁହନ୍ତି ! ତାଙ୍କ ଆଖି ଦି'ଅଣା ଗୁର ଅଣାରେ ନ ଥାଏ—
ଏକାବେଳେ ଦି'ଟଙ୍କା ଗୁର ଟଙ୍କାରେ... (ବାହାରକୁ ଚାହିଁ) କେଜାଣି

ଲେ ମା...ମୋ କଥା ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲେ ମତେ ତଖିଆ ମାରି
ଏ ଘରୁ ବିଦାକରିଦେବେ । ସବୁ କଥାରେ ମତେ ଧରା ପକେଇ ଦବାକୁ
ସେ ଯେମିତି ଜାଗତିଆର ହେଇ ବସିଚନ୍ତି ।

ମୋହନ—ବ୍ୟାଗଟା କଣ ହେଲା ?

କାବେରୀ—ଏଣିକି ଏମିତି ବଡ଼ଲୋକ ଦେଖେଇ ତମେ ପକେଟ୍‌ରେ ଏତେ
ଟଙ୍କା ରଖି ପାରିବ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ମୋ ପାଖରେ ରହୁବ । ତମର ଯାହା
ଦର୍ଜାର ହଉଥିବ, ମୋଠୁଁ ମାଗିନଉଥିବ, ବୁଝିଲ ! ଆଉ ପିଲାଏ ତୁମକୁ
ପଇସା ମାଗିଲେ ତମେ ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେବ—ଆଉ ମତେ
ମାଗିଲେ ମୁଁ ତମ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେବି । (ମୋହନ ମୁହଁରେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ
ହସ)ହସୁତ କ'ଣ ମ, ସବୁ କଥାରେ ଏମିତି ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ବସିଲେ
ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷତି—ତମର ବି କ୍ଷତି—ବୁଝିଲ ?

ମୋହନ—ବିଛଣା ଗୁଦର ମଇଲା ହେବାଠୁଁ, ମନବ୍ୟାଗୁ ରଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସବୁ କଥା ବୁଝିଲି । ହେଲେ ବାହା ହବାର ମାସ ଗୋଟାଏ ଅଧେରେ
ହିଁ ଅମାନେ ଯେମିତି ଧଳାକୁ କଳା କରିବା ବିଦ୍ୟା ହାସଲ କରିନ୍ତି,
ସେତକ ବୁଝି ପାରିଲନାହିଁ ।

କାବେରୀ—ସେକଥା ତୁମେ ହିଁ ଅ ହୋଇଥିଲେ ବୁଝିପାରନ୍ତି । ଆଉ ଇଏ
ମୋଟେ କଳାକୁ ଧଳା କରିବା ବିଦ୍ୟା ନୁହେଁ । ଇଏ ହେଲା ଅସଲ
ଘରକରଣା ବୁଝି । ବରକନ୍ୟା ବିଦା ହେବା ଆଗରୁ ଆମ ଘରେ ମୋ'
ବୋଉ ତମକୁ ପାଖରେ ବସେଇ ଯେତେ କଥା କହୁଥିଲା, ସବୁ କ'ଣ
ଭୁଲିଗଲା ?

ମୋହନ—ନା, ନା, ଭୁଲିନି ! କିନ୍ତୁ...

କାବେରୀ—ହେଇଟି, ଗୁରି ଭାଇରେ ଘର । ଭାଗ ବଞ୍ଚା ହେଲେ ଏ ଘର
ବାଡ଼ି ଚେନାଏ ଚେନାଏ ପଡ଼ିବ । ତମ ନିଜର ତ ପୁଣି ଘର ଖଣ୍ଡେ
କରିବା ଦର୍ଜାର । ଏଇ ଦିନୁ ଦ'ପଇସା ନ ଜମେଇଲେ କରିବ ବା
କେମିତି ? ମୋ ବୋଉ ଏଇ କଥା ତୁମକୁ କହୁଥିଲା—ଆଉ ମୁଁ ବି
ହେଇଆ କହୁଚି ।

ମୋହନ—ବାପା ବୋଉଙ୍କ କଥା ତମେ ବୋଧହୁଏ ଏକାବେଳେକେ ଭୁଲିଯାଉଛ କାବେରୀ ?

କାବେରୀ—ମୋଟେ ନୁହେଁ । ମୁଁ ବି. ଏ. ପାସ୍ କରାଣି । ରାଜସ୍ୱ କରିଥିଲେ ହାକିମଙ୍କ ମନ ନେଇ ଚଳିଥାନ୍ତି । ଆଉ ଏଠି ଶାଶୁ ଶଶୁରଙ୍କ ମନ ନେଇ ଚଳିପାରିବି ନାହିଁ ? ତୁମେ ମୋ କଥା ଅନୁସାରେ ଚାଲି—ଦେଖିବ ଆମ ନାଆଁ ଠିକ୍ ଚାଲୁଥିବ । ଆଉ ଶାଶୁ ଶଶୁର ସାଇତାକ ସମସ୍ତେ କହୁଥିବେ—ଏମିତି ବୋହୂ ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ମିଳେ । (ମୋହନ ମୁହଁ ଚୁଲେଇ ଠିଆହୋଇଥାଏ । କାବେରୀ ତା' ପାଖକୁ ଯାଇ, ଏକ-ପ୍ରକାର ତା' ଉପରେ ଢଳିପଡ଼ି, କାନ୍ଦରେ ହାତ ରଖି କହିଲା—)

କାବେରୀ—କ'ଣ, ମୋ କଥା ତମକୁ ଭଲଲଗୁନ ? ଆରେ ତୁମ୍ଭ ହେଇ ରହିଲ କାହିଁକି ? କୁହ ।

ମୋହନ—(କାବେରୀ ମୁହଁକୁ କିଛି ଫମସ୍ ଚାହିଁ) ଏ ସ୍ତମ୍ଭର ମୁହଁର କଥା କ'ଣ କେବେ ଅସ୍ତମ୍ଭର ହେଇପାରେ କାବେରୀ ?

କାବେରୀ—ହଉ, ହଉ, ତମେ ଟିକେ ଗଡ଼ିପଡ଼ । ଦିନଯାକ ଖଟି ଖଟି ଆସିବ—ତମକୁ ଟିକିଏ ମୋଡ଼ିଦିଏ ।

ମୋହନ—ମୋଡ଼ିଦେବ ?

କାବେରୀ—କାହିଁକି—ମୋତେ କ'ଣ ମୋଡ଼ିଦେବା ଆସେନାହିଁ ନା କ'ଣ ? ଦେଖୁଥିଲ ପରା ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ବସି ମୋଡ଼ୁଥିଲ !

ମୋହନ—ଏଇରେ ବାବା—ସଦଳବଳେ ବୋଉ ପୁଣି ଏଣିକି ଆସିଲଣି ।

କାବେରୀ—ଏଇ ଘରକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ନା କ'ଣ ?

ମୋହନ—ହଁ, ତମ ମୋଡ଼ିଦବାଟା ମୁଲତବ ରହିଲା କାବେରୀ, ମୁଁ ଯାଏଁ ! ହଁ, ଟଙ୍କା ଦଗଟା ଦବଟି !

କାବେରୀ—ଦଗ ଟଙ୍କା ! ଏତେ ଟଙ୍କା ନେଇ କ'ଣ କରିବ ?

ମୋହନ—ଦିଅନା ।

କାବେରୀ—ହଉ ନା, ହେଲେ ଫେରିଆସି ଏକା ହୁଅାବ ଦବ । (ଟଙ୍କା ଦେଲା)

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା ! (ମୋହନ ଚାଲିଗଲା, ଏମାନେ ଆସିଲେ)

ମହାବୋଉ—ଆଲେ ମା—ତୋ' ଶଶୁରଙ୍କର କତେଣୁ ଫେରିବା ବେଳ ହେଇଗଲାଣି । ଆମେ ଟିକିଏ କଟକଚଣ୍ଡୀ ବାହାରିବୁ—ତୁ ତାଙ୍କ ଜଳଖିଆ ଖବର ଟିକେ ବୁଝିବୁ ।

ସୀତାବୋଉ—ଆଲେ, ତୁ ନ ରହିଲେ ପରା ଏ ଘର ସେ ବର୍ଷେ ଛ'ମାସ ଚଳେଇଦବ ଲେ—ତୁ ତାକୁ ହେଜ କରେଇ ଦଉବୁ କଣ ? (କାବେଣ୍ଡା ଚାଲିଗଲା) ଏଇ ଦେଖ, ଦେଖିଲୁ—ତୋ' ପାଟିରୁ କଥା ନ ବାହାରିବୁ କେମିତି ସେ କାମକୁ ଯାଇ ହାଜର ହେଇଗଲାଣି ! (ମାୟା ଅସିଲା)

ମାୟା—ଏ ବୋଉ...

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ?

ମାୟା—ଅତି ବିଶ୍ୱସ୍ତସୁହରୁ ଧମ୍ମାଦ ପାଇଲି, ତୁ କୁଆଡ଼େ ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ମାମୁଁ ଘରକୁ ଯାଉଛ ?

ମହାବୋଉ—ହଁ...

ମାୟା—କାହିଁକି ?

ମହାବୋଉ—କାହିଁକି କ'ଣ ବା ? ଝିଅ ଜନ୍ମ ହେଇଥିଲି ଯେ ଗୋଟାଏ ଯୁଗ ହେଲାଣି, ବାପଘର ମୁହଁ ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ଘରକୁ ତ ବୋହୂ ଆଣିଦେଲି—ସେ ଘର ଚଳେଇବ । ମୁଁ ଯାଇ ମାସେ ଦି'ମାସେ ବୁଲି ଆସେ !

ମାୟା—ଓଃ, ତା' ହେଲେ—ତୁ, ସୀତାବୋଉ ମାଉସୀ, ଆଉ ରାଧା—ସମସ୍ତେ ମିଶି ଏଠି ଗୋଟାଏ ଅଭିଭାବରେ ବାହାରିବ, ନା ?

ସୀତାବୋଉ—ବୁଝିଲୁ ଲେ ମାୟା, ତୋ' ବୋଉକୁ ମୋ ଯାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଉଛ, ସିଏ ତୋ' ପାଇଁ ସିଆଡ଼ୁ ବରପାତ୍ର ଠିକଣା କରି ଆସିବ । ...ହଜେ ଲେ ଅପା, ଗୁଲି—ନିଜ ଆଖିଲେ ଦେଖିବୁ—ବଢ଼େଇ ଦାସ କ'ଣ ଅଉ ସେ ବରଜୁ ଦାସ ହେଇ ଅଛୁ ? ଢେନିଢେନିଟା କୋଠା । ତାର ପୁଅ ଗୋବିନ୍ଦା ଏକା—ମାୟାକୁ ଠିକ୍ ମାନବ ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ପଡ଼ିଚି ସେ ?

ସୀତାବୋଉ—ହଁ ବା, ଇନ୍ଦୁଲ ପଡ଼ା ପଡ଼ିଚ ତ । ମାଇନର ନା କ'ଣ... ?

ମହାବୋଉ—ମାଇନର ? (ମାୟା ହସିଉଠିଲା)

ସୀତାବୋଉ—ଆଲୋ, ପଢ଼ାରୁ କ'ଣ ମିଳିବ ବା ? କୋଉ ପାଠୁଆ ପୁଅ ଭଲ
ଗୋବିନ୍ଦାଠୁ ବେଶୀ ସେଜଗାର କରୁଛି, କହିଲୁ । ତାକୁ ଜାଣି କର,
ଦେଖିବୁ ।

ମାୟା—ଏ ବୋଉ !

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ?

ମାୟା—ତୁ ତା'ହେଲେ ଯାଉଛୁ କେବେ ?

ମହାବୋଉ—ଏଇ ପୁନଃ ବାସୀ ।

ମାୟା—ମତେ ସାଙ୍ଗରେ ନବୁ ନାହିଁ ବୋଲି ତ ଜାଣିଶୁଣି ମୋ କଲେଜ
ଖୋଲିଥିଲବେଳେ ଯାଉଛୁ । ...ଭଲ କଥା—ତୁ ଯାଉଛୁ ଯଦି ଯା—
ସେଠି ଯେତେ ଦିନ ରହୁଛୁ ରହ । ହେଲେ ବୋଉ, ମୁଁ ଆଗରୁ
କହିଦଉଛି—ମୋର ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଠି କରିଦେଇ ଯା—ମୋର କିଛି
ଯେମିତି ଅସୁବିଧା ନ ହୁଏ । (କାବେରୀ ଆସିଲା) କ'ଣ କି ଭଉଜ ?
(କାବେରୀ ବାହାଡ଼ରେ ମାୟାର ହାତକୁ ପାନ ଡବାଟାଏ ବଢ଼ାଇଦେଲା)
ଓଃ, ବୋଉର ପାନ ଡବା ? ନେ ବୋଉ ନେ ।

ମହାବୋଉ—ଦେଖୁଛୁଟି ସୀତାବୋଉ, ପାନ ଡବାଟା ଆଣିବାକୁ ଭୁଲି
ଯାଇଥିଲି ଯେ, ମୋ ବୋହୂ କେମିତି ମୋ ଦେଲ ଜଗି କାମ ତୁଲଉଛି !

ମାୟା—ତମ ତାହାଣ ହାତ କ'ଣ ହେଉଛି କି ଭଉଜ ? ହଲଦିଆଣି କ'ଣ
ବୋହୂପଡ଼ୁଛି !

କାବେରୀ—ନାହିଁ—ମସଲ ବାଟୁଥିଲି ।

ସୀତାବୋଉ—ଦେଖୁଛୁଟି ଅପା—ତୋ ବୋହୂ କେମିତି ହାତେ ହାତେ
ମସଲ ବାଟିଲଣି !

ମହାବୋଉ—ଶରୁର ତା'ର ଜଳିଆ ସାଙ୍ଗରେ ତରକାରୀ ଖା'ନ୍ତି ବୋଲି
ଯାଜେ ଯାଜେ ଯାଇ ମସଲ ବାଟିଲଣି ।

ମାୟା—ତମେ କାହିଁକି ମସଲ ବାଟିଲି ଭଉଜ ? ଭକା କୁଆଡ଼େ ଗଲା କି ?

କାବେରୀ—ବଜାରକୁ ଯାଇଛି । ତା ହାତ ବନ୍ଧୁଛି ଯେ ବାଟିବାକୁ ମନା କଲୁ ।

ମାୟା—ତମେ ଯବୁତକ ମସଲ ବାଟିଲୁ ?

କାବେରୀ—(ମୁହଁ ତଳକୁ କରି) ହଁ ।

ମାୟା—ବାବୁବା--

ସୀତାବୋଉ—ଦେଖ, ଆଉ କୋଉ ବୋହୂ ହୋଇଥିଲେ ମିଛରେ ତା ମୁଣ୍ଡ ବନ୍ଧୁଛି ବୋଲି ଘର କଣରେ ଶୋଇଥାନ୍ତା ! ଇଏ କେମିତି ଉଁ ନାହିଁ କି ରୁଁ ନାହିଁ—କାମ ଉଠେଇ ନେଲଣି । (ଭିକା ଆସିଲା)

ଭିକା—କ'ଣ ମସଲ ବଟା ହବ ବାହାର କରିଦିଅ ମା, ପୁରୀର ତେଣେ ପରିବା କାଟି ବସିଲଣି । (କାବେରୀ ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲା)

ମାୟା—କିରେ ଭିକା, ତୋ ହାତ ବନ୍ଧୁଛି ବୋଲି ପରା ତୁ ମସଲ ବାଟିବାକୁ ମନାକଲୁ ଯେ ଭଉଜ ମସଲ ବାଟିଲେ—ତୁ ପୁଣି ମସଲ ମାଗୁରୁକଣ ? (କାବେରୀ ଚାଲିଗଲା)

ଭିକା—କି ଆତମ୍ବିତ କଥା କହୁଛ ଦେଉ ? ମୋ ହାତ କାହିଁକି ବନ୍ଧବ ? ମୁଁ ମନା କରିବିକାହିଁକି ? ମୁଁ ପରା ଏଇନେ ହେଇ ବଜାରରୁ ଆଉଛି । ଆଉ ମସଲ ତ କିଛି ବଟା ହେଇନି, ଖାଲି ହଳଦା ଟିକିଏ ବଟାହେଇ ଶିଳ ଉପରେ ଥୁଆ ହେଇଛି । ... (ମସ୍ତାବୋଉ ଓ ସୀତା ବୋଉ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଅନାଅନ୍ନ ହେଲେ)

ମାୟା—କ'ଣ ହେଲା ମାଉସୀ—ଭଉଜ ତ ଚାଲିଗଲେଣି—ତମେ ଦିହେଁ ଏମିତି ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଅନାଅନ୍ନ ହଉଛ କାହିଁକି ?

ଭିକା—ବେଇଗି ଆସିବଟି ମା—ମସଲ ବାହାରକରିଦେବ । ପୁରୀର ତେଣେ ମୋ ଉପରେ ଖପାହଉଛି ।

ମସ୍ତାବୋଉ—ତୁ ଯା—ବୋହୂ ମସଲ ମାଗିନବୁ—ଭଣ୍ଡାର ଘର ଖୋଲୁଅଛି । ଆ'ଲେ ସୀତାବୋଉ... (ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ଭିକା ଓ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଏ ଚିନିଜଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ମାୟା—(ମୁହଁରେ ଶୁଷ୍କ ନୟନ ଓ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଆହତ ଅଥଚ ବେଦୁପସ୍ଵର) ହଲଦୀ
ଟିକିଏ ବାଟି ମା ମାଉସୀଙ୍କ ଆଗରେ ବାହାଦୁରୀ ନବାପାଇଁ ମୋ
ଗାଳୁଏଟ୍ ଶୁଭଳ ନୟ ଏ ତାହା ମିଛ କଥା କହିଥାନ୍ତି, ତେବେ ମୁଁ
କହିବି—ଭଗବାନ, ତମେ ନିଶ୍ଚୟ କାଠଯୋଡ଼ି ବନ୍ଧ ଗୁଡ଼ି ଯାଇ ଅଧା
ନଈରେ ଢଳିବି !

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ଅଳିନ୍ଦ—ପୀତାମ୍ବରବାବୁ ଓ ମୋହନ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇ ଆସିଲେ ।)

ମୋହନ—ବୋଉ କଥାରେ ତମେ ହଠାତ୍ କେମିତି ରାଜି ହୋଇଗଲ
ବାପା—ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନି !

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି ? ଏଥିରେ ଅରାଜି ହବାର ଅଛି କ'ଣ ? ଗୋଟାଏ
ଲୋକ, ଏତେ ଦିନ ହେଲା ବାପ ଘରକୁ ଯାଇନି—ଯାଉ ଏବେ, କିଛି
ଦିନ ବୁଲିଆସୁ ।

ମୋହନ—ମୁଁ କାଲି ଏଇ କଥା ଶୁଣି ମୋଟେ ବ୍ୟାଧି କଲି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଆଜି
ଆସି ଦେଖୁଛି, କିନିଷପସ ସବୁ ବନ୍ଧାହେଲଣି ।

ପୀତାମ୍ବର—ବୋଉ ତୋ'ର ଯେତେବେଳେ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲଣି, ଆଉ
କ'ଣ ସେ ଅଟକିବ ?

ମୋହନ—ତା'ର କିନ୍ତୁ ନ ଯିବା ଉଚିତ ବାପା !

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି ? ତୋ'ର କିଛି ଅସୁବିଧା ହଉଛି ?

ମୋହନ—ମୋର କିଛି ଅସୁବିଧା ହଉନାହିଁ ଯେ, ଏ ଘର ତ ପୁଣି ଚଳିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଓଃ, ତୁ ଏବେ ଏଇ କଥାପାଇଁ ଏମିତି ଅସ୍ଥିର ହଉଛୁ ?...ତୋ'
ବୋଉ ପରା କହୁଛି, ଘର ଚଳେଇବାକୁ, ତୋ'ବୋହୂ ଧୂରନ୍ଧର
ହେଲଣି ।

ମୋହନ—ତମେ ଏ କଥା ଶୁଣୁଚ କାହିଁକି ବାପା ? ସିଏ କଣ ଜାଣେ, କଣ ଚଳେଇବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ନା—ନା—ନା—ବୋହୂ ଗୁଣ ଯେତେବେଳେ ଟାଣୁ ମୁହଁରେ ଶୁଣାଗଲଣି, ଯେଥରେ ଆଉ କାହାର କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଖାଲି ବୋଉଠୁ ଶୁଣି ତମେ ଏ କଥା କହୁଚ ?

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି—ବୋହୂର ନିନ୍ଦା ତ ମୁଁ କାହା ମୁହଁରୁ ଶୁଣିନି, କି ମୋ ଆଖିରେ ତା'ର ମନ୍ଦ କିଛି ଧରପଡ଼ିନି । ...ବୁଝିଲୁ ମୋହନ, ଏଠି ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ ଜଗି କାବେରୀ ଏ ଘର ଠିକ୍ ଚଳେଇନବ—ସେ ବାହାଦୂରୀ ତା'ର ଅଛି । ...ପହଲି ତ ତା' ବୋଉ ଯାଜରେ ଯାଉଛି । ମାୟାର କଲେଜ ଅଛି—ନଈଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଯାଇଥାନ୍ତା ।

ମୋହନ—ମାୟା ଯେତେବେଳେ ରହୁଛି, ତା'ର ଯଦି କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏ ?

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି—ମାୟା କ'ଣ ତା' ଭଉଜି ଯାଜରେ ମିଳିମିଶି ଚଳି ପାରିବ ନାହିଁ ? ତୁ ଦେଖିବୁ ମାୟାର କିଛି ଅସୁବିଧା ହବନାହିଁ । ବରଂ କିଛିଦିନ କାବେରୀ ପାଖରେ ଚଳିଲେ ତା'ଠୁଁ ଘରର ହାନିଲଭ ଦି' କଥା ଜାଣିପାରିବ । ...ଗୋଟାଏ ଲୋକ, କେବେ କୁଆଡ଼େ ବାହାରେ ନାହିଁ । ଏତେ ଦିନ ପରେ ନିଜ ଗାଁକୁ ଯିବାକୁ ମନ କରିଛି—ଫେଥରେ ତାକୁ ବାଧା ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ହଁ, ଗାଡ଼ି ବେଳା ହେଇଯାଉଛି, ତୁ ଯା—ଦେଖ୍ ତେଣେ କ'ଣ ଯବୁ ହଉଛି । (ଗୁଲିଗଲେ । ଆସିଲା କାବେରୀ)

କାବେରୀ—(ଖୁସି ମନରେ) ଦେଖିଲ ତ ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲି ? ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ପରା, ସେ ଏଥରେ କେବେ ଅରୁଜି ହେବେନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଅରୁଜି ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜାଣିଥିଲି ଯଦି, ଏମିତି ମନରଖା କରି ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରୁବାପାହିଁ ମୋ ପାଖରେ ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲ କାହିଁକି ?

କାବେରୀ—ବାଃ, ନପରୁରୁଥିଲେ ବାପାଙ୍କ ମନ କଥାଟା ଆମେ ଜାଣିଥା'ନ୍ତେ କେମିତି ? ଏଣିକି ଆମର ଦୋଷ ଗୁଡ଼ିଗଲା ।

ମୋହନ—ମୋର କିନ୍ତୁ ଭାରି ଭୟ ହେଉଛି କାବେରୀ, ତମେ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଅତି ବଙ୍କା ବାଟରେ ପାଦ ଥୋଉଛ ! ଏ କ'ଣ—ତମ ପଣତରେ ଏ...

କାବେରୀ—(ହସି) ଭଣ୍ଡାରଘର ଗୁରୁ—ବୋଉ ବାନ୍ଧିଦେଲେ ।

ମୋହନ—ତମେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ରାଜହେଇଗଲ ?

କାବେରୀ—ଏଡ଼ିକି ବୋକା ମୁଁ ! କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ତିନିଧର ଫେରେଇଦେଇଛି —ଶେଷକୁ ରାଣ ପକେଇ ବାନ୍ଧିଦେଲେ । (ଟିକିଏ ନିମ୍ନ ସ୍ଵରରେ) ଏ ଛୁଆରୁଜାଳପାଇଁ ଭଣ୍ଡାରଘରେ ଯାହା ନଷ୍ଟ ହଉଥିଲା ନା, ବୋଉ ମାସ ଦି'ଟା ତେଣେ ରହି ଫେରିଆସି ଦେଖିବେ—ତାଙ୍କ ହାତରେ କେତେ ଖଇଁ ହଉଥିଲା, ଆଉ ମୋ ହାତରେ କେତେ ଖଇଁ ହଉଛି ।

ମୋହନ—ବୋଉକୁ ଏଠି ବଦଳାଇ ଦେଇ ସାରିଲେ ତମେ ଯେମିତି ନିଃଶ୍ଵାସ ମାରି ନଷ୍ଟ !

କାବେରୀ—ମୋଟେ ନୁହେଁ—ଏ ଘରେ ମୋର ଏକମାତ୍ର ସାହାଉରସା ହଉଛନ୍ତି ବୋଉ ! ହେଲେ...

ମୋହନ—ହେଲେ—ଏ କିଛିଦିନ ବୋଉର ଅଇଁଠା ଥାଳିରେ ଖାଇବା ଦଣ୍ଡରୁ ନିଷ୍ଠୁର ମିଳିବ—ନୁହେଁ ?

କାବେରୀ—(ଇପତ୍ତ ମୁହଁ ଶୁଖେଇ) ତମେ କ'ଣ ଗୁହଁ ମୁଁ ସବୁଦିନେ ଏମିତି ତାଙ୍କ ଅଇଁଠା ଥାଳିରେ ଖାଉଥିବି ?

ମୋହନ—କିଏ କହୁଛି ଭଲ ତମକୁ ଖାଇବାକୁ ? ସିଏ ତ କେବେ ତମକୁ ଡାକେ ନାହିଁ ?

କାବେରୀ—ଡାକନ୍ତି ନାହିଁ ସିନା—ଖାଇବସିଲେ ତ କେବେ ମନା କରନ୍ତି ନାହିଁ !...ଏମିତି ମାସେ ଦି'ମାସ ଦୂରରେ ରହଲେ ଏ ଅଭ୍ୟାସଟା ବଳେ ଛାଡ଼ିଯିବ । ଆଉ ବୋଉ ଏଠୁ ନ ଗଲେ, ଏ ଯୋଉ ରାଧା ଆଉ ସୀତାବୋଉ ଏମାନେ ମୋଟେ ଏଠୁ ଯିବେ ନାହିଁ ।

ମୋହନ—କିନ୍ତୁ ସେ ଦିହେଁ ତ ତମକୁ ଭାରି ପ୍ରାଣୀୟା କରନ୍ତି !

କାବେରୀ—ପ୍ରଣାୟା କରନ୍ତି କ'ଣ ମାଗଣାରେ ? ସେ ଦୁହଁଙ୍କ ପାଇଁ ଖଟି ଖଟି ମୋ ପ୍ରାଣ ଗଲଣି । ସେମାନେ ଏଠୁ ଗଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ମାର ବଞ୍ଚିବି ।

ମୋହନ—ବୁଝିଲି...ହେଲେ ଗୋଟାଏ କଥା କାବେରୀ, ବୋଉ ଯାଉଛି ଆଉ ମାୟା ଏଠି ରହୁଛି...

କାବେରୀ—ରହନ୍ତୁ । ବୋଉ ଆଉ ସୀତାବୋଉ ରହୁବେ ନାହିଁ ଯେ, ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଧରା ପକେଇ ଦେଇ ମତେ ଅପଦସ୍ଥ କରିବେ । ମାୟ ଦିଟା ଏମିତି ଯାଉ—ତା ପରେ ଦେଖାଯିବ । ଏଇଲେ ମା, ଏଣେ ଆଇଲେଣି ! (ମାୟା ବାହାରୁ ଆସିଲା ।)

ମାୟା—ହାହେବଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଯୋଡ଼ି ବିବିଙ୍କର କି ମନ୍ଦଣା ଚାଲିଛି ? ତେଣେ ଯାଇ ଦେଖ ସେମାନେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ! ହୃଦାନନ୍ଦ-ବାବୁ ମୋଟର ପଠେଇ ଦେଲେଣି ଯେ ! (ମୋହନ ଚାଲିଗଲେ)

ମାୟା—(ଦୃଢ଼ପାଟିରେ) ଏ ବୋଉ ! ବୋଉ...

କାବେରୀ—ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ପରା !

ମାୟା—କଟକ ଦହରରୁ ତ ମଫସଲକୁ ଯିବେ, ଏତେ ବସ୍ତ୍ରବସ୍ତ୍ର ହେଇ କି ଲୁଗା ପିନ୍ଧା ହଉଛି ?...ଏ ବୋଉ !

କାବେରୀ—ଏଇ, ଆଇଲେଣି ! (ମହାବୋଉ ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଆସିଲେ, ହମସ୍ତେ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ)

ମହାବୋଉ—କୁଆଡ଼େ ଗଲା ମୋ ମା' ? (କାବେରୀକୁ ଆଦର କରି) ମୋ ମା'ଟା, ମୋ' ସୁନାଟା...କାନ୍ଦନା—ମୁଁ ମୋଟେ ବେଶୀ ଦିନ ରହୁବି ନାହିଁ !

କାବେରୀ—(କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ) ମତେ ରୂପେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯାଅ ବୋଉ, ତମକୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଏଠି ରହିପାରିବିନାହିଁ !

ମହାବୋଉ—ମୋ ମା'ଟା ପରା—ଏଥରକି ଆସେ । ଆଉ ଥରେ ତତେ ନେଇ ମୁଁ ଆମ ଘରକୁ ଯିବି !...ବୁଝିଲୁ ଲେ ସୀତାବୋଉ, ଯେତେ ମୁଁ ମନା କରିବି, ହସି ହସି ମୋ ଅଇଁଠା ଆକିରେ ବସିଯିବି । ତା' ପାଟିକି

ଯେମିତି ସେ ଅମୃତ । ଏ ଦ'ମାସ ସେତକ ଆଉ ମୋ ଆଖି ଦେଖିବ ନାହିଁ ।

ମାୟା—ତୋ ଆଖି ନ ଦେଖିଲେ ଆଉ ଆଖି ଅଛି ଦେଖିବାକୁ । ଗାଡ଼ିକ ଚାଲ ।

ମହାବୋଉ—ଚାଲ ବା, କାହିଁକି ଇମିତି ହଉଛୁ... (କାବେରୀ ଦୁହଁକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲା)

ମହାବୋଉ— } ଅନ୍ଧାସୁଲକ୍ଷଣୀ ହେଇଥା ମା—ଅନ୍ଧାସୁଲକ୍ଷଣୀ ହେଇଥା ।
ସୀତାବୋଉ— }

ରାଧା—ମତେ ମନେ ରଖିବ କାବେରୀ ଭଉଜ—ଭୁଲିଯିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତମ ନାଁରେ ଗୋଟିଏ ବଣି ପୋଷିବି ।

ମାୟା—ଗୋଟାଏ ବଣି ଅମଙ୍ଗଳିଆ—ଦୁଇଟା ବଣି ପୋଷିବୁ । ଗୋଟାଏ ତାଙ୍କ ନାଁରେ—ଗୋଟାଏ ମୋ ନାଆଁରେ—ହେଲେ ଗୋଟାଏ ପିଞ୍ଚରରେ କେବେ ରଖିବୁ ନାହିଁ ।

ସୀତାବୋଉ—(କାବେରୀକୁ) ଆ...ମା, ଯାଉଛି ।

ରାଧା—ହେ ସୀତାବୋଉ ଅପା—କାବେରୀ ଭଉଜକୁ ଧରି ଅପରାଧ ବାହନିକୁ ନାହିଁ ?

ସୀତାବୋଉ—ପୋଡ଼ିଯାଉ ମୋ ମନ ! (କାବେରୀକୁ ଧରି) ମୋ ଗୁଣ୍ଡୁଣୀ ହାତୀ ଲେ...ମୋ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନା ଲେ...କେଡ଼େ ମାୟା ଲଗେଇ ଦେଇଥିଲୁ ଲେ...ମୋ ଧନମାଳିଆ ଲେ...

ରାଧା—(ସୀତାବୋଉ ମୁହଁରେ ଲୁଗାମାଡ଼ି) ଆଉ ଅପା, ଆଉ !

ସୀତାବୋଉ—(ମାୟାକୁ ଧରି) ମୋ ସୁନା ଝଡ଼ିକା ଲେ...

ମାୟା—(ଠେଲିଦେଇ) ହଟ୍ ! ସୁନା ଝଡ଼ିକା ଲେ...ଗାଁ ଗୋବିନ୍ଦା ପାଖରେ ତତେ ବାହା କରେଇ ଦେବି ଲେ...ଗୋଟାଏ ଫାର୍ଗ ଲାଗିବ ଏଠି । ଜଳପ୍ରପନ୍ନ ଗାଡ଼ିକ ଉଠିଲଣି—ଚାଲ ! (କାବେରୀକୁ ଗ୍ରହଣ ସମୟେ ବାହାରିଗଲେ । ଟିକିଏ ପରେ ପହଲି ବାହାରକୁ ଦୋଡ଼ି ଆସିଲା ।)

କାବେରୀ—କ'ଣ ହେଲା ପହଲି, ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଚାଲିଆସିଲ କାହିଁକି ?

ପହଲି—ତମକୁ ଦଣ୍ଡିବତ କରିନଥିଲି । (ମୁଣ୍ଡ ଲଗେଇ ପ୍ରଣାମ କଲ)

ମାୟା—ପହଲି—(ବାହାରୁ)

ପହଲି—ଯାଉଛି । (ଚାଲିଗଲା, ଟିକିଏ ପରେ ମାୟା ଆସିଲା ।)

କାବେରୀ—(କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ) ମାୟା !

ମାୟା—କ'ଣ ହେଲା ଭଉଜ ?

କାବେରୀ—ଜୋରୁଜରି ଚାରି ନେହାଟା କାନ୍ଦରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ଗଲେ—ମୁଁ
କ'ଣ ପାରିବି ?

ମାୟା—ଏଥରେ ନ ପାରିବାର କ'ଣ ଅଛି ?

କାବେରୀ—ମତେ ଭାରି ଡର ମାଡ଼ୁଛି ।

ମାୟା—କିଛି ଡର ନାହିଁ ଭଉଜ । ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଛି, ସେ ଆମ
ନିଜରୁ ମୁହଁ ଫେରେଇ ପୁଣି ଏଣିକି ଚାଲୁଛି ।

କାବେରୀ—ମାନେ ?

ମାୟା—ମାନେ ପରେ ଚାହିଁବି...ଚାଲି ।

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

(ରାତି ପ୍ରାୟ ଦଶଟା । ପଥ ଓ ରଞ୍ଜନ ଗୋଟିଏ ପ୍ଲେଟରେ କିଛି ଚୁଙ୍ଗୁଡ଼ି
ମାଛ ଭଜା ଆଣି ଅତି ସନ୍ତୁଷ୍ଟରେ ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଛନ୍ତି । ସ୍ଥାନ—
ପୁରୀର ଘେଇ କନ୍ଧା ।)

ପଥ—ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ଖାଇଦେ ।

ରଞ୍ଜନ—ଦାଢ଼ିତ ପରା ! ଉଃ କିଭ ପୋଡ଼ିଯାଉଛି ।

ପଥ—ପୋଡ଼ୁ । ପୁରୀର ପରା ମନାକରିଛି, କାହାକୁ ନ ଦେଖାଇ ଲୁଚେଇ
ଲୁଚେଇ ଖାଇଦବାକୁ...

ରଞ୍ଜନ—କିଏ ଦେଖିବ ବୋଲି ପୁରୀର ଏ କଥା କହିଲ ?

ପରୁ—ସିଏ ହଉ, ତୁ ଚଞ୍ଚଳ ଖାଇଦେ । (ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । କାବେରୀ
ଆସି ଏମାନଙ୍କ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇ ଏ ଦଟଣା ଦେଖି ରାଗରେ
ଜଳିଗଲା ।)

ରଞ୍ଜନ—ଭାରି ବଢ଼ିଆ ହେଇଛି ।

ପରୁ—ହୁଁ ! ଖାଇଦେ । (କିନ୍ତୁ ନ ଜାଣିଲା ପରି ମୁହଁର ଭାବ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି
କାବେରୀ ଧାମନାକୁ ଆସିଲା ।)

କାବେରୀ—କିଓ ନାଚୁମାନେ, ଏ କ'ଣ ଖିଆହଉଛି ?

ପରୁ—ମାଛଭଜା ।

କାବେରୀ—ଏଇନେ ପରା ଭାତ ଖାଇ ଆସିଲା—ପୁଣି ତମକୁ ଭୋକ ହେଲାଣି
ଯେ ମାଛଭଜା ଖାଉଛ ?

ରଞ୍ଜନ—ଭାତ ଖାଇଲୁ ଯେ ପେଟ ପୂରିଲା ନାହିଁ ।

କାବେରୀ—କାହିଁକି ?

ପରୁ—କାହିଁକି ଆଉ କ'ଣ ? ତାଲି ତ ପାଣିଆ...ତରକାରୀ ଅଳ୍ପ...

ରଞ୍ଜନ—ହଁରେ ପରୁ ଭାଇ—ଏତକ ଟିକେ ଟିକେ ମାଛ...ଖଣ୍ଡେ ଲେଖାଏଁ
ଆଜୁ...ଟିକିଏ ଝୋଲି—ଏଇଥିରେ ପେଟ ପୂରିବ କମିତ ?

(ହାତରେ ଗ୍ଳାସ୍ତେ ପାଣି ଧରି ଭିକା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସି କାବେରୀକୁ
ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଲା ।)

କାବେରୀ—କରେ ଭିକା, ଏମିତି ଚମକି ଉଠିଲୁ କାହିଁକି ?

ଭିକା—ନାହିଁ ମା...

ପରୁ—ଦେ' ଭିକା, ପାଣି ଦେ । (ଦୁହେଁ ପାଣି ପିଇ ଉଠିଲେ)

ଭିକା—ଖୋଇବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ବାବୁ !

ପରୁ—ହଁ । (ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ)

କାବେରୀ—ଭିକା, ତାଙ୍କୁ ପୁରାଇବାକୁ । ତାଲି କାହିଁକି ପାଣିଆ ହେଇଛି...
ତରକାରୀ କାହିଁକି ଅଳ୍ପ ?

ଭିକା—ପୁରାଇ କ'ଣ କରିବ ମା ! ଆପଣ ଜିନିଷ ହିସାବ କରି ଦଉଛନ୍ତି...
ହିସାବ ମୁତାବକ ତ ରନ୍ଧା ହଉଛି...

କାବେରୀ—ଓ, ଦୋଷ ତେବେ ମୋ'ର ?

ଭିକା—ମୁଁ ଏତେବଡ଼ କଥା କହୁଛି ମା ?

କାବେରୀ—ସବୁ କଥା ମୁଁ ବୁଝି ଯେ ! ବୋଉ ଥିଲାବେଳେ ଯେମିତି ମନଇଚ୍ଛା ସବୁ ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା, ଯିଏ ଯାହାର ହାତଦଫେଇ କରୁଥିଲେ—ଏଇନେ ଆଉ ସେତକ ହେଇଯାଉନି ବୋଲି ଯମହଙ୍କ ମନ ଶରାପ । ତତେ ପାଣି ଆଣି ଏଠିକି ଆସିବାକୁ କିଏ କହିଥିଲା ? (ଭିକା ନିରୁତ୍ତର) କାହାକୁ ପଚାରି ଏତେବେଳେ ପୁରୀର ପିଲାଙ୍କୁ ମାଛଭଜା ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ? ଭାତ ଖାଇବାର ଏଣୁ ତେଣୁ ଜିନିଷ ଖାଇଲେ, ଯଦି ଦେହ ଖରାପ ହୁଏ ?

ଭିକା—ନାହିଁ ମା, ପିଲା ବୟସ ତାଙ୍କର, ଦେଖିନାହାନ୍ତି, ମା ଥିଲାବେଳେ କେମିତି ସେମାନଙ୍କର ଦିନରାତି ଚକିରୁ ଘଣ୍ଟା ଚକିପରି ପାଟି ଚାଲିଥାଏ ।

କାବେରୀ—ବଜାରରେ ଆଜିକାଲି ମାଛ ମିଳୁନାହିଁ—ହସାବ ହେଇ କାଲି ସକାଳକୁ ମାଛଭଜା ହେଇ ରହିଛି । ଆଜି ତ ସେଥିରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲାଣି, କାଲି ଭରକାସ ନିଅନ୍ତି ପଡ଼ିଲେ, ଯିଏ ଘର ଚଳାଉଛି; ଦୋଷ ତ ତାର ହୁଏ ।

ଭିକା—ହେଇ କଥା ପରା, ମା ସବୁବେଳେ କହନ୍ତି ପିଲାଛୁଆ ଘରେ ହସାବ ଧରି ବସିଲେ ଘର ଚଳେ ନାହିଁ ।

କାବେରୀ—କଣ ହେଲା ? ହସାବ କରି ଘର ଚଳେଇଲେ ଘର ଚଳେନାହିଁ ! ତୁ ମତେ ବୁଝି ଶିଖେଇବୁ ? (ମୋହନ ଆସିଲା)

ମୋହନ—କ'ଣ ହେଇଛି ?

କାବେରୀ—କିଛି ନାହିଁ । ତମେ ଖାଇବ ଚାଲ ।

ମୋହନ—ପାଟିହଉଥିଲା କାହିଁକି ? ଏ ଅଇଁଠା ପ୍ଲେଟ କାହିଁକି ଏଠି ଥିଲା—ହେଇଛି ?

କାବେରୀ—ପତୁ ଅଉ ରଞ୍ଜନ ମାଛଭଜା ଖାଉଥିଲେ ।

ମୋହନ—କାହିଁକି ? ରାତି ଆସି ଏତେ ହେଲାଣି, ସେମାନେ କ'ଣ ଭାତ ଖାଇନାହାନ୍ତି ?

କାବେରୀ—ହଁ, ଭାତ ଖାଇଥିଲେ ଯେ, କାଲି ସକାଳ ପାଇଁ ଯୋଉ ଭଜା-
ମାଛ ଥିଲା—ସେଥିରୁ ଦି'ଖଣ୍ଡ ଆଣି ଖାଉଥିଲେ ।

ମୋହନ—ମାନେ ?

କାବେରୀ—ମାନେ କ'ଣ ମ ? ପିଲାଲୋକ ମନହେଲା ଦି'ଖଣ୍ଡ ଆଣି ଖାଇ-
ଦେଲେ—ତମେ କାହିଁକି ଏମିତି ହଇଚି ଯେ— ?

ମୋହନ—ଏମିତି ମନଇଚ୍ଛା ଖାଇଲେ ଦେହ ଖରାପ ହୁଏନାହିଁ ?

କାବେରୀ—ମୁଁ ଯେକା କଥା କହିଲରୁ ଭଜା କହୁଚି, ମୁଁ ଘର ଚଳେଇଲା ଦିନୁ
ପିଲାଙ୍କ ପେଟ କୁଆଡ଼େ ପୁରୁନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଏ ଭଜା ଏ କଥା କହୁଚି ?

ଭଜା—ନାହିଁ ବାବୁ...ମୁଁ ତ—

ମୋହନ—ତୁ କର । ଭାରି ହିମାକୁ ତୋର ହେଇଲେଣି, ନା ? ଆମ ଘରେ
ପୁଣି ତୁ ମୁରଗପଣିଆ ଦେଖାଉଛ ?

ଭଜା—ବାବୁ, ପନ୍ଦର ବର୍ଷ କାଳ ଏ ଘରେ ରହିଲୁଣି—ଭଜାକୁ କଣ ଆପଣ
ଚିହ୍ନି ନାହାନ୍ତି ?

ମୋହନ—ହଁ, ହଁ, ଖୁବ୍ ଚିହ୍ନିଚି । ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ରହିଲୁଣି ବୋଲି ଯେମିତି
ଆମ ମୁଣ୍ଡ କିଣିନେଇଛ । ଇଚ୍ଛା ହଉଚି ତ ରହ...ନାହିଁ ତ କାଲି
ସକାଳୁ ୧୦ ବାହାରିଯା । (ଭଜା ପ୍ଲେଟ୍ ପ୍ରଭୃତି ଧରି ଚାଲିଗଲା ।)
କାହିଁକି ତମେ ଏ ଗ୍ରେଟଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଯାଜ୍ଞରେ ଏସବୁ ଆଲୋଚନା କର,
କହିଲ ?

କାବେରୀ—ଏଇମାନେ ତ ଯବୁ ନବରଙ୍ଗ ଲାଗେଇଚନ୍ତି । ମତେ ଲୁଚେଇ
ଏଠି ଆଣି ପିଲାଙ୍କୁ ମାଛଭଜା ଦିଆଯାଇଚି । ଆଜି ସକାଳେ ଯେମିତି
ରେଷେଇଜନିଷ ବାହାର କରିଦେଲାବେଳେ ଚିନିଟାଯାକ ଚାକର
ପୁଝାସ୍ତ ମୁରୁଜି ମୁରୁଜି ହସୁଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମନକୁ ଯେମିତି ମୋ
ବ୍ୟବହାର କିଛି ପାଉ ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ତମେ ସେମାନଙ୍କୁ ମୁହେଁ ମୁହେଁ ଗାଏନ କରିଦେଉନ
କାହିଁକି ?

କାବେରୀ—ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କଲେ, ମାୟା ଆଉ ମତେ ଏଠି ରଖେଇ ଦେବେ ? କାଲି ଭେଣ୍ଟି ଖଟା ହେଇ ନ ଥିଲା ବୋଲି ମାୟା ଭାତ ଥାଳି ପାଖରୁ ଉଠିଗଲେ । ଆଜିକାଲି ବଜାରରେ ଭେଣ୍ଟି ଯେଉଁ ତ ଟଙ୍କାଏ ଗୁରଣୀ—ସବୁଦିନେ ଭେଣ୍ଟି ଖଟା ହବ ଏମିତି କ’ଣ କିଛି ଲେଖାଅଛି ? କାଲିଠୁ ମତେ ଆଉ ସେ ଭଲରେ କଥା ବୁଝିନାହାନ୍ତି ।

ମୋହନ—ହଁ, ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଅବଶ୍ୟ ଭୁଲ ବୁଝିଥିଲି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏଇନେ ଯାହା ଦେଖୁଛି, ତମେ ଘର ଚଳେଇଲି ଦିନୁ ଟଙ୍କାଏ ଜାଗାରେ ଆଠ-ଅଣା ଖଇଁ ହଉଛି...ଅଥଚ ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଗୋଟାଏ ମେଲି ବାନ୍ଧି ତମ ବରୁଣରେ ଯାଉଛନ୍ତି । ଆଜ୍ଞା...ମୁଁ ବୁଝୁଛି ଏ କଥା ।

କାବେରୀ—ହଉ, ଗୁଲ, ଖାଇବ ଗୁଲ ।

ମୋହନ—ଆଉ ସମସ୍ତେ ଖାଇଲେଣି ?

କାବେରୀ—ସମସ୍ତେ ଅଉ କିଏ ? ବାପା ତ ରମାୟଣ ଶୁଣିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି—
ଏଗାରଟା ପରେ ଫେରିବେ ।

ମୋହନ—ଆଉ ମାୟା ?

କାବେରୀ—ମାୟା କାହାନ୍ତି ?

ମୋହନ—କାହାନ୍ତି ମାନେ ? ମାୟା ଘରେ ନାହିଁ ? କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛି ?

କାବେରୀ—ସେ କୁଆଡ଼େ ଯା’ନ୍ତି ମତେ କେବେ କହିବି ଯା’ନ୍ତି—ନା, ଆଜି କ’ଣ ନୁଆ ଗଲେ ?

ମୋହନ—ମାୟା ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଘରେ ରହୁନି ଏ କଥା ତମେ ତ ମତେ କହିନ ।

କାବେରୀ—ସେ ତମର ଅଳ୍ପଅଳ୍ପ ଭଉଣୀ...ତାଙ୍କ କଥା ମୁଁ ତମ ଆଗରେ ଫେରାଦ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ହଉ ଅସି ଏଗାରଟା ବାଜିବ—ଏତେବେଳିଯାଏ ସେ ଫେରିନି । ତମେ କ’ଣ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିବ ?

କାବେରୀ—ତମ ଭଉଣୀକୁ ତମେ ଚିହ୍ନି ନ ଯେ, ପୁଣି ପଚାରୁଛ ?

ମୋହନ—ଇଏ ତ ଧୃତ ଅନ୍ୟାୟ କଥା । ସିଏ ଯୁଆଡ଼େ ଯାଇ ଫୁଡ଼ି
କରିବେ । ଜଣେ ଲୋକ ଏଠି ଚାକରାଣୀ ପରି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଜିକରି ବସି
ରହିବ । ନା, କାଲି ମୁଁ ବୋଉ ପାଖକୁ ଚାଲି ଲେଖିବି । ସିଏ ଆସି ତା
ହିଅକୁ ସମ୍ଭାଳୁ ।

କାବେରୀ—କି କଥା ତମେ କହୁଛ ମ ? ବୋଉଙ୍କୁ ଚାଲି ଲେଖି ତକେଇ
ଆଣିବ କାହିଁକି ? ବୋଉ ଆସିଲେ ଦରଖାସ୍ତ କରିବ ନା ମାୟାଙ୍କ
ମୁଁ ଭାରି ବି ? ବୋଉ ତେଣେ ଯେତେଦିନ ରହିବା କଥା ରୁହନ୍ତୁ । ମୁଁ
ଏଠି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜବତ କରିଦେଉଛି । ଖାଲି ଯାହା ଏଇ ମାୟା...ହ
ଆଜି ତ ରାତି ଏଗାରଟା ଯାଏ ସିଏ ପଦାରେ ରହିଲେଣି—ତମେ
ବାପାଙ୍କ ଆଗରେ କେମିତି ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଧରପକେଇଦିଅନ୍ତି କି...
(ବାହାରେ ମଟର ରହିବାର ଢେ) ଏଇ କିଏ ଆସିଲଣି । (ଖୁବ୍
ଫିଙ୍ଗିବା ବେଗରେ ମାୟା ଆସିଲା । ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଦୌ ଦୃଷ୍ଟି ନ
ଦେଇ ଉପରକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲା ।)

କାବେରୀ—ମାୟା !

ମାୟା—କ'ଣ ଭାଉଜ ?

କାବେରୀ—ହିଅମାନଙ୍କର ଏତେ ରାତିଯାଏ ବାହାରେ ରହିବା ଉଚିତ
ନୁହେଁ ।

ମାୟା—କ'ଣ କହୁଲ ?

କାବେରୀ—ତମ ଭଳି ହିଅ କ'ଣ...

ମାୟା—ମୋ ଭଳି ହିଅ ? ହଁ ଅଟକଗଲ କାହିଁକି, କୁହ, ମୋ ଭଳି ଭଲ
ହିଅ, ନା ମୋ ଭଳି ଖରାପ ହିଅ ।

ମୋହନ—ମାୟା !

ମାୟା—ଓ, ତମର ବି କ'ଣ କହିବାର ଅଛି ?

କାବେରୀ—ତମେ ବାହା ହେଉନ ମାୟା...

ମାୟା—ହେଲେ ବାହାହେଇ ଲୋକେ ଯୋଉ କାଢ଼ି ଅର୍ଜୁନ, ସେତକ
ପଦାରେ ନପଡ଼ିବା ଭଲ ।

ମୋହନ—ମାୟା !

ମାୟା—କହନ, କ'ଣ କହୁଛ ? କୁହ ?

ମୋହନ—ତୁ ଏତେବେଳେଯାଏ କୁଆଡ଼େ ଥିଲୁ ?

ମାୟା—ଜଣେ ଏକଥାପାଇଁ ମତେ ଦୋଷୀ ଯାବ୍ୟସ୍ତ କରିଯାଇଲା ପରେ, ଆଉ ଜଣେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର କିଛି ମାନେ ହୁଏନା ଭାଇ !

ମୋହନ—କାହା ଯାଜରେ ଆସିଲୁ ?

ମାୟା—ମୋର ଜଣେ ଯାଜ । ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ଆସିଲି ।

ମୋହନ—କଲେଜରେ ପଢ଼ୁଛୁ ବୋଲି ତୋର ମୁହଁ ବଢ଼ିଲେଣି, ନା—

ମାୟା—କଲେଜରେ ପଢ଼ିଲି ମାତ୍ର ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜିକି ଅଠର ବର୍ଷ ହେଲା, ମୁଁ ତମର ଆଦରରେ ଯାନଭଉଣୀ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ।

ମୋହନ—ଏହାକୁ ସେଇ ସ୍ନେହ ଆଦରର ଫଳ ।

ମାୟା—କିନ୍ତୁ ଏ ଫଳ ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଫଳେ ଭାଇ, ଯେତେବେଳେ ସ୍ନେହ ଶୁଣିଯାଏ ଆଉ ଆଦର ଦୂରେଇଯାଏ ।

ମୋହନ—(ରୁଗିକରି) ମାୟା !!

ମାୟା—ମୁଁ ତମକୁ କହିଦେଉଛି ଭାଇ ! କାନକହା କଥାରେ ପଡ଼ି ତମେ ମତେ ଏମିତି ଶାସନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା, ବାପା ଆଜି ଆସନ୍ତୁ, ମୁଁ ବୁଝୁଛି ତୋ କଥା ।

ମାୟା—ମୁଁ ବି ପ୍ରସ୍ତୁତ । (କାବେରକୁ) ବୋଉ ଶୋଇବାପର ଚାଟା କାଢ଼ି ?

କାବେର—କାଢ଼ିକି ? କ'ଣ ଦରକାର ? ଚାଲ, ମୁଁ ଫିଟେଇଦେଉଛି ।

ମାୟା—କାଢ଼ିକି ? ମତେ କଣ ଫିଟେଇ ଆସିବନାହିଁ କି ? ଦିଅ, ଚାଟା ଦିଅ । (ଚାଟି ନେଇ) ଯେତେବେଳେ ଚାଟିଟାକୁ କାନରେ ବାନ୍ଧି ନ ଚାଲିଲେ, କ'ଣ ଘର ଚଳିଉଛି ବୋଲି ତମକୁ କେହି ଖାତିର କରିବେ ନାହିଁ ? (ଚାଟିଚଲା)

କାବେରୀ—ଦେଖୁଛ ତ ? ବଡ଼ ଭଲ ବୋଲି ଯିଏ ତଳେମାଟି ଖାତର କରେ
ନା, ତାକୁ ଏମିତି କୁହ କାହିଁକି ? ଆଉ ବେଳକୁ ହୁଅ କାହିଁକି ?...
କେଜାଣି, ଶୁଣିଛା ଆଉ ଦଉତନ୍ତି କି ନାହିଁ । (ପୀତାମ୍ବର ଆସିଲେ ।
କାବେରୀ କାନ୍ଦିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।)

ମୋହନ—ଏ ସବୁ କ'ଣ ହେଉଛି ବାପା ?

ପୀତାମ୍ବର—କାହିଁକି କ'ଣ ହେଉଛି ?

ମୋହନ—ରାତି ଏଗାରଟାବେଳେ ମାୟା ଅନ୍ୟ ଲୋକର ଗାଡ଼ିରେ
ଫେରିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଆଜି ତ ହୁଜୁରାନଦୀ ଝିଅ ସୁଧାର ଜନ୍ମଦିନ । ସେଇ ତାକୁ ଡାକି
ନେଇଥିଲ । ମୁଁ ତ ବାଟରେ ଦେଖିଛି, ସୁଧା ଆଉ ମାୟା ଗାଡ଼ିରେ
ଆସୁଥିଲେ ।...ବୋହୂ କାନ୍ଦୁଛି କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ମାୟାକୁ ପଚାର କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଛି । ସିଏ ତା'ର ଯାହା କରୁଛି
କରୁ, କିନ୍ତୁ ଆମକୁ ଯଦି ସେ ଏମିତି ବେଖାତରୁ କରି ଅପମାନ ଦେବ,
ଆମେ ଆଉ ଏଠି ରହିପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ମନ୍ତ୍ର !

ମୋହନ—ଲୋକ ଘର କରିଥାଏ ପୁଣିରେ ରହିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ଏ ପରସ୍ଥିତିରେ
ଆମେ ଘରଛାଡ଼ି ବାହାରେ ରହିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମଙ୍ଗଳ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତୁ ଏ କଥା କହିପାରୁଛୁ ମନ୍ତ୍ର ! ମାୟା ଯୋଡ଼ି ଧରଣରେ ଝିଅ,
ତାକୁ ଅବଶ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଭୁଲିବୁଝନ୍ତି । କିନ୍ତୁ—

ମୋହନ—ଯାହା କଲେ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଠିକ୍ ରୁଝିବେ—ସେ ସେଇ ବାଟରେ
ଯାଉନି କାହିଁକି ? ତା'ର ଏଇ ଗୁଣରୁ ଗୋଟାଏ ଘର ଆସି ଅତଳ
ହେବାକୁ ବଢ଼ିଲାଣି । (ମାୟା ଆସିଲା ।)

ମାୟା—ବାପା ରାତିଅଧରେ ଘରକୁ ଫେରିଲାବେଳେ ଜଣେ ଆଖିରୁ ଲୁହ
ଗଡ଼େଇ, ଆଉ ଜଣେ ତାଙ୍କୁ ଧମକଦେଲେ ଘର ଚଳେନା ।...ନଅ
ଭଉଜ, ତମ ଶୁଣ ନଅ ।...ସୁଖାଞ୍ଜ—

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରସାଦ ପାଇଆସିଛି ମା !

ମୋହନ—ତମେ ଖାଇବ ନାହିଁ ବାପା ?

ମାୟା—ପତୁ, ରଞ୍ଜନ ତ ସବୁଯାକ ମାଛଭଜା ଲୁଚେଇ ଖାଇଦେଲେଣି,
ବାପା ଆଉ ଖାଇବେ କ'ଣ ?

ମୋହନ—ମାନେ ?

ମାୟା—ଗୁଲ ବାପା, ତମେ ଗୋଇବ ଗୁଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ, ଯାଉଛି ।...ଆରେ ମହା—ତମେ ସବୁ ଖିଆଯିଆ କରିବ
ଯାଅ । (ମୋହନ ଓ କାବେରୀ ଭିତରକୁ ଗଲେ ।)

ମାୟା—(ସେମାନଙ୍କ ଯିବା ଦାଟକୁ ଚାହିଁ, ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ସହ) ଭଗବାନ୍, ତମେ
ନିଶ୍ଚୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ନରମସି ଗୁଡ଼ି ଆରପାରିରେ ଠିଆହେଇ ମଜା
ଦେଖୁଛ ।

ପୀତାମ୍ବର—କ'ଣ କହିଲୁ ମା ?

ମାୟା—କିଛି ନାହିଁ । ତମେ ଗୋଇବ ଗୁଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—ତୁ ପୁଅ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲୁ ମା, ମହାକୁ କହିନଥିଲୁ ? ସିଏ
ତୋ' ଦଡ଼ ଭାଇ—

ମାୟା—କିନ୍ତୁ ସେ ଜେଲ୍-ଓଫିସର ନୁହଁନ୍ତି, କି ମୁଁ ସିନିକଟା କଏଦୀ ନୁହେଁ
ଯେ, ମୁଁ ଘରେ ପାଦ ଦଉ ଦଉ ମତେ ସେ ସଙ୍ଗୀନ୍ ମୁନରେ ଜେର
କରିବେ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଏଇସବୁ କଥା ତୁ କହୁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ତୋତେ ଭୁଲିଛନ୍ତି ।

ମାୟା—ଆଉ ତମେ ? ତମେ ବି ମତେ ଭୁଲିଛ ବାପା !

ପୀତାମ୍ବର—ମୋ' କଥା ତୁ ଗୁଡ଼ି ମା ! ମୁଁ ମାଲୁଡ଼ି, ତୋ ଉପରେ ମୋର
ଅଗାଧ ବିଶ୍ବାସ । ମୁଁ ଜାଣେ ତୁ କିଛି ଭୁଲ୍ କରିପାରବୁ ନାହିଁ ।

ମାୟା—ତା'ହେଲେ ବାପା, ଯାବୁ ଦୁନିଆ ମତେ ଭୁଲ୍ ରୁଟିଲେ କିଛି ଯାଏ
ଆସେନା...ତମେ ଗୁଲ—

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ ମା, ମାଛଭଜା କଥା କ'ଣ ତୁ କହିଥିଲୁ ?

ମାୟା—କେବେ ଏସବୁ କଥା ତମେ ରୁଟିବ ନା ଆଜି ରୁଟିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ...

ମାୟା—କାଲି ସକାଳେ ପଛେ ଏସବୁ କଥା ବସି ଭାବିବା ବାପା ! ମୁଁ ବଛଣା
 ସଜାଡ଼ି ମଶାରି ପକେଇଦେବି, ତମେ ଶୋଇବ ଚାଲ । ପତୁ, ରଞ୍ଜନ
 ଶୋଇଲେଣି ।

ପୀତାମ୍ବର—ଆଉ ତୁ ?

ମାୟା—ମୁଁ ବୋଉ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚଠି ଲେଖି ଶୋଇବି ।

ପୀତାମ୍ବର—ବୋଉ ପାଖକୁ ? କ'ଣ ଲେଖିବୁ ?

ମାୟା—ତମେ ଯାଅ ବାପା, ଶୋଇବି ଯାଅ ।

ପୀତାମ୍ବର—ନାହିଁ ମା, କହ ମତେ କ'ଣ ଲେଖିବୁ ।

ମାୟା—ତେବେ ଦେଖ, ତମର ଆଗରେ ଲେଖୁଛି । (ବ୍ରତ ଭିତରୁ ଚଠିଲେଖା
 କାଗଜ ବାହାରକରି ଲେଖିଲା ।)

ବୋଉ,

ଆଜି ହେଲା ଯୋମକାର, ତୁ ବୁଧବାର ଭିତରେ ନଆସିଲେ ମୁଁ ଘର
 ଛାଡ଼ି ଯାଇ ହଷ୍ଟେଲରେ ରହିବି । ଇତି ।

ମାୟା

ପୀତାମ୍ବର—ମା !!!

(ମାୟା ଆହତଦୃଷ୍ଟିରେ ପୀତାମ୍ବରଙ୍କୁ ଚାହିଁଥାଏ)

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

(ଅନନ୍ଦ । ମହାବୋଉ ଆସିଲେ, ଯାଜରେ ପତୁ ଓ ରଞ୍ଜନ ।)

ରଞ୍ଜନ—ନାହିଁ ବୋଉ, ତୁ କହ । ଆମ ପାଇଁ ମାମୁଁଘରୁ କାହିଁକି କିଛି
 ଅଣିଲୁ ନାହିଁ, କହ ।

ମହାବୋଉ—ଆରେ ମୁଁ ସିନା ବ'ତନ ମାସ ରହୁଥିଲେ ଦେଖିବୁଁ କ'ଣ
 ଅଣିଥାନ୍ତି...

ପତୁ—ରହୁଲ ନାହିଁ ?

ମହାବୋଉ—ରହନ୍ତି କେମିତି ? ଅପା ପରା ଠେ ଉପରେ ଚଠି ଲେଖିଲ ।

ରଞ୍ଜନ—ଅପାର କଣ ଯାଉଥିଲା...ସେ କାହିଁକି ଚଠି ଲେଖିଲା ?

ମହାବୋଉ—ତମେ ଯଦୁ ଏମିତି ଝଡ଼ିଯାଉଛ କାହିଁକି କହୁବଟି ?

ପରୁ—ମିଛ କଥା । ଆମେ କାହିଁକି ଝଡ଼ିଯିବୁ ?

ରଞ୍ଜନ—ହଁ ଲୋ ନୋର, ଆମେ ଝଡ଼ିଯାଇବୁ । କାହିଁକି ଝଡ଼ିଯାଉଛୁ ଜାଣୁ ?

ମହାବୋଉ—କାହିଁକି ?

ରଞ୍ଜନ—ଆମକୁ ଆଉ କିଛି ଖାଇବାକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ—ଚିନାବାଦାମ—
ବାମେଜା—ଲଜେନ୍ସ କିଛି ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ପରୁ—ଭାଇଙ୍କୁ ମାଗିଲେ ସିଏ କହୁବେ, ଭଉଜଙ୍କ ପାଖକୁ ଯା...ଭଉଜଙ୍କୁ
ମାଗିଲେ କହୁବେ, ମନବ୍ୟାଗ୍ ଭାଇ ନେଇଯାଇଛନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜନ—ବୋଉ, ତୁ ଆସିଲୁଣି—ଆଜି ଆମକୁ ଅଣାଏ ଲେଟାଏଁ ପଇସା
ଦେ ।

ମହାବୋଉ—(ଲୁହ ଗୁପି) ହଉ, ଇସ୍କୁଲରୁ ଆସି କିଛି ଖାଇନା, ଯା' ଆଗ
ଖାଇସାର, ମୁଁ ପଇସା ଦେବି ।

ପରୁ—ଖାଇବାକୁ ଦିଅ ପୁରାଣ (କହି କହି ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ ।)

ମହାବୋଉ—(ବାହାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ଆଜି ଏତେବେଳେଯାଏ କ'ଣ ଫୁଲ୍‌ଙ୍କର
କଚେରୀ କାମ ସରିନାହିଁ ? (ଭିକା ଆସିଲା ।)

ଭିକା—ମା !

ମହାବୋଉ—ଭିକା, ତୁ ମତେ କହିଲୁ, ପୁଅବୋହୁ ମୋର କାହିଁକି ଘର
ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ?...ତାଙ୍କୁ ଯରକାସ ଘର ମିଳିଲା ବୋଲି ଗଲେ, ନା
ଏଠି କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲା ?

ଭିକା—ମା, ସିଏ ତମ ପୁଅବୋହୁ । ଏ ଘରଦ୍ୱାର ତାଙ୍କର । ମୁଁ କି
ଦିନର ଲୋକ...ମୁଁ ଭଲ ଏ କଥାରେ କ'ଣ କହୁବ କହିଲି ମା ?

ମହାବୋଉ—ହଇରେ, ବୋହୁ ମୋର ଭଲରେ ଘର ଚଳାଉଥିଲଟି ?

ଭିକା—କହିଲି ପରା ! ସିଏ ତମ ବୋହୂ, ଭଲରେ ନଚଳେଇ ମନ୍ଦରେ
କାହିଁକି ଚଳେଇବେ !

ମହାବୋଉ—ଆଉ ତା'ହେଲେ ଘରଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ କାହିଁକି ? ମୁଁ ପୁଣି
'ଏଠି ନାହିଁ !

ଭିକା—ଦେଉ କଲେଜରୁ ଫେରନ୍ତୁ, ବାବୁ କଚେରୀରୁ ଆସନ୍ତୁ...ଏବେ ତାଙ୍କଠାରେ
ଶୁଣିବନାହିଁ...ଏଇ ମା, ବାବୁ ଆଇଲେଣି । (ପୀତାମ୍ବର ଆସିଲେ)

ପୀତାମ୍ବର—ଆଜି ଦିନଗାଡ଼ିରେ ଆସିଲି ? (ପୀତାମ୍ବର କୋହ, ବାଡ଼ି
ଭିକାକୁ ଦେଲେ । ଭିକା ନେଇ ଚାଲିଗଲା ।)

ମହାବୋଉ—ହଁ । ମହା ବୋହୂକୁ ନେଇ ଘରଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା, ତାକୁ
ଅଟକେଇ ପାରିଲ ନାହିଁ ?

ପୀତାମ୍ବର—ସିଏ ତ ତାଙ୍କର ଗଲେ—ମୁଁ ଆଉ ଅଟକେଇଥା'ନ୍ତି କ'ଣ ?

ମହାବୋଉ—ଏମିତି କ'ଣ ହବୁ ଯା'ନ୍ତି ? ମୁଁ ଘରେ ନାହିଁ—ମୁଁ ତା' ମାଆ—

ପୀତାମ୍ବର—ମହା ପତ୍ନୀ କହିଲା, ଯାହା ଯାହା କ୍ୱାର୍ଟର ଦଖଲ ନ କଲେ ସେ
କ୍ୱାର୍ଟର ଅନ୍ୟ ଲୋକ ନେଇଯିବେ ।

ମହାବୋଉ—ନେଲେ ନେଇଥାନ୍ତେ । ନିଜର ଘର ତ ଅଛି—ଘରେ ଭାଇ
ଭଉଣୀ ବାପ ମା' ଅଛନ୍ତି—ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସେ ଯାଇ ସରକାରୀ ଘରେ
ରହିଲା—ଏଇ ବୁଦ୍ଧି ତା'ର !

ପୀତାମ୍ବର—ତମେ କଥାଟାକୁ ଭୁଲିଛୁନି । ...ଆଜ୍ଞା, ପୁଅବୋହୂଙ୍କ
ସୁଖରେ ବାପ ମା'ଙ୍କ ସୁଖ ତ ?

ମହାବୋଉ—କିଏ ମନା କରୁଛି । ହେଲେ ଏଠି କି ଦୁଃଖଟା ହେଉଥିଲା, ମୁଁ
ଟିକେ ଶୁଣେ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଆ-ହା ! ସିଏ ଯଦି ଭାବିଲେ, ଆମ ପାଖରୁ ଦୂରରେରହିଲେ
ତାଙ୍କର ସୁଖ—ତାଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ—ଆମେ ସେଥିରେ ବାଧାଦବା
କାହିଁକି ? ଆମ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ସିଏ ଦୁଃଖରେ ରହିବେ—ସ୍ୱା' ମୁଁ ମୋଟେ
ଚାହେନା ।

ମହାବୋଉ—ହଉ । ସିଏ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ! ଆସ, ମୁହଁ ହାତ ଧୋଇବ ଆସ ।
(ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ)

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣ ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ ଆଉ ଶୁଣିବ ? ପୋଡ଼ିଗଲା ଦିଅଣରେ ଆଉ କି ସୁଅଦ
ଅଛି ।

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ସେ କଥା ଜହ୍ନନାହିଁ । ମାୟାକୁ ଦେଖିବାକୁ କାଲି ଯବୁ
ଆସିବେ ।

ମହାବୋଉ—କିଏ ଆସିବେ ? ପାସ କୋଉଠିକାର ? କ'ଣ କରେ ?

ପୀତାମ୍ବର—ପୁରୀରେ ଓକିଲାତ କରେ । ନୂଆ ଓକିଲ । ମହା ତ ଏକଜବ୍
ଲଗେଇଛି, ଫେଇଠି ବାହାଘର କରିବାକୁ ।

ମହାବୋଉ—ମହା !

ପୀତାମ୍ବର—କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆସି ଏ କଥା କହିଯାଇଛି ।

ମହାବୋଉ—ବାହା ହବନାହିଁ ବୋଲି ତ କେତେ କେତେ ଭଲ ପାସକୁ
ଫେରେଇ ଦେଲା—ଏଠି କ'ଣ ସେ...

ପୀତାମ୍ବର—ହେଇ କଥା ମହାବୋଉ ! ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଆସି
ଦେଖିଯା'ନ୍ତୁ—ହେଲେ ମାୟା ଯଦି ରାଜି ନ ହୁଏ, ବାହାଘର ହେଇ-
ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକୁଛି, କେମିତି ସେ ଉଠିଯାଉ । ଘରେ ଗୋଡ଼
ଦଉ ଦଉ ଯେମିତି ମୁଁ ଶୁଣିବି, ପୁଅବୋହୁ ଯାଇ ବାହାରେ ରହିଲେଣି
—ହେଉନିକେନ୍ତୁ ମୋ ଜବନ ଦି'କଡ଼ା ହେଇଯାଇଛି । ସ୍ତ୍ରୀକୁ ମୁଁ
ଆଉ ଯନ୍ତ୍ରାଳି ପାରିବନାହିଁ—କେମିତି ସେ ଉଠିଯାଉ । (କହୁ କହୁ
ଚାଲିଗଲେ ।)

ପୀତାମ୍ବର—କି ଭାଗ୍ୟ ନେଇ ଝିଅଟା ଜନ୍ମ ହେଇଛି, ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଭଲ
ବୁଝିଲେ । (ପଛେ ପଛେ ଗଲେ ।)

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

(ବୈଠକଖାନା । ଭିକା ଗୋଟିଏ ରେକାବରେ କିଛି ଭଜାପାନ ଓ ମସଲା ଆଣି ଆସିଲା । ପତୁ ଓ ରଞ୍ଜନ ସେଇ ବାଟେ ଯାଉଥିଲେ ।)

ପତୁ—ଭିକା ! କ'ଣ କରେ ସେ ?

ଭିକା—ପାନ ।

ପତୁ—କ'ଣ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ପାନ—ଏତେ ମସଲା । ଦେଲୁ, ଦେଲୁ, ଗୋଟାଏ ଲବଙ୍ଗ ଦେଲୁ ।

ରଞ୍ଜନ—ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଅଲେଇଚ ଦେ—

ଭିକା—ଓହୋ, ଏମିତି କାଢ଼ିକି ହଉଚ ? କୁଣିଆଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ ପାନ, ମସଲା ଆଣିଛି—ତମେ କାଢ଼ିକି ସେଥିରେ ହାତଦଉଚ ?

ପତୁ—କୋଉ କୁଣିଆ କରେ ?

ଭିକା—ମାୟାଦେଇଙ୍କ ବାହାଘର ହବ ପରା...ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆଇଚନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜନ—ଫୁଃ, ମାୟାଅପା ତ ମୂଲୁ ଘରେ ନାହିଁ—ଆଉ ଇଏ ଆଇଚନ୍ତି ତାକୁ ଦେଖିବେ...ଆ'ରେ ପତୁ ଭାଇ ।

ପତୁ—ଗୁଲ୍ । (ଦୁହେଁ ଗୁଲିଗଲେ, ଭିକାରୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ମହାବୋଉ ଆସିଲେ ।)

ମହାବୋଉ—ଭିକା...ଭିକା...

ଭିକା—ମା ?

ମହାବୋଉ—ମାୟା କାହିଁ ?

ଭିକା—ଛବିଦେଇଙ୍କ ଘରେ କେରମ୍ ଖେଳୁଚନ୍ତି ।

ମହାବୋଉ—କ'ଣ କହୁବ କହଲ ! ବୋହୂ ଦେଖିବେ ବୋଲି ସେମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେଣି—ସ୍ତ୍ରୀ'ର ପରଘରେ ଯାଇ କେରମ୍ ଖେଳ ଲାଗିଛି । ହଇରେ ତାକୁ ଡାକିଲୁଟି ?

ଭିକା—ଡାକିଲି ପରା ! ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସୁଚନ୍ତି ବୋଲି କହଲେ ।

ମହାବୋଉ—ଦାକୁ କାହାନ୍ତି ?

ଭବା—ହେ ଯୋଉ ବୁଢ଼ାଟି ପୁରୁଷ ଆସି ନାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କର ସାଙ୍ଗରେ
ଉପରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ମହାବୋଉ—ହଉ, ତୁ ଏଣେ ଆ—(ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ । ଟିକିଏ ପରେ
ପୀତାମ୍ବର ଓ ଅଗନ୍ତୁକ ଭଦ୍ରଲୋକ ସଦାନନ୍ଦ—କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ
ଉପରକୁ ଆସିଲେ ।)

ସଦା—ସବୁ ହେଉଯିବ ଆଜ୍ଞା—ଦେଖିବେ ନାହିଁ ମୁଁ ବସ୍ତ୍ର ଆଉଁ ଆଉଁ, ଆପଣ
ବସ୍ତ୍ର ଆଉଁ ଆଉଁ ଦେଖିବେ—ସବୁ ହୋଇଯିବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଦେଖାଯାଉ କ'ଣ ହେଉଛି !

ସଦା—ଏ ଜଗତରେ କୋଉଠି କ'ଣ ହେଉନାହିଁ ଯେ ଏଠି ହବନାହିଁ
ବୋଲି ଆମେ ଡରଯିବା ? ଆପଣ ଶୁଣିଥିବେ ତ ଆଜ୍ଞା ସବୁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣିବ ।

ସଦା—ବହୁ ଲୋକ ଶୁଣିଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ! ସେବେଳର ଆଖିରେ ଦେଖିଲ ଲୋକ
ଆଉ କେଇଟା ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି କି ? ହେଲେ—ଏମିତି ଶୁଣାଶୁଣିରେ ଏ
ସଦେବଦାରୁ ମୋହରର ଇତିହାସଟା ଗୋଟାଏ ଗପହେଇ ଲୋକଙ୍କ
ମୁହଁରେ ଲାଗିରହିଛି...

ପୀତାମ୍ବର—ପାନ ଖାଆନ୍ତୁ ! (ଆଳିଆ ବଢ଼େଇଲେ ।)

ସଦା—ଖାଉଛି ଆଜ୍ଞା । (ପାନ ନେଇ) ମତେ ଦଶ ପୁର ଯେତେବେଳେ
ଏଗାର ଚାଲିଲ, ଗାଁ ଗୁହାଳିରୁ ସତର ଫଳା ଶେଷକରି ଓକିଲଙ୍କ
ସିରସ୍ତାରେ କଲମ ଧଇଲି ।...ଆଉ ଆଜ୍ଞା, ସେ କାହା ସିରସ୍ତା ଜାଣନ୍ତି ?

ପୀତାମ୍ବର—କାହାର ?

ସଦା—ମିଷ୍ଟର ଦାସ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଆପଣ ତାଙ୍କ ସିରସ୍ତାରୁ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ?

ସଦା—ଆଉ କ'ଣ କି ଆଜ୍ଞା ? ମୋ ମୋହରର ବିଦ୍ୟାର ସିଦ୍ଧିରସ୍ଥ ହେଇଛି
ସେଇଠି । ସେ ଆଜିକି ପରୁଣ ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ତାଙ୍କଠୁ ବିଦାହେଇ
ଆସିଲୁବେଳେ ନିଜ ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ସାଟିଫିକେଟ୍ ସେ ମତେ

ଲେଖିଦେଇଥିଲେ—“ଏ ପିଲା ଅତି ଯୋଗ୍ୟ ।” ବାସ୍ତୁ । ମୁଁ ଆଉ ସିରସ୍ତା ଖୋଜି ବୁଲିବି କ’ଣ ? ସିରସ୍ତା ମତେ ଖୋଜି ବୁଲିଲା । ଓକିଲ ଶ୍ୟାମବାବୁ—ଶେଷକୁ ହାଇକୋର୍ଟର ଜଜ୍ ହେଇ ରିଟାୟାର କଲେ— ତାଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ ନମ୍ବର ଓ୍ବାନ ମୋହରର କିଏ ଥିଲା ? ଏଇ ସଦାନନ୍ଦ ।...କାହିଁକି, ଆମ ଆଗୂର୍ଣ୍ଣ ମହାଶୟ ! ମତେ କ’ଣ ଆଉ କୋଉଠି ରଖେଇଦେଲେ ? ବାର ଫଇଫିକର କରି ତାଙ୍କ ସିରସ୍ତାକୁ ଟାଣିଆଣିଲେ । ଯେଠି ବି ଏ କଲମ ହାତ ଦେଖେଇଛି । ଶେଷକୁ, ଏ ବୟସରେ ଏ ଦ’ବର୍ଷ ହେଲା ସବୁ ଛାଡ଼ି ପୁରା ଚାଲିଗଲା । ଯେଉଁଠି ଭେଟ ହେଇଗଲା ଆମ ଏ ଶଶିବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ଲୁହା ଚୁମ୍ବକ ଟଣାଟଣି ହେଇ ଯୋଡ଼ିହେଇଗଲା ପରି ମୁଁ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ଯୁଟିଯାଇଛି ।’

ପୀତାମ୍ବର—ଶଶିଭୂଷଣେ ବ୍ୟବସାୟ କେମିତି ଚାଲିଛି ? ଦ’ପଇସା ହଉଛି ତ ?

ସଦା—ଆପଣ ଆଜ୍ଞା ଏ କଥା ପଚାରିଲେ ? ଆଉ କେହି ନ ଜାଣିବା ଲୋକ ହେଲେ ପଚାରିଥା’ନ୍ତା...କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଲୋକ—

ପୀତାମ୍ବର—ନାହିଁ, ନୂଆ ଓକିଲଟିଆ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ତ, ଯେଥିପାଇଁ ପଚାରିଲି ।

ସଦା—(ଦୂରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ଏଇ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା—ଏଇ ଝରକା ବାଟେ ଚାହିଁନ୍ତୁ । ଆକାଶର ସେ କୋଣରେ—

ପୀତାମ୍ବର—କ’ଣ ଆଜ୍ଞା ?

ସଦା—ସ୍ପେଟ କଳାମେଘ ଖଣ୍ଡିଏ ଉଠିଛି ।

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ ଦେଖୁଛି ।

ସଦା—ନ ଜାଣିଲା ଲୋକ ହସି ଉଠେଇଦେବ—କହିବ—ଏଇ ଗୋଟାଏ ମେଘ—ଇଏ ଯୁଣି ବସିବ । ହେଲେ ଉତ୍ତର ପବନ ଧାସ ଟିକିଏ ଯଦି ସେ ମେଘରେ ବାଜିବ ନା...ସେତକରେ ପୃଥ୍ବୀ ପଲସ୍ ।...ନୂଆ ଓକିଲ ଏମିତି—ଏଇ ଖଣ୍ଡିକିଆ କଳାମେଘ ପରି । ଆଉ ଏ ସଦେଇ

ମୋହରର ପରି ମୋହରେ ଯୋଉଠି ଥିବ ଯେଠି କ'ଣ ଉତ୍ତର ପବନର
ଅଭବ ହବ ଯେ, ସେ ମୋଦ ନବର୍ଷି ଗୁଡ଼ିକ... ?

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟାର ଭାଗ୍ୟ ।

ସଦା—ଆପଣ ଦେଖିବେ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ସବୁ ହେଉଯିବ—ମୁଁ ବନ୍ଧୁ ଥାଉ
ଥାଉ—ଆପଣ ବନ୍ଧୁ ଥାଉ ଥାଉ ଦେଖିବେ ସବୁ ହେଉଯିବ ।

(ଭିକା ଆସିଲା)

ଭିକା—ଆଜ୍ଞା ?

ପୀତାମ୍ବର—କ'ଣ ?

ଭିକା—ମା' ତାକୁଛନ୍ତି ।

ପୀତାମ୍ବର—ମତେ ଆଉ ତାକୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ସବୁକଥା ତ ମୁଁ ତାକୁ କହି
ଦେଇଛି । (ଭିତରକୁ ଚାହିଁ) ଏଇତ ଆସିଲେଣି ।

ସଦା—ତା'ହେଲେ ଆଜ୍ଞା ଜବାବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଆମ ପକ୍ଷରୁ ତ କିଛି ଆପଣ ନାହିଁ । ଶଶୀଭୂଷଣର ବୋଉ
ଆସିବନ୍ତି—କନ୍ୟା ଦେଖିବାକୁ । ତାଙ୍କର ଯଦି ପସନ୍ଦ ହୁଏ ବାହାଘର
ହବ । (ଭିତରୁ ସେମାନେ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେ ।
ମନ୍ଥବୋଉ ସହିତ ଶଶୀବୋଉ ଆସିଲେ ।)

ସଦା—କ'ଣ ଦେଖାଗୁହଁା ସରିଲା ?

ଶଶୀବୋଉ—ହଁ, ସବୁ ଦେଖିଲି—ଖାଲି ବୋହୂକୁ ଦେଖିଲି ।

ସଦା—ଅସଲ କଥାଟିକୁ ତ ଦେଖିନାହାନ୍ତି, ଅଉ ଦେଖିବନ୍ତି କ'ଣ ?

ଶଶୀବୋଉ—ମାୟାକୁ ଟିକିଏ ଡାକନ୍ତୁ...

ମନ୍ଥବୋଉ—ଡାକନ୍ତି । ...ଆଲୋ ମାୟା ! ମାୟା !...

ଶଶୀବୋଉ—ଘରେ ନାହିଁକି ?

ମନ୍ଥବୋଉ—ଥିଲା ତ... (ମାୟା ଗାହାରୁ ଆସିଲା । ବେଶଭୂଷା ଯାଧାରଣ ।)

ମନ୍ଥବୋଉ—ମାୟା—

ମାୟା—କ'ଣ ?

ମନ୍ଥବୋଉ—(ଇଞ୍ଚିତରେ ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ଏମାନେ ଆସିବନ୍ତି ।)

ମାୟା—ଓ ! (ପାଖକୁ ଆସି) ନମସ୍କାର । (ଦୁହଁକୁ ନମସ୍କାରକଲ ।)

ସଦା—ନମସ୍କାର, ନମସ୍କାର ।

ଶଶୀବୋଉ—(ମାୟାକୁ ପାଖକୁ ଟାଣିଆଣି) ତମର ନାଁ ମାୟା ?

ମାୟା—କାହିଁ ନ ମୋ ନାଁ ମାୟା ବୋଲି ବଞ୍ଚାସ ହଉନି ?

ସଦା—ଏ ?

ମାୟା—(ସିନ୍ଧୁଧବା ମୁହଁକୁ ଦେଖାଇ) ...ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ...ମୁହଁରେ ମୋ ନାଁ
ଲେଖା ହେଇଛି—ମାୟା ।

ସଦା—ନା । ଆଉ ଅବଶ୍ୟାସ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ ।

ଶଶୀବୋଉ—(ମସ୍ତାବୋଉକୁ) ସିନ୍ଧୁକୁ କ'ଣ ସବୁ କାମ ଶିଖେଇଛନ୍ତି ?

ମାୟା—ମୁଁ କହୁଛି ଶୁଣନ୍ତୁ । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ଏ ନଖ ।

ଶଶୀବୋଉ—(ହସି) ମା ଲେ ! ଏତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ନଖ ରଖିବ କାହିଁକି ?

ସଦା—(ହସି) ସିଏ ଯେ କିଛି କାମ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ତାର ପ୍ରମାଣ ଏଇ ନଖ ।

କାମ କରୁଥିଲେ ନଖ ଘୋର ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ଏଇନା ମା ?

ମାୟା—ଠିକ୍ ସେଇଆ । ମୁଁ କିଛି କାମ କରେନା, ଖାଲି ବୁଲେ ।

ପ୍ରସାଦୋଉ—ମାୟା !!

ମାୟା—ଏମିତି ଆସି ଦେଖେଇଲେ ମୁଁ ଆଉ ଏଠି ରହିବି ନାହିଁ—ଯାଉଛି ।

(ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲା ।)

ମସ୍ତାବୋଉ—(ମୁହଁରେ ହତାଶାର ଗୁସ୍ତା) ଚାଲି ଉଇରେ ଏଇ ଗୋଟିଏ
ବୋଲି ଭଉଣୀ...

ଶଶୀବୋଉ—ସଦେଇବାକୁ—

ସଦା—ଆପଣ କ'ଣ ଦେଖିଲେ କୁହନ୍ତୁ ।

ଶଶୀବୋଉ—ସବୁ ଭଲ—ସବୁ ଭଲ ଦେଖିଲି । ଖାଲି ଯାହା ଟିକିଏ...

ସଦା—କ'ଣ ?

ଶଶୀବୋଉ—କଥାବାଉଁରେ ଟିକିଏ ମୁଖର ।

ସଦା—ମୁଖର ? ହଉ ମୁଖର । କିନ୍ତୁ କ'ଣ ? ଆପଣଙ୍କର ତ ସଦାଦିନେ
ରୋଗ ବେମାରି ଲାଗିରହିଛି । ବୋହୂ ହବ ଘରକୁ ଏକୁଟିଆ । ଆଉ

ଏକୁଟିଆ ଲୋକ, ମୁଖର ନ ହୋଇ ମୁହଁଗେର ହେଲେ ସମସ୍ତେ ମାରିପିଟି
ଖାଇଯିବେ । ଆମର ମୁଖର ବୋହୂ ଦର୍କାର ।

ଶଶୀବୋଉ—ଯାହା କହୁଛ ଦେଇବାରୁ, ମାୟା ମୁଖର ହଉ ନା ଯାହାହଉ,
ମତେ ସେ ଭଲଲଗିବ । ମୁଁ ତାକୁଇ ବୋହୂ କରେବି ।

ମହାବୋଉ—ତା'ହେଲେ...

ଶଶୀବୋଉ—ଜବାବ୍ ଦେଲି ସମୁଦୁଣୀ । ଏଇ ଆଜିର ବାର ଦିଅରେ
ବାହାଘର ହବ ।

ମହାବୋଉ—ମହାପ୍ରସାଦ ନିବନ୍ଧ ?

ଶଶୀବୋଉ—ଆଜି ସଞ୍ଜରେ ଗୋପାଳନ ମନ୍ଦିରରେ ହବ ।

ସଦା—ହଁ ଆଜି ସଞ୍ଜରେ ମହାପ୍ରସାଦ ନିବନ୍ଧ କରି କାଲି ଭୋର ଗାଡ଼ିରେ
ଆମେ ଯିବୁ ।

ଶଶୀବୋଉ—ବାହାଘର ହେଲା ଦିନ ତ ହବ—ହେଲେ ମୋ ଜାଣିବାରେ
ସମୁଦୁଣୀ, ମୋ ବୋହୂକୁ ମୁଁ ତମ ଜିମାରେ ଆଠଦିନ ପାଇଁ ଛାଡ଼ିଗଲି ।
ଆଠଦିନ ପରେ ପଠେଇଦବ । ମୁଁ ଯାଉଛି । (ସମସ୍ତେ ବାହାରିଗଲେ,
ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଆସିଲେ ପୀତାମ୍ବର । ଟିକିଏ ପରେ ମହାବୋଉ ଫେରି-
ଆସିଲେ ।)

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ତ ମୋଟେ ବଶ୍ୟ କରପାରୁନି ଯେ ମୋ ପେଟରୁ ଏ ଝିଅ
ଜନ୍ମିବ ! କାହା ଘରେ ଭଲ ଇଏ ଯାଇ ଚଳିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ଯବୁ ଶୁଣିବି ! ଭିନା, ମାୟାକୁ ତାକିଆଣ ତ ?

(ଭିନା ଉପରକୁ ଗଲା ।)

ମହାବୋଉ—କାଲିଠୁ ତାକୁ ଲଗେଇଛି ଖଣ୍ଡେ ଭଲ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବାକୁ ।
ଦେଖିଲୁ ବେଳକୁ ଯେଇ ନିଉପିନ୍ଧା ଶାଢ଼ୀଖଣ୍ଡକ ପିନ୍ଧିବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ମୋ ମା' ଯୋଉ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଲେ ବି ତାକୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ।

ମହାବୋଉ—ଶାଢ଼ୀ କଥା ନ ହେଲା...ବରର ଯିଏ ମା—ତାକୁ ହସି
ହସି ନାଚି ଉଠେଇ କହୁଛି—ନମସ୍କାର । ପୁଣି ଆଜିର ମୁହୂର୍ତ୍ତ
ଦେଖେଇ...

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ହବୁ ଶୁଣିବି ମହାବୋଉ ।

ମହାବୋଉ—ସିଏ ଯେ ରାଜ ହେଇ ଜବାବ ଦେଇଯିବେ, ଏ ବିଶ୍ୱାସ ମୋର ମୋଟେ ନ ଥିଲା ।

ପୀତାମ୍ବର—ରାଜ ନ ହୁଅନ୍ତେ କାହିଁକି ? ସିଏ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରଲେ ଯେ, ଗର୍ଜିଲା ମେଘ ବରଷେ ନାହିଁ । (ଭିକା ଆସିଲା) ମାୟାକୁ ଡାକିଲୁ ?

ଭିକା—ହଁ, ଆସୁଛନ୍ତି ।

ମହାବୋଉ—ବାହାଘର ଜବାବ ଦେଇଯିବା କଥା ତାକୁ କହିଲୁ କି ?

ଭିକା—ହଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣି କ'ଣ କହିଲା ?

ଭିକା—କିଛି ନାହିଁ । ବହୁ ଖଟଣ୍ଡ ମେଲେଇ ପଡ଼ିବସି କହିଲେ—ତୁ ଯା, ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ ..(ଭିକା ଚାଲିଗଲା)

ମହାବୋଉ—ଆଜି ସକାଳେ ତମକୁ କ'ଣ କହୁଥିଲୁଟି ସେ ?

ପୀତାମ୍ବର—ହେଇ କଥା—ଆମେ ଯୋଉଠି ଠିକ୍ କରିବୁ, ତାର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ଏଇଠି ତା'ହେଲେ ମାୟାର ବାହାଘର ହୁଏ ! କେତେ କେତେ ବଢ଼ଘର ଛୁଡ଼ିଲ—ଶେଷକୁ ଏଇଠି ! ନିଜ ଘର ଖଣ୍ଡକ ପୁଣି କୁଆଡ଼େ ବନ୍ଦା ପଡ଼ିବ !

ପୀତାମ୍ବର—ସେ କଥା ଭବିଷ୍ୟର ବେଳ ଆଉ ନାହିଁ ମହାବୋଉ ।

ମହାବୋଉ—ଯେମିତି ତଳ ତା'ର—ଯେମିତି ଫୁଲଫାଙ୍କିଆ ହେଇ ସେ ବଢ଼ିବ—ଶାଶୁଘର ଯାଇ କେମିତି ଯେ ସେ ଚଳିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—(ହତାଶ ହେଇ ଭଲ) ଚଳି ପାରବ ନାହିଁ ! ଶାଶୁ ଆଉ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମନଲୁଟି ବୋହୂ ସେ ହେଇପାରବ ନାହିଁ !

ମହାବୋଉ—ଆଜି ଆଗରେ ତ ଦେଖିଲ କାବେରୀ ପରି ବୋହୂ ...

ପୀତାମ୍ବର—ନା ମହାବୋଉ, ମାୟା ମୋର ଏମିତି ହବନାହିଁ । ମୋର ମନ କହୁଛି—ଆଉ କାହାପରି ସେ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ କେବେ ଜଗିବ ନାହିଁ ।

ଭଗବାନ ତା' ଜଉ ଅଗରେ ଗୋଟାଏ ଦାଡ଼ୁଆ ଛୁଆ ଦେଇଛନ୍ତି
ସତ; କିନ୍ତୁ ତା' ପେଟ ଭିତରେ ଦେଇଛନ୍ତି ପ୍ରଶ୍ନର ଗୁଳି । ତମେ
ଦେଖିବ ମହାବୋଉ, ତା' ଗୁଳି ପାଖରେ ତା' ଛୁଆ ହାରମାନସିବ ।

ମହାବୋଉ—ସେଇ ଠାକୁରେ ଜାଣନ୍ତି—ସେଇ ତାକୁ ଭରସା । ମହା କଥା
ଦେଖିଲ ଟି ! ବାହାଘର ପ୍ରତାପ ନଜେ ଆଣିଲା—ହେଲେ ନଜେ ଟିକେ
ଆସିଲା ନାହିଁ ।

ପୀତାମ୍ବର—କିଛି ଅସୁବିଧା ଥିବ—ସେଇଥିପାଇଁ ହୁଏତ ଆସି ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ବୋହୂଟାକୁ ବି ଟିକେ ପଠେଇ ଦେଲା ନାହିଁ । ଗୁଡ଼, ସେ ମୋ
କପାଳ । (ଉପରୁ ମାୟା ଆସିଲା ।)

ପୀତାମ୍ବର—ଅଠର ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏଇ ପ୍ରଥମ ଦେଖିଲି ମା ତୁ ମନ ମାରି
ମୋ ପାଖରେ ଠିଆହେଉଛ ।

ମାୟା—ମତେ ତମମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଭଡ଼ି ଦଉତ କାହିଁକି ବାପା ?

ପୀତାମ୍ବର—ଭଡ଼ି ଦଉତ—ପାଗଳୀ !

ମାୟା—ଭଲ ଭଉଜ ମୋରିପାଇଁ ଘର ଗୁଡ଼ି ବାହାରେ ରହୁଲେ । ସେଇଥି-
ପାଇଁ ତମେ ମତେ...

ପୀତାମ୍ବର—କିଏ କହିଲା ମା...ଏ କଥା ତତେ କିଏ କହିଲା ?

ମାୟା—ସେମାନେ ବାହାରେ ରହୁଲେ । ମୁଁ ଗୁଲିଗଲେ ତମମାନଙ୍କ କଥା
ଗୁଡ଼ିବ କିଏ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଦୁନିଆରେ ବାପ-ମା ଏମିତି ସ୍ଵାର୍ଥପର ହେଇ ରହୁପାରିବେ ନାହିଁ
ମା । ସବୁଦିନେ ସବୁକାଳେ ବାପ-ମା ଆଗ ପୁଅହିଁଟଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥ ଦେଖନ୍ତି ।
ତାଙ୍କ ସୁଖରେ ଆମ ସୁଖ ।

ମାୟା—ଏଇଠି ତମ ପାଖରେ କ'ଣ ମୁଁ ସୁଖରେ ରହୁପାରି ନ ଥାନ୍ତି ?

ମହାବୋଉ—ନାହିଁ ମା ! ହିଅ ବାହାସାହା ହେଇ ଘରଫସାର କଲେ ବାପ-
ମାଙ୍କୁ ସୁନ୍ଦର । ସେଇଥିରେ ବାପ-ମାଙ୍କର ସୁଖ । (ମାୟା ତଳକୁ
ମୁହଁକରି ଠିଆହୋଇଥାଏ ।)

ପୀତାମ୍ବର—କହ ମା...ଆଉ କ'ଣ କହିବୁ ?

ମାୟା—ନା...

ମହାବୋଉ—ଅନର୍ତ୍ତ ଅନର୍ତ୍ତ ଦିନ ଆଠଟା ଚାଲିଯିବ । ତେଣିକି ତୋ' ଘର
 ତୁ କରିବୁ । ଯେମିତି ତଙ୍ଗରେ ତୁ ଏଠି ବଢ଼ିବୁ, ଯେଉଁଥପାଇଁ କହୁଛି—
 ଏଠି ତୋ' ଜନ୍ମକଲ ବାପ-ମା ଆମେ ଅଛୁ—ତୁ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଛୁଇଁ
 କହ ମା...ବାପ-ମାଙ୍କ ମାନ ମହତ ଜଗି ବୋହୂ ପଣିଆ କରିବୁଟି ?

ମାୟା—(ଆଖିରେ ଲୁହ, କିନ୍ତୁ ମନରେ ରାଗ) କ'ଣ କରିବାକୁ କହୁଛୁ
 ମତେ ?

ପୀତାମ୍ବର—ଶୁଣ୍ ମା, ମୁଁ ତତେ କିଛି କରିବାକୁ କହୁନି । ଖାଲି ଗୋଟିଏ
 କଥା ତୁ ମନେରଖିବୁ...ତୁ ମୋର ହିଅ—ତୁ ଭଲରେ ଅଛୁ ଜାଣିଲେ
 ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇବି । (ମାୟା ଦାନ୍ତ ଚପି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା ।)

ମହାବୋଉ—କହ ମା—କଥା ଦେ !

ମାୟା—ମୁଁ ତମମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଚାଲିଗଲେ ଯଦି ତମେ ସୁଖରେ ରହୁବ,
 ତେବେ ମୁଁ କଥା ଦେଲି ବୋଉ—ତୋ' କଥା ରଖିବି । (ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ
 ଚନ୍ଦନର ବେଗ ଯନ୍ତ୍ରାଳ ନପାରି ବୋଉର କାନ୍ଦକୁ ଆଉଜିପଡ଼ିଲା ।)

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଯୁବକ ଓକଲ ଶଶୀଭୂଷଣଙ୍କ ଦସ୍ତର । ଅତି ସାଧାରଣତ୍ୱେ ଦଳ୍ଲିତ । ଶଶୀଭୂଷଣ ବସି ବସି ଖଣ୍ଡେ ବହୁ ଓଲଟାଉଥିଲେ । ଆସିଲେ ମୋହରେ ସଦାନନ୍ଦ ।)

ସଦା—ଜହାର ଆଜ୍ଞା !

ଶଶୀ—ଆରେ, ସଦାନନ୍ଦବାବୁ, ବସନ୍ତ ।

ସଦା—ଆଜି ଟିକିଏ ଡେରି ହେଇଗଲା ଆଜ୍ଞା ।

ଶଶୀ—କାହିଁ ନାହିଁ ତ—ଏଇ ତ ମୋଟେ ଯାତଟା ବାଜିଛି ।

ସଦା—ଯାତଟା କ'ଣ କମ୍ ହେଲଣି ଶଶୀବାବୁ ? ମଧୁ ବାରିଷ୍ଟରଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ ଭୋର ପାଞ୍ଚ ନ ବାଜୁଣୁ ସମସ୍ତେ ହାଜର । ସେ ବେଳ ଆଉ କାହିଁ ? ଆଜିକାଲି ତ ଯବୁ ଡିଲ—ସବୁ ଫାଙ୍କି ।

ଶଶୀ—ରାଜୁ ବାବୁଙ୍କଠୁ ସେ ଯୋଉ ହାଇକୋର୍ଟ ରାୟ ନକଲଟା ଆଣିଥିଲି... କାହିଁ ?

ସଦା—ମୋ ପାଖରେ ଅଛି ଆଜ୍ଞା । ପଢ଼ିବେ ?

ଶଶୀ—ହଁ । ଦିଅନ୍ତୁ ତ । ରାୟଟା ପଢ଼ି ତା'ଉପରେ ଗୋଟାଏ ନୋଟ୍ ଲେଖି ତାକୁ ଆଜି ଦବାକୁ ହବ ।

ସଦା—(ଦେଇ) ପଢ଼ନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ପଢ଼ନ୍ତୁ । ଯେତେ ପାରନ୍ତି ପଢ଼ନ୍ତୁ । ଏଇଦିନୁ ଆଇନ୍ କାନୁନ ନ ପଢ଼ିଲେ ଆଉ କି ଓକଲ ହେବେ ? ଏଇ ଆଖି ଯବୁ

ଦେଖିବି ଆଜ୍ଞା, ମଧ୍ୟରାତ୍ରୀ ପଡ଼ା । ଚୌକି ଚାରିପାଖରାକ ଟେବୁଲ୍, ଟେବୁଲ୍ ଉପରଯାକ ବହି । ଆଉ ଆଜିକାଲି ତ ଯେଉଁ ଫାଙ୍କିରେ ଚାଲୁଛି । (ଶଶୀଭୂଷଣ ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି)

ସଦା—ଆଜ୍ଞା !

ଶଶୀ—କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?

ସଦା—ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ଜମିଦାରୀ ଉଠିଯାଇ ନ ଥିଲେ ସଫାର କ'ଣ ଅଟେ ହେଇଯାଇଥାନ୍ତା ?

ଶଶୀ—ସଫାର ଅଟେ ହେଇଥାନ୍ତା କି କ'ଣ ମୁଁ ଜାଣେନା; କିନ୍ତୁ ଆମର ଯତକାର ଆଉ ସମାଜ ବୋଧହୁଏ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଅଟେ ହେଇ-ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ।

ସଦା—ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଆଜିକାଲିକାର ପିଲା...ଆପଣ ଏ କଥା କହୁଛନ୍ତି ସିନା —ହେଲେ ଜମିଦାରୀ ଉଠିଯାଇ ଏଣେ ଯେ ଆମ ହାତ ଆସି ଅଟେ ହେବାକୁ ବସିଲଣି—ଏ କଥା ତ କେହି ବୁଝିଲେ ନାହିଁ !

ଶଶୀ—ସଦାନନ୍ଦବାବୁ, ମତେ ମହକିଲି ଜୁଟେଇବାକୁ ଆପଣ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇଉଠିଛନ୍ତି ନା ?

ସଦା—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ମୋଟେ ବ୍ୟସ୍ତ ହଉନି । ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ହେବ ଯେ ? ହେଇଟି ଆଜ୍ଞା, ମଧୁ ବାରିଷ୍ଟରଙ୍କୁ ବି ଦିନେ ଏମିତି ମହକିଲିଙ୍କ ବାଟ ଚାହିଁ ବସିବାକୁ ହଉଥିଲା । ଆଉ ଆମେ ଆପଣେ କୋଉ ଗୁରୁ ଯେ ? (ବାହାରକୁ ଚାହିଁ) କିଏ ? କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ? ଏଇଟା ଶଶୀବାବୁ ଓକିଲଙ୍କ ଘର । ଆପଣ କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ? (କହି କହି ବାହାରକୁ ଉଠିଗଲେ ଓ ଟିକିଏ ପରେ ଫେରିଆସିଲେ)

ଶଶୀ—କ'ଣ ହେଲା ସଦାନନ୍ଦବାବୁ ? ଏମିତି ଉଠି ଚାଲିଗଲେ କାହିଁକି ?

ସଦା—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା...

ଶଶୀ—କିଏ ସେ ଆସିଥିଲେ...? କହୁ ନାହାନ୍ତି କିଏ ସେ ଆସିଥିଲେ ?

ସଦା—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କୁକୁର ହଜିଯାଇଛି ଯେ, ସିଏ କୁକୁର ଖୋଜି ଚାଲୁଛନ୍ତି ।

ଶଶୀ—(ହସି ହସି) ଆଉ ଆପଣ କ'ଣ ଭାବିଲେ ଯେ ସେ ଓକିଲ ଖୋଜି
ବୁଲୁଛନ୍ତି ?

ସଦା—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତା କାହିଁକି ଭାବିବି ? ମୁଁ ତା' ଭାବନା ଯେ ଆପଣ
ଦେଖିବେ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଯବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ
ନାହିଁ ।

ଶଶୀ—ମୁଁ ମୋଟେ ବ୍ୟସ୍ତ ହଉନାହିଁ—ବରଂ ଆପଣ ମୋ ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ
ହେଇଉଠନ୍ତି ।

ସଦା—ପୁଣି ଆପଣଙ୍କ ଶରୀରଘର ବଡ଼ଲୋକ, ଆପଣ କଣ ଭାବିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଆଡ଼ୁ
ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟରେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ ନାହିଁ ? ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ ।

ଶଶୀ—ସତ କହୁଛି ସଦାନନ୍ଦବାବୁ, ମୋ ବ୍ୟବସାୟ ଯମୁକରେ ଚଳା
କରିବାର ବେଳା ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇନି...ମୁଁ ଖାଲି ଭାବୁଛି—

ସଦା—କ'ଣ ଆଜ୍ଞା ?

ଶଶୀ—ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ମୋର ବିବାହ କରିବା ବୋଧହୁଏ ଠିକ୍ ହେଇନି ।

ସଦା—କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା ? ଏମିତି ଗୋଟାଏ ବାହାଘର କେତେ ଲୋକଙ୍କ
ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟେ ? ଜାନିହୋଉକ, ଆୟ ଅଲଙ୍କାର ଛଡ଼ା ନଗଦ ଚାରି
ହଜାର ଟଙ୍କା ପାଇଲେ ।

ଶଶୀ—ହଁ, ଚାରି ହଜାର ଟଙ୍କା ପାଇଲି ବୋଲି ତ ନିଜ ବାଘଘର ଶ୍ରେଣୀ
ବାପା ବନ୍ଦା ପକେଇ ଯାଇଥିଲେ ତାକୁ ମୁକୁଲେଇ ପାରିଲି । ନଚେତ୍
ଏତେବେଳକୁ ଘର ଖଣ୍ଡକ ବିକ୍ରି ଉପରକୁ ଉଠନ୍ତାନ୍ତି ।

ସଦା—ତା'ହେଲେ ? ଏ ଯାହା କହନ୍ତି ସ୍ତ୍ରୀ ଭାଗ୍ୟରୁ ଭୋଗ, ସ୍ତ୍ରୀ ଧନରେ
ଧନ, ସେ କ'ଣ କମ୍ କଥା ? ପୁଣି ଘରକୁ ସିଏ ବୋହୂ ହୋଇ ଆସିଲେ
ସିଏ ତ ସାକ୍ଷାତ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଶାଶୁଙ୍କ ପାଦଦେବାଠାରୁ ଘରର ଯାବତୀୟ କାମ
ନିଜ ହାତରେ ଉଠଉଛନ୍ତି ।

ଶଶୀ—ମୁଁ ସେଇ ମାୟା କଥା ଭାବୁଛି ! ଯେମିତି ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ସେ
ବଢ଼ିଥିଲା...ଆଉ ଏଠି ଯେମିତି ସେ ଚଢ଼ିଛି—ଏଇ ମାସ ଦି'ଟା
ଭିତରେ—

ସଦା—ଏଇ, ମାୟା ମା' ମୋର ଗୁ' ନେଇ ଆସିଲଣି । (ଦି' ହାତରେ ଦି' କପ୍ ଗୁ' ନେଇ ମାୟା ଆସିଲା । ଶରୀକାକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ କପ୍ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଇ ଆଉ କପ୍ଟା ସଦାନନ୍ଦ ହାତକୁ ଦେଲା ।)

ସଦା—ମୁଁ ତ ଘରେ ଗୁ' ଖାଇ ଆସିଥିଲି—ମୋ ପାଇଁ କାହିଁକି ଆଉ ଏ କଷ୍ଟ ମା—?

ମାୟା—କପେ ଗୁ'ତ !

ସଦା—ଉପର ମୁହଁରେ ଏମିତି କହୁଥିଲି ସିନା—ହେଲେ ମା, ସତ କହୁଛି, ଦିନଭରି ଶହେ କପ ଗୁ' ଖାଇଲେ ବି ଏଠି ତମ ହାତରୁ କପେ ଗୁ' ନ ଖାଇଲେ ମନ ଶାନ୍ତ ହୁଏନା... (ମାୟା ଫେରିଯାଉଥିଲା) ଏଇ...ବାବୁଙ୍କ ଓକିଲାତ ବ୍ୟବସାୟ କଥା ଆମର ପଡ଼ିଥିଲା... (ମାୟା ଅଟକିଲା) ତମେ ଦେଖିବ ମା—ସବୁ ଠିକ୍ ହେଇଯିବ । ଏଇ ଅରମ୍ଭରୁ ବାବୁଙ୍କର ଏ ବଦ୍ୟାରେ ଯେଉଁ ବୁଦ୍ଧି ମୁଁ ଦେଖିଲିଣି—ଖାଲି ଚକାଡୋଲାଙ୍କ ଦୟା ଥିଲେ...ତମେ ଦେଖିବ ମା—ମିଷ୍ଟର ଦାସଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ ଏ ହାତ ପୋଖତ ହେଇଗିଟି ?

ମାୟା—ସତରେ ଆପଣ ମିଷ୍ଟର ଦାସଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ କାମ କରୁଥିଲେ ?

ସଦା—(ହଠାତ୍ ବଢ଼ିଯାଇ ଯାଇ) ଏ...ହଁ ମା...

ମାୟା—ଆପଣଙ୍କ ବୟସ କେତେ ହେଲା କି ?

ସଦା—ବୟସ ! ଅନେକ । ମୋ ଦଶ ବର୍ଷ ଦେଖୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ ଆସି ଭୁଲିଲି । (ମାୟା ଆସିଲା । ହାତରେ ଗୁ' କପ୍)

ମାୟା—ଦଶ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଆପଣ ମିଷ୍ଟର ଦାସଙ୍କ ଭଳି ଓକିଲାଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ କାମ କରୁଥିଲେ ?

ସଦା—କରୁଥିଲି—ମୋ ବୁଦ୍ଧିବଦ୍ୟାକୁ ପାଇଲଭଲି କାମ କରୁଥିଲି । ଫଟୋ ଅଲୁ ମା...ମିଷ୍ଟର ଦାସ ଗୋଟିକରେ ବସିବନ୍ତୁ—ମୁଁ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଠିଆ ହେଇଛି...ଏବେଯାଏ ସେ ଫଟୋ ମୋ ଘରେ ଅଛି ।...ଆରେ—ବଡ଼

ମା' ପୁଅଟାଏ ନିର୍ମାଳ ପାଇଁ କହୁଥିଲେ...ଦବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛି...ଯାଏଁ
ଦେଇଥାନ୍ତେ । (ଭିତରକୁ ଗଲେ)

ମାୟା—ବେଗ୍ ଲୋକ !

ଶଶୀ—ଯାହା ବି ହୁଅନ୍ତୁ—ତାଙ୍କର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ମାୟା—ଆଜି ତମପାଇଁ ଚା' ଆଣିବାକୁ ଟିକିଏ ଡେରି ହେଲା ।

ଶଶୀ—କାହିଁ ନାଁ ତ !

ମାୟା—ଡେରି ହେଲା ହୋଲି ମତେ ତମେ ଛମା କରିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନି ଯେ—
ଡେରିହେଇଛି । ଆଜି ଗୁରୁବାର, ବୋଉ ଅରୁଆ ଖାଇବେ—ତାଙ୍କପାଇଁ
ଅଲଗା ଚୁଲି—ଅଲଗା ବାସନ—ସେ ସବୁ ପ୍ରଥମେ ଠିକ୍‌ଠାକ୍ କରିବାକୁ
ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଯାଏଁ ଲେ ମା... (ଯାଉଥିଲା)

ଶଶୀ—ଶୁଣ ମାୟା !

ମାୟା—କ'ଣ ?

ଶଶୀ—ଏତେଗୁଡ଼ାଏ କାମ ତମକୁ ଏକା କରାକୁ ପଡ଼ୁଛି—ଅଟର...

ମାୟା—କ'ଣ କହୁଲ ଅଉଥରେ କୁହ ତ...

ଶଶୀ—ନାହିଁ ମାୟା...

ମାୟା—କ'ଣ ନାହିଁ ମାୟା ! ଏଇନେ ହୁଏତ କହୁବ ଚାହୁଁଛାଏ ଖୋଜିଛି
ଯେ...ପାଉନି । ଓକିଲ ଯାହେବ...କଚେରୀରେ ଜବାବ୍ ସୁଆଲ୍
କଲିଭଲି ଟ୍ରେକ୍‌ଠାକ୍ କଥା କହୁ ଶିଖ—ନ ହେଲେ ହାରିଯିବ ଯେ !

ଶଶୀ—ବାସ୍ତବିକ ମାୟା, କାହିଁକି କେଜାଣି ତମ ପାଖରେ ମୁଁ ଯେମିତି
ଦୋଷୀ ହେଇ ରହିଯାଉଛି ।

ମାୟା—ଦୋଷ କିନ୍ତୁ ତମେ ମୋ ପାଖରେ କରିବ । (ଶଶୀ ଯେମିତି କିଛି
ବୁଝିପାରିଲା ନାହିଁ ।) ଆମ ଘରୁ ଯୋଉ ଚାହିଁ ହଜାର ଟଙ୍କା ଯୋଗୁକ
ପାଇଥିଲା, ମୁଁ ମାନୁଛି ସେ ଟଙ୍କା ତୁମର । କିନ୍ତୁ ଧେଇ ଟଙ୍କାରେ ତମେ
ତମ ଘର ମୁକୁଳେଇଲ—ଏ କଥା ମୋ ପାଖରେ ତୁମେ ଲୁଚେଇବ
କାହିଁକି ?

ଶଶୀ—ନାହିଁ ମାୟା, ଏଇ ଆଠ ଦିନ ଧେଇ ଟଙ୍କା ମୋଟେ ସେ କଥା ଚାହିଁଲା ।

ମାୟା—ଶୁଣ, ମୋର ଏହିକି ଅନୁରୋଧ ତମେ ରଖ—ଏମିତି ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାରେ ଆମ ଭିତରେ ଯେପରି କିଛି ଅଜଣା ଅଣୁଣ ନ ରହେ । (ସଦାନନ୍ଦ ଆସିଲେ ।)

ସଦା—ବାବୁ—ମୁଁ ଟିକେ ଏଇ ମଧୁ ପଣାଙ୍କ ଘରୁ ଆସୁଛି । ବଡ଼ମା ପଠେଇଲେ । (ଗୁଲିଗଲେ)

ମାୟା—ମୁଁ ଯାଏ । ରବି କହୁଥିଲା, ତାକୁ ଟିକିଏ ଗ୍ରାମୀର ବୁଝେଇ ଦେବ ।

ଶଶୀ—ରେଷେଇବାଘଠୁଁ ଅରମ୍ଭ କରି ଘରର ସବୁ କାମଦାମ କରୁଛ— ତା'ପରେ ପୁଣି ରବିର ପଢ଼ା...

ମାୟା—କାହିଁକି—ରବିପାଇଁ ଜଣେ ଟିଉସନ ମାଟ୍ଟର ରଖିବ ନା କଣ ?

ଶଶୀ—ପୁଣି ଏ କଥା ତମେ କହୁଲ ମାୟା ?

ମାୟା—ମୁଁ କହୁଲି ନା ତମେ କହୁଲ ? ରବି ତମର ଭାଇ, ତା' ପାଇଁ ଟିଉଟର ରଖିପାରୁନ କି ନିଜେ ପଢ଼େଇ ପାରୁନ—ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ତା' ପଢ଼ା ଦେଖିବି ନାହିଁ ତ ଦେଖିବି କିଏ ?...ଅବଶ୍ୟ ଓକିଲ୍ ସାହେବ, ...ତମ ପରି ମୁଁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରୁ ନ ଥିଲି । ତଥାପି ମୋର ଯାହା ଦୁଇବିଦ୍ୟା—(ଭିତରୁ ଡାକି ଡାକି ଆସିଲେ ଶଶୀବୋଉ)

ଶଶୀବୋଉ—ବୋହୁ—ବୋହୁ !—ଏ କ'ଣ ବୋହୁ—ତୁ ଆସି ଏଠି ? କଚେରୀ ଘରେ ତୋ'ର କି କାମ ? (ମାୟା ଗୁଲିଯାଉଥିଲା) ଗୁଲିଯାଉଛି କୁଆଡ଼େ ? ଶୁଣ...ଏଇଠି ପୁଅ ଆଗରେ କଥାଟା ପଢ଼ ।

ଶଶୀ—କ'ଣ ହେଇଛି ବୋଉ ?

ଶଶୀବୋଉ—ଏମିତିକା ରଜାଘର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ତ ମୁଁ ଅଉ ପାରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ରେଗିଡ଼ା ଲୋକ, ମୋର ଏତେ ଆଡ଼କୁ କିଏ ହୁଏ ?

ଶଶୀ—କ'ଣ ହେଇଛି—କ'ଣ ?

ଶଶୀବୋଉ—ଚାଲିରେ ଚାଲିଏ କାଠ ମୁହେଁଇ ଦେଇ—ତୋ'ର ଆସି ଏଠି କଚେରୀ କାମ ଗୁଲିଛି, ତେଣେ ଘଡ଼ିକରେ ବଡ଼ାଏ କାଠ ଜଳିଗଲଣି । ଏ ମୁହଁବଡ଼ା କଥା ମୋ ଧାତୁରେ ଯିବ ନାହିଁ । (ଗୁଲିଗଲେ । ମାୟା ମୁହଁ ପୋତି ଠିଆହୋଇଥାଏ)

ଶଶୀ—ମାୟା... (ମାୟା ମୁହଁ ଟେକି ଚାହିଁଲ । ମୁହଁରେ ହସ । ସେ ଯିବାକୁ ବାହାରଲ) ଶୁଣ ମାୟା !

ମାୟା—ପୁଣି ଅଟକିବ କ'ଣ ପୁଣି ଗାଲି ଶୁଣେଇବ ବୋଲି ?

ଶଶୀ—ନା—ଏ ଅନ୍ୟାୟ । ବୋଉ କ'ଣ ଭାବିବ ସେ ସେ ମଫହଲର ଗୋଟାଏ ମୂର୍ଖ ଦୁର୍ଗା ଝିଅକୁ ବୋହୂ କରି ଅଣିବ—ତାକୁ ଯାହାପାରେ ତାହା କହିଗଲେ ସେ ସହଯିବ ?

ମାୟା—ଶୁଣ, ଶିକ୍ଷିତା ପାଠୋଇ ବୋହୂ କେମିତି ଭଲରେ ଘର କରନ୍ତି, ସେତକ ଶିକ୍ଷା ପାଇବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ମୋର ହେଇନି । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷିତା ବୋହୂଙ୍କ ପାଇଁ କେମିତି ଘର ଭଙ୍ଗେ ସେ ଦୁଃଖ ମୁଁ ମୋ ନିଜ ଅଙ୍ଗରେ ନିଭେଇବି । ଅତଏବ ମୋ ପାଇଁ ଯେ ତମ ଘର ଭଙ୍ଗିବ ନାହିଁ ଏତକ ତମେ ନିଶ୍ଚିତ ଜାଣିଥାଅ । (ଏତିକିବେଳେ ୧/୧୪ ବର୍ଷର ପୁଅ ରବି ଆସିଲା ।)

ରବି—ନୁଆବୋଉ...ମତେ ଗ୍ରାମାର୍ ପଢ଼େଇଦବ ପରା ?

ମାୟା—ତମେ ବହୁ ନେଇ ରେପେଇଘର ଦୁଆରମୁହଁକୁ ଆସ—ଫେଇଠି ପଢ଼େଇଦେବି ।

ରବି—ନାହିଁ—ନାହିଁ—ରେପେଇଘରେ କ'ଣ ଗୋଟାଏ ଯାଇ ପଢ଼ିବ ?

ମାୟା—ସୁନାଟା ପରା, କିଛି ଅସୁବିଧା ହବନାହିଁ । ଯାଅ, ବହୁ ନେଇ ଆସ ।

ରବି—ହଉ (ଚାଲିଯାଉଥିଲା, ଫେରିପଡ଼ି) ନୁଆବୋଉ, ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ମାଗିବ ଦବ ?

ମାୟା—କ'ଣ କୁହ ?

ରବି—ତେଣେ ଚାଲ—କହିବି ।

ମାୟା—କାହିଁକି ଭାଇ ଆଗରେ କହିବାକୁ ଲଜ ଲଗୁଛି ନା କଣ ?

ଶଶୀ—ତା' ପକ୍ଷୀ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ, ମତେ କହିଥିଲା ଗୋଟାଏ ଫାଉଣ୍ଡେନ୍ ପେନ୍ ପାଇଁ ।

ମାୟା—ଆଣି ଦଉ ନାହିଁ ?

ଶଶୀ—କ'ଣ ଦରକାର—ପକ୍ଷୀବେଳେ ମୋ ଫାଉଣ୍ଡେନ୍ଟା ନେଇଯିବ ।

ରବି—ଦେଖିଲ ତ ନୂଆ ବୋଉ !

ମାୟା—ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା, ମନ ଦୁଃଖ କର ନାହିଁ । ମୋଠୁ ଟଙ୍କା ନେଇ କଣ
ଆଣିବ । ହେଲେ ପରଞ୍ଜାରେ ପୋକିନ୍ଦ୍ର ରଖି ପାଣ୍ଟ କରବା ଦରକାର ।

ରବି—ତମେ ଫାଉଣ୍ଡେନ୍ କଣିଦେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପାଣ୍ଟ ହେବ ।

ମାୟା—ହଉ, ଗୁଲ—ତାମାର ପଡ଼ିବ ଗୁଲ । (ଦୁହେଁ ଗୁଲିଗଲେ ।
ଶଶୀଭୂଷଣ ମୁଗ୍ଧନୟନରେ ଗୁଞ୍ଜି ରହିଥାନ୍ତି ।)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ପୀତାମ୍ବରଙ୍କ ଅଳିନ । ପୀତାମ୍ବର ଗୋଟିଏ ମୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି ।
ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ଖବରକାଗଜ ଧରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାଗଜ ପଢ଼ାରେ ତାଙ୍କର ମନ
ନାହିଁ । ମୁହଁରେ ହତାଶାର ଛାଇ । ମହାବୋଉ ଆସିଲେ—)

ମହାବୋଉ—ଏଠି ବସି କ'ଣ କରୁଛ ?

ପୀତାମ୍ବର—ନା—ଏଇ କାଗଜଟା ଦେଖୁଥିଲି ।

ମହାବୋଉ—ଘରେ ଶୋଇଥିଲ, ଉଠି ଆସିଲ କାହିଁକି ? ତମ ଦେହ ଭଲ
ଲଗୁଛି ତ ?

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ ।

ମହାବୋଉ—ହେଲେ ବି ଆଉ ମାସେ ଛୁଟି ନାହିଁ । ଦେହ ପୁରା ଭଲ ନ
ହେବାଯାଏ କାମକୁ ଯାଅ ନାହିଁ । ନାହିଁ ତ ଏକାବେଳକେ ଗିଟାଏରୁ
କରିବାକୁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇଦିଅ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଫିଲ୍ମ ଏ କେହି ନାହାନ୍ତି କି ?

ମହାବୋଉ—କାହାକୁ ତ କାହିଁ ଦେଖୁନାହିଁ । ଦାଣ୍ଡପଟେ ଖେଳୁଥିବେ କି
କ'ଣ ! ଫିଲ୍ମକୁ ଖୋଜୁଛ କାହିଁକି ?

ପୀତାମ୍ବର—ନାହିଁ, କେହି କୁଆଡ଼େ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଦେଖିବି ଘରଦ୍ଵାର
କେମିତି ନିଛୁଟିଆ ଲଗୁଛି ।

ମହାବୋଉ—ଯାହା ଯୋଗୁଁ ଘରଦ୍ୱାର ହସି ଉଠନ୍ତା, ସିଏ ତ ଘର ଛାଡ଼ି
ଯାଇ ବାହାରେ ରହିଲେ—

ପୀତାମ୍ବର—ବୋହୂ ଆସିଥିଲା ପରା...ଗଲାଣି ?

ମହାବୋଉ—ହଁ, ଏଇନେ ତ ହେଇ ଗଲା ।

ପୀତାମ୍ବର—ଆସିଥିଲା କାହିଁକି ?

ମହାବୋଉ—ମତେ ଆସି କହୁଥିଲା—ତାକୁ ଅଉ ସରକାଶ ଘରେ ରହିବାକୁ
ଭଲଲଗୁନ । ମହା ପଛେ ସେଠି ରହୁ, ସେ ଆସି ଏଠି ଆମ ପାଖରେ
ରହିବ ।

ପୀତାମ୍ବର—ସେଇଠୁ ?

ମହାବୋଉ—ମୁଁ ନାହିଁକି ବୋଲି ଝର ଝର ହେଇ କାନ୍ଦିପକେଇଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—କାନ୍ଦିଲା ?

ମହାବୋଉ—ତା' କାନ୍ଦ ଦେଖି ଭଲଯିବା ମନ ମୋର ଅଉ ନାହିଁ, ସବୁ
ଜଣାପଡ଼ିଯାଇଛି । ଦେହରେ ଯେତିକି ରୁପ—ପେଟରେ ଯେତିକି ପାଠ,
ମନ ଭିତରେ ସେତିକି କୁପାସ । ଯାହା କହନ୍ତି ମହାକାଳ ଫଳ ।
...ଏମିତି ସୁନ୍ଦରେ ତା' କାମ ସେ କରିଗଲା, ଯାଇ ପଡ଼ିଗା, ବନ୍ଧୁ-
ବାନ୍ଧବ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ କାବେଲା ପରି ବୋହୂ ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ
ମିଳେ । ...ଆଉ ତା' ଯୋଗୁଁ ଯେ ଗୋଟାଏ ସଂସାର ଉଚ୍ଛନ୍ନ
ହେଇଗଲା ସେ କଥା ବୁଝିବ କିଏ—ଜାଣିବ କିଏ ?

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ ।

ମହାବୋଉ—ତମର ହୃଦୟ କ'ଣ—କ'ଣ ଏମିତି ଭରୁତ ତମେ ?

ପୀତାମ୍ବର—ମହାବୋଉ ! ମୁଁ କାହିଁକି ମାୟା କଥା ମୋଟେ ଭୁଲିପାରୁନି ।
ତମେ ଏତେ କଥା କହିଯାଉଛ, ମୋ ମନରେ ଖାଲି ସେଇ ମାୟା
କଥା ।

ମହାବୋଉ—ଭବିଲେ ଆଉ ହବ କ'ଣ ? ଠାକୁରେ କରନ୍ତୁ କେମିତି ସେ
ଭଲରେ ଘରଫିରା କରୁ । (ଭିକା ବାହାରୁ ଆସିଲା—ହାତରେ ଦଣ୍ଡ
ଚିଠି ।)

ଭିକା — ଡାକବାଲା ଦେଇଗଲା—ଚିଠି । (ପୀତାମ୍ବରକୁ ଦେଲା)

ମହାବୋଉ—ହଁ ଖଣ୍ଡ ଚିଠି—କିଏ ଦେଇଛି ? ମାୟା ଦେଇଛି କି ?

ପୀତାମ୍ବର—ହଁ, ଏ ଖଣ୍ଡକ ମାୟା ଦେଇଛି—ଆଉ ଏ ଖଣ୍ଡକ—ଓ, ପୁଣି
ତମର ସେଇ ସଙ୍ଗାତ—ସେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମହାବୋଉ—ପଢ଼ ।

ପୀତାମ୍ବର—ମାୟା ଲେଖିଛି...(ପଢ଼ିଲେ) ବାପା, ବୋଉ, ତମ ଚିଠି
ପାଇଛି । ମୁଁ ଏଠି ଭଲରେ ଅଛି । ମୋର କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ମୁଁ ଖୁବ୍
ଭଲରେ ଅଛି । ପିଲାମାନେ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ? ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ ।
...“ମାୟା”...ପୁନଶ୍ଚ—ବାପା, ମତେ କହିଥିଲା, ମୁଁ ଭଲରେ ରହିଲେ
ତୁମର ଶାନ୍ତି । ମୁଁ ତ ଭଲରେ ଅଛି, ଫେରନ୍ତା ଡାକରେ ତମର ଭଲ
ଖବର ଯେମିତି ମୁଁ ପାଇବି ।

ମହାବୋଉ—ହଁ, ସଙ୍ଗାତ କ’ଣ ଲେଖିଛନ୍ତି ?

ପୀତାମ୍ବର—(ପଢ଼ିଲେ) ସଙ୍ଗାତ, ତମ ଦିଅ ଖବର ଗୁପ୍ତରେ ବୁଝି ତମକୁ
ଜଣେଇବି ବୋଲି ତମେ ଲେଖିଛ । କ’ଣ ଲେଖିବି ? ସତ କଥାଟା
ଲେଖିବି ବୋଲି ମତେ ଡୋଷ ଦେନାହିଁ । ମାୟାର ଶାଶୁ ଟିକିଏ ଦୁଷ୍ଟ
ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ । ତହିଁର ସୁଖି ସବୁଦିନ ରୋଗିଣୀ । ଘର ଗୋଟାଯାକର
କାମ ମାୟା ସବୁ କରୁଛି । ହେଲେ କଥାକଥାକେ ସେ ତା’ ଉପରେ
ଚିଡ଼ିଚିଡ଼ି ହଉଛନ୍ତି । ମୁଁ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି—ପହଲେ ପହଲେ ମାୟା
ଜବାବ ଦେବାକୁ ଦିଆର ହେଇ ଉଠୁଥିଲା—ଏକଦେ ଶାଶୁ ଯେତେ ଯାହା
କହିଲେ ବି, ଯୁ ଓ କାନରେ ପୁରେଇ ସେ କାନରେ ବାହାର
କରିଦଉଛି । ମୁହଁରେ ଯେମିତି ହସ—ପେଟ ଭିତରେ ସେମିତି ସଫା ।
ତା’ର ସେଇ ଏକ କଥା—“ସବୁ କଥାକୁ ଧରି ବସିଲେ ମଣିଷ କ’ଣ,
ଦେବତା ବି ସୁଖରେ ଘର ବାନ୍ଧି ରହିପାରିବ ନାହିଁ ।” —ଏଇଥିରୁ
ସବୁ ବୁଝିବ—ଅଧିକା ଆଉ କ’ଣ ଲେଖିବ ?

ମହାବୋଉ—ଏମିତି ଭଲରେ ତା’ହେଲେ ସେ ଅଛି ! ତମେ ଆଜି ଚିଠି
ଲେଖ ।

ପୀତାମ୍ବର—କାହା ପାଖକୁ ଲେଖିବ ମହାବୋଉ...କି ଚିଠି ଲେଖିବ ?

ମହାବୋଉ—ଶଶୀ ପାଖକୁ ଲେଖ—ସେ ତା' ବୋଉକୁ ଭାଳିବୁ କରଦଉ ।

ପୀତାମ୍ବର—ନା ମହାବୋଉ, କିଛି ଲେଖିବା ଦକାର ନାହିଁ ।

ମହାବୋଉ—ଲେଖିବ ନାହିଁ ?

ପୀତାମ୍ବର—କ'ଣ ଲେଖିବ ? ତମେ ନିଜେ ପରା କହୁଥିଲୁ, ମୋହନର ଶାଶୁ ତା' ପାଖକୁ ଯୋଉ ଚିଠି ଲେଖେ—

ମହାବୋଉ—ସିଏ ତ ମହକୁ ଆଉ କାବେରକୁ କୁ-ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲେ !

ପୀତାମ୍ବର—ସିଏ ପରଦରକୁ ଗଲଣି, ତାକୁ ସୁ-ଶିକ୍ଷା ଦବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ଆମର ନାହିଁ ମହାବୋଉ । ତମେ ଶଶୀ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବ—ସେଇ ଚିଠି ପାଇ ଯଦି ଶଶୀର ମନ ତା' ବୋଉ ପାଖରୁ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ—ଆଉ ମୋହନ ପରି ସେ ଯଦି ମାୟାକୁ ନେଇ ଅଲଗା ବସା କରି ରହେ—ତା'ହେଲେ ?

ମହାବୋଉ—ଏମିତି ତା'ହେଲେ ଯବୁ କଥା ସେ ଅନ୍ୟାୟରେ ଘଟୁଥିବ ?

(କାହୁଆନ୍ତି)

ପୀତାମ୍ବର—ଯବୁ କଥା ଅନ୍ୟାୟରେ ଘଟୁଥିବାଭଳି ଝିଅ ସେ ନୁହେଁ ମହାବୋଉ । ଅନ୍ୟାୟର ବି ଗୋଟାଏ ସୀମା ଅଛି । ସେ ସୀମା ବାହାରକୁ ଯଦି କେହି ଚାଲିଥାଏ, ତା'ହେଲେ ଜଳନ୍ତା ନିଆଁ ପରି ଜଳଉଠି ମାୟା ନିଜେ ସେ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ଭସ୍ମ ହେଇଯିବ ପଛେ କାହାରି ସଂସାରକୁ ସେ ଜାଲ ଦବ ନାହିଁ । ...ମାଆ ମୋର ଭଲରେ ଅଛି...ଖୁବ୍ ଭଲରେ ଅଛି—ଖୁବ୍ ଭଲ !!

(କହି କହି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ)

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ମୋହନର ସରକାରୀ କାଚରର ଗୋଟିଏ କକ୍ଷ । ଘରଟି ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜ୍ଜିତ । ରେଡ଼ିଓ ପାଖରେ ବସିତ ମୋହନ । ମୁହଁରେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତା-ରେଖା ପରିଚ୍ଛନ୍ନ । ଅଦୂରରେ କାବେରୀ । ହାତରେ ସୁନ୍ଦର ସୀବନ ଉପକରଣ । ରେଡ଼ିଓରୁ ଏକ ଗୀତ ଦୁହେଁ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ।)

(ଗୀତ)

କୋଇଲି ଜାଣେ ସେ, କୁଆ ହସାରେ ତ
 ହଜାଇଛି ତାର ହେଉଟ ସହାର,
 ଜାଣେ ବୋଲି ସିନା, ଦୁଇ କୁଲି ଜଗି
 ରଖେ ନାହିଁ ଭେଦ ଆପଣା ପର ॥
 କୁଆ ଭାବେ ଦିନେ ଶୁଣିବ ସେ କାଆ
 ପାଲି ପୋଷି କଲେ ହେବ ତାର ସାହା—
 ପାଇ ତା' ସେନେହ, ଭୁଲିଯାଏ ସବୁ,
 କରେ ନିତି ତାକୁ କୋଟି ଆଦର ॥
 ଏ ସ୍ୱର୍ଗ ଅଧିକ ପାଇବାର ଲାଗି,
 କୁଆର ସହାରେ ହେଲେ ସେ ସୋହାଗୀ,
 କୋଇଲିପଣିଆ ହୁଏ ଅକାରଣ,
 କରିବ ସେ ଯେବେ ବାଛବିଗୁର ।
 ଜନମ ହେଲେ ତ ଯିବ ଏଇ ବାଟେ
 ବଞ୍ଚା ହେଲେ ଖାଲି ବୁଲିବ ଅବାଟେ
 ଅମଡ଼ାମଡ଼ାରେ ଯାଏ ଆସେ କେତେ,
 ଏଇ ବାଟ ତାର ଜୀବନେ ଯାର ॥

(ଗୀତଟି ଶେଷ ନ ହେଉଣୁ କାବେରୀ ଉଠିଆସି ରେଡ଼ିଓ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା ।)

ମୋହନ—ଏ କଣ ? ବନ୍ଦ କରିଦେଲ କାହିଁକି ?

(ପୁଣି ଖୋଲିବାକୁ ଯାଉଥିଲା)

କାବେରୀ—(ବାଧାଦେଇ) ଥାଉ...

ମୋହନ—କାହିଁକି ?

କାବେରୀ—ବାଜେ ଗୀତଟା—ଭଲଲଗୁନ ।

ମୋହନ—ବୁଝିଲି ।

କାବେରୀ—କ'ଣ ବୁଝିଲ ?

ମୋହନ—ଅତି ଅସୁନ୍ଦର, କୁହୁଁ ତ ମନ ନେଇ ଏମିତି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଜିନିଷକୁ କେତେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରେନା ।

କାବେରୀ—ମାନେ ?

ମୋହନ—ମାନେ ବୁଝେଇବାକୁ ଗଲେ କହୁଛି—ଏ ଗୀତଟା ଯେମିତି କିଏ ଠିକ୍ ତମକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ଲେଖିଥିଲା । ଗୀତଟାରେ ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ତମର ଦୁଃଖତାତ୍ତ୍ୱ ଧରାପଡ଼ିଯାଇଛି । ସେଇଥିପାଇଁ ତମେ ଗୀତଟାକୁ ସହ୍ୟ ପାରିଲ ନାହିଁ ।

କାବେରୀ—କ'ଣ ହେଉଛି ତମର ?

ମୋହନ—କିଛି ନାହିଁ... (ବୁଲି ଯାଉ ଯାଉ ପୁଣି ଫେରି) ଭୁଲିଯାଇଥିଲା ।

(ଡ୍ର ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଲଜେନ୍‌ସ୍ ଟିଣ ବାହାର କରି) ଏଇଟା, ରଖ—
ଗୋଟାଏ ଲଜେନ୍‌ସ୍ ଟିଣ ।

କାବେରୀ—ଲଜେନ୍‌ସ୍ ଟିଣ !

ମୋହନ—ଜଣେ ପୁରୁଣା ଶ୍ରେଣୀ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲା । ତା'ର ଲଜେନ୍‌ସ୍ ଦୋକାନ । ସେଇ ଦେଇଛି ।

କାବେରୀ—ସ୍ତ୍ରୀକୁ କାହିଁକି ଦେଲ ସେ ? କ'ଣ ହେବ ?

ମୋହନ—ସେଇ କଥା ଭାବୁଛି କାବେରୀ—କ'ଣ ହେବ ଏ ଲଜେନ୍‌ସ୍ ?...

ଆଜି ମୋ ହାତରେ ଏ ଟିଣଟା ଦେଖିଥିଲେ ପହଲି ଆନନ୍ଦରେ ମୋ କୋଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ପରୁ, ରଞ୍ଜନ “ଭାଇ” “ଭାଇ” ବୋଲି ବାଟ ଛୁଡ଼ି ନଥାନ୍ତେ—ବାପା ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ହସୁଥାନ୍ତେ—

ବୋଉ ବରକୁ ହେଉଥାନ୍ତା—ଆଉ ମାୟା ଥିଲେ, ଜୋର୍ କର ମୋ ହାତରୁ ଟିକେଟା ଛଡ଼େଇନେଇଥାନ୍ତା !

କାବେରୀ—ଆଉ ଯେତକ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ମତେ ଏ କଥା କହିବା ପାଇଁ ଏଇଟାକୁ ତମେ ଏଠିକି ନେଇ ଆସିବ !

ମୋହନ—ସେଇ ଘର ଅଛି—ସେଇ ବାପା, ବୋଉ, ପତ୍ନୀ, ରଞ୍ଜନ, ପହଲି ଯମହେ ଅଛନ୍ତି—ସେ ଘରର ବଡ଼ ପୁଅ ମୁଁ—ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଆଶା-ଭରଯାର ପାତ୍ର । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଏ ଟିକେଟା ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆହୁଏାର ସାହସ ମୋର ହେଲା ନାହିଁ କାହିଁକି ? କାହିଁକି ମୁଁ ଅପରାଧୀଙ୍କ ପରି ଏଠିକି ଚାଲିଆସିଲି ?

କାବେରୀ—ତମେ ତା'ହେଲେ କହୁତ ଯେ ମୁଁ ଚରଦିନ ତମ ଘରେ ଗୋଟାଏ ଦାସୀ ପରିବାସୀ ପରି ଖଟି ତମ ବୋଉଙ୍କ ଗୋଡ଼ଧୂଆ ପାଣି ପିଉଥାନ୍ତି ?

ମୋହନ—ଏଥିପାଇଁ ତମେ ମୋ ବୋଉକୁ ଦୋଷ ଦେଉଛ କାବେରୀ ? କେବେ କେବେ ତ ସେ ତମଠୁ ଏ ଯମ୍ମାନ ତା' ନିଜ ଭରପୁର ଦାସୀ କରି ନ ଥିଲା । ଶସ୍ତ୍ରାରେ ନାଁ ପାଇବ ବୋଲି, ତମେ ଜଣେ ବି. ଏ. ପାଣ୍ଟୁ ହିଁ ଅଛ, ଯେମିତି ଅତି ନିରାଶ ନିବୋଧ ସ୍ବକୁମାରୀ ବୋହୂଟି ପରି ଅଭିନୟ କରିଆସିଲି, ମହାକାଳ ଫଳ ପରି ତମର ଯବୁ ଦୁର୍ଗୁଣକୁ ଅତି ତମଜାର ଭାବେ ପେଟ ଭିତରେ ଢାଙ୍କି ଉପରେ ଯେଉଁ ଛଳନା ଯେଉଁ ଚାଲୁ ଖେଳାଇଦେଲି, ତା'ର ଫଳ କ'ଣ ହବ ଜାଣ କାବେରୀ ! ହୁଏତ ଏଣିକି କେହି ଶାଶୁ ଶଶୁର ତମ ପରି ପାଠୋଇ ହିଁଅକୁ ବୋହୂ କରିବାକୁ ସାହସ କରିବେ ନାହିଁ ।

କାବେରୀ—ଆଉ ସାହସ କରିବେ ତମ ଗୁଣେଷା ଉତ୍ତରୀ ମାୟା ପରି ପାଠୋଇ ହିଁଅକୁ ବୋହୂ କରିବାକୁ, ନା ?

ମୋହନ—ଶୁଣିବି ମାୟା ମୁହେଁ ମୁହେଁ ତା ଶାଶୁଙ୍କୁ ମନା କରି ଦେଇଥିଲି, ତାଙ୍କ ପାଦଧୂଆ ପାଣି ସେ ପିଇବ ନାହିଁ ବୋଲି । ତମେ ଏତକ କର ପାରିଥିଲେ କାହାର ଆଜି କିଛି ଦୁଃଖ ନଥାନ୍ତା ।

କାବେଶ—କିନ୍ତୁ ତମେ ମତେ କହିପାରିବ କି—ଏ ଦୁଃଖଟା କାହାର ?
 ଘରେ ବାହାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଯେତେବେଳେ ମୋ ପ୍ରଣାମ,
 ସେତେବେଳେ ତମର ଏ ଦୁଃଖ ହେଉଛି କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ମୋର ଦୁଃଖ ଏଇଥାଏ ଯେ, ମୁଁ ସବୁ ଜାଣିଶୁଣି ଏମିତି ଅସହାୟ
 ହେଇପଡ଼ିଛି । ଶିକ୍ଷିତ ଉଦ୍ର ପରିବାରରେ ମୋର ଜନ୍ମ—ନିଜେ ଶିକ୍ଷିତ
 —ହାତ ଗୋଡ଼ରେ ମୋର ଉଦ୍ରତାର ବେଡ଼ି । ଏଇଥାଏ
 ଅନୁତାପରେ ଘାରି ହେଉଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା, ଅଗାଧ ଅଭି ଲୋକଲକ୍ଷ୍ୟ
 ଭୟରେ କିଛି କରିବାର ଉପାୟ ମୋର ନାହିଁ ।

କାବେଶ—ଘରସଂସାର ବାନ୍ଧବାକୁ ହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏଇ ବାଟରେ
 ଚାଲିବାକୁ ହେଇଥାଏ ।

ମୋହନ—କିନ୍ତୁ ତମେ ଯୋଉ ସଂସାର ବାନ୍ଧବାକୁ ଯାଉଛ, ସେଠି ତମର
 ପରିଚୟ—ପୀତାମ୍ବରବାରୁଙ୍କ ଘରର ବୋହୂ ନୁହେଁ—ସେଠି ହେବ
 ତମେ ତାଙ୍କର ମୋହନର ସ୍ତ୍ରୀ କାବେଶ ଦେବୀ । ତମ ନିଜ ସଂସାରରେ
 ତମେ ମାଲିକ—ତମ ନିଜ ଘରର ତମେ ଗୃହିଣୀ ।

କାବେଶ—ଏକା ମୁଁ ନୁହେଁ—ଦୁନିଆରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହିଣୀର ଏ ଲେଉଟ
 ଟିକକ ରହିଛି । ମୋର ଯୋଉ ଚେନ୍ଦ୍ରା ମାୟା ସଜ୍ଜରେ ନେଇ ଛଅ
 ମାସ କାଳ ପିନ୍ଧିଥିଲେ ସେଇଟାକୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ବାହାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଦେଲି
 ନାହିଁ ବୋଲି ତମେ ଦୁଃଖ କରୁଥିଲ ପର ?

ମୋହନ—ଚେନ୍ଦ୍ରା ଦେଲିନାହିଁ ବୋଲି ଦୁଃଖ କରୁ ନଥିଲି, ମୁଁ ଦୁଃଖ
 କରୁଥିଲି ସେଇଥାଏ ଯେ, ଚେନ୍ଦ୍ରା ତମ ବାବୁରେ ଅଛ—ଅଥଚ
 ତମେ ମାୟା ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ମୁଦିଟାଏ ଗଲେଇଦେଇ, ଝର ଝର ହୋଇ
 କାନ୍ଦି କୋପିତ ଦେଲି ଯେ, ଏଥର ତମେ ବାରିପଦା ଯାଇଥିଲବେଳେ
 ଚେନ୍ଦ୍ରା ସେଠି ଭୁଲରେ ଛୁଡ଼ିଆସିବ ବୋଲି ମାୟାକୁ ଦେଇପାରିଲ
 ନାହିଁ ।

କାବେଶ—କିନ୍ତୁ କାହିଁ—କେହି ତ ମୋ କଥାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କଲେ ନାହିଁ—
 ଅଥଚ ତମର ଦୁଃଖ ହଉଛି କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ମୋ ଦୁଃଖ ତମେ ବୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ, କାବେରୀ—କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ସହୃଦ ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ତମର ନାହିଁ—ଅଥୁ ମୋର । ଯୋଉମାନେ ଚରଦନ ମୋ ଉପରେ ଏତେ ନିର୍ଭର, ଏତେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ଆସିଥିଲେ—ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏ ଅଭିନୟ, ଏ ଛଳନା—

କାବେରୀ—ଅଭିନୟ ଯଦି ମୁଁ କରୁଥାଏ, କାହାପାଇଁ କରୁଛି ? ସେଇ ମାୟାର ବାହାଘରରେ ବାପା ଯେମିତି ହାତଖୋଲ ଖଜ୍ଜି କରୁଛନ୍ତି, ତମେ ଘରେ ରହୁଥିଲେ ଘରର ରୋଜଗାରିଆ ପୁଅ ବୋଲି ସେ ଧକ୍କା ତମକୁ ଲଗିଥାନ୍ତା । ଏଠିକି ଆସି ଏ ମାସ କେଇଟାରେ ଲଭ ହେଉଛି କ'ଣ ଜାଣ ? ଆଉ ସବୁ ଗୁଡ଼ି ଏକା ବ୍ୟାଙ୍କରେ ରହୁଲଣି ଭିନ୍ନ ହଜାର ଟଙ୍କା ।

ମୋହନ—ଆଉ କାବେରୀ, ତମ ଘରସଫାରର ହସାବ ଉମେଇ ରଖ । ଦିନେ ତମପାଇଁ ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ଓକିଲତା କରିଥିଲି । ତମର କଥା ରକ୍ଷା କରି ଘର ଗୁଡ଼ି ଏଠିକି ଚାଲି ଆସିଲି । କିନ୍ତୁ ଆଜି ମୁଁ ଏକାବେଳେକେ ଉପାୟସ୍ଥାନ । (ଚାଲିଯାଉଥିଲା)

କାବେରୀ—କୁଆଡ଼େ ପୁଣି ଯାଉଛ ?...ନା ଆଜି ତମେ ଚାଲି ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ବୋଉ ମୋର ଅନେକ ଦିନୁ ଚିଠି ଦେଲଣି—ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ପାଖକୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ବି ଲେଖା ହେଇପାରିଲା ନାହିଁ । ତମେ ବସ...ନିଜ ହାତରେ ତମେ ଆଜି ତା ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖ । (ଜୋରୁକରି ମୋହନକୁ ଆଖି ବସେଇ ଦେଲା)

ମୋହନ—ଆଜି ସକାଳୁ ଡାକରେ ତମର ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଆସିଥିଲା ।

କାବେରୀ—କାହିଁ, ମୁଁ ଦେଖିନି ତ ।

ମୋହନ—ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ହାତରେ ପଢ଼େଇ ଦେଇଥିଲି ତମପାଖକୁ ।

କାବେରୀ—କୋଉଠି ଚିଠି ଆସିଛି ?

ମୋହନ—ତମ ବୋଉ ପାଖରୁ ।

କାବେରୀ—ତମେ ପଢ଼ିଥିଲି ତି ?

ମୋହନ—ନା ।

କାବେଶ—କଥା ଶୁଣ ! ମୋ ଚିଠିଟା ପଢ଼ିବାକୁ ତମକୁ ବାଧୁଥିଲା କାହିଁକି ?
 କେବେ ଯେ ଏ ପିଲାଳିଆ ଡଙ୍ଗା ଯିବ—ଦେଖେ ମୁଁ କ'ଣ ଚିଠି ଆସିଛି ।
 (ଗୁଲିଗଲି । ଟିକେ ପରେ ଆସିଲା ଭିକା)

ମୋହନ—କିରେ ଭିକା ?

ଭିକା—ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ଦେହ ପୁଣି କଣ ହେଉଛି—ମା' କହିଲେ ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।

ମୋହନ—କ'ଣ ହେଉଛି ?

ଭିକା—ସେଇ ମୁଣ୍ଡ ତ କ'ଣ ହେଉଛି । ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି, ଆପଣ
 ଆସନ୍ତୁ...ମା କାହାନ୍ତି ?

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା, ତୁ ଯା—ମୁଁ କାବେଶକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଆଁ ସାଙ୍ଗେ
 ଯାଉଛି ।

ଭିକା—ହଉ ଆଜ୍ଞା । (ଯାଉ ଯାଉ ପୁଣି ଅଟକି) ବାବୁ...

ମୋହନ—ପୁଣି କ'ଣ ?

ଭିକା—ନାହିଁ ବାବୁ, ମା' ଆଜି ବଡ଼ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ—ତମ ଦେହ ଏମିତି
 —ମୁଁ ବୋହୂକୁ ଏଠିକି ନେଇ ଆସିବି ।

ମୋହନ—ବାପା କ'ଣ କହିଲେ...?

ଭିକା—ବାବୁ କହିଲେ...ତା'ର ଡାକ୍ତର ଗୁଲିଶ । କ୍ବାଟରରେ ନରହିଲେ
 ବଦ୍ଦନାମ ହବ । ଆଉ ପୁଅ ଯେଠି ରହି, ବୋହୂ ଏଠି ରହିଲେ
 ଶିଆସିଆର ଅସୁବିଧା ହବ । ସେମାନେ ସେଇଠି ରହନ୍ତୁ ।

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା—ଆଜ୍ଞା—ତୁ ଯା—ଆମେ ଯାଉଛୁ (ଭିକା ଗୁଲିଗଲି ।)
 କାବେଶ...କାବେଶ... (ହାତରେ ଖୋଲି ଚିଠି ଖଣ୍ଡକ ଧରି କାବେଶ
 ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ଆସିଲା ।)

କାବେଶ—ଏଇ ଶୁଣୁଚ...

ମୋହନ—ଶୁଣିବାର ବେଳ ଆଉ ନାହିଁ କାବେଶ । ବାପାଙ୍କ ଦେହ ଭଲ
 ନାହିଁ—ଭିକା ଏଇନେ ଆସିଥିଲା—ତମେ ଚଞ୍ଚଳ ଅଛ, ଯିବା ।

କାବେଶ—ମୁଁ ଆଉ ଯିବି କୁଆଡ଼େ ? ଏଇ ଚିଠି ପଢ଼ି ଆସିଛି—ବୋଉ,
 କାନ୍ଦକାଟି ଲେଖିଛ ଆମକୁ ବାରିପଦା ଯିବାପାଇଁ !

ମୋହନ—କାହିଁକି ?

କାବେରୀ—ଲେଖିକା—ଆମକୁ କୋଉଠିକୁ ଦେଖିବା ବୋଲି ତା' ମନ ଭଲ
ନାହିଁ—ଆମକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ସେ ଉଛୁଳୁ ।

ମୋହନ—ବେଶ୍ ତ, ଯିବାବେଳେ ଯିବ—ବର୍ତ୍ତମାନ ଅସ ।

କାବେରୀ—ମୁଁ ଆଜି ଯିବି—ଆଜି ମତେ ନେଇ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଅସ । ବୋଉ
ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ଯେତେବେଳେ ଲେଖିକା—

ମୋହନ—କାବେରୀ !!

କାବେରୀ—ତମ ବାପାଙ୍କୁ ତମେ ଦେଖିବାପାଇଁ ଏମିତି ଅସ୍ଥିର ହେଇପଡ଼ୁଛ
ଛ—

ମୋହନ—କ'ଣ ତୁମେ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛ କାବେରୀ ?

କାବେରୀ—କିଛି ନାହିଁ । ତମେ ଯାଇ ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖି ଚାଲି ଆସ...ମୁଁ
କିନିଷ୍ଠପଣ ବଜାବଜା କରୁଛି । ଆଜି ମେଲ୍‌ରେ ଆମେ ଯିବା ।...ହଁ,
ଶୁଣ—ମୁଁ ଘରକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିବି ବୋଲି ତମେ ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ
କିଛି କହିବ ନାହିଁ । କହିବ, ମୁଁ ଏଠି ଅସିଲୁବେଳେ କାବେରୀ ଘରେ
ନଥିଲା ।

ମୋହନ—ତୁମ୍ଭଙ୍କର ତମେ । ଏ ପାଗଳାମୀ ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।
(ଚାଲିଗଲା)

କାବେରୀ—ଏତେ ହଠାତ୍ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇଲେ ଚଳିବ କେମିତି ? ସବୁଦିନେ
ଶୁଣିବି—ଆଜି ତମେ ନଶୁଣି ଆଉ ପୁଣି ଶୁଣିବ କିଏ ? ତମେଇ
ଶୁଣିବ—ତମେ !

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ପୀତାମ୍ବରବାବୁଙ୍କ ଘର । ଭିକା ବାହାରୁ ଆସିଲା । ଭିତରୁ ଆସିଲେ ମହାବୋଉ ।)

ମହାବୋଉ—ହଜରେ ଭିକା, ମହା କ'ଣ କହୁଲା ?

ଭିକା—ଆସୁଛନ୍ତି !

ମହାବୋଉ—କାହିଁ, କେତେବେଳେ ଆଉ ଆସିବ ?

ଭିକା—କହିଲେ ତ—ତୁ ଆଗରେ ଯା—ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ମହାବୋଉ—ବୋହୂ ଆସିବ ନା ନାହିଁ ?

ଭିକା—ହଁ, ଯାନବାରୁ କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆସିବେ ।

ମହାବୋଉ—ଆସିବ ଆଉ କେତେବେଳେ ? ତୁ ହେଉଛି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲୁ ତି ?
ସେ କାହିଁ ?

ଭିକା—(ବାହାରକୁ ଚାହିଁ) ଏଇ ପରା ମା ବାବୁ ଆଇଲେଣି ! (ମୋହନ ଆସିଲା ।)

ମହାବୋଉ—ମହା ! (ଆଖିରେ ଲୁହ)

ମୋହନ—ବାପା କାହାନ୍ତି ବୋଉ—ଉପରେ ?

ମହାବୋଉ—ନା—ଏଇ ତଳ ଘରେ ଗୋଇଚନ୍ତି ।

ମୋହନ—ଗୁଲିଲୁ ଆଗେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ।

ମହାବୋଉ—ବୋହୂ କାହିଁ ଗଲା ? ବୋହୂ ଆସିବ ପରା ?

ମୋହନ—(ଇତ୍ୟତ୍ୟତ ହେଇ) ନା—ସେ ଆସିନାହିଁ । ମୁଁ ଆସିଲାବେଳେ ସେ
ଘରେ ନଥିଲା—ଶୋଭାଦେବୀ ତାଙ୍କୁରାଣୀଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲା ତୋ
ଆଖିକଥା ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ପଚାରିବ ବୋଲି ।

ମହାବୋଉ—ହଁ । ଏ ଆଖି ଆଉ ରହିଲେ କେତେ ଗଲେ କେତେ ?

ମୋହନ—ତୁ ଆସିଲୁ ବୋଉ—(ମୋହନ ଆଗେଇଲା ବେଳକୁ ପୀତାମ୍ବର
ଭିତରୁ ଆସିଲେ । ସେ ଦୁଃଖ ହେଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ପତୁ କାନ୍ଦରେ ହାତ
ରଖି ଆସିଲେ ।)

ପୀତାମ୍ବର—କିଏ ଆସିବ ମହାବୋଉ ? ମାୟା—ମାୟା ଆସିବ ?

ମହାବୋଉ—ଏ...କ'ଣ, ତୁମେ ଉଠିଆସିଲ କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ଉଠି ଆସିଲ କାହିଁକି ବାପା ? ଗୁଲ ଶୋଇବ ଗୁଲ !

ପୀତାମ୍ବର—ଓହୋ ! ଗୁଡ଼ ମତେ । ଆଗେ କୁହ ମାୟା ଆସିବ ?

ମହାବୋଉ—ମାୟା କାହିଁ ? ମାୟା କୋଉଠୁ ଆସିବ ?

ପୀତାମ୍ବର—ମୁଁ ଶୋଇଥିଲି, ମତେ ଯେମିତି ଶୁଣାଗଲା; ତମେ କହୁଛ—
ମାୟା ଆସିବ ।

ମହାବୋଉ—ମହା ଆସିବା କଥା ମୁଁ କହୁଲି ଯେ, ସେଇଆ ତମକୁ ଶୁଭୁଥିବ ।

...ଗୁଲ, ଗୁଲିଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଓ, ମହା ଆସିବ—ମାୟା ଆସିବ ? (ସେଇଠି ବସିପଡ଼ିଲେ)

ମହାବୋଉ—ଏ ପୁଣି କ'ଣ ? ଏଠି ଏ ତଳଟାରେ ବସିଲ କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ଗୁଲ ବାପା, ଘର ଭିତରକୁ ଗୁଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—ମହାବୋଉ !

ମହାବୋଉ—ତମେ ଆଗେ ଶୋଇବ ଗୁଲିଲ ।

ପୀତାମ୍ବର—ଏ ମାୟାଟା ମୋତେ ଭାରି ହଇରାଣ କଲା । ମୋଟେ ତା କଥା
ମୁଁ ଭୁଲି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଶୋଇଥିଲି...ପରୁ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି
ଦଉଥିଲା...ହଠାତ୍ ଯେମିତି ମନେହେଲା... ମାୟା ମୋ ପାଖରେ ବସି
ମତେ ଆଉଁସି ଦଉଡ଼ି । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ନିଦ ହେଇଥାଏଥିଲା । ହେଲେ
ଯେମିତି ପୁଣି ମନେପଡ଼ିଗଲା ଯେ ମୋ ପାଖରେ ମାୟା ନାହିଁ...ଆଉ
ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ ।

ପରୁ—ହଁ ପରା ବୋଉ, ମୁଁ ଯେତେ କର କହୁଲି ଆଉ ଶୋଇଲେ ନାହିଁ—
ଖାଲି କାନ୍ଦିଲେ ।

ମହାବୋଉ—ଏ କଥାକୁ ମୋର ଆଉ ବଳ କ'ଣ କହୁଲୁ ମହା ! ମୁଁ ତ କହୁଲି,
ପରୁବେଳେ ମାୟାକୁ ଖୋଜି ହଉଛ—ଚିଠି ଲେଖିଦିଅ—ସେ ଆସୁ ।
ମନା କରୁଛନ୍ତି—କ'ଣ ନା, ମାସ ଦିନଟା ବୋହୂ ପୁଣିଆ କରିନ—
ଆସିବ କେମିତି ?

ପତ୍ନୀ—ତମେ ଭଉଜକୁ ପୁଣି ଅମ ଘରକୁ ନେଇଆସ ଭଲ ! ଭଉଜ ଏଠି ରହିଲେ ବାପା ଆଉ ମାୟା ଅପାକୁ ଏତେ ଖୋଜନ୍ତି ନାହିଁ । ନାହିଁ ଲେ ବୋଉ ?

ମନ୍ତ୍ରାବୋଉ—ଓଁ ! ରହ ଉ ପାଟି କରନା । ଶୁଣୁଚ ? ଏମିତି ମୁଣ୍ଡରେ ଘାତ ଦେଇ ଏଠିଟାରେ ବସିବ କାହିଁକି, କହିଲ ? ଉଠ, ମନ୍ତ୍ରା ତମକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିବ ପରା ।

ପୀତାମ୍ବର—ଓଁ ! ମନ୍ତ୍ରା ମତେ ଦେଖିବାକୁ ଆସିବ ? ଭଲ କଥା—ଦେଖୁ । ସେ ତାଙ୍କର ହେଇବ—ମୁଁ ଗୋଟି—ମତେ ଦେଖିବ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଦେଖୁ । (ଉଠି ଭିତରକୁ ଗଲେ)

ମନ୍ତ୍ରାବୋଉ—ହଜରେ ମନ୍ତ୍ରା, କ'ଣ ଏ କଥା କହିଲୁ ! ପଥରଦିନ ତ ଆସି ଦେଖି ଯାଇଥିଲୁ—ଆଜି ଏଇ ଦେଖ—ନ ଅବୁଝା ହେଲଣି । ହବୁବେଲେ . ତ ସେଇ ମୁଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡ ହଉଚନ୍ତି...ଆଉ ମାୟାକୁ ଖୋଜୁଚନ୍ତି । କ'ଣ କରିବ କହିଲୁ ? ମାୟା ପାଖକୁ ଖବର ପଠେଇବ—ସେ ଆସିବ ?

ମୋହନ—ତୁ ବେର ପଠେଇଲେ କ'ଣ ସେ ଚାଲି ଆସିବ ? ତା ଶାଶୁ ଏକୁଟିଆ ଲୋକ—ତାକୁ କ'ଣ ଗୁଡ଼ିଦେବ ?

ମନ୍ତ୍ରାବୋଉ—ତୁ ତ ସେଇଭଳିଆ ଘରେ ନେଇ ତାକୁ ଥୋଇରୁ...ସ୍ବାଜ୍ଞ ଦେହ କଥା ଶୁଣିଲେ ମାୟା ଆସିବ ନାହିଁ ?

ମୋହନ—ମାୟା ନଆସିବା କଥା ମୁଁ କହୁନା ବୋଉ । ମୋର ଭୟ ହଉଚି ମାୟା ଶାଶୁ ଦ୍ବୟତ ତାକୁ ଗୁଡ଼ିବ ନାହିଁ । ନହେଲେ ମାୟା ଯେମିତି ହୁଅ—ବାପାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲେ ତ ସେ ଶାଶୁ, ଶଶୁର, ସାମୀ କାହାରି ମୁହଁକୁ ନ ଚାହିଁ ଏଠିକି ଚାଲିଆସିବ । ତୁ ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରି ଦେଖ, ଏଣେ କ'ଣ ହଉଚି । ...ମୁଁ ତ ଭାବୁଚି କାଲି ତାଙ୍କର ହିପାଠୀଙ୍କୁ ଡାକିବ—ସେ ଆସି ଥରେ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ମନ୍ତ୍ରାବୋଉ—ତୁ ଯୋଉ ତାଙ୍କରକୁ ଡାକ, ଯାହା କର, ତୁ ଆଜି ରାତିରେ ଯାଇ ମାୟାକୁ ନେଇଆ ।

(ମୋହନ ଓ ପରେ ପରେ ମନ୍ତ୍ରାବୋଉ ଭିତରକୁ ଗଲେ ।)

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

(ବେଠକଖାନାରେ ଶଶୀଭୂଷଣ ଅତି ଅସ୍ଥିର ଭାବରେ, ଯେପରି କାହାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି । ଟିକିଏ ପରେ ଆସିଲେ ସଦାନନ୍ଦ ।)

ଶଶୀ—କ’ଣ ହେଲା—କ’ଣ କହିଲା ସେ ? ଟଙ୍କା ଦବ ?

ସଦା—ଟଙ୍କା ଦବାକୁ କ’ଣ ସେମାନେ କେବେ ଅଗ୍ନି କହେଇଥାନ୍ତି ?

ଶଶୀ—ତା’ହେଲେ ଗୁଲୁଲୁ—ନର୍ତ୍ତମାନ ତା’ ମାଣକୁ ଯିବା । ଆଜି ନ’ଟା

ଭିତରେ ମୋର ଟଙ୍କା ଦରକାର...ଗୁଲୁଲୁ—

ସଦା—ମୋ ପରି ଟିକିଏ କେଁ ବାନ୍ଧାର କରୁଛ ।

ଶଶୀ—କେଁ ?

ସଦା—କହିଲା—ଦିନିଶ ଗୁଡ଼ି ପାଁ’ଣ ଟଙ୍କା ଦବାକୁ ମୁଁ ରାଜି ଅଛି—

ହେଲେ...

ଶଶୀ—କୁହନ୍ତୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ’ଣ କହିଲା ?

ସଦା—କହିଲା ପରି—ବାବୁ ତ ସରକାରୀ ଅଫିସରେ କାମ କରୁନାହାନ୍ତି

ସେ ପହିଲା ଦିନ ଦରମା ପାଇ ଦୁଇ ତାରିଖ ଦିନ ସୁଧ ଶଶିଦେବେ !

ଶଶୀ—ହଁ, ତା’ହେଲେ ସେ ମନାକରିଦେଲା ।

ସଦା—ଏକରକମ ମନା କଲା ନାହିଁ ଆଉ କଣ ?

ଶଶୀ—କାରୁଲିବାଲା ବି ମତେ ଟଙ୍କା ଧାର ଦବାକୁ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ ?

ସଦା—ମୁଁ ଯାହା ବୁଝିଲି ବାବୁ, ସେ ସୁଧ-ଫୁଧ କଥା ମିଛ । ଆପଣ ଓକିଲ

ମଣିଷ—ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ସେ ଡରଲା ।

ଶଶୀ—କ’ଣ କରିବି କହିଲେ ସଦାନନ୍ଦବାବୁ—ଟଙ୍କା କେମିତି ଯୋଗାଡ଼

ହେବ ?

ସଦା—ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଅସମୟ ପଡ଼ିଛି ଆଜ୍ଞା—ନହେଲେ ହାତରୁ ପଇସା

ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ସତ୍ୟବାଦୀଯାଏ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ମହକିଲ ଯୋଗାଡ଼

କଲି—ଦୁଇଟି ଟଙ୍କାର ମହକିଲ । ଆଜି ନଗଦ ଶଏ ଟଙ୍କା

ଦେଇଥାନ୍ତା ।

ଶଶୀ—କାହିଁକି, ହେଲୁ କ'ଣ ? ଆଜି ତା'ର ଏଠିକି ଆସିବାର କଥା ନା ?

ସଦା—କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା । ଏକନେ ଦେଖି ଆସିଲି ଶୁକ୍ରବାରୁ ଓଢ଼ିଲଙ୍କ ସିରସ୍ତାରେ ବସି ଟଙ୍କା ଗଣୁଛି । ମତେ ଦେଖି ଝରକା କଡ଼କୁ ଲୁଚିଗଲା । ମୁଁ ବି ଛୁଡ଼ିବା ଲୋକ ନୁହେଁ । ଜବରଦସ୍ତ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି କହିଲି—
ଦେ' ମୋ ବାଟ ଖଜ ।

ଶଶୀ—ଛୁଡ଼ନ୍ତୁ ସେ କଥା । ଟଙ୍କା କଥା କଣ ହୁଏ କୁହନ୍ତୁ । ମୁଁ କେବଳ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ବସିଛି । ମହନ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ବୋଧେ ଦେଖା ହେଇନି ?

ସଦା—ହଁ, ଏକନେ ଆସିଲାବେଳେ ଯେଇ ବାଟେ ମୁହଁ ମାରି ଆସିଲି ।

ଶଶୀ—କ'ଣ କହିଲେ ?

ସଦା—ଯେଇ ଏକ କଥା—ଏବେ ତ ଘର ମୁକୁଳିଛି—ଆଉ ପୁଣି ଗୋଟାଏ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିବ କଣ ? ଶଶୁର ଘର ଟଙ୍କାରେ ସିନା ଘର ମୁକୁଳେଇ ନେଲେ—ଏଣିକି ଯଦି ଟଙ୍କାର ଯୋଗାଡ଼ ନ ହୁଏ—ତା'ହେଲେ ଘର ତ ମୁକୁଳିବ ନାହିଁ—କେବଳ ମାଲିମଜଦମା ଲାଗିବା ହିଁ ସାର ହେବ ।

ଶଶୀ—ତା'ହେଲେ ମନାକରିଦେଲେ !

ସଦା—ହଁ । କହିଲେ—ବନ୍ଧା କଥା ନୁହେଁ, ବିକିଦେବେ ତ ଘଅନ୍ତୁ—ଆଜି କବଳ ହୁଏ ।

ଶଶୀ—ବିକିଦେବ ? ବୋଉର ଦେହ ଭଲ କରିବାପାଇଁ ନିଜର ଘର ଖଣ୍ଡକ ବିକିଲେ, ବୋଉ ତ ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରାରେ' ଆଗେ—

ସଦା—ମୁଁ ଗୋଟାଏ କଥା କହୁଛି ଆଜ୍ଞା !

ଶଶୀ—କ'ଣ ?

ସଦା—ଘରଟା ବିକିବା ଅବଶ୍ୟ ଅବଶେକର କାମ ହୁଏ । ମୁଁ କହୁଥିଲି—ଘର ପଛକୁ ଯୋଉ ଖାଲି ଜାଗା ଖଣ୍ଡକ ଅଛି—ଗୁଣ୍ଠେ କି ଦେଉ ଗୁଣ୍ଠ ହୁଏ—ସେ ଖଣ୍ଡକ ବିକିଦେଲେ ତ—

ଶଶୀ—ମୋର ଆପଣି ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ତ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି
—ଏଇ ଦିନ କେତୁଟାରେ ମାୟା ନିଜ ହାତରେ ହାଣିକୁଟି କେତେ
ସୁନ୍ଦର ଫଳ-ଫୁଲ-ପତ୍ରପରିବାର ବାଣିବୁଟିଏ ଘେଠି କଲଣି !

ସଦା—ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ବାବୁ ! ମୁଁ ନିଜେ ମୋ ମା'କୁ ଆଣି କେତେ ରକମର
ଫୁଲ ଗୁରୁ, ଶାଗ ମଞ୍ଜି ଯୋଗେଇଦେଇଛି—ସେ ଜମି ବକିଲେ ମା'
ମୋର ଦେହ ଧରି ରହୁପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ଟିକେ ଯେଉଁ ଧରି ବୁଝନ୍ତୁ
ଆଜ୍ଞା—ଟଙ୍କା କଣ ମିଳିବ ନାହିଁ—ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

ଶଶୀ—କୋଉଠି ଆଉ ମିଳୁଛି । ଆଉ ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଡାକ୍ତର
ଆସିବେ... ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବୋଉକୁ ନେଇ ଏକ୍ସ-ରେ ପାଇଁ ଯିବ ।
କାଲି ଭିତରେ ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ ଆଉ ଟଙ୍କା କଲିକତା
ପଠାହେବ ।

ସଦା—ମନେ ପଡ଼ିଛି ଆଜ୍ଞା—ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ସେ କେଦାର ବାବୁ—ଏଇ
ଦି'ଦିନ ହିଁ ପୁରା ଆସିଛନ୍ତି—ମୁଁ ଦେଖିଛି । ଠିକାଦାରା କରି ତ ହଜାର
ହଜାର ଟଙ୍କା କମଉଛନ୍ତି ।

ଶଶୀ—କେଦାକୁ ମାଗିଥିଲି—କିନ୍ତୁ ସେ ମତେ ଯାହା କହିଲ ନା !
(କହି କହି ମାୟା ଆସିଲା)

ମାୟା—ଏତେ ସମ୍ଭଳରେ ଟଙ୍କା କ'ଣ କେହି କାହାକୁ ଦିଏ ସଦାନନ୍ଦବାବୁ ?
କାହିଁକି ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ମୁହଁ ହରଉଛନ୍ତି ? (ଶଶୀ ଓ ସଦାନନ୍ଦ
ଦୁହେଁ ନାରିବ ।) ବୋଉଙ୍କ ଚିକିତ୍ସାପାଇଁ କେତେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ?

ଶଶୀ—ଡାକ୍ତର ତ ଆଜ୍ଞା କରୁଛନ୍ତି କ୍ୟାନସର । ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ
ହେଇଥାଏ, ତେବେ କେତେ ଟଙ୍କା ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ—

ମାୟା—କାହିଁ—ଏ କଥା ତ ତମେ କିଛି କହିନ ? ଏସବୁ କଥା ଜାଣିଲଭଲି
ଲୋକ ମୁଁ ନୁହେଁ ନା କ'ଣ ? ମୋ ପାଖରେ ଆଉ ଟଙ୍କା ନ ଥିବ
ବୋଲି ବୋଧେ ଏ କଥା ମତେ କୁହାହେଇନି । କ'ଣ କହୁ ନାହାନ୍ତି
ସଦାନନ୍ଦବାବୁ ?

ସଦା—ନାହିଁ ନାହିଁ ମା, ତମରି ଟଙ୍କାରେ ତ ଏ ଘର ମୁକୁଳା ହେଲା ।

ମାୟା—ମୋ ଟଙ୍କାରେ ଯଦି ଘର ମୁକୁଳା ହେଇପାରିଲା—ତେବେ ମୋ
ଟଙ୍କାରେ ବୋଉଙ୍କ ଚକସା କରିବାପାଇଁ ବାଧୁଣି କାହିଁକି ?

ଶଶୀ—କିନ୍ତୁ ମାୟା, ତମ ପାଖରେ କ'ଣ—

ମାୟା—ମୋ ପାଖରେ ଟଙ୍କା ଅଛି କି ନାହିଁ ମତେ ପଚାରୁଥିଲୁ ?...କାହିଁକି
ଏ ଘରୁ କଥା ମୋ ପାଖରୁ ଲୁଚେଇ ଛପେଇ ରଖାହଉଛି ?

ସଦା—ମା' ମୋର ଠିକ୍ କଥା କହୁଛନ୍ତି—ଘରର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେ !

ମାୟା—ଆଜି କେତେ ଟଙ୍କା ହେଲେ ଚଳିବ ସଦାନନ୍ଦବାରୁ ?

ସଦା—ମୋଟେ ଟଙ୍କା ତନିଶି ମା । ଅଧର ଏମିତି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ଯେ, ହାତରୁ
ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳଯାଏ ଯାଇ ବି...

ମାୟା—ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ଯଦି ଗଲେ, ଆଉ ଟିକିଏ ଆଗକୁ ଗଲେ ନାହିଁ
କଟକ ?

ସଦା—କଟକ ?

ମାୟା—ଆମ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ ତ ଟଙ୍କାର ଅଭାବ ହେଇ ନ ଥାନ୍ତା ?

ଶଶୀ—(ଆନ୍ଦାତ ପାଇ) ମାୟା !

ମାୟା—ତମେ ତ ଜାଣ, ସତ କଥାଟା ମୁହେଁ ମୁହେଁ କହିବାର ବଦ୍
ଅଭ୍ୟାସଟା ମୋର ଗଲେ ବି ମୁଁ ତାକୁ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣପାରୁନାହିଁ ।

ସଦା—ତା'ହେଲେ କଣ ମା ମୁଁ କଟକ ଯିବି ?

ମାୟା—ଦକାର ନାହିଁ—ଟଙ୍କା ମୁଁ ଦଉଛି ।

(ହାରିଟାଏ ଶଶୀର ହାତକୁ ଦେଲା ।)

ଶଶୀ—ଏ କ'ଣ ? ତମ ହାର !

ମାୟା—ହଁ, ମୋ ହାର । ପାଁ'ଣ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ହୁଏନାହିଁ । ଆଜି କାମ
ଚଳିଯାଉ—ବାଜା ପର କଥା ପରେ ହବ ।

ଶଶୀ—ମାୟା !!

ମାୟା—କ'ଣ ଆଉ କହୁଛ ? ସଦାନନ୍ଦବାରୁକୁ ହାରିଟା ଦିଅ...ସେ
ବଜାରକୁ ଯା'ନ୍ତୁ । (ନିଜେ ହାରିଟା ନେଇ ସଦାନନ୍ଦକୁ ଦେଲା ।)
ଯା'ନ୍ତୁ ସଦାନନ୍ଦବାରୁ ।

ସଦା—ମୋ କାନରେ ଯେତେବେଳେ ପଡ଼ିଥିଲା—ତମ ଭଉଜଙ୍କର କ'ଣ ଗୋଟାଏ ଶଙ୍ଖ ହାର ତମକୁ ଭରି ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ବୋଲି, ତମେ ତମ ଘରେ ପିନ୍ଧିଥିଲ । ହେଲେ ତମ ବାହାବେଳେ ସେ ହାରଟାକୁ ତମ ଭଉଜ ଆଉ ତମପାଇଁ ମୁକ୍ତି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଏଠି ତମେ ତମ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଇଁ—

ମାୟା—ସେ ଆଲୋଚନାର ବେଳ ଏ ନୁହେଁ ସଦାନନ୍ଦବାରୁ । ଆପଣ ଯା'ନ୍ତୁ—ତାଙ୍କୁରଙ୍କ ଆସିବା ବେଳ ହେଇଗଲାଣି । ଆଜି ଯକାଳୁ ପୁଣି ବୋଉଙ୍କ ଦେହ ଟିକିଏ ବେଶୀ ହେଇଛି । ଏଇନେ ଆକୁଳରେ ମତେ ଗୁପ୍ତଧର ଝଲକାଏ ବାନ୍ତି କରିପକାଇଲେ । (ସଦାନନ୍ଦ ଗୁଲିଗଲେ) ଏବେଠୁ ଝଡ଼ମତ ଚଳିଯା ହେଲେ ବୋଉଙ୍କ ଦେହ ଭଲ ହେଇଯିବ ତ ?

ଶଶୀ—ତାଙ୍କୁର ତ ସେଇ ଆଶା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମାୟା—ତା'ହେଲେ ତମେ ମୋଟେ ହେଲା କରନା । ମୋ ସ୍ଵାର୍ଥ ପାଇଁ ମୁଁ ଏ କଥା କହୁଛି । କାହିଁକି ଜାଣ ? ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି—ବୋହୁ ଭଲ, ହେଲେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀ । ଆଉ ମୁଁ ସତ କହୁଛି—ବୋଉ ଯଦି ଆଉ ପାଞ୍ଚ ଦଶ ବର୍ଷ ନ ବଞ୍ଚନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ମୋର ଏ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀପଣିଆ ଭାଙ୍ଗିବନାହିଁ ।

ଶଶୀ—କିନ୍ତୁ ମାୟା !

ମାୟା—ଏ...

ଶଶୀ—ଏ ତୁମେ କ'ଣ କଲ ମାୟା ? ହାରଟା ତମେ ବିକିବାକୁ ଦେଲ କାହିଁକି ?

ମାୟା—ପୁଣି ସେଇ କଥା କହୁଛ ?

ଶଶୀ—ନା ମାୟା—ଏ ଅନ୍ୟାୟ । ଆଉ ଗୋଟାଏ ହାର ଗଢ଼ିଦେବାର ଶ୍ରେ ଯେତେବେଳେ ମୋର ନାହିଁ—

ମାୟା—କି ଆଜ୍ଞା କଥା ତମେ କହୁଛ ? ହାରଟାଏ ଗଢ଼ି ଦେବାର ଶକ୍ତି ତମର ଥିଲେ ଟଙ୍କାର ଅଭାବପାଇଁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ହାର ବଜା ହୁଅନ୍ତା କାହିଁକି ?

ଶଶୀ—ନା ମାୟା, ଏ କେବଳ ତମର ମନରଖା ଯୁକ୍ତି । ତମର ପିଛା ହାରଟା ମୁଁ ବକିଦେଲି !!

ମାୟା—ମୋ ହାର—ମୋ ଟଙ୍କା—ଏସବୁ କଥା ତମ ମନରେ ଆଉ କେଇ-
 ଦିନ ଜାଣି ରହିବ କହୁଲ ? ଆଜି ତମର ରୋଜଗାର କମ୍ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ
 ଜାଣେ ରୋଜଗାର କରିବାର ଶକ୍ତି ତମର ଅଛି । ଦିନେ ତମେ ବଡ଼
 ହବ—ଖୁବ୍ ବେଶୀ ରୋଜଗାର କରିବ ।...ଆଜ୍ଞା ସେ ଦିନ କ'ଣ ତମ
 ଟଙ୍କା ବାକ୍ସର ଶୁଣିବ ? କେବଳ ତମର ପାଖରେ ରହିବ ? ସେଥିରେ
 ମୋର କିଛି ଦାବୀ—କିଛି ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ ?

ଶଶୀ—ମାୟା !

ମାୟା—ନାହିଁରେ ବାବା ! ଓକିଲ ମଣିଷ, ଏଇନେ ଏଇ କଥାରୁ କ'ଣ ନାହିଁ
 କ'ଣ ଜେରା କରି ବସିବ—ମୁଁ ଆଉ କିଛି କହୁନି । (ଭିତରୁ ରବି
 ଆସିଲା ।)

ରବି—ନୂଆବୋଉ, ବୋଉ ତାକୁଟି ।

ମାୟା—ଯାଉଛି । (ଗୁଲିଗଲା)

ଶଶୀ—ବୋଉ କ'ଣ ଶୋଇଛି ରବି ?

ରବି—କୋଉଠି ଶୋଉଛି ? ସବୁବେଳେ ଖାଲି ନୂଆବୋଉକୁ ଖୋଜୁଛି ।
 ଏ ବେମାଗ୍ସ ପଡ଼ିଲା ଦିନୁ ନୂଆବୋଉ ପାଖରେ ଥିଲେ ବୋଉର ଭଲ ।
 କାଲି ତମେ କଚେରୀକି ଗଲ—ନୂଆବୋଉ ଯାଏ ଦିନ ବୋଉ ପାଖରେ
 ବସିରହିଛି ।

ଶଶୀ—ସେଇକଥା ମୁଁ ଭାବୁଛିରେ ରବି, ବାହାଘର ପରେ ପରେ ବୋଉ
 ଯେମିତି ସବୁ କଥାରେ ମାୟା ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ତାକୁ ପାଖରେ
 ପୁରେଇ ଦଉ ନ ଥିଲା—ବର୍ତ୍ତମାନ ବୋଉର ସେଇ ଭାବ ଥିଲେ କି
 ଅବସ୍ଥା ହେଇଥାନ୍ତା କହୁଲୁ ? କିଏ ତା'ର ସେବା କରିଥାନ୍ତା ?

ରବି—ହେଲେ ନୂଆବୋଉ ଏତେ କାମକୁ ପାରିବା ସହଜ ନୁହେଁ ଭାଇ । ମୁଁ
 ପରା କାଲି ଦେଖିଛି, ନୂଆବୋଉ ଖାଇ ବସିଲାବେଳେ କାନ୍ଦି
 ପକେଇଲେ ।

ଶଶୀ—କାହିଁକି ?

ରବି—ବୋଉ କଥା ବୁଝି ଖାଇବାକୁ ଆସୁ ଆସୁ ଦିନ ତିନି ବାଜିଲା ।
ସେତେବେଳକୁ ଭାତ ଶୁଖି ଚାଲି ଘୋଇଗଲାଣି । ଭାତ ଗଣ୍ଡାକ ପାଟିକ
ନେଲୁଣି ଝର ଝର ହେଇ କାନ୍ଦିପକେଇଲେ ।

ଶଶୀ—ସେଇଠୁ ?

ରବି—ମୁଁ ପଚାରିଲୁ ଶୁଣିଉଠି ମତେ କହିଲେ—ଆମ ଘରେ କୁକୁର ଯାହା
ଖାଉ ନ ଥିଲା, ସେଇଆ ଏଠି ମୁଁ ଖାଉଛି—ମୋ ପେଟକୁ ଏ ଭାତ
ଯାଉନି ।

ଶଶୀ—ମାୟା କହିଲା ଏ କଥା ?

ରବି—କହିଲେ ସିନା, ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଉଠିଆସି ମତେ ଟାଣିନେଇ ପାଖରେ
ବସେଇଲେ—ଆଉ ଲୁହ ପୋଛୁଦେଇ ହସ ହସ ମୁହଁରେ ସବୁଯାକ ଭାତ
ଖାଇଲେ ।

ଶଶୀ—ହଁ, ତା' ଭାଗ୍ୟ !

ମୋହନ—(ବାହାରୁ) ରବି ।

ଶଶୀ—ଦେଖିଲୁ ରବି—କିଏ ଡାକୁଛି । (ରବି ଯାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଫେରିଆସିଲା ।)

ରବି—ମୋହନ ଭାଇ । (ମୋହନ ଆସିଲା ।)

ଶଶୀ—(ପ୍ରଣାମ କରି) ମୋହନ ଭାଇ—ତୁମେ ହଠାତ୍ ?

ମୋହନ—ହଠାତ୍ ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି ଶଶୀବାବୁ । ବାପାଙ୍କ ଦେହ ଭଲ
ନାହିଁ ।

ଶଶୀ—କାହିଁ, ଆମେ ତ କେହି କିଛି ଜାଣୁନା ! କଣ ହେଇଛି ତାଙ୍କର ?

ମୋହନ—ଦେହ ତ ଯାହା ହେଇଛି ହେଇଛି । ସେ ସବୁବେଳେ ମାୟାକୁ
ଖୋଜୁଛନ୍ତି । କହୁଛନ୍ତି—ମାୟାକୁ ନଦେଖିଲେ ମୁଁ ବଞ୍ଚିପାରିବି ନାହିଁ ।
ମାୟା କାହିଁ ?

ଶଶୀ—ମାୟା...

ମୋହନ—ମୁଁ ଜାଣେ ଶଶୀବାରୁ, ତୁମେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ କ'ଣ କରିବ ଭାଇ ? ଦିନ ଦି'ଗୁରୁଟା ପରେ ମାୟା ପୁଣି ଫେରିଆସିବ । ବାପାଙ୍କ ଦେହ ଏମିତି, ବୋଉ ଏକାବେଳେକେ ଫୁଲର ହେଇପଡ଼ୁଛି । କ'ଣ କହୁଛ ?

ଶଶୀ—କ'ଣ ଆଉ କହୁବି ମୋହନ ଭାଇ ! ବାପାଙ୍କ ଦେହ ଯେତେବେଳେ ଏମିତି—ଆପଣ ପୁଣି ଆସିବନ୍ତୁ—ଏ ମୋର...

ମୋହନ—ମାୟା କାହିଁ ?

ଶଶୀ—ବୋଉ ପାଖରେ । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ—ବୋଉକୁ କାନୁନ୍ଦର ହେଇଛି ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରାଯାଉଛି ।

ମୋହନ—କାନୁନ୍ଦର !

ଶଶୀ—ହଁ, ତାଙ୍କର ତ ଝେଲିଆ କହିଲେ । ଅଜି ଫକାଳୁ ପୁଣି ରୋଗଟା ବେଶି ବଢ଼ିଯାଇଛି । ବୋଉ ମାୟାକୁ ମୁହଁ ଥିବା ପାଖରୁ ଛୁଡ଼ି ନାହିଁ । (ମୋହନ ଭିତରକୁ ଗଲ) .

ରବି—ନୂଆବୋଉ ତା'ହେଲେ ଯିବେ ଭାଇ ?

ଶଶୀ—ନା' ବାପାଙ୍କ ଦେହ ଯେତେବେଳେ ଏମିତି—ନିଜେ ମୋହନ ଭାଇ ପୁଣି ଆସିବନ୍ତୁ—ନ ଯିବ ବା କେମିତି ?

ରବି—ହେଲେ ବୋଉ କଥା କ'ଣ ହୁଏ ଭାଇ ? ନୂଆବୋଉକୁ ତ ସେ ମୋଟେ ପାଖରୁ ଛୁଡ଼ିବନାହିଁ ।

ଶଶୀ—କହୁଛନ୍ତି—ଦିନ କେଇଟା ପରେ ପଠେଇଦେବେ । ଏଇ ଦିନ କେଇଟା କ'ଣ ଆମେ ବୋଉକୁ ଚଳେଇ ନବୀନାହିଁ ରବି ?

ରବି—ଚଳେଇ ନେବାନାହିଁ କାହିଁକି ? ହେଲେ ନୂଆବୋଉ ଯିବା କଥା ଶୁଣିଲେ ବୋଉର ଦେହ ଦି'ଗୁରୁ ବଢ଼ିଯିବ ।

ଶଶୀ—କ'ଣ କରିବା କହ ! ଉପାୟ ତ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

(ଭିତରୁ ମାୟା ଓ ମୋହନ ଆସିଲେ । ମାୟା କାନ୍ଦୁଥାଏ ।)

ମାୟା—ଶୁଣୁ, ବାପା କହୁଛନ୍ତି ମତେ ନ ଦେଖିଲେ ସେ ବଞ୍ଚିବେ ନାହିଁ । ଭଉଜ କଟକରେ ନାହାନ୍ତି—ବାରମ୍ବାରରେ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ବୋଉର ହାତଗୋଡ଼ ଚଳୁନାହିଁ । ମୁଁ କଣ କରିବି କହିଲ ?

ଶଶୀ—ମୁଁ ଆଉ କଣ କହିବି ମାୟା ? ମୋହନ ଭାଇ ଯେତେବେଳେ ନଜେ ଆସିବନ୍ତି... (ରବି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ।)

ମୋହନ—ହଁ ଶଶୀବାରୁ, ଦିନ କେଜଣା ପାଇଁ ମାୟାକୁ ପଠେଇ ଦିଅ । ମାଉସୀଙ୍କୁ ତ ଏ କଥା ମୁଁ ମୁହଁ ଖୋଲି କହିପାରିବି ନାହିଁ—ହେଲେ ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ନଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଯାଉଛି ଦିନ କେତେଟା ଭିତରେ ମୁଁ ମାୟାକୁ ପଠେଇଦେବି ।

ଶଶୀ—ଆଜି ଯିବ ?

ମାୟା—ହଁ ଆଜି । ଶୁଣିଲ ପରା—ବୋଉ କ'ଣ ଖବର ଦେଇଛି—ବାପା କହୁଛନ୍ତି—ମତେ ନ ଦେଖିଲେ ସେ ବଞ୍ଚେନେ ନାହିଁ ।

ଶଶୀ—ବେଶ୍—ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ବସ୍ ମିଳିପାରିବ, ମୁଁ ଯାଏଁ—ବସ୍ ଟିକେଟ୍ କରିଦାରି, ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଡାକିଆଣିବି ।

ମାୟା—ହଁ, ଯାଅ ।

ଶଶୀ—ହଁ, ମୁଁ ଯାଉଛି ମାୟା । ତମେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅ ନାହିଁ । ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ତମେ ଯାଅ—ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧ ।

ମୋହନ—ଚାଲି ମାୟା, ଭିତରେ ଚାଲି ।

ଶଶୀ—ଭାଇଙ୍କୁ ନେଇ ତମେ ଭିତରକୁ ଯାଅ ମାୟା—ମୁଁ ଆସୁଛି । (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳେ ଶଶୀବୋଉ ଆସିଲେ । ପଛେ ପଛେ ରବି ।)

ଶଶୀ—ଏ କ'ଣ ବୋଉ ତୁ ଉଠି ଆସିଲୁ କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ମାଉସୀ !

ଶଶୀବୋଉ—ବୋହୂ କୁଆଡ଼େ କଟକ ଯାଉଛ ? ମତେ ଲୁଚେଇ ତାକୁ କଟକ ପଠେଇ ଦଉଛ ?

ଶଶୀ—ତୋ ସମ୍ବନ୍ଧକ ଦେହ ଭାରି ଖରାପ । ସବୁବେଳେ ମାୟାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ମୋହନଭାଇ ଆସିଛନ୍ତି...ଦିନ କେଜଣାପାଇଁ ତାକୁ ନେଇଯିବାକୁ । କ'ଣ କହୁଛ କହୁଲୁ ?

ମୋହନ—ହଁ ମାଉସୀ, ମୁଁ ଜବାବ ଦଉଛି—ଦିନ ଦ'ତନଟା ପରେ ମୁଁ ନଜେ ଆଣି ମାୟାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯିବି ।

ଶଶୀବୋଉ—ଭଲକଥା—ତା' ବାପ ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ଖୋଜୁଛି—
ଭଲ ଆସିବ ନବାକୁ—ଯାଉ । ଯିବୁ ମା ? ମତେ ଗୁଡ଼ି କଟକ ଯିବୁ ?
(କଣ୍ଠରେ ଶିଶୁସ୍ଵଳଭ ଆକୁଳତା)

ମାୟା—ମୁଁ ତମକୁ ଗୁଡ଼ି ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତି ବୋଉ ! ବାପା କହୁଛନ୍ତି—ମତେ
ନ ଦେଖିଲେ ବଞ୍ଚିବେ ନାହିଁ । ଭଉଜ ପୁଣି ଏଇନେ କଟକରେ
ନାହାନ୍ତି—ବାପଘରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ଶଶୀବୋଉ—ମୁଁ ତତେ ଅଟକଉ ନାହିଁ ଲେ ମା ! ଶାଶୁ-ଶଶୁଙ୍କେ ପାଇଁ
ବାପଘରର ମାୟା ଏଡ଼େ ହୃଦୟରେ ଲଏ କାଟିଲଣି ନା ତୁ କାଟିବୁ ?
ତୋ' ଭଉଜ ତ ପୁଣି ତା' ବାପଘରକୁ ଚାଲିଗଲା—ତା' ଶଶୁର ମୁହଁକୁ
ଅନେଇଲା ନାହିଁ । ତୁ ଯା' ମା—ଯା । (ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଇ
ଲୁହଭରି ଆଖିରେ) ମାସ ଲେଇଟା ବୋହୂ ପୁଣିଆ କରିବୁ, କେତେ
ଶାଳିମନ୍ଦ ତତେ ଦେଇଛି । ହେଲେ ତୋ' ବୋଉକୁ କହୁବୁ ମା—
କୋଉ ଜନ୍ମରେ ପୁଣ୍ୟ କରିଥିଲି ବୋଲି ତୋ' ଭଲ ବୋହୂ ମୋ
ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲା । ତୁ ଯା' ମା—ଯା !

ଶଶୀ—ମାୟା, ବୋଉକୁ ନେଇ ତମେ ଭିତରକୁ ଯାଅ—ମୁଁ ଏଣେ ଯାଉଛି ।
ମାୟା—ଏଁ ! (ମାୟା ମନରେ ଦୁଃଖ)

ଶଶୀ—ମୁଁ ଯାଉଛି, ତାଙ୍କର ତାଙ୍କ ବସ୍ତୁ ଟିକେଟ୍ ନେଇ ଆସିବି ।

ମାୟା—(ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ) ହଁ—ଯାଅ ।

ମୋହନ—ଆଉ ଭବୁରୁ କ'ଣ ?

ମାୟା—ନା... (ଶଶୀକୁ) ଏଇ...ଶୁଣୁଚ !

ଶଶୀ—କ'ଣ ?

ମାୟା—ନା, କିଛି ନାହିଁ... (ଦୃଷ୍ଟି ପୁଣି ଶୂନ୍ୟରେ ନିବଳ)

ମୋହନ—କ'ଣ ଆଉ ଭବୁରୁ ମାୟା ? ତୁ ତ ଦି'ଦିନ ପରେ ଫେରି
ଆସିବୁ । ଶଶୀବାବୁ ଅଛନ୍ତି, ରବି ଅଛି—ମାଉସୀକୁ ସେମାନେ ଚଲେଇ
ନେବେ ନାହିଁ ?

ଶଶୀ—ହଁ ମାୟା, ମୁଁ ଅଛି—ବୋଉର କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶର୍ମିଷ୍ଠା—‘ହା’ ମା—ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧ । ...ଆରେ ରବି...

ଶର୍ମିଷ୍ଠା—ତେରହେଇଯାଉଛି ମାୟା—ହାଥ ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧ ।

ମାୟା—ନା—ମୁଁ ଯାଇପାରିବିନାହିଁ । (କାନ୍ଦୁଥାଏ)

ମୋହନ—ମାୟା !

ମାୟା—ଏ ଘରର ବୋହୂ ମୁଁ—ସେ ପାଖରେ ମୋ ବାପା—ଏଠି ମୋ
ଭେଣୀଶା ଶାଶୁ । କାହାକୁ ପରକରି, କାହାକୁ ନିଜର କରିବି ବୋଲି
କହୁଛ ତୁମେ ?

ଶର୍ମିଷ୍ଠା—ମାୟା ! ମା ମୋର !

ଶର୍ମିଷ୍ଠା—ମାୟା !

ମୋହନ—ମାୟା, ବାପା ଯେ ତେଣେ...

ମାୟା—ତୁମେ ଯାଅ ଭାଇ—ବାପାଙ୍କୁ କହିଦବ—ମୁଁ ଯାଇପାରିବି ନାହିଁ ।
ଭଉଜ ସିନା ତାଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଛୁଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ—ହେଲେ ମୋ
ଭେଣୀଶା ଶାଶୁଙ୍କୁ ଛୁଡ଼ି ମୁଁ ଯାଇପାରିବି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସେବା
କରିବାରେ ମୋର ପୁଣି—ମୋର ଶାନ୍ତି । ବାପା ଏ କଥା ଶୁଣିଲେ
ମତେ ମୋଟେ ଖୋଜିବେ ନାହିଁ—ତୁମେ ଯାଅ ଭାଇ ବାପାଙ୍କୁ ଏ କଥା
କହିଦିଅ—ଯାଅ । (ଶାଶୁଙ୍କ କୋଳରେ ମୁହଁ ରଖି କାନ୍ଦୁଥାଏ ।)
